

TAJ GIBSON

BOG ZVANI ČEŽNJA

A ŠTA AKO SI BAŠ TI OBJEKAT
NEZAUSTAVLJIVE LJUBAVI?

Bobu Fordu

*Za tvoje neprolazno prijateljstvo;
I za jesenje lišće.*

ZAHVALJUJEM...

Sju – prvoj, najvažnijoj i jedinoj – zato što ne prestaješ da me voliš i činiš me onakvim kakav nikada ne bih mogao biti bez tebe. I zato što si doprinela da ova knjiga uopšte i bude napisana. Zauvek, draga!

Rejčel Lijam i Dženi Gruzenski - na brzini i preciznosti, a sve uz osmeh.

Stefani van Koten-Hinger, Debri Milhajzen i Robertu Eriku - na vašim „sokolovim očima“.

Braći Rozario – zato što ste tako „kul“; volim vas!

Džasperu van Mojersu – na podsticanju da dublje razmišljam i osećam.

Džimu Hernergartu – na zaraznoj kreativnosti.

Fredu Bišofu – na poukama o širokom spektru raznovrsnih gledišta.

Džejsu Rafertiju – na mnogim godinama onoga što se rečima ne može iskazati.

Grupi za proučavanje na poslu – na prihvatanju ovakve predstave o Bogu sa takvim elanom.

Mom razredu u Laurelvudu – na podsticaju i podršci. Zaista vas volim, drugari!

Dejni Tarner – na predivnim fotografijama u kratkom roku.

Džeriju Tomasu i svim onim divnim ljudima iz *Pacific Press*-a – na prepoznavanju ove vizije stalno iznova.

Feliks Mendelsonu i Ludvigu van Betovenu – posthumno zahvaljivanje nema smisla, tako da ću im odati počast naglasivši da je veći deo ove knjige napisan uz podsticajnu zvučnu atmosferu koju su nam ovi umetnici podarili. Ako postoji nešto kao praktični dokaz Božjeg postojanja, onda bi to bila matematička divota njihovog muzičkog genija.

NAPOMENA O KORIŠĆENIM PREVODIMA BIBLIJE

Ukoliko nije drugačije naglašeno, svi odlomci iz Svetoga pisma su pruzeti iz *The Holy Bible, New King James Version*, Copyright @ 1982 by Thomas Nelson, Inc.

Za ostale prevode Biblije korišćene su sledeće skraćenice:

Bas - The Bible in Basic English. Copyright © 1965 by Cambridge Press, England.

NIV - The Holy Bible: New International Version. Copyright © 1978 by the New York International Bible Society.

NASB - New American Standard Bible. Copyright © by The Lockman Foundation.

Phi - Phillips New Testament in Modern English. Copyright © by Macmillan Publishing Company.

Tay - The Living Bible (Kenneth N. Taylor). Copyright © 1971 by Tyndale House.

AB - The Amplified Bible. Copyright © by the Lockman Foundation.

TEV - Today's English Version. Good News Bible. Copyright © by The American Bible Society.

CEV - the Holy Bible, Contemporary English Version. Copyright © by The American Bible Society.

NLT - the Holy Bible, New Living Translation. Copyright © by Tyndale House Publishers, Inc.

PTH - The Book of Psalms, a New Translation According to the Traditional Hebrew Text, 1972, The Jewish Publication Society.

PT – autorov lični prevod.

Sve reči u zagradama, unutar biblijskih citata, su autorov dodatak.

DODATNA NAPOMENA

Neka imena osoba su izmenjena da bi se sačuvala privatnost ličnosti.

SADRŽAJ

ZAHVALJUJEM.....	3
NAPOMENA O KORIŠĆENIM PREVODIMA BIBLIJE	4
DODATNA NAPOMENA	4
1. PROJEKTOVANI	8
2. ČEŽNJA.....	12
3. MUZIKA	18
4. KUCANJE	21
5. KONCENTRIČNO.....	25
VATRENI BOG	25
PROROCI VIDE STVARI ZA NAS.....	27
DVA ANĐELA ZAKLANJAČA.....	27
ČETIRI ŽIVA BIĆA.....	28
ANĐEOSKE VOJSKE	31
DVADESET I ČETIRI STAREŠINE.....	32
SVETOVI	33
OBLIK I OBRAZAC.....	35
6. SEKS	37
BOŽANSKA MNOŽINA.....	37
TEOLOŠKA RAZMATRANJA.....	38
ODSECANJE.....	39
OTKUPLJENJE	40
7. POTRAGA.....	43
POTERA.....	44
GAŠENJE ŽEĐI	46
8. MISLI, OSEĆAJ, UČINI	49
UZAJAMNO OPRAŠIVANJE	49
OD ČEGA SMO SAČINJENI	50
ZAKON POSMATRANJA.....	51
MOĆ VEROVANJA	51
PRVOBITNA LAŽ.....	54
9. SUŠTINA	56
LIČNO PREDSTAVLJANJE.....	57
DVADESET I ŠEST PREMA JEDAN	57
BOG SAVEZA (ZAVETNI BOG)	58
BOL	60
10. SAVEZ.....	62
OBEĆANJE	62
DO SAME IVICE.....	63
BOŽANSKA MOĆ	64
TO JE SMEŠNO!	65
VERA POKRENUTA LJUBAVLJU	66
11. TEŠKO ISKUŠENJE	68
TEŠKA ŽIVOTNA LEKCIJA.....	68
BOŽANSKI IKONOBORAC.....	69
TEST.....	70
BOG ĆE SE POSTARATI ZA ŽRTVU	71

12. RAZDVAJANJE	72
SAVEZ STVARANJA.....	72
SAVEZ MIRA.....	73
DUBOKO „ZASECANJE“ U BOGA	75
PRIRODA GREHA I KRIVICE	76
DUG KOJI TREBA OTPLATITI.....	79
NOSILAC GREHA.....	80
13. JEDNOSTRANA.....	83
POP LJUBAV	83
BOG KROZ OČI EROSA.....	84
PROMENA PARADIGME	86
REČNIČKA REVOLUCIJA.....	87
AGAPE POKREĆE	88
14. UZAJAMNO	93
NOVI POKRETI U DUŠI	93
KRUG JE ZATVOREN U HRISTU	94
SPOLJA NAMETNUTO ILI IZNUTRA OFORMLJENO	97
15. R E K A.....	99
URUŠENI EROS.....	99
16. SREDIŠTE	103
JEDAN OD MILIJARDI	103
BLIZINA DOVODI DO OSETLJIVOSTI	105
17. NEVINOST	110
SLIKA NEVINOSTI	110
PRISTUP DOZVOLJEN SAMO DECI	111
NEĆE VIŠE BITI SRAMOTE	112
18. KONAČNOST	114
I BOG SANJA	114
ŽIVOT I SMRT	117
„JA“ KAO CENTAR.....	118
POSTATI POTPUN	120

PREDGOVOR

Ova knjiga je pisana za četiri vrste ljudi koji su potpuno različiti jedni od drugih na mnogo načina, a nalik jedni drugima na jedan određeni način koji će biti razotkriven na narednim stranicama.

1. Vama koji ste odgajani uz taman toliko religije da se osećate obaveznim prema Bogu, ali vas Bog ne privlači. Možda je Bog lepši nego što ste ikada mogli da zamislite.
2. Vama koji sumnjate u postojanje Boga, ali se niste skrasili u neverstvu. Možda postoje neodoljive ideje o kojima nikada niste razmišljali.
3. Vama koji ste odgajani bez ikakve religije i niste sigurni po pitanju Boga, ali ste otvorenog srca i uma za fenomene lepote, dobrote i ljubavi kao nešto što u sebi sadrži neki viši smisao koji još uvek niste otkrili. Možda sva ta neverovatna životna čudesa, koja vas toliko privlače, ukazuju na nešto još uzvišenije od njih samih – neuporedivo veću lepotu, dobrotu i ljubav koja vam se „udvara“ izdaleka.
4. Vama koji verujete u ideju o Bogu, ali ne verujete u Boga kao ličnost; vama čija se vera našla zaglavljena u hladnom ispunjavanju formi; vama kojima nedostaje onakva vizija o Bogu koja bi u vašem srcu potpalila taj plamen ljubavi i divljenja Njemu. Možda Bog nije onakav kakav mislite da jeste.

Svim takvim čitaocima, pa i onim drugim, koji se nadaju razumnijoj i privlačnijoj slici o Bogu, želim dobrodošlicu u nešto novo... ali i nešto zaista, zaista drevno! Pozivam vas da razmotrite mogućnost dramatičnog zaokreta na polju doživljavanja realnosti, jednostavnim podsticanjem jedne nove pomisli u vašem umu – jedne nove ideje, čijim ćemo tragom zaploviti u prošlost, u potrazi za samopožrtvovanom Čežnjom koja vas je najpre precizno osmislila, a potom i dovela u postojanje. Kako god da doživite ono što ćete ovde pročitati, siguran sam da više nikada nećete na stari način doživljavati ni Boga ni sebe. Možda je upravo ovo taj prvi dan ostatka vašeg života, koji će odsad krenuti krupnim koracima nabolje!

1. PROJEKTOVANI

Naučnici su zbunjeni narastajućom gomilom dokaza da smo mi ljudi stvorenja projektovana da vole, a ne samo mašine za biološko preživljavanje, kao što bi po teoriji evolucije trebalo da budemo.

Ali pre nego što se pozabavimo nekim skorašnjim podacima, osvrnimo se unazad, sve do trinaestog veka kada je Frederik II, nemački kralj i Sveti rimski car, obavio okrutan ogled s namerom da otkrije kojim bi jezikom deca prirodno progovorila ako im se niko ne bi verbalno obraćao.

Slutio je da bi to mogao biti nemački jezik. Neke stvari jednostavno imaju smisla, zar ne?

Bebe su bile uzete od roditelja odmah po rođenju i predate na brigu negovateljicama koje nisu smele da pričaju u njihovom prisustvu. Još jedno pravilo je uspostavljeno kako se negovateljice ne bi povezale sa bebama – bez dodirivanja. Presvlačenje i hranjenje beba moralo se obavljati uz upotrebu odgovarajućeg pribora da bi se sprečio neposredan fizički kontakt. Ova đavolska rabota nikada nije dovela do zaključaka koje je Frederik želeo, ali je otkrila nešto mnogo značajnije u vezi sa ljudskom prirodom. Bebe uopšte nisu ni progovorile – zato što su sve do jedne pomrle. I tako je, 1248. godine, italijanski istoričar Salimbene, u duhu naučnog posmatranja, zabeležio:

„Nisu mogli da žive bez maženja.“

Novorođenčad je poumirala bez dodira ljubavi, što znači da nisu mogli da prežive bez osećaja da su voljeni i prihvaćeni – osećaja koji se telu i umu prenosi putem nežnog dodira. Savremena medicina ovaj fenomen naziva „neuspeh u napredovanju“. Iz nekog razloga, mi cvetamo pod uticajem ljubavi, a postepeno venemo bez nje. Frederikov ogled je odavno razotkrio ono što naučnici danas spoznaju na sopstveno zaprepašćenje.

U svom bestselleru *Ljubav i opstanak (Love and Survival)*, dr Din Orniš predstavlja studiju za studijom da bi pokazao da su ljudska bića doslovno projektovana za ljubav. Orniš pokazuje da je ljubav glavni sastojak izgradnje mentalnog, emocionalnog, pa čak i fizičkog zdravlja. Sažimajući „neočekivanu“ poruku na osnovu ubrzanog prikupljanja gomile podataka, on ističe:

„Sve što podstiče osećanja ljubavi i bliskosti je isceljujuće; a sve što podstiče izolovanost, odvajanje, samoću, gubitak, neprijateljstvo, gnev, cinizam, potištenost, udaljavanje i slična osećanja često dovodi do patnje, bolesti i prerane smrti.“ (*Ljubav i opstanak*, str. 29).

Dr Orniš ne upotrebljava reč „ljubav“ onako kako se ona definiše u našoj popularnoj kulturi. Podaci ukazuju na činjenicu da su ljudska bića psihološki i biološki zavisna od *pružanja* ljubavi u vidu službe drugima, dobročinstva, naklonosti i praštanja, kao i od *primanja* ljubavi iste vrste:

„Ono što su mnoge studije pokazale je da je jednako važno ne samo koliko ljubavi primate, već i koliko ljubavi pružate. Davanje i primanje ljubavi i bliskosti imaju isceljujuću moć i za davaoca i za primaoca.

U jednom istraživanju obavljenom na uzorku od preko sedam stotina starijih odraslih osoba, na primer, na posledice starenja je kod njih mnogo veći uticaj imalo ono čime su oni doprineli svojoj bližoj okolini nego ono što su primili od nje. Što su više ljubavi i podrške pružali, to su više i oni imali koristiti.“ (Isto, str. 29).

Ornišovo istraživanje jasno pokazuje da smo mi opremljeni za davanje i primanje ljubavi, kao i da i naše zdravlje i naše preživljavanje zavise od toga. Ali to je dr Orniša i čitavu naučnu zajednicu stavilo pred jednu neresenu tajnu. On kaže:

„Naučni dokazi... ne ostavljaju sumnju da ljubav i intimnost imaju snažan uticaj na naše zdravlje i naš opstanak. Ali *zašto* imaju takav uticaj ostaje donekle misterija.“ (Isto, str. 22).

U pokušaju da razreši ovu misteriju, dr Orniš je razgovarao sa velikim brojem pojedinaca koji su stručnjaci na različitim poljima, tražeći od svakoga od njih da mu kažu šta misle zašto su ljudska bića toliko zavisna od ljubavi. Svi njihovi odgovori mogli bi se svesti na nešto poput: „Pa, čudno je to, zar ne? Stvarno ne znam zašto.“

Nakon što je obavio razgovor sa dvadeset i dvoje visokoobrazovanih stručnjaka, dr Orniš je zaključio:

„Pa ipak, misterija nije razrešena. Niko ne može u potpunosti objasniti šta se to dešava, zašto su ljubav i bliskost toliko važne.“ (Isto, str. 171).

Pokušavajući da dokuči suštinu onoga što je ovaj panel stručnjaka imao da kaže, dr Orniš ističe: „Mnogi od ovih ljudi spominju energiju.“ (Isto, str. 171).

Ah, da, uvek ta neuhvatljiva i bezlična „energija“. To je otprilike najbolje objašnjenje koje mi možemo da smislamo, ne želeći da prihvatimo da realnost ima krajnje lično objašnjenje u krajnje ličnom Bogu. Naravno, razumljivo je da ljudska zavisnost od ljubavi predstavlja tako veliku tajnu za naučnu zajednicu. Za to postoje najmanje dva razloga:

Prvo, savremena nauka pokušava da razume *ljubav* u kontekstu postojanja *antiljubavnog* modela u današnjoj stvarnosti. Polazeći od pretpostavke o opstanku najjačih – koja diktira da zakon samoodržanja mora da bude najviši zakon i glavni preduslov opstanka – tada ljubav, koja u svojoj suštini predstavlja davanje sebe, nema smisla. Zašto bi tako obična bića, koja na svom evolutivnom putu teže samoodržanju, uopšte iskazivala ljubav prema drugim bićima. Svi znamo da se teorija o evoluciji kosi sa bilo kakvim istinskim altruističkim nagonom. Ako je Darwinova prirodna selekcija u pravu u vezi porekla čoveka, onda, jednostavno rečeno, tu nema mesta za ljubav.

Drugi razlog za ovu uporno prisutnu misteriju povezan je s prvim.

Veliki deo naučne zajednice insistira na tumačenju svih empirijskih podataka s pretpostavkom da nijedan od njih ne može ukazivati na postojanje jednog ličnog vrhovnog bića. Uzima se zdravo za gotovo da su ljudi evoluirali iz bezlične materije i da stoga nema nikakve lične dimenzije krajnje realnosti. Ako bi teorija o evoluciji bila istinita, logički bi se nametao zaključak da bi mi *trebalo* da budemo bezlična materijalna bića koja se upravljaju isključivo instinktom za preživljavanjem. Ali tu se javlja jedan problem – pošto mnogobrojni dokazi snažno ukazuju na činjenicu da mi nismo samo biološki mehanizmi sposobni za preživljavanje, već smo projektovani tako da optimalno funkcionišemo na životodavnoj energiji koju generiše ljubav, to predstavlja ozbiljnu kočnicu daljem toku evolutivne logike. Postojanje ličnog Boga nosi u sebi onu vrstu moćnog razjašnjenja koje nam je potrebno da bismo razumeli sebe, ali mnogi naučnici jednostavno ne dopuštaju da Bog bude uključen u sliku ljudskog porekla. Oni su odlučni u pokušajima da pronađu razlog za ljubav bez

priznavanja postojanja Boga. A najbolje što oni umeju jeste da pričaju o maglovitoj i bezličnoj „energiji“ koja bi po njima mogla biti izvor ovog neobičnog fenomena koji nazivamo „ljubav“. Ipak, jasno je da u preovladavajućem naturalističkom modelu stvarnosti ljubav ne bi trebalo da postoji. A ipak, ljubav i te kako postoji, pa nas to čini zbunjenim.

Jedan od naučnika s kojima je dr Orniš razgovarao izjavljuje:

„Smatram da je proučavanje ove povezanosti između odnosa i opstanka najznačajnija stvar koju bismo danas mogli učiniti na našem polju rada. Mi se nalazimo usred velike krize. Posedujemo gomilu podataka, ali bez odgovarajuće teorije, bez pravog načina da povežemo sve te sakupljene deliće... bez preovladavajućeg opšteg modela.“ (Isto, str. 175).

Drugim rečima, mi imamo masu podataka koji ukazuju na neporecivu činjenicu da smo mi ljudi na neki način, iz nekog razloga, psihološki i biološki projektovani za samopožrtvovane odnose, ali nemamo pojma zašto smo takvi. Jer ako je ono što verujemo o poreklu života tačno, ne bi trebalo da budemo takvi. Pa ipak, sve više i više informacija ukazuju nam na nešto iznad svakog postojećeg modela stvarnosti koji mi imamo ili koji smo spremni da prihvatimo.

Dr Džon Kabat-Zin, još jedan istraživač koga je dr Orniš intervjuisao, potvrdio je da naučna otkrića nedvosmisleno ukazuju na činjenicu da je ljudska priroda suštinski osmišljena za bliskost. Stoga, logično, dr Orniš ga je upitao:

„Osmišljena za bliskost sa čim?“

„U konačnom smislu, sa doživljajem sebe, sa onim što mi suštinski jesmo“, Kabat-Zin je odgovorio. „A tada i to ‘ja’ samo po sebi postaje objekt naše svesnosti.“ (Isto, str. 179).

On nastavlja i kaže da jednom kada postanemo bliski sami sa sobom, kao sa najvišom realnošću s kojom se možemo povezati, počinjemo da shvatamo da „upravo sam pojam ‘ja’ predstavlja opsenu naše svesnosti. Mi smo sami sebe previše usko definisali.“ (Isto, str. 179).

Empirijski naučni dokazi usmeravaju našu pažnju na nešto što je iznad nas, govoreći nam da smo stvoreni za intimnost, ali onda se ti podaci tumače kao da znače da mi moramo na neki način da postignemo bliskost sa samima sobom, promišljujući time poentu da intimnost sa samim sobom suštinski i nije intimnost, jer intimnost, po definiciji, predstavlja blisku povezanost sa drugima.

Ni sam dr Orniš nije sposoban da gleda dalje od ljudskog „ja“, kao krajnjeg objekta ljudske svesti, pa smatra neophodnim da Boga definiše terminologijom božanskog „ja“:

„Bog nije nešto što mi dosežemo ‘negde tamo’, spolja; mi uviđamo da je Bog u nama, kao deo nas... Kada to shvatimo u ovom kontekstu, spoznaja o Bogu (ili o Sebi, samo pod drugim imenom) možda će nam predstavljati taj konačni, isceljujući doživljaj.“ (Isto, str. 146).

Najdublji racionalni osećaj našeg srca govori nam o konačnom „Drugom“, ali se mi svim silama opiremo tom glasu. Mi očekujemo da nam podaci ukažu na nas same, kao na najvišu postojeću realnost, samo što nas oni ne usmeravaju u tom smeru. Ono što se dešava na graničnim područjima spoznaje je da što više znanja prikupljamo, postaje nam sve očiglednije da stvarnost obuhvata mnogo više od vidljivog, materijalnog univerzuma. Međutim, pošto je nauka istisnula Boga iz slike o realnosti, mi ne znamo šta da radimo sa podacima koji nam ukazuju na Njega. U okviru veoma ograničenih, zatvorenih parametara koje smo sami sebi nametnuli evolutivnim modelom, mi jednostavno ne možemo da objasnimo fenomen ljubavi. Da bi se izborili sa neusklađenim

podacima, čak i najtvrdi empiričari, poput Ričarda Dokinsa, odvajaju se od nauke i prelaze na teren nagađanja, tvrdeći da ljubav nije ništa više od sofisticiranog vida zamaskirane sebičnosti, prikaza evolucije koja igra igru opstanka najjačih, na jednom uzvišenijem evolutivnom nivou. Ali ta pretpostavka je očajnički pucanj u prazno koji poriče i samo postojanje ljubavi, a da i ne spominjemo činjenicu da nas to ostavlja ledenim i praznim. Preovlađujuća naučna pretpostavka da smo mi samo viši stepen evolucije životinja u isključivo naturalističkom svemiru, bez ikakve duhovne dimenzije, ne dozvoljava nam da vidimo očigledno – da smo mi bića s potrebom da pružamo i primamo ljubav, pošto smo načinjeni po liku Božijem, koji je po svojoj suštini ljubav.

Dr Orniš makar prepoznaje da mi pokušavamo da razumemo sopstvenu zavisnost od ljubavi u naučnim okvirima, koji nam jednostavno ne pružaju priliku da dobijemo ispravan odgovor:

„Savremena oruđa, modeli i moderni naučno-istraživački metodi su previše ograničeni da bi bili sposobni da u potpunosti odgovore na pitanje zašto ljubav i intimnost imaju tako snažan efekat na zdravlje i isceljivanje... Ako se nalazite usred sna u kome vas juri tigar, pa se pitate: ‘Otkud to da me juri tigar?’, na to pitanje nije moguće odgovoriti iz okruženja samog tog sna. Sve dok sanjate, san vam deluje veoma realno, a tigar vam izgleda veoma opasno i zastrašujuće. Tek kada se probudite, bićete sposobni da shvatite istinu.“ (Isto, str. 172).

Upravo tako!

Putem nauke smo sebi stvorili jednu matricu opsene u kojoj se naše najosnovnije pretpostavke o prirodi konačne realnosti, kao i o tome ko smo i šta smo mi, ne slažu sa životom kakav doživljavamo. Unutar ograničenih parametara naše umne skučenosti, mi ne možemo sebi da objasnimo zašto rastemo u ljubavi, a kopnimo bez nje. I što je još zagonetnije, mi sebi ne možemo da objasnimo ni zašto očajnički žudimo za takvim kvalitetom ljubavi koji se ne može uporediti ni sa čim na ovom svetu. Tek kada se „probudimo“ iz tog sna u koji smo sami sebe „upleli“ – mračnog sna u kome je ljudsko „ja“ postavljeno na pijedestal stvarnosti u kojoj ne postoji ništa što je iznad nas – samo tada ćemo „spoznati istinu“.

Istrajna čežnja za ljubavlju neizbežno progoni ljudsku svest kao nešto što izgleda da dolazi izdaleka. A mi to uporno pokušavamo da objasnimo bez uzimanja u obzir neke referentne tačke koja bi se nalazila izvan nas samih, pa tražimo zadovoljenje u bezbrojnim materijalnim stremljenjima.

Ali to i dalje ostaje, veće od bilo čega s čim bi se u ovom svetu moglo uporediti; istrajnije čak i od našeg najsvesrdnijeg opiranja; uporno usmereno ka nečem VIŠEM od nas samih.

Ne možemo a da se u jednom trenutku ne zapitamo: „Šta je to ‘nešto VIŠE’?“

Da li ta čežnja koja tako snažno pulsira u nama zaista nema odgovarajućeg „saputnika“?

2. ČEŽNJA

Moja supruga Sju smatra me pomalo čudnim muškarcem... jer volim kupovinu. Ona kaže da to ne bi trebalo da bude tako. Devojke vole kupovinu, a ne momci. Tako to ona vidi. Ipak, ja sam muško i volim odlaske u kupovinu. Mislim da to opovrgava njenu teoriju.

Što je još gore, ono što pretpostavljam da me čini da još manje delujem muško jeste činjenica da mi je omiljeno mesto za kupovinu supermarket. Ne „Uradi sam“ prodavnica niti prodavnica opreme za automobile, već supermarket. I to, nebitno koji.

Kada god Sju krene na tradicionalno žensku ekspediciju nabavke hrane, upitam je da li mogu da idem sa njom. A ona gotovo uvek odgovori: „Ne!“, s naročitim naglaskom. Mislim da ona mrzi činjenicu da sam ja bolji kupac od nje, iako sam muško. Ja metodično idem od rafa do rafa, tako da nikada ništa ne zaboravim. A često i otkrijem neke nove stvari koje bismo mogli isprobati, od kojih su se neke pokazale stvarno ukusno. S druge strane, ona kupuje poput muškarca, kao da lovi. Ona uleti u prodavnicu i tumara tamo-amo poput kuglice flipera, grabeći prvo čega se seti. Tek što je ušla u prodavnicu, a evo je već na kasi.

Baš dosadno!

Naravno, ona često zaboravi da kupi nešto što nam je potrebno i nikada ne pronade ništa novo. Mislim da ona u sebi zna da je moj metod bolji. Ali ja ne insistiram na tome. Verovatno je njoj, kao ženi, neprijatno što je njen muž bolji kupac od nje.

Kako god...

Jednoga dana Sju mi je dala zadatak da odem u prodavnicu i pronađem najbolji sos za meksičku hranu koju je planirala da pripremi za večeru.

Divno!

Volim meksičku hranu.

„Molim te, požuri“, zamolila me je. „Nemoj zagledati svaki raf. Samo uzmi sos i dođi kući.“

I tako sam krenuo u prodavnicu, odlučan da dokažem i sebi i njoj da i ja mogu, kada je potrebno, da kupujem kao muškarac.

Nakon ulaska u prodavnicu, krenuo sam pravo ka rafu sa sosovima. Ali naišao sam na problem koji je pretio da me ipak malko uspori. Ispred rafa sa sosovima je stajala jedna žena i polako razmatrala sve moguće opcije.

„Ništa strašno“, pomislio sam. „Sačekaću da dođem na red.“

I tako, u skladu s pravilima lepog ponašanja u prodavnici, mirno sam stao otprilike dva koraka iza nje, blago ukoso, neobavezno je posmatrajući kako bira.

Najednom, dogodilo se nešto pomalo čudno i potpuno neočekivano. Nastavljajući da gleda napred ka sosovima, pružila je svoju levu ruku unazad, nežno uhvatila moju šaku i rekla: „Blagi ili ljuti, slatkišu?“

Ne moram ni da kažem da sam bio istovremeno i nervozan i polaskan.

Šta je trebalo da uradim? Bio sam u nedoumici. S jedne strane, znao sam da ja nisam njen „slatkiš“. On mora da je već bio u nekom drugom redu, otkrivajući nove stvari. S druge strane, ja stvarno imam jasno definisana mišljenja kada se radi o sosovima, a ona me je upitala za mišljenje. I tako smo tamo stajali držeći se za ruke. Međutim, ja sam morao da požurim i odlučim da li da izvučem svoju ruku iz njene i otkrijem joj svoj pravi identitet ili da joj dam svoj predlog koji sos da odabere. Pošto je postavila to pitanje, blago je okrenula glavu ka meni napućivši usne.

„U stvari, gospodo“, rekao sam, izvrćući vrat na drugu stranu ka sosu za špagete, „ja više volim blagi sos...“

I baš kada sam nameravao da joj objasnim da je blagi sos bolji zato što vam dopušta da osetite taj suptilan spoj ukusa i arome belog i crnog luka, paradajza i peršuna, ona je istrgnula svoju šaku iz moje, kao da sam gubav, uvukla svoje napućene usne i hitro se udaljila od rafa sa sosovima, nesumnjivo tražeći svog „slatkiša“.

I to mi je baš odgovaralo, jer sam morao da uzmem sos i požurim kući.

Zaista mi je bilo žao te žene. Mora da je bilo stvarno čudno i zastrašujuće okrenuti glavu u očekivanju da ugleda poznato lice njene prave ljubavi, samo da bi se našla oči u oči sa licem koje nikada u životu nije videla. (Kada bolje razmislim, više sam sažaljevaao sebe. Nije bilo baš lako davati savete o sosovima pod takvim okolnostima.)

Dok sam žurio ka kasi da bih dovršio kupovinu, razmišljao sam o dve stvari.

Prvo, nadao sam se da taj „slatkiš“ nije neki istetovirani mišićavi dvometraš, koji je sada išao od reda do reda u potrazi za onim „sos momkom“ koji je njegovu dragu držao za ruku.

Drugo, ponovo sam shvatio da ljudsko srce, svako ljudsko srce, traži svoju pravu ljubav.

Siguran sam u istinitost toga jer postoji nešto što znam o vama, iako vas nikada nisam sreo. I to je nešto najličnije i najintimnije od svega. A razlog što znam nešto tako privatno u vezi sa vama je zato što isto to važi i za mene, kao i za svako drugo ljudsko biće. To je univerzalna činjenica iskustva svakog čoveka.

Čak i ako nikada niste sebi jasno iskazali ovu duboko ličnu stvar, čim jasno kažem o čemu se radi i počnem da vam je objašnjavam, potvrdno ćete klimnuti glavom, makar se malo i stideli da priznate da je to istina. Ali nemojte se stideti zbog toga, a nemojte ni biti nervozni ili zaplašeni. Jednostavno dozvolite sebi da prihvatite ono što je očigledno.

Dobro, prevaliću to preko usana, iako će možda isprva zvučati pomalo otrcano. Ali pratite me u tome i vidite da li će to imati odjeka.

Ono za čim čeznete više od svega je *da volite* i *da budete voljeni*.

Ne na luckast, sentimentalna način, već na ozbiljan, suštinski, životodavan način. Vi želite da iskusite čvrsto, duboko i nezamenjivo uverenje da ste savršeno cenjeni i šticeeni. Vi želite da sa apsolutnom sigurnošću znate kome možete verovati svim svojim bićem. Vi želite da budete potpuno sigurni da ste se skrasili u jednom neprolaznom prijateljstvu, zasnovanom na iskrenosti i integritetu na koje se možete osloniti. Vi želite da znate da je neko vama predao svoj život sa nepodeljenom posvećenošću i odanošću.

A s ovom čežnjom da primimo ljubav na tako suštinski način kako sam upravo opisao neraskidivim vezama je povezana ista takva čežnja, pa možda i jača, da i mi sve to ponudimo nekom drugom.

Vi čeznete da budete taj prijatelj od poverenja; da budete odani; da budete predani; da budete posvećeni i beskrajno iskreni.

Pa čak i ako ste iskvarili sopstvenu ljudskost i povredili tuđu (a ko od nas nije?!), vi ćete se u jednom trenutku pokajati što ste se poneli tako i poželeti da pronađete neki izlaz koji bi vas izveo na put povratka u nevinost.

Voleti i biti voljen!

Možete li da zamislite išta bolje od toga, išta smislenije, išta uzvišenije?!

Naravno da ne možete.

Ništa drugo nije ni nadomak tome.

U najdubljim odajama vašeg osećajnog srca, na najvišim nivoima vašeg promišljajućeg uma, ljubav je ono za čim čeznete i ono što vam je neophodno. U vašim najtrezvenijim, najiskrenijim trenucima, vi priznajte sebi da ništa manje od toga neće biti dovoljno. I to je jednostavno tako. U vezi s tim ne postoji ni „ako“, ni „možda“ ni „ali“.

Zadirući u samu srž ljudskog bića, Biblija daje ovu prilično jednostavnu i pronicljivu tvrdnju:

„Ono za čim svaki čovek čezne je ljubav koja neće izneveriti.“ (Prema engleskom NIV prevodu Biblije; prim. prev.) [„*Želja čovjeku treba da je da čini milost.*“] (Priče Solomonove 19,22).

Ovde imamo jednu uopštenu procenu onoga što se dešava na osnovnom nivou ljudskog bića. Na izvestan način, imamo ovu prilično uzvišenu, ali često i prividno nereálnu ideju o istinskoj ljubavi. Mi verujemo da je ta prava stvar zapravo dostupna „negde tamo“. Zato joj se nadamo i zato je tražimo. Ova ideja se pojavljuje u gotovo svim „nekada davno“ pričama koje sami sebi pričamo. Mi čeznemo da budemo voljeni ljubavlju koja nikada ne kopni, koja se ne menja i koja se nikada ne okončava.

Biblija tu ljubav zove „ljubav koja ne izneverava“.

To je apsolutno najveća i najbolja ideja koja se može zamisliti.

A to je i jedina ideja vredna naše ljudskosti.

Prva stvar koju moramo razumeti u pogledu naše nezasite čežnje za ljubavlju je to da ona ne postoji u vakuumu. Mi smo ovakvi s razlogom. Ova snena čežnja za ljubavlju koja nas neće izneveriti pulsira u našem srcu zato što smo mi još od početka stvoreni po „slici“ Božjoj, a „Bog je ljubav.“ (1. Mojsijeva 1,26; 1. Jovanova 4,8).

Dakle, to je stvar „inženjeringa“.

Mentalno, emocionalno i biološki, mi smo projektovani da budemo voljeni od Boga, čiji karakter je karakter ljubavi. Mi smo to što jesmo, a to što mi jesmo su u stvari žive ljubavne mašine. Razumne, osećajne i voljne ljubavne mašine. Osim što mi se stvarno ne sviđa reč „mašina“ u ovakvoj postavci, mada ona fino ističe poentu, jer mi ovde govorimo o tome šta smo mi po dizajnu.

Kao što smo otkrili u prvom poglavlju, mi smo projektovani sa svesnošću o onima oko nas i naklonošću prema njima, kao i za približavanje njima u samopredanom pristupu. Unutrašnje delovanje naše mentalne i emocionalne opreme osmišljeno je po uzoru na božanski karakter. Bog je ljubav, a mi smo stvoreni da razmišljamo, osećamo i živimo onako kako Bog razmišlja, oseća i živi. Naročiti podaci su utkani u našu DNK, u samu suštinu naše prirode. Poruka i opunomoćenje, uprogramirani u ljudski sistem, glase: *Voli i budi voljen!*

Ovde se ne radi o religiji, samoj po sebi, kako se to često definiše. Ovde je reč o zadiranju u srž identiteta – Božjeg identiteta i ljudskog identiteta, kao i o vezi između njih. Biblija nam objavljuje ko je Bog po svom karakteru i ko smo mi po Njegovoj zamisli. A onda nas Biblija poziva da se vratimo svom pravom identitetu – stvorenja stvorenih po božanskom liku – primalaca i delitelja ljubavi koja ne izneverava.

Neko je primetio:

„Stvorenja se ne rađaju sa željama, osim ukoliko ne postoji prilika za zadovoljavanje tih želja. Beba oseća glad – pa, postoji hrana. Pače želi da pliva – pa, postoji voda. Ljudi imaju seksualnu želju – pa, postoji seks. Stoga, ukoliko u sebi prepoznam želju koju ovaj svet ne

može da mi zadovolji, najverovatnije objašnjenje za to je da sam ja stvoren za neki drugi svet.“ (K. S. Luis, „Čisto Hrišćanstvo“, str. 106; C. S. Lewis, *Mere Christianity*).

Sva ljudska promišljanja i želje imaju neko utemeljenje u stvarnosti. Kada Bog ne bi postojao, ne bismo se pitali da li On postoji. Takođe, da je Bog nešto iole manje od savršene ljubavi, mi ne bismo težili takvoj ljubavi. Postojala bi ogromna praznina u našoj svesti tamo gde sada postoji ogromna želja za ljubavlju koja nadmašuje sve što ovaj svet može da nam pruži. Kao naš Tvorac, Bog je osmislio unutrašnje mehanizme ljudske psihe na takav način da mi imamo urođeni osećaj, božanski usađenu intuiciju, da smo stvoreni za neke večne realnosti, najčudesnije i najuzbudljivije prirode. Car Solomon je primetio:

„On je usadio večnost u [naša] srca“ [*„Sve je učinio da je lijepo u svoje vrijeme, i svijet metnuo im je u srce, ali da ne može čovjek dokučiti djela koja Bog tvori, ni početka ni kraja.“*] (Propovednik 3,11).

Svesno i natprirodno smo oblikovani iznutra na takav način da težimo večnim stvarnostima.

Ako dovoljno dugo i temeljno razmišljate, možete sami sebe ubediti da ova uzvišena i veličanstvena vizija stvarnosti nije istinita. Međutim, tada vi racionalizujete suprotno svojoj suštini i protiv najfundamentalnijih ideja koje prebivaju u vašem umu s upornošću koja je, blago rečeno, sumnjiva, ako ne i očigledna. Samo malo trezvenog preispitivanja reći će nam da smo mi više od životinja – da nismo predodređeni da se isključivo borimo za prolazno preživljavanje, da zadovoljavamo svoje telesne nagone tokom nekoliko godina, a da zatim prestanemo da postojimo.

A sve što nam je potrebno jeste da okrenemo naglavačke evolucioni model i onda će nam postati razumljiva jedna zapanjujuća perspektiva – ljudski rod nije uključen u evolutivni, već u degenerativni proces. Mi nismo nekada bili primitivniji, a sada smo savršeniji. Upravo suprotno – mi smo nekada bili bolji i savršeniji nego što smo danas. Pa ipak, razbijeni delići božanskog lika ostali su rasuti unutar nas. Taj proces degeneracije može biti preokrenut ukoliko dozvolimo isceljujućoj ruci da prodre duboko u srž našeg ranjenog bića. Mi bismo se tada mogli vratiti u sjajno stanje, u ono za šta smo i bili stvoreni – za uzvišeno carstvo ljubavi koje smo svojim padom u greh izgubili.

To je nešto kao da smo pogođeni duhovnom amnezijom. Mi se ne sećamo baš najbolje ko smo, ali povremeno doživljavamo trenutke prisećanja, osećaja, „bezimene“ spoznaje da potičemo iz nekog drugog mesta, iz neke bolje realnosti, u kojoj vladaju dobrota, istina i lepota – sve ono što je nekada i nama pripadalo, ali smo to nekako uspeali da izgubimo. Mi posedujemo taj rajski osećaj kojeg se ne možemo otarasiti. A razlog što ga ne možemo „otresti“ sa sebe je u tome što on nas „drma“, podstiče i obuzima. Bog je neodoljivo privlačan – On predstavlja „gravitacionu silu“ našoj duši:

„Da, ja te volim večnom ljubavlju; zato te i privlačim svojom blagošću.“ [*„Ljubim te ljubavlju vječnom; zato ti jednako činim milost.“*] (Jeremija 31,3).

On jednostavno ne može drugačije.

Ljubav čini ono što ljubav jeste.

Bog nas privlači svojom ljubavlju zato što, pa, zato što nas voli. I to je to. I to je sasvim dovoljno. To je i jedino opravdanje koje je ljubavi potrebno. On jednostavno čezne za nama i zato nas privlači

sebi. Božje srce je jedan ogroman vir nezaustavljive ljubavi koji nas neprekidno vuče sebi. On nas vuče sebi uz pomoć večne ljubavi, ljubavi koja ne može prestati da voli kao što ni Bog ne može prestati da postoji. A snaga te privlačnosti nalazi se u činjenici da je Božja ljubav veličanstveno privlačna zahvaljujući punini smisla i moralnog integriteta. Ona nam govori ko smo i šta smo mi po stvaranju i šta bi trebalo da budemo po otkupljenju i sopstvenom izboru. Kada dobijemo nagoveštaje toga – ponekad samo krajičkom oka, a ponekad direktno pred nama u svoj punini – mi bivamo privučeni.

Neodoljivo privučeni.

Jevrejski proroci su shvatili da će Bog jednoga dana uteloviti svoju ljubav u jednoj živoj osobi koja će savršeno odgovoriti sveopštoj ljudskoj čežnji. Prorok Agej je toj dolazećoj Osobi pripisao izuzetno mudar naziv:

„Čežnja svih naroda“ [*I doći će izabrani iz svijeh naroda.*] (Agej 2,7).

Žudnja svakog srca.

Sveopšta čežnja.

A kada je taj „Poželjni“ sišao na naš svet, govorio je stvari poput:

„Ja sam hleb života. Jedite Mene i više nikada nećete biti gladni.“ [*Ja sam hleb života: koji meni dolazi neće ogladnjeti.*] (Jovan 6,35-58).

„Ja sam voda života. Pijte Me i više nikada nećete biti žedni.“ (Jovan 4).

„Ja sam vaš prijatelj. Živite u Mojoj ljubavi i radost će vas ispuniti.“ (Jovan 15,10-15).

Isus je bio, i još uvek je, otelotvorenje ljubavi koja ne izneverava, za koju smo svi mi načinjeni i za kojom čeznemo.

„A kada ja budem podignut“, smelo je objavio, „sve narode ću privući k sebi.“ [*I kad ja budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi.*] (Jovan 12,32).

Velika izjava, znam, ali ne i preterana ako shvatimo šta je On govorio. U širem smislu, Isus je ovde objasnio da će On dobrovoljno položiti sopstveni život iz čiste ljubavi prema svakom ljudskom biću (Jovan 12,23-28; 15,13; 10,15.18). Stoga, kada je Isus rekao da će sva srca privući k sebi, ono što je On u suštini mislio bilo je da će On svojim životom i smrću pokazati takvu ljubav kakva je potrebna svakom ljudskom srcu i za kojom ono neprestano čezne. A ta demonstracija božanske ljubavi je toliko moćna da kada je prepoznamo u svoj njenoj punini, u nama će se probuditi simpatetička rezonancija. Ono što tada budemo prepoznali, u toj jedinstvenoj manifestaciji samopožrtvovane ljubavi, biće u skladu sa onim što Bog našem srcu nežno šapuće oduvek. A to će biti u skladu sa večnom ljubavlju kojom Bog privlači naša srca još od prvih trenutaka kada smo postali svesni sebe.

Mi ga posmatramo dok spremno oprašta posramljenoj ženi i nešto u nama nam govori: „*Da, takav bi Bog trebalo da bude; baš takav Bog je potreban i meni!*“

Mi ga gledamo dok poziva na odgovornost surove, licemerne verske vođe, oslobađajući ljude od njihovog skućenog, uskogrudog doživljaja Boga, pa kažemo: „*Da, to je upravo ono što bih i očekivao od Boga – pravdu za potlačene!*“

Vidimo ga dok dodiruje odbačene, isceljuje bolesne, hrani gladne, teši ucveljene, pa kažemo: „*Da, to je Bog kome vredi služiti!*“

I konačno, posmatramo ga i kao žrtvu najgoreg nasilništva kome su ga ljudi puni mržnje mogli podvrgnuti, a On im od sveg srca prašta. Gledamo ga i dok polaže svoj život jer svakoga od nas voli više nego sopstveno postojanje, pa kažemo: „*Au, e to je prava ljubav! To je ono za čim čeznem i što mi je potrebno više od svega!*“

Ovo je Onaj koga smo čekali.

Onaj za kojim smo čeznuli.

On je *ta* Čežnja *svih* naroda i *svakog* ljudskog srca.

A kao što ćemo sada i videti, jedini razlog naše čežnje za Njim je Njegova čežnja za nama.

3. MUZIKA

Jedan dečacić je sedeo za klavirom i nevešto pritiskao dirke, pretvarajući se da čita note sa postolja za note. Duboko dirnut ovim dragocenim prizorom, tata je seo kraj njega.

„Kada si bio u maminom stomaku“, rekao je dečaku, „ja bih često pozvao mamu da sedne ovde kraj mene, a onda bih joj svirao baš tu pesmu.“

Na očevo zaprepašćenje, dečak je neobavezno izustio: „Oh, znači to si bio *ti!*“

Bilo da se dečkić stvarno prisetio očevog muziciranja ili ne, mi znamo da bebe zaista u materici čuju mnoge zvukove koji dolaze s druge strane maminog tankog trbušnog zida.

A kako je s vama?

Da li i vi čujete Očevu muziku?

Po proroku Sofoniji, Bog zaista peva i nad tobom i nada mnom:

„Gospod Bog tvoj s tobom je. On će te na silan način izbaviti. Veseliće se tebe radi; smiriće te ljubavlju svojom; radovaće se nad tobom pevajući.“ [*„Gospod Bog tvoj, koji je usred tebe, silni, spašće te; radovaće ti se veoma, umiriće se u ljubavi svojoj, veseliće se tebe radi pjevajući.“*] (Sofonija 3,17).

Ovo je Biblijin poetski način da nam kaže da je Bog veoma svestan nas, da je veoma osetljiv prema nama i da se trudi da ideje o svojoj ljubavi prema nama usadi u naš um. Dakle, Bog peva. Neposredno kraj tog tananog zida koji odvaja vidljivo od nevidljivog, On peva pesmu ljubavi našem srcu, šapuće nam na uho i ugrađuje u našu svest neprolaznu i nepobitnu istinu o tome koliko nas neizmerno voli. Postoji neki stvaran ali nečujan osećaj kojim Božje misli i osećanja, poput pesme, lagano dolelujaju u naše srce. I dok radosno peva nad nama, Bog se nada da ćemo mi čuti Njegovu pesmu i spoznati ljubav koju u svom srcu gaji prema svakom od nas.

Sama pomisao da Bog peva je zaprepašćujuće otkrivenje o tome kakvo biće je zaista taj svemoćni Tvorac.

Kakve osobe uopšte pevaju?

Pa, pre svega, veoma lične, prijazne osobe – osobe koje imaju nameru da izraze svoja osećanja i da učine da se i drugi osećaju tako.

Takav je Bog o kome ovde govorimo.

Ne „nepokretani Pokretač“ kako bi nam ga Aristotel predstavio.

Ne ni „ravnodušni“ i „deterministički“ Bog iz klasičnog teizma, koji je samo „pohrišćanjena“ verzija Aristotelovog Boga.

Ne ni neka „bezlična sila“ ili „kolektivna duša“ iz panteizma i *Ratova zvezda* („Neka Sila bude s tobom!“).

Ništa od toga se ne podudara s karakternim profilom Boga otkrivenog u Svetom pismu.

Bog koji peva mora biti osećajan Bog – Bog dubokih, uzburkanih strasti. Ako Bog peva, a Biblija tvrdi da je tako, onda mi sebe nalazimo u prisustvu vrhovnog Bića čije srce pulsira vrhunskom emocijom.

A posledice toga su ogromne.

Neki starogrčki hipici, tzv. pitagorejci, primetili su da je sve stvoreno s matematičkom preciznošću. Nema sumnje da ste i vi to primetili. A onda su primetili da je i muzika zapravo matematika. Shvatili su da je muzika matematički komponovana na takav način da ona ima moć da

podstiče nove misli i osećanja u ljudskoj duši, pa su došli do sledeće pretpostavke: Tvorac bi morao biti pevač, i mora da je pesmom stvorio svemir – celokupni univerzum bi morao funkcionisati na nekoj vrsti muzičke partiture.

Ko zna, možda su pitagorejci bili u pravu. Na kraju krajeva, muzika je emotivna matematika, a reči koje prate muziku su jednostavno emocijama pokrenute misli. Veliki kompozitori su verovali da svojom umetnošću daju muzičku podlogu lepotama stvaranja. Neki među njima su tvrdili da im se muzika javila u mislima dok su posmatrali čudesa sveta oko sebe, kao da su čuli nešto što je tu već postojalo. Oni su smatrali da su više bili uključeni u proces otkrivanja muzike nego u proces njenog stvaranja.

Biblijski Bog je svemoćni Tvorac svega što postoji. Sama snaga i težina pomisli da postoji jedno takvo biće može biti neodoljiva i zastrašujuća. Pa čak i užasavajuća.

Ali ako Bog peva... pa, to menja sve.

To otvara naš um za spoznaju da iza sve te ogromne moći kuca jedno nežno srce.

Ako Bog peva, pronaći ćemo sebe kako se divimo toj apsolutnoj moći zaogrnutoj beskrajnom osećajnošću.

A to znači i nešto mnogo više od toga.

Jer, ukoliko je Bog kompozitor i pevač ljubavnih pesama, kao što Sveto pismo tvrdi, to znači da On mora biti duboko zaljubljen u nas, jer samo oni koji su zaljubljeni pevaju ljubavne pesme nekome. A to sigurno znači da On želi i da ga mi čujemo, jer pevači koji pevaju ljubavne pesme pevaju da bi ih čuli oni koje vole.

Pitanje glasi: Čujemo li mi Boga?

Čujemo li te božanske akorde?

Ja nikada neću zaboraviti kada sam ja shvatio: „Oh, znači to si bio ti!“

Imao sam osamnaest godina i do tada nikada nisam bio izložen ideji o Bogu, nikada nisam pročitao ništa religiozno. O Bogu nisam znao ništa, a o religiji tek nešto malo. Pa ipak, bilo je nečeg što sam nekako znao, a nešto od toga što sam znao bilo je prožeto snažnim uverenjem i izraženim emocijama. Bio sam ispunjen opipljivim gnevom zbog nepravde i tlačenja u našem svetu. Znao sam da muškarci ne bi trebalo da zlostavljaju decu i da ih tuku. Znao sam da žene ne bi smele da trpe fizičko nasilje svojih muževa. Znao sam da nacije ne bi smele da se međusobno zatrpavaju bombama; da ljudi ne bi smeli da umiru od gladi dok drugi jedu previše nauštrb sopstvenog zdravlja; da preprodavci droge ne bi smeli da mame decu i da ljudi ne bi trebalo da mrze druge samo zato što imaju drugačiju boju kože.

A znao sam i nešto još više, nešto još fundamentalnije.

Znao sam za činjenicu da to što postoje neke loše stvari znači da mora da postoji i neko stvarno, konačno dobro koje je protivteža svemu tome lošem. A ponekad bih čak i uhvatio po koji nagoveštaj tog dobrog, kao kada bih video kako čovek voli svoje dete; ili kada bih video dvoje dece koja se kidaju od smeha, uživajući u svom druženju; ili kada bi se neka osoba osmelila da se javno usprotivi nepravdi; ili kada bih se suočio s prirodnim lepotama; pa čak i kada bih slušao o čežnji za ljubavlju, izraženoj u pesmi.

Znao sam ja sve ovo bez poznavanja Boga. Ali kako sam kasnije shvatio, ja sam sve to znao zato što je On znao mene. Sve vreme je On pevušio mojoj duši, samo šta ja nisam znao da to On meni peva.

A onda je došao dan kada su moj gnev protiv zla i moja čežnja za pobedom dobra nad zlom pronašli rezonanciju u susretu sa Onim koji je izvor svega dobrog i borac protiv zla. Bilo je to kao da su se konačno lice i ime povezali. Duboko u srcu osećao sam kakav bi ovaj svet mogao biti da nikada

nije bilo ni jednog jedinog nepravednog čina, da niko nikada nikoga nije ugrozio, da su svi uvek mislili više na druge nego na sebe. Kada sam shvatio da Tvorac našeg sveta predstavlja spoj svega onog dobrog za čim sam oduvek čeznuo, da je On taj koji mrzi svako zlo i svaku nepravdu, bio sam poput onog dečkića za klavirom uz svog tatu:

„Oh, znači to si bio ti!“

Najednom mi je sinulo – kada bih ja bio samo životinja koja je evoluirala, tada se preda mnom ne bi postavljao nikakav uzvišeniji cilj od pukog preživljavanja. U trenutku prosvetljenja, iznenada sam spoznao da ja mrzim zlo zato što postoji nešto poput zla, kao i da sam mogao čeznuti za dobrim samo zato što postoji nešto poput konačnog dobra. A sada sam i locirao apsolutnu antitezu zlu i apsolutni epicentar dobra – u ličnom Bogu koji je stvorio čoveka po svome liku. Bio je to upravo taj Bog koji je, čitavog mog života, neprekidno „ubrizgavao“ tok moralnih stremljenja u moju savest, vodeći i podstičući me. Sada sam konačno saznao ime Onoga ko je pevao nad mojom dušom.

Bilo je to kao nekada kada sam se vozio putem i čuo jednu predivnu pesmu na radiju. Osećao sam da moram da je ponovo odslušam. Zgrabio sam olovku i komad papira, spreman da zapišem sve potrebne informacije o toj pesmi. Međutim, na moje ogromno nezadovoljstvo, disk-džokej je nemarno nastavio s puštanjem pesama bez navođenja izvora remek-dela koje mi je privuklo pažnju.

Nakon nekoliko godina, jedan prijatelj me je upitao da li sam ikada čuo pesmu *Adagio*, Semjuela Barbera. Odgovorio sam mu da nisam. „Moraš je čuti“, insistirao je. Nekoliko dana kasnije, poklonio mi je CD, nagovorivši me da odmah sednemo i zajedno ga poslušamo.

Istog trenutka kada su predivni tonovi počeli da se izdižu poput jutarnjeg sunca koje se probija kroz ledenu zimsku maglu, prepoznao sam pesmu.

„Da, znam ja ovu pesmu“, rekao sam prijatelju. „Čuo sam je jednom pre nekoliko godina i otad mi stalno odzvanja u mislima.“

Napokon sam pronašao izvor pesme koja mi se urezala u pamćenje.

Da li ste i vi povezali tu pesmu ljubavi koja neprekidno greje vaše srce sa njenim božanskim Kompozitorom?

4. KUCANJE

Čitavo Sveto pismo je prožeto idejom o voljnom božanskom obraćanju svakom ljudskom biću. Ne samo da nam Bog peva, već postoji i smisao u načinu na koji On kuca.

Ako je Bog ljubav, kao što Biblija tvrdi, onda bismo od Njega očekivali da pokuca pre nego što uđe. To je način na koji ljubav deluje. Ona poštuje ličnu slobodu. Mi imamo jednu veoma ružnu reč za nasilnu ljubav. Mi to zovemo „silovanje“. I mi dobro znamo da to uopšte i nije ljubav, već njeno grubo izobličenje. Bog koji u liku Isusa Hrista osvaja naše simpatije poseduje nepojmljivu moć, pa ipak bira da sputa tu moć u korist kucanja, a to znači u korist naše slobode.

„Gle, ja stojim pred vratima i kucam. Ako neko čuje moj glas i otvori mi vrata, ući ću kod njega i večeraću s njim i on sa mnom.“ [*„Evo stojim na vratima i kucam: ako ko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću k njemu i večeraću s njime, i on sa mnom.“*] (Otkrivenje 3,20).

Da li je ta moćna sila mogla da uzme neki privlačniji oblik? Jedina osoba u čitavom svemiru koja bi nas mogla prisiliti da joj se potčinimo, a da za to ne bi morala da odgovara nikome iznad sebe, jednostavno bira da to ne učini.

Ali zašto?

Samo jedan odgovor nam se nameće. Zato što mu je krajnji cilj dvosmerna ljubav, a ne jednosmerna kontrola. Ali samo to je, gle čuda – a možda to i nije čudno – takav Bog kakvom bismo mi možda i poželeli da prepustimo kontrolu nad svojim životom. Ne sumnjajte u to da Bog zaista svim srcem želi da uđe kod vas. Ali On ne želi da bude nezvani gost, jer ima za cilj obostranu želju i dvosmerni odnos. Lepota ove ideje, ove istine, ovakve predstave o Bogu, je toliko privlačna da će nas neminovno privući Njemu ukoliko poverujemo u to.

Reč „gle“ u navedenom odeljku znači „obрати pažnju“; „shvati“; „razumi ovo“.

Reč „kucam“ ukazuje na učinjeni trud da nam privuče pažnju. To je božansko: „Hej, izvini! Molim te, obrati pažnju na mene!“ A činjenica da on to kucanje naziva „moj glas“ sugerise nam da je Bog u potrazi za komunikacijom, govoreći neopipljive istine našoj svesti.

Poziv da „otvorimo“ pretpostavlja postojanje slobodne volje i metafizičku činjenicu da ljudsko srce može biti otključano iznutra.

Otključano?

Da.

Postoje mentalne i emocionalne brave koje smo ugradili unutar sebe da bismo izbegli da budemo povređeni. Postoje ograde podignute unutar naše duše. Postoje čak i laži o preživljavanju u koje sami sebe ubeđujemo kako ne bismo morali postati podložni Božjim uvertirama. A jedini način da nas Bog navede da otključamo vrata svog srca i pustimo ga da uđe je iznošenjem okrepljujuće istine o Njegovoj ljubavi i dobronamernosti. To je kucanje koje se događa tokom čitavog našeg života na različite načine. Dešava se to čak i sada dok čitate ovu knjigu i suočavate se sa novim idejama koje vam se čine nekako čudno privlačne, pa čak i poznate.

Božji poziv da „večera“ sa Njim izražava ideju zajedništva. On želi bogatu uzajamnu povezanost sa nama, vezu koja podrazumeva i razmenu misli i osećanja.

Bog suštinski kaže: „Obrati pažnju na činjenicu da ja stojim pred vratima tvog srca, tvoje savesti, pokušavajući da pridobijem tvoju pažnju ljubavlju, a ne silom. Ako čuješ moje kucanje, sve što treba da uradiš je da slobodnom voljom otvoriš vrata svog srca i dozvoliš mi da uđem u njega. Ja ću ući u

tvoje misaone i osećajne procese i mi ćemo otpočeti međusobni odnos. Ispuniću tvoje srce i misli podacima, uvidima i istinama koje će hraniti i jačati naš odnos. A i ti ćeš Mene usrećiti uzvraćanjem ljubavi.“

Na vrata čijeg srca Bog uporno i nežno kuca?

Kome se tačno Bog obraća svojim „glasom“ i šta to On govori?

Mojsije je dao Izraelcima Deset zapovesti koje je Bog svojim prstom ispisao na kamenim pločama. A onda je i protumačio Zakon dajući im brojna dodatna uputstva za primenu Deset zapovesti na sve aspekte svakodnevnog života. Na kraju je zatvorio čitav krug svodeći sve ove zakone na jedan jedini zakon:

„...da voliš Gospoda Boga svojega svim svojim srcem i svom svojom dušom, da bi mogao da živiš.“ [*„...da bi ljubio Gospoda Boga svojega iz svega srca svojega i iz sve duše svoje, da budeš živ.“*] (5. Mojsijeva 30,6).

To je zakon Božji.

Ljubav.

Usredsređenost na drugoga.

Čisto, jednostavno i neizmerno važno.

A onda je Mojsije Izraelcima, a i svima nama, dobacio „lopticu“ uvida:

„Ova zapovest koju sam vam dao danas niti vam je sakrivena niti vam je daleka. Nije ona na nebu da biste rekli: ‘Ko će se uzdići na nebo da bi nam je doneo, kako bismo je čuli i ispunili?’ A nije ni iza mora da biste rekli: ‘Ko će prepoloviti more da bi nam je doneo, kako bismo je čuli i ispunili?’ Ta reč vam je veoma blizu, u ustima i u srcu vašem, da biste je izvršili.“ [*„Jer zapovijest ova koju ti ja zapovijedam danas niti je visoko ni daleko od tebe; Nije na nebu, da rečeš: ko će nam se popeti na nebo da nam je skine i kaže nam je, da bismo je tvorili? Niti je preko mora, da rečeš: ko će nam otići preko mora, da nam je donese i kaže nam je, da bismo je tvorili? Nego ti je vrlo blizu ova riječ, u ustima tvojima i u srcu tvojem, da bi je tvorio.“*] (5. Mojsijeva 30, 11-14).

Mojsije, u suštini, kaže: „Istina koju vam iznosim je jasna i očigledna. U stvari, ukoliko samo zastanete i razmislite, priznaćete da je već znate ukoliko ste iskreni. Ja vam ne govorim ništa novo ili tajnovito ili daleko. Nije to nešto što je na nebu ili u nekoj stranoj zemlji preko okeana. Ona vam je toliko blizu da je, u stvari, na vašim usnama, u onome što izgovarate, baš kao i u vašem srcu, u načinu na koji razmišljate i osećate. Zakon ljubavi je utisnut u samu vašu prirodu, iako vi živite tako da ga kršite.“

Svaki put kada ljudsko biće govori o ispravnom i pogrešnom, istini i pravdi, ili o bilo kom drugom parametru moralnosti, naša usta pobijaju sve naše tvrdnje o neznanju i o neverovanju. Kao svoj završni argument, vernik je rekao neverniku: „Drago mi je što čujem da ti ne veruješ ni u Boga ni u bilo koji uzvišeni standard u pogledu toga šta je moralno, šta je ispravno a šta nije. Jer, večeras ću odavde otići s tvojim novčanikom, tvojim kolima i tvojom ženom.“ Najednom, ateista je postao vernik u nešto svakako suprotno njegovim racionalnim argumentima, ali u skladu sa naglim racionalizovanjem koje ga je u punoj brzini „pregazilo“ onog trenutka kada se on sam našao oči u oči sa idejom prekršaja moralnih vrednosti koje su se ticale njega.

Mi znamo više nego što smo ponekad spremni da priznamo. Svaki put kada ljudsko srce doživi osećaj neodobravanja prema nečem pogrešnom ili osećaj odobravanja nečeg ispravnog, suština sveobuhvatne istine o Božjoj ljubavi postane prepoznata u ljudskoj duši. U trenucima pojačane moralne svesti, mi se suočavamo licem k licu s istinom koja se već dugo, dugo obraćala našem srcu.

„Ono što je o Bogu moguće doznati, ispoljilo se *u njima*, jer im je Bog to objavio.“ [„*Jer što se može doznati za Boga poznato je njima: jer im je Bog javio.*“] (Rimljanima 1,19).

U njima?

Da, u njima – u samoj njihovoj prirodi kao bića stvorenih po božanskom liku.

On peva.

On kuca.

On govori.

Bog je uključen u sveopšti proces otkrivanja dok se na drugom kraju nalazi svako ljudsko srce. Pavle nastavlja da objašnjava u drugom poglavlju svoje Poslanice Rimljanima da su principi Božjeg zakona sami po sebi razumljivi ljudskom srcu, čak i onda kada mi nemamo pred sobom zakon u vidu pisanog moralnog kodeksa:

„Kada neznabošci, koji nemaju zakon, po svojoj prirodi čine ono što je po zakonu, oni, iako ne poseduju zakon, sami su sebi zakon, jer ispoljavaju dela zakona koji im je u srcu, a i savest im svedoči, pa ih njihove misli ili optužuju ili opravdavaju.“ [„*Jer kad neznabošci ne imajući zakona sami od sebe čine što je po zakonu, oni zakona ne imajući sami su sebi zakon: Oni dokazuju da je ono napisano u srcima njihovijem što se čini po zakonu, budući da im savjest svjedoči, i misli među sobom tuže se ili pravdaju.*“] (Rimljanima 2,14.15).

Ovo su i izuzetna i elementarna saznanja; i to su više izuzetna nego elementarna. Ukratko, Pavle nam ovde govori da istinu nije moguće izbeći, jer je ona utkana u nas tokom samog stvaranja. Zakon Božji nije proizvoljan skup pravila koja su nam strana, osim ukoliko bi nam se jasno izrekla i nametnula. Naprotiv, Božji zakon prožima sve realnosti onakve kakvim ih je Bog stvorio, uključujući tu i ljudsku prirodu.

Stoga, čak i ako je neko odrastao u sredini koja mu nikada nije omogućila da se sretne sa Božjim zakonom u pisanom obliku, ta osoba je ipak svesna da određene aktivnosti predstavljaju kršenje prava drugih, dok druge predstavljaju ispravno postupanje sa drugima. Kada činimo nešto pogrešno, savest nas peče. A kada radimo nešto dobro, savest nas hvali.

Jasno i glasno – *mi znamo!*

Mi možda lažemo sami sebe, ali *mi znamo!*

Mi možda racionalizujemo svoju sebičnost, ali *mi znamo!*

Mi možda opravdavamo sebe zbog propusta da se prema drugima odnosimo s uvažavanjem, saosećanjem i ljubavlju, ali *mi znamo!*

Mi možemo da filozofiramo kako Bog ne postoji, ali *mi znamo!*

A šta je to konkretno što znamo?

Mnogo toga, u stvari.

Mi znamo ljubav, jer „Bog je ljubav“, a On je i Onaj koji nam se obraća kao Otkrivalac onoga što znamo. Mi je poričemo i kršimo, ali mi ljubav znamo.

Mi znamo da postoji „ja“ i da postoji „ti“; znamo da je svako od nas ličnost za sebe i da između nas postoji neutralan prostor; znamo da postoji i neutralan materijalni svet u tom prostoru između nas, kao i da mi možemo da premostimo taj neutralni prostor i upotrebimo taj neutralni materijal kako bismo se međusobno voleli ili povređivali. Mi poznajemo ljubav, jer znamo da je ispravan odnos prema drugima odnos samopredane dobronamernosti.

Mi znamo šta je ljubav u teoriji i kakva bi ona trebalo da bude na delu.

Znamo i da prava ljubav znači činiti ono što je dobro, ispravno i istinito u našem odnosu prema svima.

Mi znamo da biti u prednosti nosi sa sobom ogromnu odgovornost i da nijednu osobu ne bismo smeli povrediti svojom prednošću nad njom, već da bi trebalo da mi koji smo u prednosti pomažemo onima koji su u zaostatku.

Mi znamo da je pogrešno biti grub prema sporoj starici u prodavnici.

Mi znamo da deca ne bi nikada trebalo da budu zlostavljana.

Da bi gladne trebalo nahraniti.

Da bi potlačene trebalo osloboditi.

Da neumereno bogaćenje i okretanje glave od onih koji su u potrebi dok mi sebi kupujemo sve više i više stvari predstavlja čistu pohlepu.

Mi znamo da bračni zavet treba čuvati.

Da su kontrolisanje i manipulisanje nehumani.

Da bi se o krhkim, nemoćnim i starim trebalo na pravi način starati.

Mi čak znamo da ne bi trebalo da se ubacujemo preko reda, da „sasečemo“ kola ispred nas ili da zadržimo onih 20 dinara koje nam je kasirka greškom vratila.

Ali mi znamo i nešto više od toga šta je ispravno a šta pogrešno, šta je nevinost a šta krivica. Znamo da su i ispravno i pogrešno, i nevinost i krivica, po svojoj suštini odnosne kategorije. Stoga, mi znamo, ukoliko smo iskreni, da smo mi načinjeni za jedan krajnji odnos sa jednom krajnjom Osobom.

Mi znamo da Neko veličanstven i predivan pokušava da privuče našu pažnju.

Mi duboko u sebi znamo da u svim podsticajima naše savesti, u svim našim povlačenjima pred nepravdom, u svim našim težnjama da dobrota na neki način, jednoga dana, pobedi, mi u stvari osluškujemo pevanje, kucanje i pozive Tvorca naših duša.

5. KONCENTRIČNO

Prorok Jezekilj prilično naglo otvara svoju knjigu zapanjujućom tvrdnjom:

„Video sam Božje vizije.“ [„...i vidjeh utvare Božje.“] (Jezekilj 1,1).

Zapanjeni i izuzetno ljubopitljivi, mogli bismo upitati: „Božje vizije, Jezekilje, vizije samoga Boga?!“

„Da“, odgovorio bi on, „samoga Boga.“

„Pa dobro onda, molimo te, reci nam šta si tačno video kada si video Boga.“

Prorokov opis je istinski čudesan:

„Tada pogledah, i gle, vihor je stizao sa severa, donoseći ogroman oblak zaogrnut buktećim plamenom koji je iz sopstvenog središta širio zaslepljujuću svetlost svuda oko sebe.“ [„Vidjeh, i gle, silan vjetar dolažao od sjevera, i velik oblak i oganj koji se razgorijevaše, i oko njega svjetlost, a isred ognja kao jaka svjetlost.“] (Jezekilj 1,4).

Ovde nam Jezekilj pruža izuzetno prosvetljujući uvid u pogledu toga ko je i kakav je Bog. „Ugledao sam Boga“, izveštava on, „a ono što sam video bilo je poput ‘vihora zaogrnutog buktećim plamenom’ koji je ‘isijavao’ zaslepljujuću svetlost.“

Stari biblijski prevod *Kings James Version* kaže: „...oganj koji je sam sebe obavijao.“

Jedan drugi prevod je bliži originalnom hebrejskom tekstu: „...ognjeni plamenovi sustizaše jedan drugog.“

A šta je vatra ako ne trošenje energije? Pa ipak, svi nama poznati vidovi energije se istroše i presuše. Ali ne i ovaj plamen! Ovaj plamen predstavlja večnoobnovljivo sagorevanje. On nikada ne sahne. On nikada ne gasne. On se nikada ne ohladi. Zato što je taj oganj večni Bog, koji je uključen u neku vrstu beskrajno održive aktivnosti.

Jezekilj nas je pozvao da zamislimo plameni oganj koji bukti u kružnom, koncentričnom kretanju.

Uh!

Ovde je opisana jedna obuhvatajuća vrsta pokreta, plamen za plamenom u rotacionom kretanju neiscrpne energije. Unutar ove uzvišene realnosti koju zovemo Bog odigrava se neprestana interakcija. Povezivanje naročite, žarke vrste se tu dešava. Božanstvo je živo i u pokretu, šireći se ka spolja i privlačeći ka unutra, jedan plameni entitet „sustiže“ drugog dok se međusobno obavijaju uz masivne izlive ognjene energije.

VATRENI BOG

Kroz čitavu Bibliju, Bog se povezuje sa vatrom, kao jednom od njegovih najistaknutijih karakteristika.

Mojsije se susreo sa Bogom „u ognjenom plamenu isred žbuna. Pogledao je i, gle, žbun je plamteo, ali nije sagorevao.“ [„u plamenu ognjenom iz kupine. I pogleda, a to kupina ognjem gori a ne sagorijeva.“] (2. Mojsijeva 3,2).

Zakon Božji, Deset zapovesti, naziva se „zakon ognjeni“ (5. Mojsijeva 33,2.3).

Procenjujući Izraelov susret sa Bogom, Mojsije je rekao:

„Prizor slave Gospodnje bio je poput proždirućeg plamena na vrhu planine u očima dece Izraelove.“ [*„I slava Gospodnja bješe po viđenju kao oganj koji sažiže na vrh gore pred sinovima Izrailjevim.“*] (2. Mojsijeva 24,17).

U Solomonovoj epskoj ljubavnoj pesmi, ljubav koja tako predivno teče između mladoženje i njegove ljubljene opisuje se kao „ognjeni jezičci, sam plamen Gospodnji“. [*„žar ognjen, plamen Božji.“*] I taj ljubavni plamen je toliko jak da se ne može ugasiti. (Pesma nad pesmama, 8,6.7).

Prorok Danilo kaže da je Božji „presto kao plamen koji bukti, točkovi mu kao oganj rasplamsani; vatrena stihija ističe iz Njega i teče pred Njim.“ [*„prijesto mu bijaše kao plamen ognjeni, točkovi mu kao oganj razgorio. Rijeka ognjena izlažase i tecijaše ispred njega.“*] (Danilo 7,9.10).

A apostol Pavle sažeto izjavljuje: „Jer je Bog naš oganj koji spaljuje.“ [*„Naš je Bog oganj koji sažiže.“*] (Jevrejima 12,29).

Dakle, Božje prisustvo se opisuje slikom vatre. I za Božji zakon se kaže da je vatren u nekom smislu. Božju slavu su Izraelci videli kao vatru. Božja ljubav je opisana kao neugasiva vatra. Božji presto je vatren, s nekom vrstom vatrenih točkova koji su oko njega. A vatrena reka teče od Boga. Sve što ima veze s Bogom vatreno je, neprekidno isijavajući neku vrstu energije.

Ali šta znači sav taj „vatreni“ jezik?

Naravno, Bog nije doslovno sazdan od vatre ili samo od energije. Bog nije neki bezlični element ili sila. Božja priroda je iznad naše ograničene moći razumevanja, tako da mi ne možemo čak ni da započnemo da je definišemo. Ali Božji *karakter* je shvatljiv, a Jezekiljeva vizija nas usmerava u tom smeru.

Zakoni logike nalažu da ako je $A = B$ i $B = C$, onda važi i da je $A = C$. Ako je Božji zakon = vatra; i ako je Božja slava = vatra; i ako je Božja ljubav = vatra; i ako je Božji presto = vatra, onda postoji neki smisao, po kome su Božji zakon, Božja slava, Božja ljubav i Božji presto objedinjeni kao jedna realnost. Drugim rečima, suštinska istina o Bogu može se opisati terminima zakona, slave, ljubavi ili prestola, ali u svakom od tih slučajeva Sveto pismo govori o istom suštinskom principu delovanja koji određuje Božji pravi identitet.

Kada sastavimo sve te delove, slika koju dobijamo o Bogu zaista oduzima dah.

Kao čudo nad čudima, u središtu stvarnosti, tamo gde nepozajmljeni originalni život prebiva u svojoj besmrtnoj božanskoj formi, postoji i nešto najlepše što se može zamisliti:

potpuna samopožrtvovana ljubav, koja večno bukti i ne sagoreva;
plamen čistog života, koji obavlja sam sebe ali se istovremeno i širi;
isijavajuća slava višestране ličnosti uključene u večni ciklus davanja, službe i staranja;
raskošno izlivanje ljubavi prema svakom.

Upoznati Boga, u svetlosti svega navedenog, znači poznavati Boga onakvog kakav On suštinski jeste, baš kao i razumeti smisao života na najosnovniji i najdublji način.

Jezekilj nam daje na uvid suštinsku istinu o Božjem identitetu, otkrivajući nam da Bog živi u neprestanom pokretu, usmerenom ka drugima, večno uključen u neprekidno obnavljajuće izlivanje ljubavi, plamteće buktinje strasti koja nikada ne sagoreva i nikada ne kopni. Ona plamti, plamti i plamti, ali nikada ne jenjava. Bog je čist život, koji stalno deluje u korist drugih – neprekidno, predano i postojano. Bog je ljubav, i kao takav, Bog je čista čežnja, u potpunosti usredsređena na druge.

Ali sada, postavimo pitanje koje se logično nameće imajući u vidu tako veličanstvenu stvarnost: Kakve su posledice ovoga za svaki stvoreni život koji postoji kao rezultat života ljubavi koji pulsira u središtu univerzuma? Ili još preciznije, kakve su posledice ovoga za tebe i mene, kao pojedince koji žive u svemiru koji je stvorio jedan takav Bog?

Pozivam vas da sada zajedno posmatramo ovu sliku dok se ona uvećava, izlazeći na videlo iz kružnog toka vihorne buktinje koja je u središtu stvarnosti, sve dok nam naše vlastito mesto u ovoj prelepoj viziji ne postane kristalno jasno.

PROROCI VIDE STVARI ZA NAS

Proroci su videoci. Oni vide stvari koje mi obični ljudi uglavnom ne vidimo. Njihovom pogledu je dopušteno da prodre u duhovne tajne. A njihova vizija nama daje pristup informacijama koje su nam potrebne da bismo stekli precizan osećaj o tome ko je Bog i ko smo mi u odnosu na Njega.

Ako povežemo Jezekiljevu viziju sa drugim vizijama o nebeskoj stvarnosti koje su primili Mojsije, Danilo i Jovan, na površinu izbija prosvetljujuća slika o Božjem karakteru i o Njegovom carstvu. Počinjemo da shvatamo da se Božja vladalačka struktura sastoji iz niza koncentričnih krugova. Ako zastanete i razmislite o tome, upravo to je oblik s kakvim bismo i očekivali da se susretnemo ukoliko je Bog ljubav, pošto je ljubav, po samoj svojoj prirodi, koncentrična. Kada bismo ljubav mogli da prikažemo geometrijski, njen oblik bi se jedino mogao prikazati krugom. A kada bi se ljubav morala predstaviti operativno, taj krug bi trebalo da se kreće. Ljubav je okrugla i kružeća. Svaka pojedina osoba se usaglašava sa tim delovanjem ljubavi samo u onoj meri u kojoj sebe izliva prema drugima.

Važno je zapaziti činjenicu da je stvarnost, na svim svojim nivoima, u osnovi kružna, po svom obliku, i kružeća, po svom kretanju. Razmislite o Sunčevom sistemu i načinu na koji se planete kreću. Razmislite o ekosistemu. Razmislite o biologiji i sistemu koji kruži. Razmislite o sociologiji, psihologiji, ekonomiji, pa čak i informatici. Sve što vidimo gde god da pogledamo predstavlja međusobno povezane točkice. Sve deluje kao da je usmereno ka davanju i primanju, a sve što prestaje da daje i prima neumitno vene i umire. Stoga, ne bi trebalo da budemo iznenađeni što je slika o Bogu i Njegovom carstvu koju su nam preneli proroci tako predivno koncentrična.

DVA ANĐELA ZAKLANJAČA

Naša slika otpočinje sa centralnom predstavom koju smo već postavili na njeno mesto – ognjeni plamen koji obuhvata sebe i koji se širi, što predstavlja Jezekiljev opis Boga koji neprestano voli.

A sada ćemo se okrenuti Mojsiju za dalji uvid. Kao jednog od najbližih saradnika od poverenja, Mojsija je Bog pozvao na planinu da tamo primi precizna građevinska uputstva za podizanje Šatora od sastanka, kao minijature predstave nebeske realnosti.

„Neka mi naprave svetinju“, Bog je rekao Mojsiju, „da prebivam među njima. Tačno onako kao što ću ti pokazati, to jest, po uzoru šatora i po uzoru sve njegove opreme, baš tako treba da napravite.“ [*I neka mi načine svetinju, da među njima nastavam; Kao što ću ti pokazati sliku od šatora i sliku od svih stvari njegovijeh, tako da načinite.*] (2. Mojsijeva 25,8.9).

Pavle je objasnio da je nacrt koji je Mojsije dobio bio „kopija i senka nebeskih stvari“ [*Koji služe obličju i sjenu nebeskijeh stvari...*] (Jevrejima 8,5). Svetinja je bila pojednostavljeni simbolični model onoga što je postojalo u nebeskoj realnosti.

U središtu svetišta bila je unutrašnja prostorija u obliku kocke. Ona je bila nazvana Svetinja nad svetinjama. U toj prostoriji nalazio se samo jedan komad nameštaja nazvan „kovčeg zaveta“. On je bio tako nazvan jer su se u njemu nalazile kamene ploče sa ispisanih Deset zapovesti, koje su takođe poznate i kao „Zavet (Savez)“. [*„Riječi zavjeta“*] (2. Mojsijeva 34,28). Na kovčegu se nalazio poklopac od čistoga zlata, nazvan „sedište milosti“, „pomirilište“. [*„zaklopac od čistoga zlata“; pomirilište*] (2. Mojsijeva 25,17). Na oba kraja ovog „pomirilišta“ nalazio se po jedan zlatni anđeo zaklanjač, koji su bili nazvani „dva heruvima“ (2. Mojsijeva 25,18.19). Mojsiju je bilo naređeno da „heruvimi raširenim krilima zaklanjaju pomirilište i da budu okrenuti jedan prema drugom; da im pogled bude usmeren ka pomirilištu.“ [*„I neka heruvimi rašire krila u vis da zaklanjaju krilima zaklopac, i neka budu licem okrenuti jedan drugom, prema zaklopcu neka su okrenuta lica heruvimima.“*] (2. Mojsijeva 25,20). Potom je Bog rekao Mojsiju: „I tamo ću se sastajati s tobom, i obraćaću ti se s pomirilišta, između dva heruvima koji će biti na kovčegu.“ [*„I tu ću se sastajati s tobom i govoriću ti ozgo sa zaklopca između dva heruvima, koji će biti na kovčegu od svjedočanstva...“*] (2. Mojsijeva 25,22). Ukazujući na to da se heruvimi nalaze u Božjem neposrednom prisustvu, biblijski pevač peva: „Koji prebivaš među heruvimima, objavi se silno!“ [*„...koji sjediš na heruvimima, javi se!“*] (Psalam 80,1).

Dodatni uvid koji dobijamo od Jezekilja izveštava nas da je Lucifer, pali anđeo koji se sada zove sotona, bio jedan od ova dva anđela zaklanjača pre nego što se pobunio. Prorok je čuo Boga kako govori Luciferu: „Ti si bio opunomoćeni heruvim zaklanjač; ja sam te postavio.“ [*„Ti si bio heruvim, pomazan da zaklanjaš; i ja te postavih...“*] (Jezekilj 28,14). Mesto koje je ostalo upražnjeno nakon Lucifera, očigledno je popunio drugi anđeo, pošto Biblija nastavlja da ukazuje na to da još uvek postoje dva anđela zaklanjača. Veoma je verovatno da je anđeo Gavriilo jedan od ta dva anđela, bilo da je on Luciferova zamena ili jedan od prvobitnih heruvima. On se objavio Zariji, ocu Jovana Krstitelja, i istakao svoj položaj u božanskoj vladi: „Ja sam Gavriilo, koji stojim pred Bogom, i poslat sam da govorim s tobom.“ [*„Ja sam Gavriilo što stojim pred Bogom, i poslan sam da govorim s tobom...“*] (Luka 1,19).

Stoga, zaključujemo da su dva heruvima zaklanjača bića sa naročito odgovornom pozicijom i ulogom u neposrednoj blizini Boga. Otac, Sin i Sveti Duh čine primarni krug zajedništva u središtu univerzuma, dok ovaj visoko pozicionirani anđeoski par čini drugi krug, neposredno izvan Božjeg unutrašnjeg kruga.

ČETIRI ŽIVA BIĆA

Skrećući svoju pažnju na apostola Jovana, mi otkrivamo da postoje „četiri živa bića“ koja čine treći krug u nebeskoj strukturi.

Predstavljajući svoju viziju nebeskog carstva, Jovan kaže:

„Zatim sam video otvorena vrata na nebu... Istog trenutka sam se našao u duhu; i ugledao sam presto koji je bio postavljen na nebu, i na kome je neko sedeo.“ [*„Potom vidjeh: i gle, vrata otvorena na nebu... I odmah bih u duhu; i gle, prijesto stajaše na nebu, i na prijestolu sjedaše neko.“*] (Otkrivenje 4,1.2).

Onaj koji sedi na prestolu je Bog Otac. Kasnije u viziji, Jovan nam kaže da je Isus Hristos sa Ocem „nasred prestola“, a da je i Sveti Duh prisutan (Otkrivenje 5,6.7). Zatim Jovan opisuje četiri živa bića:

„Pred prestolom je bilo stakleno more, poput kristala. A u sredini, oko prestola, bila su četiri živa bića, puna očiju i spreda i straga.“ [*I pred prijestolom bijaše stakleno more, kao kristal; i nasred prijestola i oko prijestola četiri životinje, pune očiju sprijed i sastrag.*] (Otkrivenje 4,6).

Ko su ova neobična bića i kakvu oni ulogu imaju u božanskoj vladi?

Jezekilj nudi dodatno pojašnjenje. Kao i Jovan nakon njega, i Jezekilj je video četiri živa bića oko Božjeg prestola. Jovan ih je samo opisao. A Jezekilj je objasnio šta oni zapravo rade. Nakon što nam je dao svoj opis Boga kao „ognjen plameni koji sam sebe obavlja“, Jezekilj nastavlja i kaže: „Iz njega su izašle prilike četiri živa bića.“ [*Isred njega još kao četiri životinje...*] (Jezekilj 1,4-6). On nastavlja da u još nekoliko stihova daje dodatne detalje o fizičkom izgledu ova četiri živa bića. A onda prelazi na zapanjujući opis načina njihovog delovanja.

Prva stvar koju primećujemo u pogledu službe ovih živih bića jeste da su oni jedna skupina od četvoro jednako pozicioniranih bića. Ovo je očigledno na osnovu činjenice da su oni opisani kao identični po fizičkom izgledu, da obavljaju iste dužnosti i da čine krug, ili kako jedan prevod kaže „kvadrat“, oko Božjeg prestola, sa „krilima čiji se vrhovi međusobno dodiruju.“ [*Sastavljena im bijahu krila jedno s drugim...*] (Jezekilj 1,9).

Kao skupina jednakih, ova četiri živa bića primaju neprekidni tok komunikacije od jednog naročitog plamenog bića. Jezekilj kaže:

„Usred ovih bića bilo je nešto poput baklje koja plamti i neprekidno se kreće. Ta buktinja je plamtela uvis i izbacivala zaslepljujuće munje. A sama ta bića su se strelovito kretala napred-nazad, munjevitom brzinom.“ [*Taj oganj prolazao je između životinja i svijetlijaše se, i iz ognja izlazaše munja. I životinje trčahu i vraćahu se kao munja.*] (Jezekilj 1,13.14).

Ako povežemo Jovanovu viziju o Božjem prestolu sa onim što je Jezekilj video, izgleda da je to plameno biće koje se kreće između ta četiri živa bića u stvari sam Sveti Duh. Jovan kaže:

„Sa trona sevaše munje, grmeše gromovi i odzvanjaše glasovi. Sedam plamenih svećnjaka gorelo je pred prestolom, a to je sedam Duhova Božjih. Pred prestolom je bilo stakleno more, poput kristala. A u sredini, oko prestola, bila su četiri živa bića, puna očiju i spreda i straga.“ [*I od prijestola izlazaahu munje i gromovi i glasovi; i sedam žižaka ognjenijeh gorahu pred prijestolom, koje su sedam duhova Božijih. I pred prijestolom bijaše stakleno more, kao kristal; i nasred prijestola i oko prijestola četiri životinje, pune očiju sprijed i sastrag.*] (Otkrivenje 4,5.6).

Sveti Duh se ovde opisuje u množini, sa brojem sedam koji simboliše apsolutnu savršenost Svetog Duha, a ne da bi se nagovestilo da postoji doslovno sedam Svetih Duhova. Kasnije Jovan piše o „sedam rogova i sedam očiju, koji su sedam Duhova Božjih, poslatih po čitavoj Zemlji.“ [*...sedam*

rogova, i sedam očiju, koje su sedam duhova Božijih poslanijeh po svemu svijetu.“] (Otkrivenje 5,6). U Svetom pismu, rogovi su simbol moći, a oči su simbol rasuđivanja ili mudrosti. Pošto broj sedam ukazuje na savršenstvo, iz Jovanove vizije možemo da zaključimo da Sveti Duh poseduje savršenu moć i savršenu mudrost. Ono što zapanjuje je činjenica da Jovan kaže da se sva ta moć i mudrost izlivaju na stanovnike Zemlje, što nas poziva da se vratimo Jezekiljevoj viziji.

Kako Sveti Duh dodeljuje zadatke ovim živim bićima, i ta četiri živa bića se pojavljuju u stalnom kretanju napred-nazad u svojim sopstvenim okvirima:

„A sama ta bića su se strelovito kretala (trčala ubrzano, u NIV engleskom prevodu Biblije, prim. prev.) napred-nazad, munjevitom brzinom. I dok sam posmatrao ova četiri živa bića, gle, po jedan točak je bio na zemlji pokraj svakog živog bića sa svoja četiri lica. A boja točkova i njihovih delova bila je poput boje dragoga kamena berila, i sva četiri točka su bila izgledom ista. A na oko su delovali kao da se radi o točku unutar točka. Dok su se kretali, kretali bi se u bilo kom od četiri smera, ne skrećući na tom putu.“ [...] *životinje trčahu i vraćahu se kao munja. I kad gledah životinje, gle, točak jedan bijaše na zemlji uza svaku životinju prema četiri lica njihova. Obličjem i napravom bijahu točkovi kao boje hrisolitove, i sva četiri bijahu jednaka, i obličjem i napravom bijahu kao da je jedan točak u drugom. Kad idahu, idahu sva četiri svaki na svoju stranu, i idući ne skretahu.*“] (Jezekilj 1,14-17).

Očigledno, dat nam je detaljan prikaz nečega velikog i visokoorganizovanog. Sam jezik nagoveštava neprekidan tok aktivnosti koja okružuje presto i potiče iz prostorije gde je presto. Ali od čega je tačno ovaj sistem točkova sastavljen? Jezekilj daje i dodatne detalje:

„A ivice su im bile zastrašujuće visoke i čudesne – bile su pune očiju, kod sva četiri bića. Kad bi se živa bića pokrenula, kretali bi se i točkovi pokraj njih; a kada bi se četiri živa bića podigla sa zemlje, podigli bi se i točkovi. Gde god je duh želeo da idu, išli su, jer tamo je i duh išao; a točkovi bi se podizali zajedno sa njima, jer je duh tih živih bića bio u točkovima (ili „točkovi su činili potpuno isto što i živa bića, jer su ih živa bića kontrolisala“ – TEV engleski prevod Biblije). [...] *I naplaci im bijahu visoki strahota; i bijahu naplaci puni očiju unaokolo u sva četiri. I kad idahu životinje, idahu i točkovi uz njih; i kad se životinje podizahu od zemlje, podizahu se i točkovi. Kuda duh iđaše, onamo idahu, i podizahu se točkovi prema njima, jer duh životinjski bješe u točkovima.*“] (Jezekilj 1,18-20).

Sada nam je slika malo jasnija.

Točkovi ukazuju na kružno kretanje. Ovi točkovi se kreću s neba prema Zemlji i ponovo nazad. Oči ukazuju na inteligenciju. Iza očiju uvek postoje lica. Točkovi su puni očiju jer su točkovi sačinjeni od velikog broja anđela pod komandom ta četiri živa bića. Činjenica da svaki od sistema koji se prostire iz svakog od četiri živa bića sadrži točak u točku ukazuje na to da je svaka grupa anđela i sama angažovana na dodatnim nivoima organizacije. Jezekilj nam opisuje kolosalnu mrežu anđeoske aktivnosti pod komandom četiri živa bića, a sve to usmereno ka planeti Zemlji. Svako od bića sa svojim visoko organizovanim točkovima anđela, milioni i milioni njih, angažovano je u svakom trenutku na izvršavanju zadataka u korist muškaraca, žena i dece kojima je potrebna pomoć.

Ovakvo tumačenje je u skladu sa slikom koju o anđelima i njihovoj službi dobijamo kroz čitavo Sveto pismo. Prema Bibliji, anđeoski red je, u stvari, uključen u neprekidni tok kretanja ka našem malenom svetu da bi ispunili misiju milosti. Isus je rekao svojim učenicima da On na neki način predstavlja lestve po kojima se anđeli kreću između neba i Zemlje (Jovan 1,51). Isus je, takođe, izjavio da deca imaju svoje anđele koji za njih neprestano gledaju lice Božje na nebesima (Matej 18,10). Pavle je objasnio da su doslovno „svi“ anđeli neprekidno u „službi onima koji će naslediti spasenje“ [*„Nijesu li svi službeni duhovi koji su poslani na službu onima koji će naslijediti spasenije?“*] – ne neki ili većina, već „svi“ (Jevrejima 1,14). On je otišao toliko daleko da nas upozori: „Nemojte zaboraviti da ugostite strance; jer su neki tako ne znajući ugostili anđele.“ [*„Gostoljubivosti ne zaboravljajte; jer neki ne znajući iz gostoljubivosti primiše anđele na konak.“*] (Jevrejima 13,2).

ANĐEOSKE VOJSKE

Kao što smo već ukratko spomenuli, prorok Danilo je dobio viziju o Bogu na Njegovom prestolu. U istoj toj viziji, Danilo je video i ogromnu vojsku anđela oko Gospoda.

„Starešina dana sede. Odeća mu je bila bela kao sneg, a kosa na glavi poput čiste vune. Presto mu je bio kao vatreni plamen, točkovi kao plamteći oganj; reka vatrena izlazila je i tekla pred Njim. Hiljade hiljada su mu služile; deset hiljada po deset hiljada stajalo je pred Njim.“ [*„... i starac sjede, na kom bješe odijelo bijelo kao snijeg, i kosa na glavi kao čista vuna, prijesto mu bijaše kao plamen ognjeni, točkovi mu kao oganj razgorio. Rijeka ognjena izlažaše i tecijaše ispred njega, tisuća tisuća služaše mu, i deset tisuća po deset tisuća stajahu pred njim.“*] (Danilo 7,9.10).

Kao i Ježekilj, i Danilo je video Boga zaogrnutog vatrom. Njegov presto je u plamenu. Vatrena reka teče pred Njim. Poput Ježekilja, i Danilo vidi točkove koji se pokreću i šire sa Božjeg trona. Ali Danilo dodaje još jednu specifičnu odliku nebeske organizacione strukture. Iako ne spominje ni dva anđela zaklanjača ni četiri živa bića, Danilo nam ipak nudi uvid u anđeoske vojske koje služe carstvu nebeskom.

Danilo vidi dva kruga anđeoske sile. Najpre spominje „hiljadu hiljada“, što je jedan milion. Oni, po njegovim rečima, „služe“ Onome na prestolu. Kao elitni unutrašnji krug anđela, možda ovaj puk od milion anđela snažno izvršava naročite misije pod direktnom komandom Gospoda, pošto se za njih naročito naglašava da „služe“ Njemu. A onda Danilo nastavlja i kaže da je video jednu mnogo veću grupu: „...deset hiljada po deset hiljada stajalo je pred Njim“, što bi bilo stotinu miliona. Ovo je verovatno ogromna armija od koje se sastoje živi točkovi, puni očiju, koje je Ježekilj video kako se pružaju do Zemlje, pod komandom četiri živa bića.

Nije poenta u tome da li nam je Danilo dao precizne brojeve ili ne. Ono što jasno vidimo je da je Bog okružen uhodanim sistemom anđela koji rade. Oni popunjavaju određene položaje, spremni da izvrše bilo koji zadatak koji im se da. Povezujući Danilovu i Ježekiljevu viziju, postaje nam očigledan jedan sistem organizacije. Otac, Sin i Sveti Duh sačinjavaju epicentar sveukupne ljubavi, službe i sile. Pokraj njih su dva heruvima zaklanjača, osobe najvišeg ranga u carstvu. Do njih su četiri živa bića koja predvode anđeosku vojsku, a ta anđeoska vojska sastoji se od najmanje „hiljadu hiljada“ i „deset hiljada po deset hiljada“.

Ali ima još toga što čini ovu sliku.

DVADESET I ČETIRI STAREŠINE

Dok smo prolazili kroz opis četiri živa bića i anđeoskih vojski kojima ona komanduju, preskočili smo jednu grupu osoba koje okružuju Božje prisustvo.

Postavljena na nekoj stanici oko prestola – izgleda negde između četiri živa stvorenja i dva kruga anđeoske vojske – nalazi se izuzetno važna grupa nazvana dvadeset i četiri starešine. Jovanov opis tih dvadeset i četiri starešine pruža nam dovoljno informacija da shvatimo ko su oni i koju ulogu imaju u Božjem sistemu.

Pre svega, mi znamo da ove osobe imaju veliku odgovornost jer su to jedina bića koja zauzimaju prestole oko Božjeg prestola. Jovan primećuje:

„Oko prestola bilo je još dvadeset i četiri prestola, a na tim prestolima video sam da sede dvadeset i četiri starešine, svi odeveni u bele odore, sa zlatnim krunama na svojim glavama.“ [*„I oko prijestola bijahu dvadeset i četiri prijestola; i na prijestolima vidjeh dvadeset i četiri starješine gdje sjede, obučene u bijele haljine, i imahu krune zlatne na glavama svojim.“*] (Otkrivenje 4,4).

Heruvimi, četiri živa bića i svi anđeli *stoje* oko Božjeg prestola, što ukazuje na njihovu spremnost za akciju. Nasuprot tome, dvadeset i četiri starešine *sede* u Božjem prisustvu, što ukazuje da su oni posvećeni nekim tekućim poslovima u prestonoj prostoriji, u direktnoj komunikaciji sa Gospodom. Ali kakvi su to poslovi?

Povezujući Jovanovu viziju iz Otkrivenja 4 i 5 sa Danilovom vizijom iz Danila 7, postaje očigledno da dvadeset i četiri starešine predsedavaju kao neka vrsta porote ili kao grupa svedoka na događaju koji je u Svetom pismu poznat kao *sud*. To znači da su oni uključeni u procenu slučaja svih ljudskih bića pojedinačno, dok se odlučuje o njihovoj večnoj sudbini.

Jovan takođe ukazuje da te starešine imaju neku vrstu posredničke ili sveštenečke uloge. On kaže da se oni klanjaju „pred Jagnjetom [Hristom], imajući harfe i zlatne posude pune tamjana, što su molitve svetih.“ [*„...pred jagnjetom, imajući svaki gusle, i zlatne čaše pune tamjana, koje su molitve svetijeh.“*] (Otkrivenje 5,8). Očigledno, dvadeset i četiri starešine nisu samo puki učesnici na suđenju, već su uključeni i u sam proces odgovaranja na molitve.

Činjenica da postoje dvadeset i četiri starešine, zajedno sa činjenicom da oni učestvuju u suđenju i obavljaju sveštenečke dužnosti, olakšava nam prepoznavanje ko su oni kao grupa.

U starozavetnom sistemu sveštenstva, car David je organizovao sveštenečki posao u dvadeset i četiri ciklusa ili smene, posvetivši dvadeset i četiri „poglavara u svetinji i poglavara u domu Božjem...“ [*„...poglavari u svetinji i poglavari pred Bogom...“*] (1. Dnevnika 24,5; vidi i stih 18). Ovo je jedan jedini tekst u čitavoj Bibliji koji se može direktno povezati sa dvadeset i četiri starešine u Otkrivenju. Kako su starozavetna svetinja i njeno sveštenstvo imali simbolički smisao, ono što je Jovan video u nebeskoj stvarnosti otkriva nam ispunjenje ovih simbola. Dvadeset i četiri starešine, ustoličene na prestolima oko Božjeg prestola na nebu, su ispunjenje ili realnost na koju su ukazivala dvadeset i četiri starozavetna sveštenečka poglavara.

Stoga, za razliku od dva heruvima zaklanjača, četiri živa bića i ogromne vojske anđela koji okružuju Božji presto, dvadeset i četiri starešine nisu nebeska bića. Oni, u stvari, imaju zemaljsko poreklo, što znači da su oni ljudska bića, a ne pripadnici anđeoskog reda. Mi znamo da je to tako

zato što, biblijski govoreći, samo ljudska bića mogu da preuzmu sveštenečke uloge. Pavle objašnjava u Jevrejima poslanici da je čak i Isus Hristos, božanski Sin Božji, postao čovek da bismo mi, koji smo ljudi, mogli da ga upoznamo kao Prvosveštenika, punog saosećanja i razumevanja (Jevrejima 4,14-16; 5,1-11). U Svetom pismu, samo ljudi mogu biti sveštenici koji će zastupati ljude. Za anđele se nikada ne spominje da mogu da budu sveštenici. Otkrivenje 20,4-6 kaže da će tokom Milenijuma ceo skup otkupljenih ljudskih bića biti postavljen na prestole, da će učestvovati na suđenju i da će biti „sveštenici Bogu“. Onda je sigurno da su dvadeset i četiri starešine oko prestola Božjeg odabrana grupa ljudskih bića koja su zajedno sa Bogom uključena u procedure oko zastupanja i suđenja ljudskom rodu. Otkupljeni iz ljudskog roda, dvadeset i četiri starešine su zauzete istraživanjem pojedinačnih života onih koji su još uvek na Zemlji, posmatrajući, procenjujući, saučestvujući i iznoseći naše molitve u „zlatnim posudama“, takve kakve su, pred Onoga koji ima moć da ispuni svaku naš potrebu.

Broj dvadeset i četiri je sam po sebi značajan. Dvanaest je broj koji predstavlja narod Božji u Starom zavetu izvučen iz činjenice da je Jakov imao dvanaest sinova, od kojih je nastalo dvanaest izraelskih plemena. A dvanaest je i broj koji predstavlja crkvu Božju u Novom zavetu, koju su oformila dvanaestorica apostola. Božji grad, Novi Jerusalim, po Jovanovim rečima imaće dvanaest temelja, svaki nazvan po jednom od dvanaest apostola, kao i dvanaest vrata, sa imenima dvanaest plemena Izraelovih (Otkrivenje 21,12-14). Dvanaest plemena iz Starog zaveta i dvanaest apostola iz Novog zajedno nam daju broj dvadeset i četiri i predstavljaju otkupljene iz oba perioda. Simbolika duple dvanaestice, što daje dvadeset i četiri, ukazuje da su dvadeset i četiri starešine najverovatnije po dvanaest predstavnika iz obe biblijske ere. Biblija takođe navodi da se u vreme Isusovog vaskrsenja dogodilo i jedno posebno vaskrsenje (Efescima 4,8). Verovatno je da su dvadeset i četiri starešine sastavljene od pojedinaca iz ove grupe vaskrslih. Ko god da su oni, sigurno je da su ljudska bića, a ne anđeli ili neka druga nebeska bića.

SVETOVI

Ovo nas sada dovodi do onoga što ćemo opisati kao sedmi krug.

Posle trojedinog Boga, dva heruvima, četiri živa bića, dvadeset i četiri starešine i dva puka anđeoskih vojski, postoji još jedan krug živih bića koji zaokružuju formaciju Božjeg carstva.

Ovaj sedmi krug ćemo zvati *svetovi*.

Naravno, mi najpre mislimo na naš svet, planetu Zemlju, sa ljudskim rodnom na njoj. U nekom trenutku nakon stvaranja anđeoskog reda, iz unutrašnjeg kruga božanskog zajedništva, jedan od trojice večnih je izgovorio: „Hajde da načinimo čoveka po svome liku, kao što smo mi.“ [„*Da načinimo čovjeka po svojemu obličju, kao što smo mi.*“] (1. Mojsijeva 1,26).

Ali Sveto pismo nas izveštava da Zemlja nije jedina naseljena planeta u svemiru. Negde na tom putu u hronologiji stvaranja, Bog je stvorio i druge nastanjene centre. Negde tamo, u svemiru, postoje i druge civilizacije. Pavle kaže da je Hristos „stvorio svetove“, u množini – Jevrejima 1,2¹. Mogao je on tu misliti i na nenastanjene planete, poput Venere i Marsa, ali to nije toliko verovatno ukoliko uzmemo u obzir Pavlovo opšte mišljenje o svemiru kao celini. Na drugim mestima on govori o „kneževinama i silama na nebu“ ili „poglavarima i vlastima na nebu“ (Efescima 3,10 – u engleskim prevodima NKJV i NIV). Razumno je zaključiti da tamo gde postoje poglavari i vlasti,

¹ U Karadžićevom prevodu Novog zaveta upotrebljena je reč „svet“ u jednini – „...preko sina, kojega postavi našljednika svemu, kroz kojega i svijet stvori.“ (Jevrejima 1,1.2) – *prim. prev.*

postoje i populacione grupe organizovane pod njihovim vođstvom. Jasno je da Pavle opisuje nastanjena carstva.

Apostol Jovan govori o „nebesima i onima koji žive na njima“, dok objavljuje: „Teško stanovnicima Zemlje!“ [*„Zato veselite se nebesa i vi koji živite na njima. Teško vama koji živite na zemlji...“*] (Otkrivenje 12,12). A Isaija uzvikuje: „Čujte, nebesa, i slušaj, Zemljo!“ (Isaija 1,2). Očigledno je da su nebesa nastanjena razumnim bićima koja se mogu pozivati da posmatraju događaje koji se odigravaju na Zemlji.

U Knjizi o Jovu rečeno nam je da su, kada je ljudski rod bio stvaran, „sve zvezde jutarnje zajedno pevale i svi sinovi Božji uzvikivali od radosti.“ [*„Kad pjevahu zajedno zvijezde jutarnje i svi sinovi Božji klikovahu.“*] (O Jovu, 38,7). Postoje dve kategorije nebeskih bića, ovde spomenute, koje su svedočile stvaranju našeg sveta, pa su samim tim i starije od ljudskog postojanja. Simbolički izraz „zvezde Božje“ odnosi se na kategoriju bića koja su nam već poznata. U Bibliji, zvezde predstavljaju metaforu za anđele (Otkrivenje 1,20; 12,4.7-9). Ali ko sačinjava drugu grupu bića, one koje Biblija naziva „sinovi Božji“, i koji su se radovali zajedno sa anđelima prilikom stvaranja našeg sveta? Srećom, ne moramo da nagađamo, jer su oni već navedeni ranije u izveštaju o Jovu.

„A jednoga dana dođoše sinovi Božji pred Gospoda, a i sotona dođe s njima. I Gospod reče sotoni: ‘Odakle ti dolaziš?’ A sotona odgovori Gospodu i reče: ‘Išao sam po Zemlji i obilazio sam je.’“ [*„A jedan dan dođoše sinovi Božji da stanu pred Gospodom, a među njih dođe i Sotona. I Gospod reče Sotoni: otkuda ideš? A Sotona odgovori Gospodu i reče: prohodih zemlju i obilazih.“*] (O Jovu 1,6.7).

Očigledno, Bog povremeno saziva nebeski savet. U ovom konkretnom slučaju, „sinovi Božji došli su pred Boga“. Za razliku od anđela, ova bića ne prebivaju u Božjoj neposrednoj okolini. Oni su bili pozvani da *dođu* da se sretnu sa Gospodom. Jasno je, dakle, da ovi „sinovi Božji“ stanuju negde drugde u Božjem svemiru i moraju da putuju da bi se sastali sa Njim na sastancima nebeskog saveta.

Takođe možemo primetiti da je, kada su „sinovi Božji došli pred Boga“, i „sotona došao sa njima.“ Bog nije pitao sotonu *zašto* smatra da ima pravo da prisustvuje ovom sastanku, već ga je pitao: „*Odakle dolaziš?*“ Ovo je skup osoba koje predstavljaju različite oblasti u Božjem svemiru. Svako od njih je tamo zbog toga „*odakle*“ je došao. Stoga, kada je sotona upitan *odakle* dolazi, radilo se o pitanju koju teritoriju on smatra da predstavlja. Njegov odgovor je glasan i jasan: „Sa Zemlje“.

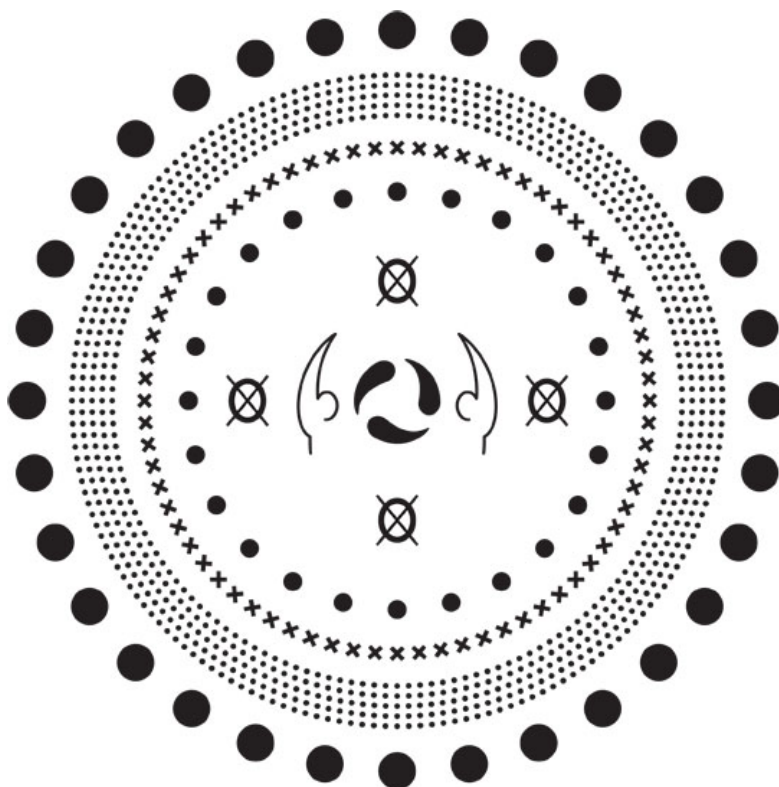
Činjenica da je sotona prisustvovao sastanku na kojem je grupa nazvana „sinovi Božji“ došla iz različitih regiona svemira da se sastane sa Gospodom, zajedno sa činjenicom da je sotona tvrdio da je prisutan na tom skupu kao glavni predstavnik planete Zemlje, nagoveštava da su i ovi „sinovi Božji“ takođe bili glavni predstavnici svojih svetova.

Kada je u Lukinom jevanđelju bio ispisan Isusov rodoslov, svaka od osoba navedenih u tom rodoslovu bila je nazvana sinom određenog oca: „...Davida, sina Jesejevog, sina Ovidovog...“ i tako dalje. Navođenje imena očeva i sinova nastavlja se sve dok na kraju ne pročitamo: „...Adama, sina Božjeg.“ (Luka 3,38). Iako je svako ljudsko biće sin ili kćer Božja, po svom nasleđu, Adam je bio sin Božji u jedinstvenom, primarnom smislu. Adama je Bog stvorio kao prvog, preteču svih zemaljskih pokolenja. Adam nije imao ljudske roditelje. Da Adam i Eva nikada nisu pali u greh i tako postali plen sotonine neprijateljske otimačine, Adam bi ostao glavni predstavnik Zemlje i svih njenih stanovnika. Ali sada sotona zauzima tu poziciju.

Mi imamo razumno opravdanje za zaključak da su ti „sinovi Božji“ koji su, s vremena na vreme, dolazili sa različitih svemirskih teritorija da se sretnu sa Bogom, i koji su zajedno sa anđelima posmatrali kako Bog stvara ljudski rod, za svoje svetove isto ono što je i Adam za ovaj naš svet i što sotona sada tvrdi da je on za ovaj naš svet. Oni su glavni predstavnici nastanjenih oblasti širom svemira, „poglavari i vlasti nebeskih carstava“, kako je to Pavle kazao. Očigledno je da postoje i drugi nastanjeni svetovi koji doprinose celokupnosti Božjeg ogromnog carstva.

Donja slika pokazuje sedam krugova Božjeg carstva:

1. *Unutrašnji krug: Otac, Sin i Sveti Duh.*
2. *Drugi krug: Dva heruvima zaklanjača.*
3. *Treći krug: Četiri živa bića.*
4. *Četvrti krug: Dvadeset i četiri starešine.*
5. *Peti krug: Hiljade hiljada.*
6. *Šesti krug: Deset hiljada po deset hiljada.*
7. *Sedmi krug: Svetovi.*

OBLIK I OBRAZAC

Koristili smo vizije četiri proroka kako bismo napravili model Božjeg carstva, ali nema sumnje da je božanska vlast daleko složenija nego što nam je otkriveno. Ovde sam, u najboljem slučaju, dao samo jednu „dečju“ skicu. Moj cilj nije bio da napravim detaljan nacrt Božje organizacione strukture (a kako bih to i mogao?!), već da jednostavno skrenem pažnju na osnovni arhitektonski oblik i način njenog funkcionisanja – ona je izraženo koncentrična i organizovana idealno za svrhu pružanja usluga izvan sebe. Ovo je važno razumeti, jer sticanje uvida u to kako neokrtnjeni nebeski svet funkcioniše može nam pomoći da stvorimo predstavu o kakvom Bogu je reč i o vrsti ljudi koje nas On poziva da budemo, pripremajući se tako da postanemo građani Njegovog večnog carstva.

Videli smo da postoji najmanje sedam krugova usmerenih ka spolja koji čine Božju vlast. Unutar tog sistema prepoznajemo vođstvo i služenje, delegiranje i autonomiju, a sve to deluje kao tok aktivnosti usmerenih ka drugima, koji potiče iz unutrašnjeg kruga božanske ljubavi. Koliko god to čudno zvučalo našim samoljubivim umovima, Božje carstvo nije suštinski hijerarhijska struktura, već više koncentrična. To nije piramida, s Bogom na vrhu koji diktira, već niz krugova koji se šire, s Bogom u središtu, kao najvećim slugom svima. Božji putevi i zakoni su toliko potpuno strani našim grešnim prirodnim sklonostima da jedva možemo pronaći reči da to sebi objasnimo, a nismo ni skloni da u to poverujemo pri prvom razmatranju. Ne postoji postojeći upravljački model u našem svetu koji bismo mogli pokazati kao primer kako bi društvo funkcionisalo ukoliko bi bilo vođeno isključivo ljubavlju. Mi jednostavno ne znamo kako izgleda nesebičnost dok zaista ne prepoznamo i u svom umu ne „razradimo“ utelovljenje, život i smrt Isusa Hrista. U Njemu prepoznamo istinsku ljubav, kao i način na koji ta ljubav deluje. Gledajući ka Hristu, postaje nam očigledno da ljubav predstavlja moć iz Božje perspektive. Bog živi u potpunom zanemarivanju Sebe, a u korist drugih. Stvoritelj se ne bavi pretežno kontrolom, već slobodnim tokom racionalne, uzvratne ljubavi. Svoju moć On primenjuje samo u kontrolisanoj meri, u onoj meri u kojoj mi ne uspevamo u zadatku pravilnog upravljanja sobom i našim svetom; pa čak i tada kontrolu sprovodi uglavnom putem predostrožnog vođstva, unutrašnjeg osvedočavanja i anđeoske pomoći, a sve s ciljem da pobudi našu slobodnu volju da slobodno odlučuje i deluje. Njegov krajnji cilj je da se svi koji žive u Njegovom univerzumu dobrovoljno predaju na upravu samopožrtvovanoj ljubavi.

U suštini, ono o čemu smo govorili u ovom poglavlju jeste oblik nebeskog carstva i obrazac po kome ono funkcioniše, preuzimajući svoj oblik na osnovu oblika i obrazaca Božjeg srca. A kao logičan dodatak ovome, mi govorimo i o originalnom obliku ljudskog srca i obrascu po kome je ono bilo stvoreno da funkcioniše. Ljudska priroda je bila načinjena za samopožrtvovano delovanje, za službu, za ljubav. Mi živimo onako kako je i bilo predviđeno da živimo tek onda kada pronađemo svoje mesto u koncentričnim krugovima koji proizilaze iz životodavnog plamena božanske ljubavi koji buktu u središtu univerzuma. Carstvo Božje je jedna ogromna odnosna građevina ljubavi. A samo mi, pali ljudski rod, narušavamo to harmonično delovanje svega što je Bog stvorio. Plan spasenja je nebeski pokušaj da ljudski rod ponovo ugradi u „društvenu mrežu“ nesebične ljubavi koja superiorno vlada iznad našeg ranjenog sveta.

Sada kada smo izgradili osnovno razumevanje Božjeg karaktera i carstva, spremni smo da budemo malo ličniji, a mnogo praktičniji.

6. SEKS

Pre nekoliko godina, jedan od glavnih internet pretraživača je primetio da se već neko vreme dve neočekivane reči naizmenično smenjuju na prvom mestu, kao najčešće pretraživani pojmovi na mreži:

„Bog“ i „seks“.

Nije to nešto iznenađujuće, zar ne?

Čak i površni pogled na naš svet otkriva nam da su Bog i seks dve najizraženije ljudske opsesije. Sto pedeset godina nakon što je Darvinova evolucija izgradila svoj slučaj protiv Božjeg postojanja, svega oko osam stotina miliona ljudi danas tvrdi da su ateisti, ostavljajući ogromnih šest milijardi ljudi koji i dalje veruju u neku vrstu božanstva.

Neko vreme preovladavale su nalepnice za branike sa natpisom: „Bog je mrtav – Niče“.

A sada postoje nalepnice koje glase: „Niče je mrtav – Bog.“

Bog je ili veoma uporna obmana ili veoma uporan ljubavnik. A ako je ljubavnik, onda se seks zaista nadmeće sa Gospodom oko prvog mesta ljudskog interesovanja. Ali umesto da se pitamo ko vodi u ovoj neobičnoj trci, postoji jedno mnogo zanimljivije pitanje: Šta to Bog i seks imaju zajedničko čime toliko uporno i snažno privlače ljudska bića?

BOŽANSKA MNOŽINA

„U početku stvori Bog...“ (1. Mojsijeva 1,1).

Na ovaj način Biblija otvara neposredni uvod u ljudsko postojanje.

Kao i u postojanje ljudske polnosti.

Na originalnom jeziku nije upotrebljena reč „Bog“, kao da nam se predstavlja neko opšte božanstvo. Kada bismo se vi i ja prvi put sreli, ja vam ne bih rekao: „Zdravo! Ja sam čovek.“ Umesto toga, rekao bih vam svoje ime: „Zdravo! Ja sam Taj.“ Ja svakako jesam čovek, ali ja sam određen i prepoznatljiv čovek, baš kao što ste to i vi. A kao takvi, mi imamo svoja lična imena. Biblija otvara svoj izveštaj upoznavajući nas sa naročitim Bogom, koji ima naročiti identitet i karakter. Zato ovaj Bog ima svoje ime.

„U početku stvori Elohim...“

Tu smo, dakle. Sada se upoznajemo.

Božje ime je Elohim. Ali to nije neko obično ime. U stvari, to je veoma čudno ime, ali i veoma prosvetljujuće. Čudno je zato što predstavlja imenicu u množini. A prosvetljujuće je zato što u sebi sadrži tajnu Božjeg suštinskog identiteta, baš kao i tajnu složene stvarnosti ljudske polnosti.

Ime Elohim izveštava nas da je Bog višestruko, a ne jednostruko biće. Elohim, kao imenica u množini, je nešto slično kao kada bih se ja vama predstavio kao „Tajevi“. Vi biste tada pomislili: „Jadničak! Očigledno nema pojma kako da ispravno koristi gramatiku“ ili „Šteta, luckast je! Pa on misli da ima više njih.“ U oba slučaja, vi ne biste ozbiljno shvatili moje predstavljanje vama u množini. Ja sam jedna osoba i ne mogu opravdano nositi ime u množini.

Ali Bog i može i čini to.

Bog je Elohim, zato što je Bog ono što bismo mogli nazvati „jedinina u množini“.

Bog je istovremeno i „taj“ i „drugi“ u okvirima svetih parametara božanske prirode.

Bog je društvena jedinica.

Odnosna složenost.

Prijateljstvo.

Intima nesebične, samopredane ljubavi.

I iz utrobe takve božanske intime

„Elohim reče: ‘Hajde da načinimo čoveka po svome liku, kao što smo mi’... I tako načini Elohim ljudski rod, po svome liku, prema slici Elohima načini ga; kao muško i žensko načini ih.“ [*„Potom reče Bog: da načinimo čovjeka po svojem obličju, kao što smo mi... I stvori Bog čovjeka po obličju svojem, po obličju Božijemu stvori ga; muško i žensko stvori ih.“*] (1. Mojsijeva 1,26.27).

Bog je „Mi“.

Ne samo „Ja“, već i „Mi“.

Dakle, Božji lik je „oni“; „njih“.

U Svetom pismu Bog se definiše kao lično biće, a ne kao neka bezlična sila; kao biće u množini, a ne kao usamljeni entitet; kao biće puno ljubavi, a ne kao neki nedokučivi izolacionista. Bog je lično biće, biće u množini, prepuno strastvene, nesebične ljubavi.

Prirodno je, onda, što je Bog, kada je stvorio prvog čoveka, rekao: „Nije dobro da čovek bude sam.“ [*„Nije dobro da je čovjek sam...“*] (1. Mojsijeva 2,18).

Zašto?

Zato što ni Bog nije sam, a čovečanstvo je stvoreno da bude kopija Božjeg lika. I tako je Bog rekao za čoveka: „Potrebno je da mu načinim odgovarajućeg partnera.“ [*„...da mu načinim druga prema njemu.“*] (1. Mojsijeva 2,18). Nakon što je stvorio ženu, Bog ju je „doveo Adamu.“ [*„...i doveo je k Adamu.“*] (1. Mojsijeva 2,22). A ono što se nakon toga dogodilo bilo je tačno ono što je Bog i planirao – dvoje je postalo „jedno telo“ (1. Mojsijeva 2,24). Seksualni odnos između muškarca i žene na neki način je bio odraz Božjeg lika; ne fizički akt sam po sebi, već samopredana ljubav koja je tim aktom omogućena i iskazana.

TEOLOŠKA RAZMATRANJA

Sada počinjemo da uviđamo zašto su Bog i seks toliko blisko povezani kada se radi o ljudskom iskustvu. Seksualno sjedinjavanje muškarca i žene – čak i u svom sadašnjem ozbiljno oštećenom i narušenom stanju – govori nam o dubokom, iskonskom nivou Božje ljubavi. Nije beznačajno to što u Svetom pismu Bog stalno iznova priziva bračnu zajednicu muškarca i žene kao metaforičan primer za odnos kakav On želi da ima sa nama (Jezekilj 16; Osija 2; Efescima 5; Otkrivenje 19).

Ljudsku polnost osmislio je Bog i zato je ona bila zasnovana na temelju nečeg duboko ukorenjenog u božanski identitet. A to nešto je samopredana, nesebična ljubav koja postoji među članovima Trojstva. Da li je onda uopšte čudno to što se ljudska seksualnost tako smišljeno izobličuje, izopačuje i izvrće u konačni akt samozadovoljstva, koji nema veze sa istinskom ljubavlju? Ako seks predstavlja duhovnu stazu razumevanja dublje bliskosti sa Bogom, nije čudno što se neprijatelj i Boga i ljudi, koji se svojim zlom protivi otkupljenju čoveka, svim silama trudi da unizi ljudsku seksualnost i svede je na nivo vulgarnosti, požude i sramote.

Ništa toliko ne boli, toliko ne ranjava niti toliko remeti nečiji doživljaj sebe u odnosu prema drugima kao što to čini izopačena seksualnost. I nijedan drugi ljudski odnos nema veću moć da

otvori um za razumevanje Božje nesebične ljubavi i da pripremi dušu za duhovno sjedinjavanje sa njenim Tvorcem osim tog divnog seksualnog sjedinjavanja unutar svetog bračnog zaveta.

U Efescima 4,19 apostol Pavle objašnjava da se čovekova sposobnost da istinski voli postepeno gubi kroz požudu. On kaže da mi možemo doći do stanja u kome smo „izgubili osećanja“ (NKJV engleski prevod Biblije); „izgubivši svaku osetljivost“ (NIV prevod). A kada se to dogodi, više nije moguće utoliti glad, pa se predajemo „senzualnosti“, samo da bismo iskusili ništavnost onoga što nam ona nudi zauzvrat. Senzualnost ili požuda predstavlja seksualno zadovoljenje bez ljubavi, seks radi seksa, u kome se partner doživljava kao oruđe ili objekt iskorišćen samo za sopstveno zadovoljstvo kao krajnji cilj, bez vernosti i trajne posvećenosti kao suštinskog smisla jednog tako intimnog odnosa.

Pavle dalje pojašnjava da se požuda aktivira „pohlepom“ (NKJV prevod), a to je pojam koji potiče od grčke reči „pleion“, koja znači „još; više“, kao recimo kod „dobiti što više“. Jedan engleski prevod Biblije ovu reč prevodi kao „neprestana žudnja za još“ (NIV prevod).

Ali evo jedne činjenice o pohlepi, o životu kome je cilj da dobije još više:

Nikada nećete dobiti dovoljno da biste bili zadovoljni!

A zašto?

Zato što *dobijanje* ne može da zadovolji!

Isključivo *davanje* ima tu sposobnost!

Požuda je krajnja obmana. Ona daje obećanje koje ne može da ispuni. Sticanje sve više i više i više, u stvari dovodi do toga da imate sve manje, manje i manje. Tada naše biće polako troši sposobnost za uživanje, sve dok nam ljubav sama po sebi ne postane potpuno nepoznata – nešto što više ne razumemo, pa čak ni ne cenimo. Šta je to ljubav? Više ne znamo. I, najstrašnije od svega, možemo doći do tačke gde nas više čak nije ni briga. U tom trenutku, lik Elohima se gubi iz suptilnih mehanizama naše duše. A glavnu reč tada preuzima požuda. I zato, ako postoji jedan aspekt ljudske prirode koji bi trebalo čuvati natčovečanskim naporima i nadljudskim oprezom više nego bilo koji drugi, to je naša seksualnost. Postoji mnogo razloga da čuvamo ovu svetu dimenziju našeg života, zajedno sa drugim strogim parametrima moralne čistote, ali ovaj je na vrhu te liste.

ODSECANJE

Etimologija reči „seks“ je mnogo dublja nego što većina nas zna; pa ipak, možemo je znati.

Reč „seks“ je latinskog porekla i potiče od reči *secare*. A ona znači „odseći, amputirati, otkinuti od celine“. Ostale reči povezane sa ovom su „sekt“, „odeljak, sekcija“, „secirati“, „prepoloviti“.

Seksualni čin obuhvata i „odsecanje“ sebe.

Deljenje samog sebe.

On obuhvata predavanje sebe.

A to nam je poznato, zar ne?

Svako od nas je zasebna osoba. Naše misli, naša osećanja, naše pobude, naše želje, naša najdublja unutrašnja ličnost – sve to je obuhvaćeno unutar parametara individualne ličnosti, kakva svako od nas jeste. A onda neko *drugi* uskoči u tu sliku, sa potpuno drugačijim uticajem na nas od svih drugih koje poznajemo.

Šta nam se to događa?

Zaljubili smo se!

Ili preciznije, mi smo se pokrenuli u smeru mogućeg zaljubljanja, što znači da nam neko, u našim očima, postaje važniji od nas samih. Naš pogled, naše interesovanje, naša snaga se preusmerava sa nas samih na nešto, tj. nekoga izvan nas. Sve ono što smo mi kao individue počinje da gravitira ka nečemu spolja. Mi počinjemo da gledamo i doživljavamo tog određenog nekog na način koji je istovremeno i zastrašujuć i obećavajuć. Mi najednom zatičemo sebe kako posežemo za njim, za njom, nadajući se da će želja sresti želju i da će se one stopiti i oformiti nešto sasvim novo. Mi osećamo da postaje moguća jedna predivna nova zajednica i svim srcem smo voljni da uronimo u nju. Počinjemo da doživljavamo njihovu različitost i svoj sopstveni identitet s izoštrenom spoznajom i snažnom privlačnošću. To saznanje o drugom podseća na ono vreme kada je čovečanstvo živelo, poput Boga, s potpunom usmerenošću na drugog. To je odjek Edena. Sve što je Adam mogao da vidi bila je Eva. Sve što je Eva mogla da vidi bio je Adam. Ali to je bilo pre nego što su im se „otvorile oči, i shvatili da su goli“ (1. Mojsijeva 3,7); pre nego što je ljudski pogled okrenut ka unutra. Sada nam je veoma narušena sposobnost suočavanja s tajnom ljubavi. Ipak, ljubav koju doživljavamo podseća nas na to da smo mi psihološki konstruisani s mogućnošću razmišljanja, osećanja i delovanja i izvan uskih granica samih sebe.

I tada se upuštamo u to.

Otvaramo se i predajemo sebe.

Doživljavamo „odsecanje“.

Seksualno iskustvo zaseca u naše telo i u naše biće dublje nego bilo koje drugo iskustvo. Ali odsecanje nije sveukupno značenje seksa. Po zakonu uzroka i posledica, seks znači odseći ili podeliti deo sebe „u drugoga“ – predati jedan deo sebe nekom drugom. A taj odsećeni deo sebe nije bačen u prazno. On nije odsečen da umre, već da započne jedan novi život u zajednici sa primaocem, da oformi novi identitet, sačinjen od dve osobe koje se vole i koje su sada postale jedno. Obavljena je transakcija. Dogodila se duboka uzajamna razmena sebe u oba smera i mi više i doslovno nikada nećemo biti ista osoba kao nekada. U najintimnijem mogućem smislu, ljubav druge osobe prebiva u nama.

OTKUPLJENJE

Onda ima smisla da Bog upotrebi seksualni odnos muškarca i žene kao prikaz značenja otkupljenja, koje On pokušava da ostvari između sebe i ljudskog roda. Seks predstavlja najtemeljnije intimno predanje sebe koje mi ljudi ikada doživimo, makar bi to tako moglo i trebalo da bude.

Otkupljenje je duhovna realnost koja je, po svom karakteru, suštinski uporediva sa seksualnim iskustvom. Naravno, otkupljenje nije seks, ali ono je poput seksa u tome što predstavlja duboko predanje dve osobe jedne drugoj – Boga čoveku i čoveka Bogu.

U duhovnom carstvu, Bog je taj koji preuzima inicijativu predajući celog Sebe čovečanstvu. Prilikom Božjeg utelovljenja u Isusu Hristu dogodilo se božansko dobrovoljno „odsecanje“ dela sebe. Iz ljubavi prema tebi i meni, Onaj koji je „po svojoj prirodi Bog“ [*„bio u obličju Božjem“*] dobrovoljno se izdvojio iz složenog, trojedinog Božanstva, preduzimajući monumentalni korak silaska u ljudsku prirodu (Filibljanima 2,6).

Dete je izraslo u čoveka.

Isus je istupio pred oči javnosti da bi otpočeo svoju službu.

Religiozni ljudi toga doba očekivali su da Mesija iskaže vojnu moć, pobedi Rimljane i izdigne Izrael do vrhova političke moći. Međutim, suprotno ovakvim očekivanjima, Jovan Krstitelj je Isusa

proglasio „mladoženjom“ koji je došao na naš svet da bi se oženio. Isus je taj „Mladoženja kome pripada nevesta.“ [*Ko ima nevjestu ženik je...*] (Jovan 3,29, TEV prevod).

Ispostavilo se da je Isusova služba proces udvaranja. On pokušava da zadivi i osvoji ljudska srca svojom ljubavlju. On ispunjava starozavetna proročanstva o Bogu koji namerava da nas „privuče“ i da nas „veri“, jer uviđa da je „došlo vreme“ da se mi „zaljubimo“ (Osija 2,14-21; Jezekilj 16,8). Kada Isus govori svojim učenicima o svojoj smrti na krstu, On upotrebljava jezik ljubavi iz Pesme nad pesmama: „Odvuci me“, (Pesma nad pesmama 1,4), kaže Sulamka, dajući glas sveopštoj čežnji ljudskog roda. „A ja ću, kada budem podignut, sve narode privući k sebi“ [*I kad ja budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi.*], (Jovan 12,32), odgovara Isus. Njegova samopožrtvovana smrt na krstu predstavlja epsko ispoljavanje Njegove božanske ljubavi.

Krst je postavljen na vidiku nama da bi privukao naša srca „Čežnji svih naroda“ [*...izabrani iz svijeh naroda...*] (Agej 2,7), jer krst predstavlja „odsecanje“ Boga, potpuno predanje božanskog sebe ljudskom rodu.

Dok se približava kraju procesa udvaranja i napuštanju ovoga sveta, Isus govori o pripremanju mesta za nas u kući Njegovog Oca, što je bio uobičajeni način na koji bi mladoženja pripremao mesto za svoju nevestu u skladu sa jevrejskom kulturom toga doba:

„U kući moga Oca ima mnogo soba; a kada i ne bi bilo tako, ja bih vam rekao: ‘Odlazim tamo da pripremim mesto za vas. A nakon što odem i pripremim mesto za vas, vratiću se i uzeću vas da budete sa mnom.’“ [*Mnogi su stanovi u kući oca mogega. A da nije tako, kazao bih vam: idem da vam pripravim mjesto. I kad otidem i pripravim vam mjesto, opet ću doći, i uzeću vas k sebi da i vi budete gdje sam ja.*] (Jovan 14,2-4).

Isus nesumnjivo sledi kulturni obrazac za dobijanje neveste. Muškarac koji je želeo da oženi ženu došao bi u njeno selo. Počeo bi da joj se udvara. A kada bi došlo do odluke, on bi se odvojio od nje na neko vreme, vrativši se u svoju porodicu, gde bi napravio sobu u kući svog oca. Na taj način, on bi pripremio mesto za svoju nevestu. A onda bi se vratio po nju da je odvede u njihov novi dom.

Kada se Isus približio kraju svoje ovozemaljske službe, u svojoj zastupničkoj molitvi On je upotrebio jevrejski način izražavanja seksualnog zajedništva da bi opisao ono što želi da postigne u pogledu spasenja ljudi:

„Ovo je večni život“, moli se On, „da oni mogu da *poznaju (upoznaju)* Tebe, jedinog pravog Boga, i Isusa Hrista koga si poslao.“ [*A ovo je život vječni da poznaju tebe jedinoga istinoga Boga, i koga si poslao Isusa Hrista.*] (Jovan 17,21-23). On ovde koristi terminologiju iz 1. Mojsijeve 4,1: „Adam je *poznao* Evu, ženu svoju, i ona je zatrudnela.“ [*Iza toga Adam pozna Jevu ženu svoju, a ona zatrudnje...*]. A onda, upotrebivši reč za bračno jedinstvo, On nastavlja da se moli:

„da oni svi budu *jedno*, kao što si Ti, Oče, u meni i ja u Tebi; da bi i oni mogli biti *jedno* u nama... baš kao što smo i mi *jedno*: ja u njima, a Ti u meni; da i oni mogu biti savršeno u zajedništvu... da i ljubav kojom Ti mene ljubiš, bude i u njima.“ [*Da svi jedno budu, kao ti, oče, što si u meni i ja u tebi; da i oni u nama jedno budu... da budu jedno kao mi što smo jedno. Ja u njima i ti u meni: da budu sasvim ujedno... i da si imao ljubav k njima kao i k meni što si ljubav imao.*] (Jovan 17,21-23).

Ako ljudska seksualnost potiče od slike Boga, i ako je seks, po definiciji, spajanje dva bića u jedno, onda Bog ipak mora biti neizmerno lepa osoba. I mora biti da nas On poziva u nešto nezamislivo slavno.

7. POTRAGA

Lora Emili.

Nikada nisam upoznao nikoga toliko glasnog ljubavi i tako neumornog u potrazi za njom.

Do ivice ludila.

Ona je pobjegla od kuće sa samo četrnaest godina, lagala koliko ima godina, dobila posao i otpočela dugo i neočekivano putovanje predavanja svog srca i tela jednom muškarcu za drugim, svaki put iznova verujući, iako sve slabije, u njihove laži o posvećenosti, svaki put iznova još malo jače potiskujući svoju glad za ljubavlju, ali i svaki put iznova nekako nalazeći snage da se izdigne i pokuša ponovo.

Kada je imala osamnaest godina, naišao je Džoni. Bio je harizmatičan, šarmantan i delovao je kao neko kome se može verovati. Rekla je da ju je on otvorio kao nijedan mladić pre njega i mnogo godina kasnije izjavila je da je on bio jedini koga je ikada zaista volela. Kažu da prva ljubav zaborava nema, da je ona najdublja i da ostavlja neizbrisive ožiljke na duši. Mislim da je njega volela na taj način upravo zbog mene. Ja sam bio dete njihove ljubavi, delimično njegove, a delimično njene. Jednom prilikom mi je rekla da je ja podsećam na njega, a po načinu na koji je to rekla mogao sam da zaključim da je to nešto dobro.

Ali Džoni je bio momak za žurke, a Lora Emili je sada bila mama. Bila je prestrašena. Za nju, Džoni je bio *onaj pravi*. Za njega, ona je bila samo još jedna od mnogih. On je dobio njeno srce, ali iz svega što sam mogao da saznam i zaključim, on ga nije istinski želeo. On je samo želeo da se dobro zabavi, a sve ono što je beba donosila sa sobom njemu nije bilo nimalo zabavno.

I tako mu je ona postavila ultimatum.

Bio je to očajnički potez. Mislila je da će se on odlučiti za nju i za svog sina. Nije. A ona je bila i dovoljno ponosna i dovoljno tvrdoglava da se oseća obaveznom da ostvari svoju pretnju da će ga napustiti.

Ljubav je takva.

Postane očajna, jer želi sve ili ništa.

I tako je Lora otišla.

I dugo, dugo je plakala.

Lora Emili nikada više nije srela Džonija. Ali njena žudnja za ljubavlju nije bila ništa manja. I pokušala je, iznova i iznova.

To je bilo poput života rok zvezda.

Naišao je i jedan stariji muškarac koji je kraj sebe želeo mladu i lepu devojkicu.

A potom i jedan ambiciozni političar koji je postao otac mog mlađeg brata.

A onda je u njen život ušao i Čarls. Osvojio ju je komplimentima, opsesivnim posvećivanjem pažnje, zaraznim smislom za humor i, iznad svega, svim tim načinima na koje je zabavljao njene dečake. Bila je ubeđena da je on taj pravi, pa je bila tim više šokirana kada ju je, već prve bračne noći prvi put, ali ne i poslednji, udario. U toj vezi bila je i zastrašena i zatočena, ali je uskoro postala i majka četvoro dece. Poslednji put ju je istukao na praznik, 4. jula. Kasno iste te večeri sa svojom decom je pobjegla, da se više nikada ne vrati.

Nakon što je otpočela život kao samohrana majka četvoro dece, njena glad za ljubavlju nije prestala. Sledeći je bio pilot *Goodyear Blimp* cepelina. Nakon što smo se provozali u toj ogromnoj letećoj reklami, upitao sam mamu: „Hoće li ovaj čovek biti naš novi tata?“ „Možda. Nisam sigurna“, odgovorila je. On je uskoro prestao da dolazi, a ona je plakala.

A onda je došao na red jedan mlađi muškarac, Rik, popularni surfer. On je bio stariji brat moja dva najbolja druga u to vreme, blizanaca Stena i Harolda. U početku je bila prilično sigurna da je to njen muškarac iz snova. Nije bio. Ispostaviće se da je bio više muškarac iz njenih košmara. Kada je počeo da biva nasilan, rekla mu je da se gubi, ali on je nastavio da dolazi i da obećava i preti. Uglavnom da preti. Nekada bi jednostavno provalio i sedeo tamo kada bih se ja vratio kući iz škole.

Konačno, dok je još bila u svojim ranim tridesetim, u život joj je ušao Alen. Mislim da je on uplašio mladog surfera. A imalo se šta i videti. Ličio je na Roberta Redforda, samo neuporedivo mišićaviji. Izgledao je mnogo opasnije od Roberta Redforda. Bio je nekadašnji bajker iz *Misfits biker* grupe. Mislim da do današnjeg dana nisam upoznao šarmantnijeg, dopadljivijeg momka, što se tiče same ličnosti. Uprkos njegovom nagonu da se potuče na ulici, Loru Emili držao je kao malo vode na dlanu. Bila je tako srećna sa njim.

Ali onda, neočekivano, tok njene životne priče preusmerio se u sasvim novom smeru.

Lora Emili je upoznala još jednog muškarca, muškarca sasvim drugačijih odlika koji ju je privukao na potpuno drugačiji način. Tvrdila je da je onu ljubav za kojom je tragala čitavog svog života napokon pronašla u tom muškarcu, Isusu Hristu. A tvrdila je i da je taj čovek niko drugi nego sam Bog u ljudskom telu. Nečuveno, znam. Ali tako je ona verovala.

Alen je mislio da je poludela jer je on smatrao da su Zemlju posetili vanzemaljci i da smo i mi ljudi nastali od njih. I ja sam mislio da se pogubila, mada ja nisam baš bio zagrejan ni za tu pretpostavku o vanzemalcima. Kao najstariji od četvoro dece, pokušao sam da ubedim mlađe da će se naša mama osvestiti iz te njene verske zaludenosti. Ali nije. Isprva mi se činilo da to više nije ona naša stara mama i bio sam ljut zbog toga. Ali onda sam shvatio da je ona, u stvari, postala jedna bolja verzija sebe.

Alen je počeo da joj govori da mora da se odluči između njega i svega onoga oko tog Isusa. A ona je nastavila da bira i jednog i drugog, insistirajući na tome da nema sukoba između te dve njene posvećenosti. Rekla mu je da može da voli i njega i Isusa istovremeno. On nije bio baš ubeđen u to. Jednog dana je otišao na posao i nikada se više nije vratio.

Njeno srce je ponovo bilo slomljeno, ali ovog puta, čudno, po prvi put je ostalo celo, jer sada joj se vidno polje promenilo za 180 stepeni. Lora Emili, neumoljivi lovac ljubavi, sada je shvatila da je i sama postala plen jedne mnogo veće ljubavi nego što je ikada poznavala. Čeznuvši za ljubavlju, shvatila je da je sve vreme ona bila predmet ljubavi koja je bila iza, iza i još dalje iza svakog slomljenog fragmenta ljudske ljubavi. Svoju čežnju za poverenjem, vernosti i prijateljstvom sada je prepoznala kao odjek želje njenog Stvoritelja za njenim poverenjem, vernosti i prijateljstvom. Njena čežnja je konačno srela svoj izvor i svoj objekat.

POTERA

A šta ako su i vaša najjača stremljenja, poput Lorinih, usmerena ka ljubavi koja ne može pronaći savršen odjek na ovom svetu?

Šta ako ste i vi predmet izvanredno osmišljene i temeljno organizovane potere jednog nezaustavljivog Tragača?

Po biblijskom Bogu, vi to jeste.

U samoj prirodi Njegove ljubavi je da vas traži s neumoljivom strašću, koja ne zna ni za kakav drugačiji kraj osim potpunog samožrtvovanja.

David je shvatio tu dimenziju Božje ljubavi koja traga. U svojoj najčuvjenijoj pesmi, ovaj pesnik i car Izraela predstavio je suverenog Boga univerzuma kao Pastira, koji se stara o ovcima ne samo dok su u njegovom stadu, već juri u potragu za njima i onda kada odlutaju:

„Gospod je pastir moj, ništa mi neće nedostajati. Na zelenoj paši pase me, vodi me na tihu vodu. Dušu moju oporavlja, vodi me stazama pravednim imena radi svojega. Da pođem i dolinom sena smrtnoga, neću se bojati zla; jer si ti sa mnom; štap tvoj i palica tvoja teši me. Postavio si preda mnom trpezu na vidiku neprijateljima mojim; namazao si uljem glavu moju, i čaša je moja prepuna. Da! Dobrota i ljubav tvoja pratiće me u sve dane života mojega, i ja ću živeti u domu Božjem zauvek.“ (Psalam 23).

Naročito bi trebalo da obratimo pažnju na ovaj poslednji stih u ovom trenutku našeg zajedničkog putovanja:

„Da! Dobrota i ljubav tvoja pratiće me u sve dane života mojega.“

A jedan naročit jevrejski prevod ovoga teksta kaže:

„Samo dobrota i nepokolebljiva ljubav tražiće me svakoga dana moga života.“ (PTH prevod).

Jedna od uočljivih odlika božanske ljubavi je to što ona preduzima odlučnu akciju u poteri za predmetom svoje čežnje. A, eto, dogodilo se da smo baš vi i taj predmet!

Nasuprot tome, jedna od najvećih zablude o Bogu koja vlada u ovom svetu jeste ideja da ljudska bića moraju da traže i pronađu Boga,

da smo mi više zainteresovani za Njega nego On za nas,

da Njegova zainteresovanost za nas zavisi od naših „uvertira“, naših kajanja ili dobrih dela,

da je On rezervisan, nedostupan, pa čak i hladan, i da se mora tražiti i umilostiviti kako bismo sebi obezbedili Njegovu naklonost.

A ništa ne bi moglo biti dalje od istine.

Nadovezujući se na Davidovu pesmu, Isus je Boga opisao kao Pastira koji je spreman da zakorači i na opasan teren kako bi pronašao i spasao makar i jednu jedinu izgubljenu ovcu (Luka 15,4-7). To nam sam Bog otkriva da je spreman da preduzme krajnje mere ukoliko su one neophodne da bi nas spasao, makar i samo jednog od nas.

Petar preuzima ovu metaforu o Pastiru i oko nje gradi duboku i značajnu teologiju. On kaže da je Bog

„sam poneo u sebi sve naše grehe na drvo, da bismo mi, umrevši grehu, mogli živeti za Pravednika – čijim smo ranama isceljeni. Jer ste bili kao zalutale ovce, a sada ste se vratili Pastiru i Nadgledniku svojih duša.“ [*„Koji grijehe naše sam iznese na tijelu svojemu na drvo, da za grijehe umremo, i za pravdu živimo; kojega se ranom iscijeliste. Jer bijaste kao izgubljene ovce, koje nemaju pastira; no sad se obratiste k pastiru i vladici duša svojijeh.“*]

(1. Petrova 2,24.25).

Petar želi da mi razumemo da uzrok narušenog odnosa leži u nama, a ne u Bogu. Mi smo te ovce koje su odlutale. Međutim, Božji odgovor na to nije pasivan. On kreće u potragu za nama po

opasnom terenu; ne po fizičkom terenu, već po opasnom psihološkom terenu našeg greha i sve te užasne sramote koju greh sa sobom nosi. To je ono što Petar misli kada kaže da je Isus „poneo naše grehe.“ On ih je prisvojio, kao da su Njegovi, istrpevši u sebi punu težinu naše krivice. Prihvativši smrt koju smo mi zaslužili, preuzeo je u dubini svog bića kaznu koju bi bilo pravedno da smo mi podneli. A sve to je učinio, objašnjava Petar, da bi nas Njegova ljubav pokrenula da se vratimo Pastiru i Nadgledniku naše duše.

Nemojte propustiti vezu između Pastira i *Nadglednika*.

Reč koju Petar ovde upotrebljava, „episkopos“, sadrži sjajan uvid u samu prirodu Božjeg karaktera. To je složenica, sastavljena od dve grčke reči: „epi“, koja znači „biti jako blizu“, toliko blizu da ste natkriljeni nad nekim ili nečim; i „skopos“, koja znači „pažljivo posmatrati“ ili „obratiti pažnju“. Petar želi da mi zamislimo Boga koji bdi nad našim bićem sa tolikom brižnošću i pažnjom kao da nas prekriva. Drugim rečima, da je tik uz nas! On je u potpunosti svestan svake pomisli našeg uma i svakog impulsa naših osećanja.

GAŠENJE ŽEĐI

Ja znam šta bi Isus rekao Lori Emili da je živela u Njegovo doba, jer je On u svoje vreme sreo jednu ženu sličnu Lori. Ona se obično naziva „žena kraj izvora“. Izveštaj o njoj zapisan je u Jevanđelju po Jovanu 4. Isus se sreo sa njom nakon što je ona već proživela sve i svašta. Istorija njenog života bila je zabeležena u njenom biću, po svojoj suštini ne mnogo drugačija od istorije tvog i mog života, a veoma slična istoriji Lorinog života.

Isus je tu istoriju mogao da vidi na njenom licu, u njenom pogledu, kao i u načinu na koji se ponašala. Bila je nesigurna i sumnjičava, pa čak i nepristupačna. Kada je Isus pokušao da bude iskren sa njom, ona je pokušala da se od Njegovih reči ogradi teološki, potrudivši se da temu razgovora skrene na polje verske rasprave.

Teološka rasprava je često pogodno mesto da se sakrijemo od Boga.

„Daj mi da pijem“, zatražio je Isus.

Ostala je zapanjena nedostatkom kulturoloških predrasuda kod Njega.

„Kako ti, kao Jevrejin, možeš od mene, Samarjanke, da tražiš da piješ?“

Ona se oseća dvostruko nepodobnom: Samarjanka je i žensko je. Međutim, tu, u stvari, postoji i treći, dublji nivo njenog osećaja nepodobnosti i odbijanja, duboko ukorenjen u njoj, a upravo tamo Isus želi da prodre. On i ova žena nastavili su da razmenjuju metafore, iako su oboje bili svesni o čemu zapravo pričaju.

Isus joj je rekao: „Kad bi ti znala za dar Božji, i ko je onaj koji ti govori: ‘Daj mi da pijem’, ti bi zatražila od Njega; i On bi ti dao živu vodu.“

Ovde Isus postavlja dijagnozu ljudskog stanja. On prepoznaje da ono što mi istinski želimo leži u Njemu. On zna da se ispod naših površinskih težnji zapravo krije čežnja za suštinskom odnosnom ljubavlju koja se može pronaći isključivo u Njemu. A prepoznaje i činjenicu da bismo mi, kada bismo samo znali da je On jedini izvor te ljubavi, tu ljubav i zatražili od Njega. Ta žena je „brzim koracima“ pratila Njegovo vođstvo. Žedni ljudi su takvi. Oni prate miris vode.

„A otkuda tebi ta živa voda?“

Ona želi da zna.

Perspektiva joj je veoma primamljiva, obećavajuća, previše dobra da bi bila istinita.

Isus joj ne otkriva odmah izvor te vode koju joj nudi za gašenje njene žeđi. On joj, najpre, pojačava žudnju za tim.

„Ko god bude pio ovu (doslovnu) vodu ponovo će ožedneti, ali onaj ko bude pio vodu koju ću mu ja dati neće više nikada ožedneti. Nego će ta voda koju ću mu ja dati postati u njemu samom izvor vode koja teče u večni život.“

Kakva zapanjujuća i primamljiva izjava!

Isus nudi neku vrstu nečega, što voda simbolizuje, za šta kaže da će utoliti njenu žeđ tako duboko i potpuno da ona više nikada neće ožedneti. Ono što On ima da ponudi njoj, pa i vama i meni, je upravo ono što odgovara najdubljoj čežnji koja struji našim bićem. A ako ni to nije dovoljno, ispunjenje koje On nudi takvo je da će biti i više nego što je dovoljno za naše sopstvene potrebe. Biće ga toliko da će i iz nas poteći poput izvora života za one oko nas. To je ona vrsta ispunjenja koja će nas učiniti ne samo primaocima, već i davaocima.

Žena kraj izvora odgovorila je bez odugovlačenja: „Gospode, daj mi tu vodu da više ne žednim!“

Ali Isus zadire još dublje. On želi da ona oseti svoju potrebu sa pojačanim osećajem svesnosti, da je vidi onakvu kakva ona jeste, da je definiše u vezi sa njenim životnim iskustvima i njenim neuspelim potragama. I zato On pokreće najosetljiviju temu njenog života, pošto su upravo te najosetljivije oblasti našeg života ona tajna mesta naših najdubljih čežnji.

Ona je rekla: „Gospode, daj mi tu vodu.“

A Isus je odgovorio: „Idi, pozovi svoga muža, pa dođite ovamo.“

Uh?!

Kakve veze moj muž ima sa ovim?

Naravno, odgovor je: *I te kako ima!*

Ona istog trenutka pokušava da izbegne tu osetljivu temu i ostavi svoju prošlost pokopanom. „Nemam muža“, izjavila je kratko, bez ikakvog dodatka. Kraj priče! Međutim, tu se ova priča ne završava. U stvari, tu *prava* priča tek počinje. Istina se krije u jasnom uvidu u njene bračne „vratolomije“. Sada počinje da biva jasno koju vrstu gašenja žedi Isus ima na umu. Ona je po svojoj prirodi suštinski vezana za odnose i tiče se najintimnijih stvari.

Ona neće Isusu reći ništa suštinski novo, ništa što On već ne zna.

„Ispravno si rekla: ‘Nemam muža’, jer si imala pet muževa, a ovaj s kojim sada živiš i nije ti muž.“

Bum!

Svetlo je uključeno.

Zamislite šta ona u tom trenutku misli i oseća.

Jednom jedinom običnom rečenicom On je izneo na površinu godine bolne istorije, koje bi ona najradije zaboravila. Pa ipak, Isus zna da je upravo to ono gde će se njena čežnja za Njim najočiglednije ispoljiti. On ne pokušava da je povredi, već da je isceli. Ali da bi u tome uspeo, moraće je spasiti od neuspele ljubavi i ponuditi joj istinsku ljubav.

Pogledaj sebe, kao da govori. Tvoj život se sastoji od stalnih pokušaja da dosegneš ljubav. A to govori nešto o tebi. Tvoja čežnja je dobra, ali ciljaš u pogrešnom smeru. Evo, dozvoli meni da te upoznam sa ljubavlju za kojom ti u stvari čežneš.

Isus prodire pogledom direktno u greh ove žene, a onda i dalje i dublje od njega, dalje od njenih brojnih neuspelih veza, jer iza svega toga On prepoznaje njenu čežnju za ljubavlju...

čežnju za ljubavlju koja i nije ljubav, već zabluda,

čežnju za ljubavlju opoganjenu sebičnošću i požudom,

ali, i pored svega toga, ipak čežnju za ljubavlju.

Uspomene su tako bolne, a činjenica da ovaj čovek zna sve o njoj više je nego što ona može da podnese. I zato ona beži – ne fizički, već emotivno.

„Gospode“, izgovara s nategnuto neobaveznim držanjem, „vidim da si prorok. Naši očevi služili su na ovoj planini, a vi Jevreji kažete da ljudi treba Bogu da služe u Jerusalimu.“

Ona pokušava da skrene Njegov pogled sa sopstvenih životnih propusta na aktuelnu temu verskih rasprava. Ali to ne pomaže. On jednostavno koristi tu aktuelnu temu da bi nastavio da se bavi njenim ličnim problemom.

„Veruj mi, ženo, dolazi vreme kada se više nećete klanjati Ocu ni na ovoj planini ni u Jerusalimu... Dolazi čas, a i sada je, da pravi vernici služe Bogu u duhu i istini; jer Bog očekuje takvu službu.“

Ovo nije stvar geografije.

Ovo je stvar psihologije... stvar srca!

Da li ćemo se mi povezati sa Bogom na ovoj ili onoj planini uopšte nije bitno, jer naš odnos sa Bogom nije isključivo stvar spoljašnje forme i usklađenosti sa običajima sredine. Pravo pitanje je šta mi verujemo o Bogu – da li je to što o Njemu verujemo istina? – i kakva osećanja gajimo prema Bogu – da li mu služimo duboko u srži svog bića, u svom duhu?

Iskrenost je preduslov za intimnost. Bog traži određenu vrstu vernika – one koji mu služe u duhu i istini, one koji poznaju Boga onakvog kakav On zaista jeste i iskreno ga vole svim svojim srcem.

Isus ovoj ženi u suštini kaže da su i ona i Bog u potrazi za istinskom ljubavlju, što ih čini savršenim parom. Ona pokušava da ostane neodlučna, ali privlačnost koju oseća je toliko jaka da naslućuje da se ovde ne radi o običnom čoveku.

„Znam da će doći Mesija (koji se zove Hristos). A kada On dođe, reći će nam sve.“

Isus odgovara: „Ja sam taj Mesija, ja koji s tobom pričam.“

Iznenadenje!

Drago mi je što smo se upoznali!

Taj Bog o kome ti pričam, taj koji je u potrazi za osećajnim, iskrenim vernicima – pa, taj Bog sam ja. A ta voda koja zauvek zadovoljava žeđ ljudske duše – pa, ta voda sam ja. U svim tim vezama, sa svim tim muškarcima, ti si u stvari tragala za mojom ljubavlju – i evo me, ja sad tražim tebe.

Nekoliko meseci nakon što ju je bivši bajker napustio, Lora Emili je obolela od raka. Njen život se ugasio prerano, kada je imala samo 42 godine. Mnogo mi nedostaje. Ipak, srećan sam što je ona umrla zaljubljena u čoveka svojih snova, za koga se ispostavilo da je Bog najdubljih čežnji njenoga srca.

Neka počiva u miru sve dok svog Najvoljenijeg ne sretne licem k licu na taj slavni dan vaskrsenja.

Znam da hoće.

8. MISLI, OSEĆAJ, UČINI

Na jednom od svojih međunarodnih putovanja suočio sam se sa jednim čudnim društvenim običajem – čudnim samo meni, naravno. Kao gost u domu jedne divne porodice, upravo sam sa njima privodio kraju jedan veoma ukusan obrok. Za stolom je sedelo šestoro ljudi. Iznenada, domaćin koji je sedeo u proćelju stola glasno je podrignuo. Kada to kažem, mislim veoma glasno. Čulo se jasno i glasno, kao sa zvučnika sa pojačalom. U tom trenutku bilo mi je neprijatno zbog njega, misleći da mu se to omaklo.

Ali onda je naglas podrignula još jedna osoba, pa još jedna i još jedna, sve dok se krug nije zatvorio i dok sve oči nisu bile uprte u mene. Najednom mi je sinulo da je to njima bio potpuno prihvatljiv vid ponašanja za stolom, da je to bio uobičajeni način pokazivanja kuvarici da su uživali u obroku koji im je pripremila i da su zaista cenili njen trud. Bilo je očigledno da se sada i od mene očekivalo da podrigivanjem potvrdim da sam zadovoljan obrokom. Moram reći da je pritisak okoline bio snažan. Ali ja stvarno nisam mogao da podrignem, čak i nakon što sam stidljivo rukom prekrrio svoja usta i napravio nevešt pokušaj. Tako da sam se na kraju samo nasmešio i rekao: „Au, kako je ovo bilo ukusno! Hvala vam!“ Nije mi delovalo da je to odalo tako autentičan utisak kao što je bio slučaj sa podrigivanjem. Siguran sam da bih, da sam odrastao u tom okruženju, i ja bio isto tako slobodan da podrigujem naglas poput svih drugih za tim stolom.

Sigurno ste primetili da je ljudsko ponašanje zarazno, a ponekad se čak širi kao pandemija. Svi mi prirodno podražavamo i imitiramo jedni druge.

Zbog toga svi u Kanadi izgovaraju „eh“ na kraju svake rečenice, a svi u Kaliforniji govore „pa“, kao u „Bio sam, pa, stvarno...“, a svi u Njujorku govore „ma“ – „Ma, shvataš šta mislim?“

Zato većina južnjaka govori s južnjačkim naglaskom, a na severozapadu retko da ćete koga čuti da tako govori.

Iz tog razloga su i zvoncare ušle i izašle iz mode. A 1939. godine je naglo opala prodaja muških potkošulja nakon ogromne popularnosti novog filmskog spektakla *Prohujalo sa vihorom*. Nosilac glavne muške uloge u tom filmu, čuveni Klark Gejbl, nosio je košulju sa tri raskopčana gornja dugmeta, otkrivajući tako da ne nosi potkošulju, što je odmah postalo nova definicija onoga što znači biti „kul“.

Iz sličnog razloga su mnoga deca, kada je prvi put izašao film *Finding Nemo*, svoje porodične akvarijumske ribice bacala u WC-šolju, nadajući se da će se one onda ponovo sastati sa svojim voljenim rođacima u okeanu.

Nije slučajno što smo mi toliko podložni uticaju sredine i tako neverovatno slični ljudima sa kojima se družimo. Postoji dobar razlog za našu spremnost da ugrađujemo karakteristike bliskih osoba u svoj sopstveni identitet. To ima veze s našom suštinom kao bića, s načinom na koji smo stvoreni.

UZAJAMNO OPRAŠIVANJE

Ljudska priroda je prvobitno osmišljena za društvenu integraciju i uzajamno odražavanje. Stvoreni smo da se hranimo ljubavlju i vrlinama jedni drugih. Bog je posebno oblikovao unutrašnje mehanizme našeg uma za neprestanu izgradnju ličnosti i karaktera. U našu prirodu je ugradio genijalan način da se to postigne. Trebalo je da se uzdijemo u neprekidnom mentalnom i emocionalnom razvoju, kao i u razvoju uzajamnih odnosa kroz kontakte sa drugima. Božji plan je

bio da ovaj rast bude ostvaren procesom socijalizacije, primajući ljubav jednih prema drugima u njenim različitim oblicima izražavanja, a zatim da, tako obogaćeni, i mi odražavamo svoju neprestano rastuću ljubav prema drugima.

Ljubav se sastoji najpre od sposobnosti da se prihvate drugi, ne misleći na sebe, bez razmatranja kakvu korist bismo mogli steći za sebe. Zatim, u procesu iskrenog posmatranja i doživljavanja drugih, ljubav odgovara uključivanjem u živote drugih u vidu izgovorenih reči podrške, iskazanih pozitivnih stavova i dela službe. U svakom susretu dvoje ljudi koji se poznaju i služe jedno drugom, dešava se potpuno jedinstveno uzajamno „oprašivanje“ karaktera koje čini oboje boljim osobama nego što su bile pre. Dolazi do međusobnog obogaćivanja uma i srca. Oboje rastu kao ličnosti i bivaju sve sposobniji da vole.

Ljubav je nešto beskrajno više. To je jedina „roba“ u optičaju koja se umnožava trošenjem. Ljubav ne poznaje granice, nema plato, nema najvišu tačku na kojoj počinje da stagnira i na kojoj kažemo da nema dalje. Ljubav je beskrajni okean značenja u koji zaranjamo dok se međusobno približavamo bez sebičnih interesa. Bez obzira koliko zrela bila ljubav neke osobe, uvek je moguće voleti inteligentnije, osetljivije, strastvenije. A razlog za to je, jednostavno rečeno, zato što je Bog ljubav, što znači da ljubav ima beskrajnu sposobnost obnavljanja, praktičnog primenjivanja, kreativnosti u izražavanju – u istoj onoj meri u kojoj je i Bog beskrajan.

Razmislite o različitim ljudima koje poznajete. Primetićete da ljudski karakter i ličnost mogu da se ispolje u beskrajnom nizu malih lepota i čuda, kao i velikih. Razmislite o njenom osmehu; o njegovim izrazima lica; o njenom načinu izražavanja zahvalnosti s određenim sjajem u očima; o njegovom načinu ispoljavanja prihvatanja uz prepoznatljiv govor tela. Razmislite o onom posebnom osećaju poverenja koji ona na neki način budi kod vas ili o neverovatnom osećaju potvrde koji on može podstaći u vama. Svaka osoba je potpuno jedinstvena u načinu na koji obrađuje i izražava ljubav.

OD ČEGA SMO SAČINJENI

Svaka osoba, sa svim svojim zadivljujućim osobinama (radi jasnoće, trenutno ćemo zanemariti iritantne osobine), izgrađena je kao skup svih kontakata koje je ikada imala sa drugima. Ja sam ono što jesam zbog niza društvenih kontakata koje sam imao, a isto to važi i za tebe. Svaki pojedinac doslovno je skup svega onoga što je video i doživeo u interakcijama sa članovima svoje porodice i sa prijateljima. Sve te društvene veze rezultirale su oblikovanjem karaktera i ličnosti jednako jedinstvene poput otisaka njenih prstiju. Svi su iznenađujuće slični jedni drugima, a ipak potpuno jedinstveni. To je slično teoriji haosa u njenoj najboljoj formi - neprekidnom pojavljivanju niza nepredvidljivih i potpuno različitih konfiguracija divote.

Na taj način je ljudsku prirodu i ljudsko društvo naš Stvoritelj osmislio da funkcionišu. Sada zamislite pojavu uzajamne razmene karaktera bez prisustva sebičnosti u bilo čijem srcu – gde svaka osoba razmišlja, oseća i živi bez ikakvog samoljubivog osećaja, potpuno usmerena prema spolja u sredini u kojoj se nalazi. Zamislite kako bi izgledalo kada bi svi ljudi na svetu živeli u takvom društvenom okruženju u kome prevashodno vlada usmerenost ka drugima. Šta bi se tada dogodilo? Predivna igra osobenosti, sjajna razmena pozitivnih karakternih osobina, spektakularna uzajamnost u deljenju ljubavi, korak po korak, postepeno bi dovela do mnogobrojnih i stalno novih pojedinačnih ispoljavanja sveopšte ljudske lepote, pri čemu bi svako u sopstveni karakter ugrađivao kvalitete prepoznate kod drugih, stvarajući večno šireće otkrivanje Onoga koji je beskrajni izvor svega toga.

To je bio Božji originalni plan. I zato smo mi takvi društveni „sunderi“ i „reflektori“. Sve to oponašanje i kopiranje koje vidimo u našem svetu nikada ne bi predstavljalo problem da se nije desio pad u greh. Ne bi bilo loših osobina karaktera koje bismo pokupili od drugih, već samo dobrih. Nažalost, u našem palom svetu, taj reflektivni dizajn naše prirode često nam je više na štetu nego na korist, dok bi u bezgrešnoj društvenoj strukturi to isključivo bilo u službi našoj večnoj dobrobiti.

ZAKON POSMATRANJA

Po Božjoj zamisli, svi smo mi podređeni psihološkom zakonu duboko uklesanom u našu prirodu. Možemo ga nazvati zakonom posmatranja ili zakonom gledanja, prateći jezik koji koristi Pavle (2. Korinćanima 3,18), ili zakonom refleksije ili zakonom moći transformacije verovanja. Bez obzira kako ga nazvali, suštinska stvarnost je da mi težimo da oponašamo ono što vidimo ili, preciznije, da radimo ono u šta verujemo. Verovanja koja usvajamo oblikuju način na koji se osećamo, a način na koji se osećamo diktira način na koji se ponašamo.

Kao što zakon gravitacije kaže da ono što se baci gore, mora pasti dole, tako i zakon posmatranja kaže da ono što u sebe unosimo, to će i izaći iz nas. Solomon je lepo izrazio ovu ideju kada je rekao: „Jer kako neko misli u svom srcu, takav je.“ [*„Jer kako on tebe cijeni u duši svojoj tako ti jelo njegovo.“*] (Priče Solomonove 23,7). Ovo je preovladavajući, postojan duhovni zakon koji neprestano deluje u ljudskoj prirodi.

Naše misli (ono za šta verujemo da je istinito i što nam je najvrednije)
oblikuju naše osećaje (emocije, osećanja, intuicije i motive),
što diktira naše obrasce ponašanja (način na koji se odnosimo prema drugima).
 Postoji vitalna uzročno-posledična povezanost između naših misli, osećanja i dela.

[MISLI pokreću] → [OSEĆANJA pokreću] → [PONAŠANJA pokreću] → [MISLI pokreću]...

MOĆ VEROVANJA

Ono o čemu govorimo ovde je moć verovanja u oblikovanju karaktera. To je predanje uma verovanju koje vrši uticaj na naše ponašanje.

Koliku moć ima ono u šta verujemo?

Razmotrimo nekoliko slučajeva na koje nam je skrenuo pažnju dr Herbert Benson, docent medicine na *Harvard Medical School*, u svojoj knjizi *Večno lečenje: Moć i biologija verovanja*.

Već po podnaslovu knjige jasno je da dr Benson tvrdi da je verovanje toliko snažan mehanizam u ljudskom iskustvu da ono doslovno može da utiče na naše fizičko zdravlje. Prvo, dr Benson nas upućuje na drevno zapažanje koje je dao Hipokrat, otac zapadne medicine:

„Neki pacijenti, iako svesni da im je stanje zdravlja rizično, oporavljaju se samo zbog zadovoljstva dobrim lekarom“ (str. 35).

Hipokrat ovde opisuje ono što će kasnije biti nazvano „placebo efekat“. Reč „placebo“ potiče iz latinskog jezika i znači „biću zadovoljan ili prihvatljiv“; ili u primeni na zdravlje – „Biću dobro“. Placebo efekat nastaje kada osoba koja pati od neke bolesti ima dovoljno vere u lekara da se njen organizam zapravo izleči sam zahvaljujući efektu koji ima pozitivna tvrdnja lekara da će njegovom ozdravljenju doprineti neki lek, koji zapravo nema nikakvu isceliteljsku moć. Simptomi bolesti nestaju, ne zato što prepisani lek ima bilo kakav učinak, već zato što pacijent veruje lekaru. Drugim rečima, verovanje je dovoljno moćno da promeni naše biološko stanje nabolje.

Međutim, postoji i fenomen suprotan placebo efektu, poznat kao „nocebo efekat“. Dr Benson kaže:

„Vidite, verovanje može delovati i protiv nas. Mozak/telo može ‘svariti’ i neugodne slike, a može ispuniti i ružna proročanstva. Razmislite koliko često se dešava da žrtve zločina umru od srčanog udara, izazvanog ne bilo kakvim ozledama, već strahom od napada. Potvrđujući to, jedan istražitelj je obavio obdukciju takvih žrtava i primetio da u jedanaest od petnaest slučajeva nije bilo unutrašnjih ozleda. Umesto toga, njihova smrt je prouzrokovana teškim oštećenjem srčanog mišića poznatog kao miofibrilarna degeneracija. Uznemireno uverenjem da je u životnoj opasnosti, telo je pretrpelo ovo oštećenje, oslobađajući prekomerne količine hormona za smanjenje stresa norepinefrina, takođe nazvanog i noradrenalin. Masivna doza norepinefrina pokreće niz biohemijskih reakcija, koje često dovedu do smrti“ (str. 39).

Dr Benson opisuje placebo efekat i nocebo efekat kao „materijalizovanje verovanja u fizičke znakove“, navodeći činjenicu da „epizode besa i neprijateljstva mogu rezultirati pojavom čireva na želucu i srčanim udarima“. On govori o „ogromnoj međusobnoj povezanosti uma i tela“ i o tome „koliko su naše misli usko povezane s našim telom“ (str. 39).

Ono u šta čvrsto verujemo toliko je moćno da, recimo, osoba koja intenzivno strahuje od trudnoće ili snažno želi trudnoću može doživeti sve fizičke znakove trudnoće, iako nije trudna.

„Ovaj fenomen se naziva pseudocieza (ili lažna trudnoća) i često se smatra ‘najstarijim poznatim psihosomatskim stanjem’. Još je Hipokrat prijavio dvanaest slučajeva žena ‘koje su umislile da su trudne, dovodeći do toga da im ciklus prestane, a materica natekne’. U šesnaestom veku, Marija Tudor, engleska kraljica, doživela je pseudocieznu nekoliko puta, sa simptomima trudnoće koji su trajali devet meseci i u dva slučaja kulminirali sa pojavom lažnih trudova“ (str. 43).

U savremenim dokumentovanim slučajevima lažne trudnoće, lekari su izvestili da „menstruacija prestaje i stomak nabubri sličnom brzinom kao i kod normalne trudnoće. Grudi se uvećavaju i postaju osetljivije, a bradavice menjaju pigment onako kako se to inače dešava u trudnoći. Bradavice, takođe, rastu i počne da se izlučuje mleko. Neke žene osećaju

nešto za šta misle da su fetalni pokreti tokom četvrtog ili petog meseca lažne trudnoće. Dr Džejms A. Najt sa Bejlor univerziteta izvestio je da je čak i jedan muškarac imao lažnu trudnoću“ (str. 44).

Sada vam je sigurno jasnije - pošto je čak i muškarac uspeo da „zatrudni“, iako fizički naravno nije zatrudneo – koliko snažno naš um utiče na naše telo.

Benson zaključuje da:

„telo odgovara na čežnje duše, ponekad na dramatičan način, a ponekad veoma suptilno“ (str. 44).

Međutim, naše misli su još moćnije.

Moja teza u ovom poglavlju nije psihološke prirode, već duhovne. Ne samo da naše misli i osećanja snažno utiču na stanje našeg fizičkog zdravlja, već je još dublja činjenica da naše misli i osećanja utiču i na sam naš identitet kao ljudskih bića. Karakter, ličnost i obrasci ponašanja oblikovani su onim u šta verujemo. Ljudski identitet je „savitljiv“. U svakom trenutku svakoga dana naš karakter se gradi. Mi smo stalno u procesu „nastajanja“. A verovanja, ili vera, je osnovni mehanizam uz pomoć koga mi postajemo ono što jesmo. Naš karakter se menja onim što verujemo da je istinito u vezi sa Bogom.

Apostol Pavle izjavljuje:

„Svi mi koji otkrivenim licem posmatramo slavu Gospodnju kao u ogledalu, preobražavamo se u isti taj lik, iz slave u slavu.“ [*„Mi pak svi koji otkrivenijem licem gledamo slavu Gospodnju, preobražavamo se u to isto obličje iz slave u slavu...“*] (2. Korinćanima 3,18).

Čin „posmatranja“ o kome Pavle ovde govori odnosi se na umni proces istraživanja, razumevanja i sagledavanja. Pod terminom „slava Gospodnja“, Pavle podrazumeva Božji karakter, odnosno attribute koji sačinjavaju Božji identitet. Reč „preobražavati“ je grčka reč *metamorfosis*. Ta reč se nekada koristila da opiše dramatičan proces novog stvaranja po fazama transformacije od gusenice, preko lutke do pojave prelepog leptira. Stoga Pavlova poruka, koju treba da ponesemo sa sobom, glasi:

Uključivanjem u umni proces spoznaje istine o Božjem karakteru, i mi ćemo se preobraziti tako da postanemo poput Njega. Mi ćemo odražavati ono što u sebi nosimo kao istinu o Bogu.

Isus je mnogo govorio o činjenici da nas ono što verujemo o Bogu oblikuje u osobe kakve jesmo. Najpre opisujući sopstveno iskustvo kao ljudskog bića, On je rekao: „Zaista, istinu vam govorim, da Sin ne može da čini ništa sam od sebe, već čini onako kako vidi da Otac čini; jer šta god da Otac čini, i Sin čini na isti način.“ [*„Zaista, zaista vam kažem: sin ne može ništa činiti sam od sebe nego što vidi da otac čini; jer što on čini ono i sin čini onako.“*] (Jovan 5,19).

Ovde primećujemo vitalnu povezanost između *gledanja* i *činjenja*. „Ono što vidim, to i činim“, kaže Isus. Njegova upotreba reči „gledati“ nije pozivanje na doslovni očni vid, naravno, već na percepciju. On tu, u stvari, kaže: „Ono što *znam* da je istina o Ocu određuje kako ću se ja *ophoditi* sa vama. Postoji direktna veza između iskustvenog doživljaja percepcije i ponašanja. Percepcija je uzrok, dok je ponašanje posledica.

Isus je kasnije objasnio da ta preobražavajuća sila verovanja deluje i u negativnom smeru:

„Govorim vam ono što sam video kod svog Oca, a i vi činite onako kao što ste videli od svojih očeva... Vi ponavljate dela svojih očeva. A oni su mu rekli... ‘Mi imamo samo jednog Oca – Boga.’ A Isus im je rekao: ‘Da je vama otac Bog, voleli biste mene, jer sam ja od Boga izašao i došao... Vi ste deca đavolova i činite ono što on od vas želi.’“ [*„Ja govorim što vidjeh od oca svojega; i vi tako činite što vidjeste od oca svojega... Vi činite djela oca svojega. Tada mu rekoše: ...jednoga oca imamo Boga. A Isus im reče: kad bi Bog bio vaš otac, ljubili biste mene; jer ja od Boga iziđoh i dođoh... Vaš je otac đavo; i slasti oca svojega hoćete da činite...”*] (Jovan 8,38-44).

Isus se ovde obraća verskim vođama svoga doba. On im govori da način na koji se oni *ponašaju* prema Njemu potiče direktno od onoga što oni *veruju* o Bogu. Na njihovo zaprepašćenje, On kaže da oni služe đavolu, misleći da služe Bogu. Njihove ubilačke namere otkrivaju da oni ne poznaju Božji pravi karakter. Oni su Bogu pripisivali osobine koje pripadaju đavolu; a tako čineći, oni su sotonin karakter „obožili“, kao da je reč o Božjem karakteru. U njihovoj teškoj, ledenoj, osuđivačkoj religiji oni su jednostavno delovali u skladu sa sopstvenom, iskrivljenom predstavom o Bogu.

Apostol Jovan primećuje:

„Onaj koji čini dobro od Boga je, a onaj koji čini zlo nije video Boga.“ [*„Koji dobro čini od Boga je, a koji zlo čini ne vidje Boga.”*] (3. Jovanova 1,11).

Primetite ponovo tu vezu između onoga što neko *gleda* i onoga što *čini*. Jovan kaže da oni koji čine zlo, to čine zato što nisu videli Boga – oni ne poznaju Boga onakvog kakav je. Oni žive prevareni onim u šta veruju.

Zapravo, čitava ljudska istorija je sveobuhvatno oblikovana onim u šta su ljudi verovali kada je reč o Bogu. Biblija prati sve nevolje čovečanstva unazad sve do prve suštinske promene verovanja, što je rezultiralo izmenjenim emocionalnim stanjem, a što je onda dovelo i do samog čina pobune protiv Boga. Sva sebičnost, pohlepa i prekršene zakletve; sva mržnja, nasilje i ratovi; sav bol i patnja koji proizlaze iz svih naših „antiljubavnih“ ponašanja – sve je to jednostavno izražavanje duboko usađenog iskrivljenog shvatanja o tome ko je Bog i ko smo mi u vezi sa Njim. Lako smo prevareni, a sad i živimo tu laž.

PRVOBITNA LAŽ

Prema biblijskom zapisu, iskušenje i pad čovečanstva u Edenu dogodili su se prvo na nivou misli ili verovanja. Sotona, pali anđeo, ranije poznat kao Lucifer, ubedio je oca i majku ljudskog roda da poveruju u takvu sliku o Bogu koja nije mogla podupreti ljubav i poverenje. U njihove umove uneo je gomilu laži o Božjem karakteru, a naša neslavna istorija je samo posledica toga.

Osnovni sadržaj te prevare zapisan je u 1. Mojsijevoj 3,1-5. Sotona je suštinski rekao čovečanstvu: „Bog ograničava vašu slobodu i drži vas pod svojom dominacijom. Lagao vam je o posledicama izražavanja vaše slobode. Vi nećete umreti kako vam je pretio. A Bog ima i naročit motiv za svu tu kontrolu i obmanu. On zna da ćete onoga trenutka kada izrazite svoju slobodu biti uzdignuti do ravnopravnosti sa Njim, a On to ne želi. Njemu je stalo samo do sebe, a ne do vas. Bog

je sebičan, i bolje bi vam bilo kada biste i vi živeli za sebe ukoliko želite da dosegnete viši nivo koji vam On uskraćuje.“

Ovo je bio prikriven, ali efikasan napad na samu ideju „Bog je ljubav“. Sotona je uspeo da navede ljudski rod na greh, iskoristivši činjenicu da ono u šta verujemo o Bogu diktira kako ćemo se osećati prema Njemu, što zauzvrat diktira kako ćemo se ponašati prema Bogu. Dakle, napao je Adama i Evu na nivou njihovih misli. Ispričao im je laži o Božjem karakteru, koje su, kada su u njih poverovali, izobličile njihovo poimanje Boga, slomile njihovo poverenje u Njega i odvele ih u pobunu. Varalica je, suštinski, u ljudskom umu uspeo da ostvari potpuni obrt stvarnosti. Prikazujući Stvoritelja kao sebičnog, okrenuo je ljudsku pažnju prema unutra, izazivajući strah i podstičući osećaj samoodržanja, kao jedinu opciju u svemiru, koji im je predstavio kao svemir bez ljubavi. Poznavanje i verovanje da je Bog ljubav bilo je vitalno potrebno za ljudski kontinuitet u ljubavi. Jednom kada je vizija Božje nesebične ljubavi uklonjena iz njihovog uma, jedini put kojim su mogli poći bio je da započnu da žive za sebe u skladu s lažima u koje su sada verovali. Posmatranjem su postali promenjeni, a mi smo njihovi potomci.

Mi danas živimo u psihološkom, emocionalnom i moralnom posleratnom periodu izvrnutog pogleda na stvarnost koji je sotona podvalio čovečanstvu u Edenu. Zato što smo uzajamno isprepleteno „telo reflektora“, svi u sebi nosimo urođena izobličenja shvatanja o Bogu kao nasleđe pada u greh naših praroditelja. Ta izobličenja se u svakom od nas pojedinačno uvećavaju u meri u kojoj nosimo tu sramotu, što deluje u nama poput uvećavajućeg sočiva koje dodatno izobličava naše doživljaje Boga. A ta izobličenja se i dodatno uvećavaju u onoj meri u kojoj smo obrazovani u pogrešnim teologijama.

Ljudska priroda bila je iskvarena na svom najosnovnijem nivou – na nivou naših verovanja o Bogu. Očigledno je, stoga, da može postojati samo jedan mogući način obnove, spasenja i isceljenja. Mi moramo ponovo doći do spoznaje i vere u istinu o Bogu, što je upravo i cilj poglavlja koja slede.

9. SUŠTINA

Bog je mnogo privlačniji nego što je to našem potamnelom srcu poznato. Shvatćete na šta mislim sada kada počnemo da otkrivamo nešto što je najvažnije i najuzbudljivije što smo ikada otkrili.

Bez preterivanja!

Platon, Sokratov učenik i Aristotelov učitelj, bio je središnja figura među trojicom „velikih“ grčkih filozofa.

Platon je u svoje doba bio poznat kao mislilac. Ne u smislu da je on težio da juri „intelektualne zečeve“. On nije bio „rekreativni“ mislilac, već hotimičan, disciplinovan mislilac sa strogo određenim ciljem. U velikoj većini onoga u šta je verovao bio je daleko ispred svog vremena. Neka od tih verovanja bila su pogrešna, a neka stvarno užasavajuća, ali njegova ideja bavljenja suštinom stvari je od velike pomoći. Veliki cilj njegovih mislenih napora bio je da zagrebe ispod površine i otkrije temelje odabrane liste shvatanja koje je smatrao vitalno važnim.

Šta je suština istine?

Suština dobrote?

Ili lepote?

Pravde?

Građanstva?

Platon je postavljao pitanja o *suštini*, a ovo su neke reči koje je smatrao važnim. Ubeđen da su reči pune pojmovnog bogatstva i da ih treba istraživati kako bi oblikovale širu sliku naše svesti, posvetio se razvijanju uma svojih učenika u veštini definisanja značenja pojmova. Delovao je pod pretpostavkom da su reči gradivni materijal za ideje i da se svaka reč može ispratiti do svog *osnovnog* značenja, da svaka reč poseduje suštinu u sebi. Verovao je da ako bi se mogla definisati suština ključnih reči, mogao bi se zaista shvatiti i sadržaj stvarnosti.

Reči su upravo takve. One su mesto gde prebiva smisao. I kao takve, one su izuzetno moćne. U ovom poglavlju, voleo bih da sa vama zajedno istražim ključnu reč u starozavetnim spisima, koja opisuje suštinu Božjeg karaktera. Ova reč odvaja Boga jevrejskih patrijaraha i proroka od svih drugih shvatanja o Bogu u istoriji ljudskog roda (1. Carevima 8,23). To je jedan sveobuhvatniji doživljaj ili potpunije sagledavanje Božjeg karaktera nego što ga može opisati samo jedna reč, ali ta reč, ipak, sadrži samu suštinu ideje o Bogu. U našem nastojanju da saznamo šta se krije u najdubljim odajama Božjeg identiteta, ova reč ima ogromnu moć prosvetljenja. Poznavati ovu reč znači poznavati ko je Bog u svojoj suštini.

Hesed.

Dok su se jevrejski proroci trudili da opišu Boga i da ga dosegnu, „hesed“ je reč koju su koristili češće od bilo koje druge reči, obično je uparujući sa drugim rečima, u pokušaju da prodube njeno ionako bogato značenje. To je najbolja ideja koja se ikada začela o Bogu, a i jedini je privlačan način doživljavanja Boga koji smo mi ljudi ikada spoznali u okviru širokog spektra religioznih verovanja u ovom našem svetu. To je jedini doživljaj Boga koji u verniku zaista podgreva dragovoljnu privlačnost ka Bogu i ostavlja dušu neprisiljenom i slobodnom. Sve druge predstave o Bogu vrše pritisak, primenjuju prinudu i manipulišu emocijama bez uključivanja intelekta. Ali ta „hesed“ predstava o Bogu podstiče slobodno pokrenutu, inteligentno začetu i emotivno bogatu službu. Prema *Strongovom jevrejskom rečniku*, „hesed“ znači „čežnja ili revnost“. To je reč kojom se iskazuje Božja predana čežnja za tobom i za mnom.

U najodređenijem smislu, *hesed* je istina o Bogu – srž, suština Njega kao bića. Za sve ostale božanske odlike moglo bi se reći da su ispoljavanje *heseda*. A u nastavku će vam postati jasnije na šta konkretno mislim.

LIČNO PREDSTAVLJANJE

Hesed pogled na Božji karakter nije samo plod ljudske mašte. Niko to nije izmislio. U stvari, to nam je otkriveno u obliku ličnog predstavljanja. U svetu prožetom verovanjima o svojevrsnim „bogovima“ koje je potrebno umilostiviti, jedan čovek je začuo glas koji obećava blagoslov i vernost od Boga prema čoveku (1. Mojsijeva 12-22). A na potpuno zaprepašćenje tog čoveka, kao i onih koji će doći posle njega, taj glas koji je dao obećanje bio je glas samoga Boga. Taj čovek je svojoj porodici bio poznat kao Avram (Abram), ali Bog će mu kasnije promeniti ime u Avraam (Abraham). Do promene imena će doći onda kada se njegov doživljaj Boga bude u dovoljnoj meri promenio da bi mu to novo ime odgovaralo.

U tom epskom susretu božanskog sa ljudskim, pokrenuta je jedna ogromna promena shvatanja koja će dovesti do potpunog zaokreta u razumevanju, kulminirajući pojavom Avramovog konačnog sina – Isusa Hrista (Jovan 8,54-58; Matej 1,1), koji će doći na naš svet kao utelovljenje božanskog *heseda*.

To je bio Bog koji se obraća ljudskom rodu, koji obećava, koji teži za savezom s ljudima, zaklinjući se da će biti pravedan i istinit u svemu što čini i da će oblikovati isti takav karakter u svima koji su voljni da vrata svog srca otvore Njemu.

Štaviše, to je bio i Bog koji je obećao da će se jednoga dana javiti u ljudskom telu da bi na delu pokazao svoju vernu ljubav do kraja, do predanja sopstvenog života za ovaj pali svet. Ovaj Bog će prineti Sebe na žrtvu za spasenje čoveka umesto da zahteva od ljudi da takvu žrtvu prinesu Njemu.

Avramov Bog je suštinski drugačiji od svih „bogova“ kojima su služili okolni narodi u njegovo doba, pa i, u tom smislu, drugačiji od „bogova“ svih religijskih sistema u čitavoj istoriji ljudskog roda. Do današnjeg dana, Bog drevnog jevrejskog naroda jedini je Bog koji obećava, koji je u ljudskoj svesti začeo ideju o Bogu koji želi da bude u bliskom odnosu sa čovekom. A upravo to govori u prilog činjenici da je ovo jedini pravi Bog.

Trudeći se da svoj i naš um zaokupe razmišljanjem o karakternim odlikama Boga koji je otpočeo blizak odnos sa Avramom, proroci su ili skovali reč *hesed* ili je prisvojili kao već postojeću u upotrebi u svom okruženju i obogatili je dodatnim, proširenim božanskim značenjem prema istini o Bogu u koju su se osvedočili. *Hesed* je pojam iskorišćen da podupre sveukupni doživljaj Boga koji su imali drevni Jevreji. A to je vizija neuporedive lepote.

DVADESET I ŠEST PREMA JEDAN

Ispostavilo se da je reč *hesed* prorocima bila toliko bogata smislom i sadržajem da su se prevodioci Biblije mučili da pronađu odgovarajuću englesku reč kojom bi je preveli. U različitim prevodima Biblije mi pronalazimo reč *hesed* prevedenu kao:

Milost;
Ljubav koja ne izneverava;
Postojana ljubav;
Verna ljubav;
Dobrota.

Svaki od ovih prevoda je koristan i podstiče nas na još potpunije razumevanje. Jedan teolog mi je napomenuo da je reč *hesed* toliko bogata značenjima da bi bilo potrebno dvadeset i šest različitih engleskih reči da bi se na odgovarajući način obuhvatilo njeno bogatstvo u jevrejskoj misli. On nije naveo tih dvadeset i šest reči koje je imao na umu, a to bi mogao biti i proizvoljno izabran broj da bi istakao poentu. Međutim, ja sam napravio vlastitu listu engleskih reči nakon istraživanja upotrebe reči *hesed* u jevrejskoj Bibliji. *Hesed* znači da su Božje odlike:

Vernost;
 Milostivost;
 Predanost;
 Nepromenljivost;
 Odlučnost;
 Konstantnost;
 Pouzdanost;
 Posvećenost;
 Predvidljivost;
 Dostojnost;
 Celovitost;
 Strpljivost;
 Nada;
 Svesrdnost;
 Strastvenost;
 Trpeljivost;
 Pravednost;
 Dobrota;
 Blagost;
 Odanost;
 Vera.

I sve je to na okupu dok čitate Bibliju – od 1. Mojsijeve do Otkrivenja. Ko ne bi pozeleo da služi jednom takvom Bogu?! Ako takav Bog vlada svemirom, možete li zamisliti išta poželjnije nego da upoznate tog Boga?

BOG SAVEZA (ZAVETNI BOG)

Sveukupna ideja o *hesedu* sastoji se u tome da postoji jedan jedini pravi Bog, koji je Bog *saveza*, Bog koji daje i ispunjava obećanja sa nepokolebljivim integritetom i pouzdanošću, Bog koji ostaje milostiv i odan čak i kada se suoči sa našim neuspelim pokušajima da očuvamo savez sa Njim. *Hesed* objavljuje i da je Bog suštinski pravedan, dobar i istinit. Njegova vernost nije uslovljena našom vernošću i ne zavisi od nje.

U srži Božje zavetne vernosti je njegovo obećanje Sebe, što je izvanredno. *Hesed* je biblijska reč za Božju predanost nama koliko god to Njega koštalo. Pošto je Bog *hesed* u svom srcu, krst je za njega bila neminovnost još od samog početka. On je znao da će nas, od trenutka kada nas dovede u postojanje, zavoleti više od Sebe. Od trenutka kada smo stvoreni, naš Tvorac nam se, po cenu sopstvene smrti, večno zavetovao.

To je božanski identitet.

A to je i istina koja nas zadivljuje najviše što je moguće i zamisliti.

Trenutno, u kontekstu ljudskog pada u greh, *hesed* je naročita ili jedinstvena vrsta ljubavi koju Bog gaji prema ljudskom rodu, ali, u stvari, to nikada nije bilo predviđeno da bude svojstveno isključivo Bogu. Mi smo stvoreni po liku Božjem, pa smo samim tim i mi načinjeni za istu takvu ljubav. *Hesed* je trebalo da prožima sve što je ikada stvoreno. U širem kontekstu Božjeg originalnog plana, *hesed* je sama definicija „normalnosti“ svih slobodnih bića. Projektovano stanje čoveka – prirodno stanje svih autonomnih stvorenja – jeste stanje ljubavi prema drugima, stanje vernosti u odnosima i samopožrtvovane posvećenosti. Bog je nameravao da ta vrsta ljubavi (a ovo je i jedino što se s pravom može nazvati *ljubavlju*) bude jedini istinski pokretač svake misli, osećanja i dela u svakom odnosu. Zato se greh naziva „prestup zakona“ (1. Jovanova 3,4; *KJV* engleski prevod). Greh je suprotnost normalnom modu postojanja koji je Bog nameravao za nas. To je izvrtanje stvarnosti, pobuna protiv Božjeg zakona, pa se zato naziva „prestup“.

U ispoljavanju *heseda*, Bog jednostavno nastavlja da bude nepromenljiv po svom identitetu. Bez odstupanja, On nastavlja da bude ono što jeste u odnosu sa nama, iako smo mi izdali poverenje koje je On imao u nas. Stoga, *hesed* obuhvata i ideju konstantnosti, nepromenljivosti, pouzdanosti.

„Svoju dobrotu [*hesed*] neću mu uskratiti, niti ću se odreći svoje vernosti prema njemu. Neću pogaziti svoje obećanje niti ću promeniti reči obećanja koje sam izgovorio. Pošto sam se zakleo svojom svetošću, neću slagati Davidu.“ [*Ali milosti svoje neću uzeti od njega, niti ću prevrnuti istinom svojom; Neću pogaziti zavjeta svojega, i što je izašlo iz usta mojih neću poreći. Jednom se zakleh svetošću svojom; zar da slažem Davidu?*“] (Psalam 89,33-35).

Ova nepromenljivost Božjeg karaktera često se ističe u biblijskoj misli:

„Ako smo mi neverni, On ipak ostaje veran; ne može On poreći samoga sebe.“ [*Ako ne vjerujemo, on ostaje vjeran; jer se sam sebe ne može odreći.*“] (2. Timotiju 2,13) – to jest, On ne može ići nasuprot svom vernom karakteru, čak i ako mi nismo verni.

„Svaki dobri dar i svaki savršeni poklon dolazi odozgo, od Oca svetlosti, kod koga nema odstupanja, pa ni nagoveštaja menjanja.“ [*Svaki dobri dar i svaki poklon savršeni odozgo je, dolazi od oca svetlosti, u kojega nema promjenjivanja ni mijenjanja vidjela i mraka.*“] (Jakov 1,17).

Ideja o savezu ljubavi koja teče od Boga ka ljudima bila je (i jeste) revolucionarna vizija božanskog karaktera. U okruženju drevnog sveta, ona se obraćala uniženim, užasnutim slugama hirovitih demonskih „bogova“: „Ne to nije Bog. On ne žudi za dominacijom niti traži da bude umilostivljen. Naprotiv, On je Bog koji nudi nepokolebljivu ljubav i zauzvrat traži samo isto to.“

Među ljudima je bilo uobičajeno da svoje bogove doživljavaju kao one koji zahtevaju odanost, vernost i žrtvovanje, ali sada je pred njima bio Bog koji se sam zaklinje da će biti odan, da će biti veran i da će se žrtvovati.

Ovo je bila nova vest, a svakako i izuzetno dobra vest za svakoga ko bi se usudio da u nju poveruje. Avram se osmelio da poveruje u nju i Bog ga je iz tog razloga „prihvatio kao pravednoga“ [*I povjerova Avram Bogu, a on mu primi to u pravdu.*“] (1. Mojsijeva 15,6).

Ovo na razumljiv način objašnjava zašto se spasenje i opravdanje postižu jedino verom, kao što je istaknuto i u Starom i u Novom zavetu – pošto je glavni preduslov i motiv ulaženja u ispravan odnos sa Bogom čvrsta vera da je On Bog naročitog karaktera, Bog predane ljubavi.

Svaki pristup Bogu koji nije utemeljen na veri nije ni pokrenut ispravnim shvatanjem Njegove ljubavi, pa samim tim predstavlja pogrešan pristup, zasnovan na neispravnom razumevanju Njegovog karaktera. Ako me nije vera pokrenula da dođem Bogu, onda ja, u stvari, nisam ni prišao tom pravom i istinitom Bogu. Ako ja priđem Bogu nudeći svoja dela u zamenu za Njegovu ljubav, moj osnovni doživljaj Božjeg karaktera je pogrešan, pa ja nisam ni pokrenut verom u Njega onakvog kakav On jeste, već više uverenošću u sopstvenu sposobnost da ja Njega dirnem. Ja tada pokušavam da se povežem sa Bogom na temelju pretpostavke da moja vernost pokreće Njegovu, a ne na osnovu pretpostavke da Njegova vernost pokreće moju.

Jednom kada smo reč *hesed* „uneli“ u svoj rečnik i shvatili da ona opisuje Božju nepokolebljivu odanost savezu sa nama, najednom nam Stari zavet oživljava. U stvari, čitav biblijski izveštaj počinje da dobija zadivljujući smisao. Počinjemo da shvatamo da spisi Mojsija i proroka, objedinjeni, predstavljaju zavetni dokument, obećanje verne ljubavi, koja nam jasnim istorijskim terminima opisuje kakvo je to Božje srce koje deluje u tom savezu i šta bismo mogli očekivati od Boga dok on sprovodi u delo obećanja koja nam je dao. A Novi zavet prepoznavamo kao zapis o Božjoj zavetnoj ljubavi koja se u svoj svojoj punini ispoljila i utelovila u ličnosti i delima Isusa Hrista. U svetlosti *heseda*, mi počinjemo da upoznavamo Boga na najpoželjniji mogući način na koji ga je moguće zamisliti, a slika o Bogu koju tada otkrivamo nije ni za jotu manja od revolucionarne!

BOL

Imam jednog prijatelja.

Jednoga dana, sedimo za stolom zajedno. Nešto jedemo. Makar ja jedem. A on samo prebira po svom tanjiru. Nešto nije u redu. Ima nečeg nelagodnog u vezi sa njim. Tačno mogu to da osetim. A i on zna da ja to osećam. Podižem pogled usred neobaveznog ćaskanja i gledam ga pravo u oči, dve sekunde bez skretanja pogleda. Svojim pogledom mu govorim: „Znam da nešto nije u redu i stojim ti na usluzi.“

„Kejt me napušta.“

Opipljiv talas mučnine me preplavljuje. Njegove reči me toliko snažno pogađaju da se istog trenutka osećam slomljenim, iako se uopšte ne radi o mom ličnom problemu. To je njegov problem, ali ja mogu da osetim samo delić njegovog bola, ali čak i to malo što osećam, u poređenju s onim što on oseća, toliko je snažno da jedva mogu i da podnesem.

Moj prijatelj duboko pati.

Toliko duboko da to ne mogu ni da pojmem.

Njegov bol mu tera suze na lice, a odmah potom i meni.

To je bol razdvajanja od osobe kojoj je dao sve što je imao. I to ne samo bol razdvajanja, već i bol odbacivanja. Odbacivanja u korist nekog drugog.

„Toliko me boli iznutra“, govori mi on, „zato što toliko želim da mi se vrati.“

„Znam, druže. Znam da to želiš“, je sve što sam sposoban da izustim, pokušavajući da progutam suze koje mi naviru.

A istina je da postoji jedan sličan takav bol, samo još veći i jači, koji se nadvija nad svakim od nas.

Nad tobom.

Nada mnom.

Nad čitavim ovim svetom.

To je bol veći od svemira.

Jer to je bol koji ispunjava samo srce večnoga Boga.

Hesed podrazumeva taj božanski bol.

Hesed nam govori da Bog oseća razdvojenost od nas, i tako snažno, snažno čezne da nas ponovo osvoji.

U tom smeru krenućemo u narednih nekoliko poglavlja.

I to je neizbežno.

Jer ljubav sledi stazu žrtvovanja.

10. SAVEZ

Avram je odrastao u „Uru haldejskom“, gradu vavilonskog porekla. To je bila „otadžbina“ njegove porodice (1. Mojsijeva 11,27-31). To je bilo pagansko društvo duboko uronjeno u službu demonima koji su se predstavljali kao božanstva. „Ur“ znači „vatra“. Sam grad je bio nazvan po gnusnom običaju uobičajenom za vavilonsko klanjanje bogovima. Ponašajući se na osnovu sopstvene iskrivljene predstave o Bogu, Vavilonjani su prinostili ljudske žrtve, pri čemu bi žrtva bila zaklana na oltaru, a potom spaljena do pepela. Avram je živio u takvom okruženju.

Isus Navin zapisuje da su Avram i njegova porodica „živeli s druge strane reke (Eufrata) nekada davno; i služili su drugim bogovima.“ [*„...s onu stranu rijeke živješe negda oci vaši, Tara otac Avramov i otac Nahorov, i služiše drugim bogovima.“*] (Isus Navin 24,2). Vavilon je bio Avramov svet, njegova kultura i njegova religija. A uz tu kulturu i religiju ruku pod ruku je išla i naročita predstava o Bogu koja nije bila pravi prikaz Njegovog karaktera.

Ipak, Bog je očigledno prepoznao nešto u ovom čoveku što ga je činilo prvim kandidatom za utiranje nove kulturološke i teološke staze u doživljavanju Boga, ispunjene gotovo nepojmljivim integritetom i moralnom lepotom. I tako je Bog pozvao ovoga čoveka da „izađe“ iz Vavilona, pripremajući ga time da Vavilon u potpunosti „izađe“ iz njega. Sveto pismo kaže: „I Avram pođe...“ (1. Mojsijeva 12,4), otkrivajući time duh poslušne vere koju je Bog tražio.

OBEĆANJE

Bogu nije bio cilj da Avramu samo pronađe bolje mesto za život. Pozivanje Avrama bilo je i pokretanje plana čije će ostvarivanje imati dalekosežan uticaj – na čitavu istoriju ljudskog roda od tog trenutka do danas. Bog je rekao Avramu: „Izađi“, a onda nastavio da daje čudesno obećanje čitavom svetu, koje će se ispuniti kroz njega:

„Od tebe ću načiniti veliki narod; blagosloviću te... i ti ćeš biti blagoslov... u tebi će biti blagosloven sav rod zemaljski.“ [*„I učiniću od tebe velik narod, i blagosloviću te... i ti ćeš biti blagoslov... i u tebi će biti blagoslovena sva plemena na zemlji.“*] (1. Mojsijeva 12,2.3).

Ono što je ovde bilo samo početak zamagljene predstave u Avramovom umu, u Božjem umu je predstavljalo kristalno jasnu viziju punu detalja. Ovo je drugo najstarije proročanstvo s obećanjem u Bibliji, koje proriče Božansko sveopšte prihvatanje ljudskog roda preko dolazećeg Mesije (a prvo takvo proročanstvo bilo je dato u 1. Mojsijevoj 3,15). Pri Avramovom prvom susretu s tim naročitim Bogom, objavljena je slavna istina: Bog je posvećen čitavom ljudskom rodu i radi na ostvarivanju plana da blagoslovi čitav svet. A Avram je to odabrano nasledno i teološko oruđe za ostvarivanje tog plana.

Avramovo domaćinstvo se uvećavalo. On je postao bogat. Njegov bratanac Lot zapao je u nevolju, zarobljen od strane koalicije careva koji su napali Sodom. Avram je krenuo u vojnu misiju spasavanja. Uspeo je. Lot je bio oslobođen. U Avramovom posedu završili su „svi bogovi“ (1. Mojsijeva 14,16) poražene vojske i sve što je odneto iz Sodoma. Sodonski car je zahvalio Avramu što je izbavio njegov narod i rekao mu da slobodno zadrži „bogove“. Politički nervozan i delujući na pretpostavci jednog višeg integriteta koji je počeo da spozna u svom odnosu sa Bogom, Avram odbija ponudu i vraća sve ono što je pripadalo Sodomu.

A onda dolazi i drugi Avramov veliki susret sa Gospodom. U kontekstu Avramovog vraćanja sedomskih bogova, Bog kaže: „Ne plaši se, Avrame. Ja sam tvoj Štit, tvoja najveća nagrada.“ [*„Ne boj se, Avrame, ja sam ti štit, i plata je tvoja vrlo velika.“*] (1. Mojsijeva 15,1).

Otkrivenje nastavlja da se razotkriva. I zapanjujuće je.

Ovde je Bog koji sebe postavlja nasuprot materijalnom bogatstvu, time što Avramu sebe predstavlja kao „najveću nagradu“. Ovde postoji prelaz sa onoga što Bog može da pruži na ono što Bog jeste. On je ta nagrada, dovoljna sama po sebi. Postoji beskrajno velika odnosna vrednost koju je moguće pronaći u Njemu, zahvaljujući tome kakav je On. Poznavati Boga i izgraditi odnos sa Njim predstavlja krajnji cilj, konačni cilj – nema dalje od toga! Bog navodi Avrama da prepozna značaj građenja odnosa usmerenog ka drugima umesto sticanja materijalnog bogatstva i građenja samoljubive slike o sebi. Time je jedan uzvišeniji cilj postojanja utkan u Avramovo razmišljanje.

Avram je to shvatio. On odmah počinje da se bavi ranijim Božjim obećanjem da će ga blagosloviti naslednikom i da će kroz tog naslednika blagosloviti ceo svet. On podseća Boga na činjenicu da nema „naslednika“ (1. Mojsijeva 15,3). Bog mu potvrđuje svoje obećanje, uveravajući Avrama da će njegovih naslednika biti kao zvezda na noćnom nebu i da će oni naslediti hanansku zemlju. Na to mu Avram postavlja pitanje: „Gospode Bože, po čemu ću znati da ću je naslediti?“ [*„Gospode, Gospode, po čemu ću poznati da će biti moja?“*] (1. Mojsijeva 15,8).

Ovo je trenutak kada Bog uspostavlja zavetni odnos sa Avramom. On to čini uz pomoć veoma značajnog simboličnog obreda – 1. Mojsijeva 15,9-18, koji ćemo detaljno razmotriti u sledećem poglavlju. A za sada, dovoljno je da istaknemo da je taj zavet bio zapečaćen pomoću žrtvene ceremonije koja je ukazivala na Onoga koji će jednoga dana, kroz Avramovu lozu, doći da blagoslovi čitav svet. U obrednoj žrtvi koju je Bog naredio Avramu da prinese, On je odgovorio na Avramovo pitanje, rekavši mu simboličnim putem da će savez biti potvrđen božanskom žrtvom. Sam Gospodov život biće položen iz ljubavi prema ljudskom rodu. Od presudnog je značaja primetiti da pri ovom drugom susretu obećanje koje je dato zavisi od toga da Avram dobije sina, a onda i da njegov sin ima sinove, i tako sve dok se konačno ne rodi Onaj na koga je ta žrtva ukazivala.

DO SAME IVICE

Kako se priča razvija, Avram postaje potpuno svestan da sve zavisi od toga da on i njegova žena dobiju sina, a postaje i sve nervozniji kako njih dvoje postaju sve stariji.

A svi znaju da stari ljudi ne mogu da imaju bebe.

Avram i Sara suočavaju se sa biološkom nemogućnošću.

A to je baš ono što Bog i želi – da ih suoči sa nemogućim, jer konačno spasenje čovečanstva predstavlja nemoguć zadatak koji Bog namerava da u potpunosti ispuni. U svojoj zavetnoj ljubavi, u svom *hesedu*, On će istrajati. Naravno, Avram i Sara na to još uvek ne gledaju iz Božje tačke gledišta. Oni tek treba da upoznaju ovog njima novog Boga, i bukvalno nemaju pojma za šta je sve taj Bog sposoban, jer još uvek nisu spoznali ogromnu moć koja prebiva u Njegovoj ljubavi.

Ali oni znaju za šta su *oni* sposobni ili, bolje rečeno, za šta *nisu* sposobni. Trenutno se njihova zavisnost nalazi na toj „klackalici“.

I tako oni odlučuju da pomognu Gospodu i da dobiju bebu na način koji je, kako bismo rekli, veoma čudan. A to je bila Sarina ideja. A da je to slučajno bila Avramova ideja, njena neobičnost bi bila mnogostruko veća. Sara je predložila da Avram dobije dete sa njenom sluškinjom, Agarom Egipćankom. Plan je naizgled uspeo, ali suštinski nije. U biološkom smislu je ostvaren, ali u zavetnom nije.

Iza tog telesnog dela krila se loša teologija; što će reći, delo je iznelo na svetlost dana duboko ukorenjeno nerazumevanje Božjeg karaktera i svrhe.

Agara je zatrudnela i počela da se oseća uzdignutom iznad Sare. Sara se razbesnela, i gnevno i nerazumno. Ta dva vida besa često idu ruku pod ruku. A Avram se našao u nebranom grožđu, između dve žene koje su se sada mrzele. Dečaku su dali ime Ismailo. Prolazile su godine. Pre nego što su se osvestili, dečko je već imao trinaest godina (a svi znamo koliko je to zastrašujuće). Avram i Sara su već tumarali naokolo uz pomoć hodalica i pokušavali da se sete gde su ostavili svoje zubne proteze. Ona je imala 90, a on 99 godina.

Gospod ih je doveo do same ivice.

Savršeno!

E sada može da se dogodi pravo otkrivanje!

BOŽANSKA MOĆ

U tom trenutku oni su mislili da je Isamilo taj koga je Bog imao na umu, a ipak su znali da on nije bio onaj koga im je Bog zaista obećao. A to je upravo i bilo mesto na kome je trebalo da budu da bi se mogla ostvariti sledeća promena paradigme.

„Kada je Avram imao devedeset i devet godina, Gospod mu se javio i rekao: ‘Ja sam Bog svemogući, živi sa mnom i budi ispravan. A ja ću ispuniti svoje obećanje koje sam ti dao i umnožiću te izobilno.’“ [*„Ja sam Bog svemogući, po mojoj volji živi i budi pošten. I učiniću zavjet između sebe i tebe, i vrlo ću te umnožiti.“*] (1. Mojsijeva 17,1.2).

Čujem neki naročit naglasak na „svemogući“ i na „ispravan“. Avram očigledno nije usklađen sa ovim savezom. On se „otrgao“, pokušavajući da obavi Božji deo posla, trudeći se da ono što je bilo nemoguće na svoj način učini mogućim, pokušavši da on ispuni ono što je Bog njemu obećao. A u tom procesu, žrtvovao je integritet. Jedva da biste ga mogli okriviti. On je odrastao u Vavilonu, u kome je spasenje ljudskim delima bio preovlađujući vid shvatanja Boga.

Ali evo Gospoda saveza, nepokolebljivog, postojanog u svojoj vernosti, koji čini čuda čak i iz haosa.

Sposobnost za ispunjenje obećanja leži u Gospodu, a ne u Avramovom i Sarinom telu. Kao ne baš nežan, ali veoma ciljan i efikasan podsetnik o ljudskoj nesposobnosti po pitanjima vezanim za savez, Gospod nalaže Avramu da svi muškarci u njegovom domu, kao i svaki muški potomak iz njegove loze mora biti obrezan.

Uh!

Shvatate?

Avram i svi muškarci iz njegovog plemena su sigurno shvatili jer su učinili ono što je Gospod zapovedio. A poruka je bila jasna: *Ne tvojom silom, Avrame, već mojom, ovaj savez će biti ostvaren.* Sin rođen zahvaljujući Avramovoj i Agarinoj plodnosti *nije* bio obećano dete.

Gospod ih je poveo stazom potpune preorijentacije na polju duhovne stvarnosti, takvog preobražaja u kome će pažnja biti preusmerena na Njega. Sva moć trebalo je da bude prepoznata u Njemu. Opsednutost sobom koju su Adam i Eva usadili u ljudsku psihu trebalo je da bude u potpunosti zamenjena teocentričnom svesnošću sa kojom je čovek bio stvoren u početku.

Preokret nekadašnjeg pada u greh je otpočeo...

TO JE SMEŠNO!

U nastavku promene razumevanja kroz koju ih je Bog poveo, u upornom trudu da izmeni njihovo shvatanje u čemu leži prava sila, Bog im u ovom trenutku menja imena.

„Više se nećeš zvati Avram (Abram), već Avraam (Abraham); jer sam te učinio ocem mnogih naroda. *Ja ću obilno umnožiti tvoj rod; ja ću od tebe načiniti mnoge narode, i iz tvoje loze doći će carevi. I ja ću uspostaviti savez između sebe i tebe i tvojih potomaka u svim pokolenjima – večno obećanje, da ću biti Bog tebi i tvojim potomcima.*“ [„*Zato se više nećeš zvati Avram, nego će ti ime biti Avraam, jer sam te učinio ocem mnogih naroda; Daću ti porodicu vrlo veliku, i načiniću od tebe narode mnoge, i carevi će izaći od tebe. A postavljam zavjet svoj između sebe i tebe i sjemena tvojega nakon tebe od koljena do koljena, da je zavjet vječan, da sam Bog tebi i sjemenu tvojemu nakon tebe.*“] (1. Mojsijeva 17,5-7).

Ono što Bog ovde ističe je kristalno jasno. Promena imena naglašava da će Bog ostvariti ono što Avram ne može. To govori čoveku: „*Preusmeri svoju pažnju sa sebe na mene.*“

Kao proročki nagoveštaj njene buduće promene shvatanja, Gospod menja i Sarino ime:

„A što se tiče tvoje žene Sare, nećeš je više zvati Sara (Sarai – dominantna, tj. samopouzdana), već će joj ime biti Saara (Sarah – princeza). A ja ću je blagosloviti i od nje ćeš dobiti sina.“ [„*A Saru ženu svoju ne zovi je više Sara nego neka joj bude ime Sara. I ja ću je blagosloviti, i daću ti sina od nje.*“] (1. Mojsijeva 17,15.16).

Čudesno!

Bog ovoj svojoj dragocenoj kćeri kaže: „*Ti ćeš prestati da budeš samopouzdana u vezi sa mojim obećanjima. Jednostavno počni da sebe smatraš princezom kojoj na raspolaganju stoje svi blagoslovi. Očekuj mnogo od mene!*“

Avramov odgovor na ponovljeno obećanje o sinu koga će dobiti sa Sarom je prilično sličan odgovoru koji bismo i ti i ja dali u takvoj situaciji:

„Tada Avram pade ničice i nasmeja se, pa pomisli u sebi: ‘Zar će stogodišnjak dobiti dete? I zar će Sara koja ima devedeset godina zatrudniti?’ I reče Avram Bogu: ‘Neka je živ Ismailo pred tobom!’ A Bog mu reče: ‘Ne! Sara, tvoja žena, rodiće ti sina, a ti ga nazovi Isak („smeh“); s njim ću učiniti večni savez i s njegovim potomcima.’“ [„*Tada pade Avram ničice, i nasmiја se govoreći u srcu svojem: eda će se čovjeku od sto godina roditi sin? i Sari? eda će žena od devedeset godina roditi? I Avram reče Bogu: neka živ bude Ismailo pred tobom! I reče Bog: zaista Sara žena tvoja rodiće ti sina, i nadjećeš mu ime Isak; i postaviću zavjet svoj s njim da bude zavjet vječan sjemenu njegovu nakon njega.*“] (1. Mojsijeva 17,17-19).

Ovo nije bio prigušeno kikotanje. Avram leži na zemlji i grohotom se smeje.

Malo kasnije Sara je čula razgovor između Gospoda i Avrama, pri čemu je Bog ponovo rekao: „Sara, tvoja žena, će imati sina.“ [„*...a Sara će žena tvoja imati sina.*“] (1. Mojsijeva 18,10). Njena refleksna reakcija bila je poput Avramove. Pribraniја od svog supruga „Sara se nasmejala u sebi,

govoreći: 'Kako bih mogla doživeti takvu radost, pošto sam stara, a i gospodar mi je star?'“ („Pošto sam ostarjela, sad li će mi doći radost? A i gospodar mi je star.“) (1. Mojsijeva 18,12). Ona ne može ni da zamisli da obavi čin koji dovodi do trudnoće, a kamoli da ostane trudna. Sve to joj je jednostavno smešno.

Razgovor između Gospoda i Sare koji je usledio je teološki bogat:

„A Gospod reče Avramu: 'Zašto se Sara smeje... da li ima išta što je Gospodu teško?... Sara će imati sina.' Ali Sara je to porekla, rekavši: 'Nisam se smejala', jer se uplašila. Ali On reče: 'Nije tačno! Smejala si se.'“ („Tada reče Gospod Avramu: što se smije Sara... Ima li što teško Gospodu?... Sara će imati sina. A Sara udari u bah govoreći: nijesam se smijala. Jer se uplaši. Ali on reče: nije istina, nego si se smijala.“) (1. Mojsijeva 18,13-15).

Naravno da se smejala.

To je smešno, a mi se smejemo smešnim stvarima.

Dakle, Gospod je okrenuo šalu na starije osobe koje sporije shvataju tako što je od njih zahtevao da svog sina nazovu „Smeško“, kao da kaže: „Eto sada vama šale!“ Kada je obećanje bilo ispunjeno, Avram je dao sinu ime koje je Bog zapovedio, nesumnjivo imajući sada u vidu neku drugu vrstu smeha – 1. Mojsijeva 21,3. Shvativši poentu, Sara je rekla: „Bog me je nasmejao, pa će mi se sada svi koji to čuju smejati.“ („Bog mi učini smijeh; ko god čuje, smijaće mi se.“) (1. Mojsijeva 21,6). Ovaj stari bračni par napokon je shvatio da „ne postoji išta što bi Bogu bilo teško!“ (1. Mojsijeva 18,14).

A da li si ti to shvatio?

VERA POKRENUTA LJUBAVLJU

Pavle će kasnije, u svom pismu Galatima, objasniti da je izveštaj o Avramu i Sari istorijska metafora o dva veoma različita načina doživljaja našeg odnosa sa Bogom – o „dva saveza“ – jednog koji vodi u „robovanje“ i drugog koji garantuje „slobodu“ – Galatima 4,21-26; 5,1.

Mi se možemo povezivati sa Bogom sa naglaskom na sebe same – na moć koju zamišljamo da imamo u sebi. Ili se možemo povezivati sa Bogom sa naglaskom na Njemu – oslanjajući se na svemoćnu silu Njegove ljubavi da bismo bili spaseni uprkos svojoj potpunoj moralnoj praznini. Prvi pristup apostol Pavle opisuje kao „spasenje delima“ – Galatima 2; 3. A drugi naziva oslobađajućim spasenjem koje se prima isključivo po Božjem obećanju o blagodati¹. To je pristup Bogu koji nas poziva da verom prigrlimo Njegovo obećanje, znajući da je i sama naša vera osnažena Božjom ljubavlju. Pavle objašnjava da „mi u Duhu željno iščekujemo ispunjenje naše nade o pravednosti u

¹ **Blagodat** – Božja nezaslужiva milost, dobrota i naklonost (ne može se zaslužiti bilo čim. Nije pravilna upotreba reči nezaslужena jer ona u svom značenju ostavlja mogućnost da se milost zasluži, što nije moguće u slučaju blagodati).

Iako reči **milost** i **blagodat** imaju slično značenje, one nisu isto. Osnovna razlika bi se mogla izraziti u sledećem: **milost** predstavlja Božje dozvoljavanje prirodnih posledica u mnogo manjoj meri nego što naši gresi zaslužuju, a **blagodat** predstavlja još i dodatne Božje blagoslove pored **milosti**, uprkos činjenici da ih ne zaslužujemo i ne možemo ih nikad zaslužiti. Drugim rečima, **milost** je oslobađanje od osude i ostalih prirodnih posledica u određenoj meri ili u potpunosti, a **blagodat** je pružanje nedostojnima dodatne naklonosti i dobrote, pored **milosti** (tj. delimičnog ili potpunog oslobađanja od posledica). Očigledno je da je **blagodat** širi pojam od **milosti**, koja predstavlja samo jedan njen aspekt.

Na žalost, u Savremenom srpskom prevodu i svim poznatijim hrvatskim prevodima, prevodioci nisu pravili razliku u značenju između ova dva pojma, tako da su i reč koja, zapravo, znači **blagodat**, prevodili rečju **milost**, što je pogrešno – prim. izdavača

veri. Jer u Isusu Hristu ništa ne pomažu ni obrezanje ni neobrezanje, već vera koju ljubav snaži.“
[„Jer mi duhom čekamo od vjere nad pravde. Jer u Hristu Isusu niti što pomaže obrezanje ni neobrezanje, nego vjera, koja kroz ljubav radi.“] (Galatima 5,5.6; doslovni prevod sa grčkog).

Drugim rečima, jedino sila Božje ljubavi deluje kao novi pokretač unutar nas koji ima moć da ostvari pravednost u našem životu. Mi počinjemo da Njega upoznajemo onakvog kakav On zaista jeste, pa u toku tog procesa upoznavanja, Njegova ljubav budi u nama prosvetljujuću veru, umno poverenje, zasnovano na istini o našoj apsolutnoj zavisnosti od Njega, kao Onoga koji nas nepokolebljivo i neizrecivo voli. A kada ono što nam On sve vreme obećava počne da se odvija pred našim očima, mi ćemo se setiti kako smo se nekada smejali u svom neverstvu, pa ćemo onda početi da se smejemo od radosti.

Ali tu nije kraj priče. Gospod nije još završio sa Avramom. Njegovo shvatanje moraće da bude još dramatičnije, još dublje promenjeno. U sledećem poglavlju, istražićemo Avramov najradikalniji susret sa ovim Bogom neprolazne ljubavi. Avram samo što nije stekao uvid u opipljivu mentalnu i emocionalnu sliku Božjeg srca koja će zauvek izmeniti tok ljudske istorije i tok ljudske misli.

Pa i tvoje i moje.

Očekujem vas u sledećem poglavlju.

11. TEŠKO ISKUŠENJE

Dovođenje Avrama do ivice nije bilo dovoljno. Gospod ga sada „gura“ i preko ivice u zaista čudan i zastrašujući slobodan pad. Dok je Avram padao kroz vazduh – njegova vera se usredsredila na ispunjavanje dela koje mu je Bog naredio da učini, a koje je bilo potpuno strano Njegovom pravom karakteru – Gospod se umešao da bi uhvatio svog odanog sledbenika na takav način da se on dočeka na noge sa snažnim prosvetljenjem i pročišćenom verom...

...verom koja će sada moći da prepozna lepotu i silu Mesije koji će doći.

Nakon svih muka kroz koje je ovaj ostareli bračni par prošao da bi konačno dobili obećanog sina, Bog od Avrama traži da učini nešto veoma čudno, gledano iz naše povlašćene tačke posmatranja istorije saveza između Boga i ljudi; nešto što je čudno nama, ali je u skladu sa Avramovim kulturološkim i verskim odgajanjem u Vavilonu:

„Uzmi sada svog sina jedinca Isaka, koga toliko voliš, i idi u zemlju Moriju i tamo ga prinesi kao žrtvu paljenicu.“ [*„Uzmi sada sina svojega, jedinca svojega miloga, Isaka, pa idi u zemlju Moriju, i spali ga na žrtvu.“*] (1. Mojsijeva 22,2).

Uzimajući u obzir različite delove biblijskih informacija o Avramovom iskustvu, zajedno sa istorijskom pozadinom koju Sveto pismo opisuje, hteo bih da predložim da se ovde događa nadovezivanje tri stvari:

1. Bog testira Avramovu veru. Da li on konačno shvata da je Bog veran da ispuni svoja obećanja, da ljudska nemoć Gospodu ne predstavlja prepreku i da jedino što se može isprečiti jeste nedostatak poslušne vere?
2. Bog prečišćava Avramovu veru i od najmanjeg preostalog traga teologije umilostivljenja Boga ili opravdanja delima, čemu je bio učen u Vavilonu, pokrenuvši teološko nasleđe o prosvetljujućoj veri, oslobođenoj od paganske ideje da Bog zahteva patnju u zamenu za svoju naklonost.
3. Bog u Avramu podstiče osećaj mentalnog i emotivnog bola koji će On sam podneti u mnogo većoj meri, dajući svog jedinog Sina za spasenje sveta.

TEŠKA ŽIVOTNA LEKCIJA

Iz naše istorijske tačke gledišta, ne možemo a da se ne zapitamo: „Kako je uopšte Bog mogao da kaže Avramu da prinese svog sina Isaka na žrtvu?“ Isti taj Bog je kasnije rekao Mojsiju da taj običaj Njemu predstavlja „gadost“ i da je to jedan od razloga zašto je bilo neophodno da Hananci i njihovi demonski „bogovi“ budu poraženi – 5. Mojsijeva 12,29-31. Ako bi bilo koji sledbenik Jahvea nakon Mojsija začuo glas koji zahteva prinošenje ljudskih žrtava, smatrao bi da taj glas potiče od bilo kog drugog boga, a nikako od pravoga Boga. Pa zašto bi onda Bog naredio Avramu, svom vernom sledbeniku, da položi svoje dete na oltar, prereže mu vrat i spali ga? Teško nam je da progutamo tu priču.

Ipak, ova čudna biblijska drama, toliko nesvojstvena Bogu koji prezire žrtvovanje ljudi, počinje da dobija smisao u Avramovom istorijskom i duhovnom kontekstu, za razliku od Mojsijevog ili našeg. Navođenje Avrama da prođe kroz takav zahtevni duhovni ispit ima smisla samo ako je mogućnost da Bog zahteva ljudske žrtve predstavljala opravdanu bojazan koja je vrebala u Avramovom vremenu i kulturi. A posmatranje kako Bog interveniše u poslednjem trenutku da bi

sprečio Avrama u izvršenju upravo onoga što mu je On naredio, ima smisla samo ukoliko je Bog zaista pokušavao da preusmeri Avramovu pažnju na jednu drugu žrtvu – žrtvu koju nijedan čovek ne bi mogao prineti. Naravno, oni koji su pročitali biblijski izveštaj i nakon ovog događaja znaju da je Bog upravo to učinio. On je u celokupnu sliku uveo Hrista kao buduću žrtvu za čitav ljudski rod.

Zapanjujuća je činjenica da je Avram pošao da žrtvuje Isaka i da bi on taj zadatak i izvršio da ga Bog nije zaustavio. To otkriva da je Avram već imao, barem delimično, ideje na osnovu svog vaspitanja koje bi makar dozvolile mogućnost prinošenja ljudskih žrtava, iako mu je, poznajući Boga onako kako ga je poznao, ta naredba morala delovati zbunjujuće.

Imamo dobar razlog da verujemo da su u paganskom društvu u kome je Avram odrastao zaista bile prinošene ljudske žrtve, odražavajući time izopačen doživljaj božanskog identiteta. Pre nego što je dobio Božji poziv, Avram je živio u popularnom vavilonskom gradu nazvanom „Ur haldejski“ (1. Mojsijeva 11,28). Biblijski zapis nam govori da je Avram odrastao u domu u kome se „služilo drugim bogovima“ (Isus Navin 24,2). Ovo je činjenica koja se retko uzima u obzir kada se analizira Avramova priča. Sveto pismo nam takođe govori da su ti „drugi bogovi“ zapravo demoni preruseni u božanstva. Ovi demonski „bogovi“ zahtevali su prinošenje ljudskih žrtava i na taj način su pogrešno predstavljali karakter jedinoga pravoga Boga (Psalam 106,36-38). Ovo je Avramovo poreklo, što je korisno znati kako bismo razumeli ovaj jedinstveni biblijski prikaz Boga koji naređuje prinošenje ljudske žrtve.

Moramo imati na umu da je Avram, kada je s verom odgovorio na poziv pravoga Boga da napusti Vavilon, bio čovek s kojim je otpočela monoteistička jevrejska vera. Kao takav, on je imao mnogo toga da nauči, kao što se i vidi iz njegovog „izleta“ sa Agarom i Ismailom. Kada je čuo glas Boga koji mu govori da napusti svoj dom i zaputi se u sasvim novu zemlju, on je, takođe, bio poveden i u jedan potpuno novi sistem verovanja. Avram je bio pozvan da izađe iz Vavilona, a sada je Gospodu bilo potrebno da Vavilon potpuno „izađe“ iz Avrama. Pre nego što ovaj iskreni čovek bude mogao da postane začetnik jedne nove i istinske teološke loze, morao je da shvati da postoji jasna razlika između lažne teologije, uobičajene za religiju njegovih predaka, i istine o Bogu.

U ovom istorijskom kontekstu lako je videti da je Bog podvrgao Avrama ovakvom iskušenju, ne zato što je Bog zaista takav da zahteva ljudske žrtve, već da bi testirao i pročistio Avramovu veru, kao i da bi razotkrio svoje sopstveno srce prepuno požrtvovane ljubavi.

Avram je najpre morao pokazati svoju predanost Bogu iskazujući nepokolebljivu poslušnost u kontekstu znanja koje je imao.

Zatim, morao je da prihvati veliku promenu shvatanja Boga – od Boga koji zahteva prinošenje žrtve do Boga koji sam prinosi žrtvu.

I konačno, tokom tog procesa, morao je da do dna svoje duše oseti bol koji će Bog morati da podnese da bi spasao ljudski rod.

Avramovo iskustvo bilo je embrionalni začetak poslušnosti, vere i teologije koja će dostići svoj slavni vrhunac na Hristovom krstu.

BOŽANSKI IKONOBORAC

U zapovesti Avramu da žrtvuje Isaka, prepoznavamo božanski genij u ikonoklastičkom pokretu. (Reč *ikonoklast* [ikonoborac] se jednostavno odnosi na onoga ko ruši lažne predstave Boga; ko uništava idole.) Bog je bio na zadatku uništavanja lažnih predstava o Njemu koje su bile toliko prisutne u Avramovo doba (pa i danas, mada u suptilnijem obliku spasenja sopstvenim zaslugama) da bi ih zamenio istinskim poznavanjem Njegovog karaktera. Taj Bog Jahve, koji se tek nedavno

predstavio Avramu kao potpuno drugačiji od svih „bogova“ iz vavilonskih kultova, bio je na zadatku izbacivanja iz Avramovih misli, kao i iz misli svih koji će slediti njegovo vođstvo, i najmanjeg traga teologije spasenja delima kojoj je on bio učen odmalena.

Baš zato što toliko duboko prezire prinošenje ljudskih žrtava, kao i samu pomisao da se Njegova naklonost može zaslužiti, a i zato što svim srcem čezne da bude poznat kao Bog koji voli, što On svakako i jeste – upravo zato je rekao Avramu da žrtvuje Isaka, a onda ga u zadnjem trenutku zgrabio za tu drhtavu, zamahnutu ruku. Božji plan je sve vreme bio da zaustavi Avrama na njegovom teološkom putu dok se sečivo spuštalo kroz vazduh prema Isaku. Iskustvo kroz koje je Bog proveo Avrama predstavljalo je vežbu osamostaljivanja, duhovnu odiseju preduzetu da bi se iz Avramovog načina razmišljanja iskorenila ideja da je Bog božanstvo čiji je gnev moguće utoliti žrtvovanjem i čije se delo spasenja može zaslužiti. To je bilo i teološko i emocionalno putovanje radikalnog oslobađanja. Jednu predstavu je trebalo uništiti i na njeno mesto postaviti novu.

Avramova poslušnost Božjoj zapovesti otkriva da je on, uprkos tome što je njegovoj veri bilo neophodno dalje prosvetljenje, ipak bio iskren u svojoj veri i odlučan da sledi Jahvea gde god da ga On povede. Takav duh posvećenosti omogućio je Bogu da unapredi Avramovu veru.

A isto to važi i za svakoga od nas. Bog će osnažiti veru svake osobe koja je iskreno posvećena onome što zna o Njemu, koliko god to bilo malo ili mnogo. Poslušnost Bogu, čak i kada je pomešana sa pogrešnim idejama o tome ko je Bog i šta On zahteva, predstavlja takav stav uma i srca koji Bogu, velikom Ikonoborcu, omogućava da postepeno uruši svako neispravno teološko mišljenje kojeg se držimo i da nas, korak po korak, čini sve slobodnijim i slobodnijim. Samo oni koji su iskreno posvećeni onome u šta veruju su psihološki spremni da uče i dozvole da njihova verovanja budu prečišćena. Avram je bio jedan takav čovek.

TEST

Biblija kaže da je Bog rekao Avramu da žrtvuje svog sina da bi ga „testirao“. Takav test ne bi imao smisla da je Avram već imao jasno razumevanje da je prinošenje ljudskih žrtava gadost pred Gospodom i da predstavlja nezamislivo zlo, kao što su kasniji proroci verovali. Da je Avramu to bilo potpuno jasno i da nije bio odgajan u Vavilonu, taj test bi bio isto kao kada bi Bog zahtevao od čoveka da poćini neko zlo delo protiv sopstvene savesti samo da bi video da li će on to učiniti.

Pa u kom je onda smislu Božja zapovest Avramu predstavljala test? To je bio test poslušne vere. Avram je morao da posluša glas Božji i time otkrije Božje srce. Avram je trebalo da pokaže da ima potpuno poverenje u Božju sposobnost da osmisli neki drugi plan ukoliko Isak bude žrtvovan. Jevrejima 11,17-19 nam kaže da je Avram zaista imao takvu veru i da je test samo otkrio tu njegovu veru. On je verovao da će Bog vaskrsnuti Isaka iz mrtvih ako bude bilo potrebno. U duhu odlučne poslušnosti, Avram je bio spreman da svog sina ponudi na žrtvu Bogu, koji je, onda, u poslednjem trenutku dokazao da On, u stvari, ne zahteva takvu vrstu žrtve. „Ne diži svoju ruku na dete“, rekao je Bog, „i ne čini mu ništa, jer sada znam da se bojiš Boga, pošto nisi odbio da mi daš svog sina, svog jedinog sina.“ [„Ne diži ruke svoje na dijete, i ne čini mu ništa; jer sada poznah da se bojiš Boga, kad nijesi požalio sina svojega, jedinca svojega, mene radi.“] (1. Mojsijeva 22,12). Istovremeno, u toku samog testa, Avram će iskusiti i nagoveštaj Božjeg budućeg bola kada bude svog Sina predao na žrtvu za spasenje ljudskog roda. Dve slike će mu biti ponuđene – prva, koja je u skladu sa teologijom popularnom u njegovom okruženju; i druga, radikalno drugačija, s naglaskom na proročanstvu o Mesiji koji će doći.

Bog je vodio svog vernog prijatelja kroz bolnu ali neophodnu promenu shvatanja, istovremeno ga čineći i prenosiocem otkrivenja. Od Avrama se tražilo da prođe izuzetno teškim ali i efikasno poučnim putem za sva buduća pokolenja. On je bio pozvan da zakorači na polje nove teološke spoznaje. Kao vrhunski teolog, Bog je tražio od Avrama da učini ono što naše zavedeno ljudsko srce, pod uticajem osećaja krivice, svakoga od nas navodi da poverujemo da bi Bog mogao da zahteva. A onda, u trenutku Avramove najveće posvećenosti, Bog se umešao. On je razbio tu ružnu sliku o sebi i u Avramovom srcu izgradio jedan novi Božji lik – lik takvog Boga koji će i sam stradati i umreti za otkupljenje čoveka.

BOG ĆE SE POSTARATI ZA ŽRTVU

Rekavši Avramu da žrtvuje Isaka, Bog je naizgled potvrdio ono čega se Avram plašio da bi moglo biti istina. (Vidi Matej 15,21-28, gde je Isus upotrebio isti način da pokaže svojim učenicima da je njihovo razumevanje Njegovog karaktera bilo pogrešno.) Ali On je to iskoristio samo kao pomoćno poučno sredstvo da bi potvrdio Avramovu poslušnost i da bi pokrenuo jedan novi obrazac mišljenja u njegovom umu. Uz pomoć ovog najtežeg mogućeg testa, Bog je kod Avrama podstakao akutni emotivni doživljaj tog pogrešnog shvatanja o Bogu koji nas sve progoni kao nasleđe pada u greh. A onda, na vrhuncu užasa, Bog uništava tu predstavu u korenu i stvara jedno potpuno novo duhovno razumevanje. Kada se strašna senka nadvila nad Avramovom glavom u svojoj najmračnijoj nijansi, baš dok se spremao da zarije nož u svog sina, Bog je prekinuo tu mračnu opsenu koja mora biti prekinuta u srcu svakoga od nas. Dok je oštrica noža bila podignuta iznad njegovog deteta, dok su suze tekle a telo se treslo, Bog je istupio da bi zaustavio starčevu ruku. Kakvo radosno olakšanje mora da je preplavilo Avramovo srce kada je „podigao pogled i iza sebe ugledao ovna s rogovima zapletenim u šipražju“ [*I Avram podigavši oči svoje pogleda; i gle, ovan iza njega zapleo se u česti rogovima.*] (1. Mojsijeva 22,13).

Poruka je bila jasna i glasna: „Ne, Avrame! Stvari tako ne funkcionišu. Ja nisam takav, moj verni prijatelju. Tvoja spremnost da prineseš ovu žrtvu pokazuje da mi veruješ, ali takva žrtva nije potrebna. Sada, pošto mi toliko veruješ, pažljivo slušaj šta ću ti reći: Ja ću obezbediti žrtvu koja će spasiti i tebe i tvoju decu! Ti ne možeš nikakvom žrtvom spasiti svoju dušu; a ja je i ne tražim od tebe. Ja ću prineti žrtvu. Ja, a ne ti. Jedina žrtva potrebna za tvoje spasenje je žrtva koju ću ja prineti iz svoje ljubavi prema tebi.“

U tom preobražavajućem trenutku prosvetljujuće spoznaje, Avram je prošao kroz neku vrstu duhovnog šoka iz kojeg se probudio sa prelepom spoznajom da Bog nije neko božanstvo čiju naklonost treba zaslužiti, već Bog beskrajne ljubavi koji se zakleo da će sam prineti jedinu potrebnu žrtvu za spasenje palog čovečanstva. Dok je Avram podizao nož iznad Isaka, iskusio je, iako samo donekle, bol koji će Bog iskusiti žrtvujući svog jedinog Sina za spasenje ovog izgubljenog sveta, toliko izgubljenog za ljubav.

I tako, obasjan svetlošću Božje izobilne blagodati, iščekujući dolazak Spasitelja, „Avram nazva to mesto ‘Gospod će se postarati.’“ [*I nazva Avram ono mjesto: Gospod će se postarati.*] (1. Mojsijeva 22,14).

Da, On će to učiniti; i učinio je.

Ali samo uz veliki lični gubitak.

12. RAZDVAJANJE

Iznad, iza i pre svega drugog postoji večna intimnost.

I mi smo pozvani u nju.

Mi živimo u svemiru definisanom savezom i osmišljenom za savez, što je biblijski način iskazivanja činjenice da mi živimo u svemiru koji je stvorio Bog koji gradi odnose vernosti. Savez podrazumeva da postoji više od jedne osobe i da su oni koji žive u tom savezu usmereni jedni ka drugima.

Najstariji od svih saveza je odnos koji postoji između Boga Oca, Boga Sina i Boga Svetog Duha.

Bog Otac naziva Sina „Čovek koji mi je drug“ [„...na čovjeka druga mojega...“] i „Onaj u kome se duša moja veseli“ [„koji je mio duši mojoj“] (Zaharija 13,7; Isaija 42,1). Još i pre utelovljenja Sin je izražavao odnos između Njega i Oca kao nešto što podrazumeva „svakodnevnu... radost“, kao i „uživanje“ u „društvu“ jedno drugog (Priče Solomonove 8,30.31; NKJV i Msg prevod). Isus se u nežnoj molitvi priseća svog odnosa sa Ocem u večnosti: „Voleo si me i pre stvaranja sveta.“ [„...jer si imao ljubav k meni prije postanja svijeta.“] (Jovan 17,24). Za Svetog Duha se kaže da je ličnost koja je uključena u tešenje, komunikaciju i zajedništvo (Jovan 16,7-13; 2. Korinćanima 13,14). A Jovan nam kaže i da su „ova trojica Jedan“ [„...i ovo je troje jedno.“] (1. Jovanova 5,7), ukazujući na njihovo uzajamno blisko, intimno zajedništvo. Bogu je oduvek bila poznata čežnja i njeno savršeno zadovoljenje. U srži suštinskog božanskog identiteta je nesaalomiva vernost, beskrajnih razmera i veličanstvene lepote.

SAVEZ STVARANJA

A onda, iz matrice Božje večne nesebične ljubavi, stvoren je još jedan savez – savez stvaranja. Unutar trojedinog božanskog zajedništva sklopljen je dogovor:

„Hajde da načinimo čoveka po svome liku, kao što smo mi.“ [„Da načinimo čovjeka po svojem obličju, kao što smo mi.“] (1. Mojsijeva 1,26).

I tako su stvorena bića koja u sebi nose božanski lik, sa mogućnošću da začnu, osećaju i biraju ljubav. Nesebična ljubav Božja trebalo je da se umnoži.

Kakav divan plan!

Otac, Sin i Sveti Duh sklopili su savez stvaranja, potpuno svesni u šta se upuštaju. Bili su savršeno svesni rizika koji sa sobom nosi stvaranje bića bliskih sebi, koja će biti istinski autonomni delitelji čuda postojanja.

Rizik je očigledan – uz mogućnost ljubavi ide i mogućnost antiljubavi i svi užasi koje ona nosi.

Ali Bog je smatrao sigurnu budućnost beskonačno rastuće ljubavi vrednom neminovnog bola koji vodi do nje.

Možeš se prepirati s Njim oko toga da li je tvoj sopstveni bol bio jači nego što bi mogao podneti. Možeš se naći u iskušenju, poput mene ponekad, da pomisliš da bi bilo bolje da nikada nisi ni postojao, ali On te i dalje voli i veoma je srećan što ti postojiš. On poznaje svaki tvoj bol, i proživljava ga zajedno sa tobom, sa očima punim suza i srcem koje se slama. Njegov bol je sveukupni bol – pored vlastitog bola, on uključuje i tvoj bol, kao i bol svih ostalih. Ipak, kao što je znao za bol, znao je i za potencijal. Zato je i krenuo napred. Sklopljen je savez stvaranja.

I tako, tu smo, ti i ja.

Ali sada samo gledaj kako priča postaje sve lepša.

SAVEZ MIRA

Neposredno po savezu stvaranja, sklopljen je i savez mira.

„Jer se gore mogu pomeriti i bregovi se mogu poljuljati, ali moja dobrota [hesed] neće se odmaći od tebe niti će se moj savez mira poljuljati,“ kaže Gospod, onaj koji ti se smilovao.“ [*„Ako će se i gore pomaknuti i humovi se pokolebati, opet milost moja neće se odmaknuti od tebe, i zavjet mira mogega neće se pokolebati, veli Gospod, koji ti je milostiv.“*] (Isaija 54,10).

„Jer ja znam šta nameravam s vama,“ govori Gospod, ‘nameravam da vam dam mir, a ne nevolju, da vam dam budućnost i nadu.“ [*„Jer ja znam misli koje mislim za vas, govori Gospod, misli dobre a ne zle, da vam dam pošljedak kakav čekate.“*] (Jeremija 29,11).

Otac, Sin i Sveti Duh su znali da će nas zavoleti više od sebe onoga trenutka kada budemo bili stvoreni. Takva je priroda ljubavi. ‘Ja’ se uvek stavlja u drugi plan. Oni su, takođe, unapred znali i da ćemo se mi pobuniti. I tako su uzajamno dali svoju svetu reč da će spasiti ljudski rod, bez obzira koliko ih to koštalo. To je Bog koji nastavlja da bude ono što jeste – Bog uzajamne celovitosti i vernosti.

Da bi se ostvario savez mira, bilo je neophodno beskrajno bolno narušiti božansko zajedništvo. Unutar Trojstva, dogovoreno je da će Sin biti taj koji će se uteloviti. Isus je trebalo da bude podaren palom ljudskom rodu kao otelotvorenje saveza mira. Stoga mu je dato ime „Knez saveza“ (Danilo 11,22), i poslan je na naš svet da „potvrdi savez“ svojom žrtvom na krstu (Danilo 9,26.27).

Otac se nežnim rečima podrške obratio Sinu pre utelovljenja:

„Ja, Gospod, pozvao sam te u pravdi i čvrsto ću te držati za ruku. Čuvaću te i postaviću te da budeš savez ljudima.“ [*„Ja Gospod dozvah te u pravdi, i držaću te za ruku, i čuvaću te, i učiniću te da budeš zavjet narodu.“*] (Isaija 42,6).

Otac ovde obećava da će Sina držati za ruku na tom putovanju, ukazujući da će to biti teško iskušenje, istovremeno naglašavajući da je Bog vrsta bića koje drži za ruku, što je zaista sjajno (u smislu prosvetljujuće) ako malo bolje razmislite o tome.

Ovo proročanstvo objavljuje da će Isus biti darovan ovom svetu kao Božji savez.

On *jeste* taj savez.

U svoj svojoj punini.

On je kompletan paket ljubavi saveza koji je ispunio obostrano – kako sa božanske strane, tako i sa ljudske strane. Ostao je veran kako *kao Bog prema čovečanstvu*, tako i kao *čovek prema Bogu*. Vera je bila očuvana u Hristu, celovita i potpuna.

Ali kako je tačno Isus sačinio savez?

Kako je očuvao veru?

U drevno doba, smatralo se da savez uključuje potpunu uzajamnu posvećenost učesnika u savezu. Kako bi ozvaničili ovu posvećenost, žrtvena životinja bi bila presečena na dva dela i

postavljena na zemlju, jedna polovina nasuprot drugoj sa razmakom između njih. Zatim bi svaka strana učesnica u savezu prošla između te dve polovine, označavajući time da je spremna da sebe da drugome, da sebe „prereže“ napola, da se razdvoji u tom davanju. Nije bilo jačeg vida posvećenosti. Ući u savez bilo je isto što i predati samoga sebe drugome. Nije iznenađujuće, stoga, što reč „savez“, na hebrejskom jeziku „beriyth“, doslovno znači odseći ili preseći.

U takvom društvenom kontekstu Bog je stupio u savez sa Avramom:

„A on mu reče: ‘Donesi mi junicu od tri godine, kozu od tri godine, ovna od tri godine, grlicu i mladog goluba.’ On (Avram) je sve to uzeo, isekao napola i sve polovine stavio jednu naspram druge, ali ptice nije prepolovio. A kada su lešinari počeli da sleću na zaklane životinje, Avram ih je rasterivao. Dok je sunce zalazilo, Avram je zaspao dubokim snom, i gle, na njega se spustila strašna i velika tama... Kada je sunce zašlo i pala gusta tama, gle, pojavila se peć koja se dimila i ognjeni plamen koji je prošao između rasečenih delova. Toga dana Gospod je sklopio savez sa Avramom...” [*„I reče mu: prinesi mi junicu od tri godine i kozu od tri godine i ovna od tri godine i grlicu i golupče. I on uze sve to, i rasiječe na pole, i metnu sve pole jednu prema drugoj; ali ne rasiječe ptica. A ptice slijetahu na te mrtve životinje; a Avram ih odgonjaše. A kad sunce bješe na zahodu, uhvati Avrama tvrd san, i gle, strah i mrak velik obuze ga... A kad se sunce smiri i kad se smrče, gle, peć se dimljaše, i plamen ognjeni prolazaše između onijeh dijelova. Taj dan učini Gospod zavjet s Avramom.“*] (1. Mojsijeva 15,9-12.17.18).

Ovo je najstarije biblijsko proročanstvo u vezi sa žrtvom koju će Bog prineti da bi ostao veran savezu mira. Ovde je Avramu bila otkrivena užasna patnja koju će trojedini Bog dobrovoljno podneti da bi spasao pali ljudski rod. Kada se stvarnost ovog simbolizma odigrala, ona je obuhvatila i „razdvajanje“ Božanstva, ili kako je jedan izuzetno prosvetljeni autor opisao tu nevolju – „rasparčavanje božanskih Sila“ – misleći na razdvajanje Oca, Sina i Svetog Duha (E. G. Vajt, *Biblijski komentar*; E.G. White, *Bible Commentary*, vol. 7, p. 924).

Samo ono što je sjedinjeno može biti razdvojeno.

Samo ono što je spojeno može biti presečeno.

I stoga, mi ne možemo da shvatimo Hristovu žrtvu ako se ne podsetimo da se On nije tek tako pojavio na našem svetu, da nije došao niotkuda. Njegovo rađanje kao ljudskog bića nije bilo i njegov nastanak. On potiče iz najdubljeg središta ljubavi koja postoji od večnih vremena. Jovan otvara svoje jevanđelje obaveštavajući nas da je Isus došao na naš svet iz „Očevog naručja“ (Jovan 1,18). Jedan drugi prevod Biblije ovaj tekst iskazuje manje poetski, a više direktno: „koji je Ocu najbliži“ (*Phi*). Ovaj Bog koji drži za ruke je i Bog koji drži u naručju. Središte Njegovog bića je mesto bliskog zajedništva.

E odatle je Isus došao,

odatle je bio „odsečen“,

da bi postao garancija Božjeg obećanja o savezu nenasalomive ljubavi sa svojeglavim čovečanstvom.

On je o svom poreklu rekao: „Izašao sam od Oca i došao na svet.“ [*„Izidoh od oca, i dođoh na svijet.“*] (Jovan 16,28).

Kroz večne vekove prošlosti, u najudaljenijim delovima beskraj, Isus je oduvek živeo sa Ocem i Svetim Duhom u radosti i nesebičnoj ljubavi. Oni su predstavljali nerazdvojivu celinu u zajedništvu nezamislive radosti sve do trenutka Njegovog silaska u Marijinu utrobu.

A onda se sve promenilo.

Tada je On bio dobrovoljno „odsečen“ iz tog zajedništva.

Za Hrista je savez mira označio Njegovo napuštanje naručja božanske bliskosti. A i preostali članovi Trojstva doživeli su „odsecanje“. Čitav naseljeni svemir čuo je vapaj Boga Oca:

„Probudi se, maču, protiv mog Pastira, protiv Čoveka koji mi je drug.“ [*„Maču, ustani na pastira mogega i na čovjeka druga mogega...”*] (Zaharija 13,7).

Taj savez je za Boga bolan, ali ga je dobrovoljno sklopio.

U skladu sa jezikom saveza, ako se osvrnemo unazad na obred u kome je Avram presekao životinjske žrtve napola, prorok Danilo je prorekao:

„Mesija će biti odsečen, ali ne za sebe“, i „potvrdiće savez“. [*„...pogubljen će biti pomazanik i ništa mu neće ostati... i utvrdiće zavjet...”*] (Danilo 9,26.27).

A zašto je On učinio sve to?

Tebi i meni za ljubav.

Za ljubav fudbalskog trenera tvog deteta i za ljubav prodavačice kojoj si danas platio namirnice.

Za ljubav nepoznate osobe iz Avganistana koju si nedavno video na vestima.

DUBOKO „ZASECANJE“ U BOGA

Proces odsecanja je najpre obuhvatio utelovljenje, a onda je doveo i do krsta.

Pavle kaže da Isus „iako je i sam po svojoj prirodi bio Bog, nije smatrao da treba da ističe svoju jednakost sa Bogom, već je poništio sam sebe...“ [*„Koji, ako je i bio u obličju Božijemu, nije se otimao da se isporedi s Bogom; Nego je ponizio sam sebe...”*] (Filibljanima 2,6.7; NIV prevod). Grčka reč koja je ovde prevedena kao „ništa, poništio“ je reč „kenosis“. „Ništa“ je ispravan prevod. Jedan drugi prevod takođe je pogodio smisao reči *kenosis*, upotrebivši reč „ispraznio“. Isus je „ispraznio sebe“ (NASB prevod).

Ali od čega je On to tačno ispraznio sebe?

Jedan drugi biblijski prevod je još konkretniji u vezi s time šta to znači da je Bog sebe ispraznio, navodeći da se Sin „nije čvrsto držao svoje privilegije kao jednak Bogu, već se odrekao svake prednosti“ (*Phi*).

Sada dolazimo do suštine božanskog ispražnjenja.

Postoje određene „prednosti“ – možemo ih nazvati moćima ili sposobnostima – koje se odnose samo na Boga i ni na jedno stvoreno biće – sveprisutnost, sveznanje i svemoćnost. To su upravo te prednosti kojih se Isus odrekao ili ih „ispraznio iz sebe“ kada je postao čovek.

Kada Sveto pismo kaže o Hristu: „Dete je poraslo i postalo jakog duha i puno mudrosti.“ [*„A dijete rastijaše i jačaše u duhu, i punjaše se premudrosti.”*] (Luka 2,40), ono time opisuje stvarni rast i razvoj i u fizičkom smislu i u znanju. Kada je jasno izjavio da ne zna „dan i čas“ svog drugog dolaska, već da to zna samo Otac, Isus je istakao da Njegovo sveznanje nije bilo „funkcionalno“ za vreme

Njegovog boravka na Zemlji (Marko 10,32). A kada je rekao: „Ja ne mogu ništa da učinim sam od sebe“ [*„Ja ne mogu ništa činiti sam od sebe...“*] (Jovan 5,30), Isus je pojasnio da ni Njegova svemoć u tom periodu nije bila „funkcionalna“. Isus nije došao na naš svet sa netaknutim božanskim atributima koje je na nebu posedovao, već ih je ostavio po strani.

„Jer On, iako je i sam po svojoj prirodi bio Bog, nije smatrao da treba da ističe svoju jednakost sa Bogom, već je poništio sam sebe da bi se... rodio kao čovek.“ (Filibljanima 2,6-7).

Utelovljenje nije predstavljalo ispoljavanje snishodljivosti, već istinsku „seobu“ Božje prirode. Tim razdvajanjem došlo je do doslovne promene božanske stvarnosti. Bog Sin je zaista postao čovek u osobi Isusa Hrista.

„Kao što deca imaju telo i krv, tako je i On uzeo udela u ljudskoj prirodi... da u svemu bude poput svoje braće.“ [*„Budući pak da djeca imaju tijelo i krv, tako i on uze dijel u tome... Zato bješe dužan u svemu da bude kao braća.“*] (Jevrejima 2,14.17; NIV prevod).

Stoga je Njegovo iskustvo u ljudskom telu bilo potpuno autentično. To je podrazumevalo da On postane, kako je rečeno, „ništa“ u poređenju sa onim što je pre utelovljenja bio. On nikada nije prestao da bude potpuno Bog, ali je u zadivljujućem činu samopožrtvovane ljubavi On doslovno postao čovek i time dobrovoljno ostavio po strani svoje božanske moći.

Ali zašto je bilo neophodno da Bog preduzme tako radikalan korak?

Utelovljenje je bilo neophodno, kako to kaže apostol Pavle, da bi Hristos „mogao da iskusi smrt za svakoga“ [*„...da bi... za sve okusio smrt.“*] (Jevrejima 2,9). Smrt koju ovde Pavle ima na umu je smrt kao konačna i potpuna „plata za greh“ (Rimljanima 6,23), koja podrazumeva da osoba podnese užasnu stvarnost sopstvene krivice i bude zauvek odvojena od Boga (Rimljanima 2,1-9; Otkrivenje 20,11-15). Lako nam je da zamislimo kako, da je Hristos došao na naš svet i otišao na krst imajući i dalje funkcionalne sve svoje božanske moći, taj očajnički krik: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“, ne bi značio ništa, iz jednostavnog razloga što bi On, sve to vreme, pomoću svoje sveprisutnosti i svemoći „prevazilazio“ taj događaj. Sve što bismo tada mogli reći za krst bilo bi da je to bila jedna veoma ubedljiva gluma, ali ne i istinsko psihološko iskustvo za Njega. Ipak, postavši pravi čovek, Isus je sebe potčinio potrebnom skupu uslova koji će učiniti mogućim da On istinski iskusi svu tamu i užas naše sveopšte krivice. Čineći to, On je podneo potpuno razdvajanje od Boga kakvo je naš greh prouzrokovao. Kada se suočio s turobnom mentalnom i emotivnom stvarnošću takve smrti, bez pokazivanja bilo kakvog pokušaja da nas se odrekne kako bi spasao sebe, mi smo se našli oči u oči sa činjenicom da nas Bog doslovno voli više nego sopstveni život. U Hristu nam je *pokazana* ta nesebična priroda Božje ljubavi, jer „dok smo mi još uvek bili grešnici, Hristos je umro za nas“ [*„Jer Hristos još kad slabi bjesmo umrije u vrijeme svoje za bezbožnike.“*] (Rimljanima 5,8). U epskom ispoljavanju samoodricanja koje se pokazalo u činu utelovljenja i smrti na krstu, Bog nam je za sva vremena razotkrio sebe. A to je bilo otkrivenje koje oduzima dah.

PRIRODA GREHA I KRIVICE

Neko će upitati: „Ali zašto je Isus morao da umre za naše spasenje? Na koji je način biblijski Bog drugačiji od drevnih paganskih bogova koji su zahtevali prinošenje ljudskih žrtava da bi se

umilostivili? Ako je Bog ljubav, zašto nam On ne bi jednostavno oprostio iz čiste dobrodušnosti, a da Isus ne mora da pati i umre?“

Pa, kratak odgovor bi bio da je to upravo ono što nam krst otkriva – Boga koji nam prašta iz čiste dobrote svog srca! Ali ta dobrota je Njega skupo koštala zbog same prirode i greha i praštanja.

Onda kada razumemo utelovljenje, mi shvatimo da je Onaj koji je visio na krstu niko drugi do sam Bog. Stoga, mi na krstu ne vidimo žrtvu umilostivljenja. U stvari, ono što vidimo na krstu je Bog koji potvrđuje upravo tu ljubav koja pokazuje da Njemu nije potrebno umilostivljenje. Krst je bio Božja žrtva za nas, a ne bilo čija žrtva za Boga. Umesto da usmeri svoj opravdani gnev ka nama i zahteva da mi platimo za svoje grehe, Bog radije bira da sam podnese gubitak, da istrpi udar našeg greha na sebi, odbijajući da uzvрати udarac nama.

Naše spasenje nije moglo biti ostvareno bez Hristove patnje, jer je patnja prirodna grehu, a prirodna je i opraštanju greha.

Svaki put kada se poćini greh postoji i patnja. Źrtva trpi gubitak u izvesnoj meri i na izvesnom nivou – materijalni gubitak, mentalni gubitak, emotivni gubitak, društveni gubitak ili gubitak na svim ovim poljima. A i oni koji poznaju i vole Źrtvu isto tako doŹivljavaju gubitak. Takođe, i poćinilac bilo kog greha doŹivljava gubitak moralne vrednosti i sopstvene sposobnosti da voli. A zahvaljujući sopstvenoj vrlini da voli svakoga, Bog pati više od bilo koga ko je ukljućen u sam ćin greha. Jasno i glasno, greh nanosi povredu. A to nikada nije bezbolno. Svako loše delo nosi u sebi uroćeni trošak jer greh zaista predstavlja povredu. To nije neka proizvoljno odrećena kategorija. Greh uvek ukljućuje stvarno narušavanje integriteta¹ odnosa.

Jednom poćinjen, greh postaje postojeća realnost u umu u vidu osećaja krivice. Iako Bog mrzi i osućuje naš greh, osećaj krivice zbog greha nije stvoren od strane Boga i vešćacki nam (*spolja – prim. izdavaća*) nametnut. Greh nije samo pravni problem, već i problem doŹivljaja – problem koji se nalazi u samom karakteru i savesti grešnika. Zapravo, BoŹji pravni sistem jedini je koji, istinski i precizno, predstavlja stvarnost iskustva odnosa.

Greh se u Svetom pismu definiše kao „prestup zakona“ (1. Jovanova 3,4). Zakon BoŹji nije samo proizvoljno smišljen i spolja nametnut popis pravila ponašanja. Sva ponašanja propisana BoŹjim zakonom su ponašanja koja podstiću ljubav usmerenu prema drugima, dok sva ponašanja zabranjena BoŹjim zakonom predstavljaju kršenja integriteta uzajamnih odnosa koji ljubav zahteva. Zakon je ljubav, a greh je protivljenje ljubavi.

Iz tog razloga se BoŹji zakon Deset zapovesti zove „savez“ (2. Mojsijeva 34,28). Savez znaći odnos vernosti ili odnos ljubavi koja je usmerena ka drugom. Deset zapovesti jasno definišu kako izgleda delovanje ljubavi u okviru saveza.

Greh ili „prestup zakona“ je propust da se voli Bog i drugi ljudi. A pošto je BoŹji zakon ljubavi svojstven samom BoŹjem karakteru, pa samim tim i naćinu na koji je Bog nas stvorio da budemo kao stvorenja saveza, greh je i više od pravnog problema. To je problem odnosa. Taj problem zadire duboko u srć našeg identiteta. Problem je u stvari u nama.

Pavle kaŹe:

„Zakon je svet, i zapovest je sveta, pravedna i dobra... ali ja sam telesan, prodan pod greh... jer znam da u meni (to jest u mom telu) ne prebiva ništa dobro.“ [„Tako je dakle zakon svet i zapovijest sveta i pravedna i dobra... a ja sam tjelesan, prodan pod grijeh... Jer znam da dobro ne Źivi u meni, to jest u tijelu momemu.“] (Rimljanima 7,12.14.18).

¹ Integritet – celovitost, potpunost, sklad – *prim. prev.*

Jeremija kaže:

„Greh... je ispisan gvozdenom olovkom; dijamantskim vrhom uklesan je u ploče njihovog srca.“ [*„Grieh je... zapisan gvozdenom pisaljkom i vrhom od dijamanta, urezan je na ploči srca njihova.“*] (Jeremija 17,1).

Svaki prekršaj odnosa utiče na um prestupnika najmanje na dva načina: (1) karakter postaje još malo skloniji sebičnosti i (2) savest postaje opterećena osećajem krivice. Čak i ako pokušamo da racionalizujemo² svoje prekršaje, osećaj krivice je i dalje prisutan ispod površine izgovora. Sramota prebiva u duši i ispoljava se na različite načine:

- Branjenje sebe.
- Primećivanje i komentarisanje grešaka i slabosti drugih.
- Ispoljavanje snažnog ega, projektovanjem sebe kao boljeg od drugih ili pokušavanjem da se drugi ubede u sopstvena dostignuća.
- Zavisnost ili opsesija nečim – hranom, televizijom, seksom, drogama, flertovanjem, slavom, pažnjom, uspehom, radom, opasnostima.
- Izmišljanje priča, prikazujući sopstveni život drugačijim nego što jeste.

Svi ovi obrasci ponašanja su manevri izbegavanja i mehanizmi suočavanja koje primenjujemo u pokušaju da se nosimo s unutrašnjim osećajem krivice koji greh akumulira u našoj savesti. Greh je stvarna „stvar“ moralne, psihološke i emocionalne težine. Nosimo ga u sebi. Pavle kaže da postajemo „opterećeni grehom“ (2. Timotiju 3,6). Isus kaže da smo „teško opterećeni“ [*„natovareni“*] (Matej 11,28). Greh se rađa u nama u obliku krivice. Biblija govori o tome da svi imamo „zlu savest“ (Jevrejima 10,22). Ako smatramo da je greh samo kršenje nametnutih pravila koja nemaju veze s našim stvarnim moralnim stanjem, mi ne shvatamo suštinu greha. Božji zakon utemeljen je u stvarnosti Božjeg karaktera. To nije nasumičan popis zabrana namenjenih kao sredstvo izvršavanja vlasti nad nama kako bi nam pokazao da je On gazda. Naprotiv, on definiše kako izgleda verna ljubav i zabranjuje sve što utiče na uništenje odnosa.

„Bog je ljubav“, čime Biblija želi da kaže da je Bog potpuno predan i usmeren prema drugima u svim svojim mislima, osećanjima i delima. Drugim rečima, Bog je veran odnosu sa svima drugima, iznad svega i pre sebe. Ovaj Bog je stvorio čovečanstvo po svojoj slici, što znači da nas je Bog osmislio mentalno, emotivno i biološki da živimo jedni sa drugima u nesebičnoj, predanoj ljubavi. Greh je suprotan ovoj Božjoj zamisli i stoga se ispoljava u svakom obliku narušavanja odnosa. Nije iznenađujuće što Pavle definiše greh i grešnike uz pomoć brojnih izraza koji se vezuju za odnose:

„Zloba, zavist, ubistvo, svađa, obmana, ogovaranje, mrzitelji Božji, nasilnici, izmišljači zlih stvari, neposlušni roditeljima, neverni, preljubnici, nemilostivi.“ [*„...puni zavisti, ubistva, svađe, lukavstva, zloćudnosti; šaptači, opadači, bogomrsci, siledžije, hvališe, ponositi, izmišljači zala, nepokorni roditeljima, nerazumni, nevjere, neljubavni, neprimirljivi, nemilostivi.“*] (Rimljanima 1,29-31), „samoljubivi“ (Rimljanima 2,8), „nečovečni, ljubitelji sebe, ljubitelji novca, nezahvalni, nemilostivi, klevetnici, okrutni, izdajnici, ljubitelji zadovoljstava više nego ljubitelji Boga“ [*„samoživi, srebroljupci, hvališe, ponositi, hulnici, nepokorni roditeljima, neblagodarni, nepravedni, neljubavni, neprimirljivi, opadači, neuzdržnici, bijesni, nedobroljubivi, izdajnici, nagli, naduveni, koji više mare za slasti nego za Boga...“*] (2. Timotiju 3,1-4).

² Racionalizovanje – traženje izgovora, opravdavanje (u kontekstu ovog odeljka – *prim. prev.*)

Molim vas, primetite da sve što Pavle naziva grehom obuhvata izneveravanje poverenja jednih prema drugima. Greh uvek podrazumeva prekoračenje granica slobode da bi se naneo bol, što znači da greh obavezno predstavlja kršenje principa ljubavi.

Pošto je to priroda greha, očigledno je da je osećaj krivice zbog greha stvaran, a ne izmišljen; nešto svojstveno grehu, a ne nešto neobično za greh. Greh je psihološka stvarnost koja prebiva u biću čoveka u obliku sramote, samoprezira i osećaja osude. Čak i kada izvrđavamo svoju krivicu uz pomoć različitih tehnika potiskivanja, ona je i dalje tu, unutra u nama, kao tajni užas koji će izbiti na površinu naše savesti kad-tad.

DUG KOJI TREBA OTPLATITI

Mi možemo da razumemo, dakle, da u izvesnom smislu greh stvara dug ili kaznu koja mora biti plaćena (Matej 18,21-35; 2. Petrova 2,1; 1. Korinćanima 6,20;7,23). Ova ekonomska terminologija skreće našu pažnju na uzvišenu stvarnost da je greh čin oduzimanja. On troši vrednost i energiju drugih, a da ne pruža ništa zauzvrat. Time greh krši prava drugih i, čineći to, stvara moralni manjak. Greh je skup. On troši međuljudske, emocionalne, mentalne, pa čak i fizičke resurse. On prouzrokuje stvarnu neravnotežu u toku uzajamne ljubavi. Kao rezultat toga, nastaje dug. Greh krši savez. Bog nas je ljubio, ali mi Njega nismo ljubili. Postoji propust sa naše strane da Mu pružimo ljubav kao odgovor na Njegovu ljubav. Mi mu dugujemo za sve što mu nismo dali, kao i za sve povrede koje smo Mu naneli. Isto važi i za naše međuljudske odnose. U procesu povređivanja jedni drugih, propustili smo da budemo iskreni, dobri i darežljivi. Kao rezultat toga, naš svet je ispunjen uzajamnim neusaglašenostima i dugovima ljubavi.

Sav taj moralni dug ne nestaje tek tako pošto se nakupi. On doslovno postoji u mentalnom svetu onih koji su počinili grehe. Postoji u obliku sramote, narušenih odnosa, oštećenih umova i ranjenih srca. Postoji onaj težak osećaj koji svi nosimo u sebi da nešto strašno nije u redu sa svakim od nas pojedinačno, kao i sa našim svetom u celini. Taj osećaj lebdi tik ispod površine naše svesti, opipljiv u bilo kojem trenutku, koliko god se mi trudili da ga izbegavamo, da ga otupimo, da ga ne lečimo, da ne prihvatamo da smo krivi ili da ubeđujemo sebe u iluziju o sopstvenoj pravednosti. Krivica je svakako prisutna ili, bolje rečeno, i u nama je kao pojedincima i u svetu kao celini.

Stoga se nameće pitanje: Šta Bog treba da učini sa našom krivicom? Kako se rešiti duga? Na koji način se on može otplatiti? Kako da se neujednačenost uravnoteži?

Postoje samo dva moguća rešenja: Bog ili može zahtevati od nas da platimo, tražeći da ispravimo sve svoje pogreške i da od danas živimo u savršenoj ljubavi za Boga i za druge. Ili nam može oprostiti i tom silom praštanja nas privući i vratiti ljubavi. U prvom slučaju, očigledno je da mi ne možemo platiti svoje dugove ni na koji način osim svojim životom, pa čak ni tada posledice naših loših dela ne bi bile ispravljene. Da nas Bog nije voleo, On bi nas jednostavno uništio u trenutku i time se rešio sveg tog bolnog iskušenja. Ali Bog nas voli. I zato je odlučio da nam oprost, a ne da nas uništi. Ali ima nešto u vezi sa praštanjem – ono je skupo i bolno. Odlučivši da nam oprost, Bog je svesno i dobrovoljno odabrao da podnese svu tu patnju koje praštanje zahteva.

Svaki put kada neko odluči da oprost, on u stvari bira da istrpi gubitak, povredu ili prestup koji mu je učinjen. Jedan vid umiranja sebi se tada odvija. To je bio jedan aspekt patnje koju smo videli da je Hristos podneo na krstu. Ponevši naš greh na sebi bez oklevanja, On je prihvatio i patnju koja je svojstvena praštanju, patnju koju je bilo potrebno pretrpeti da bismo mi bili oslobođeni našeg moralnog duga. On je izlio svoje srce rečima: „Oče, oprost, jer ne znaju šta rade.“ (Luka 23,34).

Dok je Isus visio na krstu, patio je u onoj meri u kojoj nam je neprestano praštao umesto da nam izriče kaznu koju smo zaista zasluživali. Mera Njegovog stradanja bila je mera Njegove ljubavi, suočena s merom naše krivice.

On je preuzeo naš greh.

Nosio ga je.

Upio ga je u sebe.

Podneo je svu našu mržnju i sebičnost, odbijajući da nam uzvрати istom merom. Na taj način On je iscrpeo svoju moć uništenja. Pobedio je naš greh a da nikada nije saučestvovao u njemu, pobedio ga je tako što ga je nadvladao svojom ljubavlju. Svakom neprijateljstvu koje ljudi usmeravaju jedni prema drugima i prema Njemu, On kaže:

„Ovde je kraj tome!

To će umreti zajedno sa mnom!

Nema više mržnje!

Nema više greha!

Nema više sramote!

Neka vlada praštanje!“

NOSILAC GREHA

Pa ipak, bilo je još nešto što se odigralo na krstu.

Isus je, takođe, iskustveno poneo naš greh i njegovu krivicu u svojoj vlastitoj ličnosti.

U Svetom pismu se ne pojavljuje reč *iskustvo*. Sam koncept jeste prisutan, izražen hebrejskim rečima *yada* (znati) i *deeth* (znanje), koje se odnose na iskustvo intimnosti, bliskog ličnog prepoznavanja, jedinstvo. U tom smislu je Bog Otac govorio o silasku Njegovog Sina na naš svet:

„Svojim će znanjem (*deeth*) moj pravedni sluga mnogima doneti pravednost, jer će na sebe preuzeti njihove prestupe.“ [„...*pravedni sluga moj opravdaće mnoge svojim poznanjem, i sam će nositi bezakonja njihova.*“] (Isaija 53,11).

Isus je postao spasitelj sveta *znanjem* i *preuzimanjem*. Postoji neki istinski način na koji je On nas *znao* i na koji je *preuzeo* naše prestupe. Očigledno, On nije poneo naše grehe kao neku vrstu fizičkog bremena, pa čak ni kao isključivo pravednu kaznu. Istina je mnogo dublja od toga i mnogo užasnija.

Ali iza tog užasa otkriva se lepota.

Isus je postao nosilac našeg greha u najkonkretnijem i najdoslovnijem smislu. On je iskusio stvarnost naše krivice baš kao da je to bila i Njegova krivica. Dok je Isus visio na krstu, sva mentalna i emocionalna težina greha čitavog sveta svom silom se obrušila na Njega. Po Isaijinim rečima:

„Gospod je na Njega stavio prestupe svih nas... Njegova duša (je bila ponuđena) kao žrtva za naš greh... On je dušu svoju predao smrti, ubrojan je među prestupnike i poneo je grehe mnogih.“ [„*Gospod pusti na nj bezakonje svih nas... kad položi dušu svoju u prinos za grijeh... jer je dao dušu svoju na smrt, i bi metnut među zločince, i sam nosi grijehe mnogih...*“] (Isaija 53,6.10.12).

Po samoj prirodi utelovljenja, Hristos, Očev večni božanski Sin, u potpunosti se solidarisao sa palim ljudskim rodom. U Isusu je oformljena intimna veza iskustvenog jedinstva između božanstva i čovečanstva. Posredstvom istinskog prepoznavanja i saosećajnog jedinstva, Isus je obuhvatio u sebi psihološku stvarnost našeg greha i srama. Ljubav se, svojom prirodom, poistovećuje sa patnjom drugih. Ljubav oseća. Ljubavlju je Hristos uronio u mračne odaje ljudske krivice i suočio se s njom u njenom nesmanjenom intenzitetu.

Proces „odsecanja“ koji je otpočeo utelovljenjem ispoljio se u još jačoj meri kod Isusa dok je ulazio u Getsimanski vrt, a zatim dostigao svoj vrhunac dok je visio na krstu.

Preuzevši na sebe našu ljudsku prirodu sa svim njenim ograničenjima, Isus je sada postao nosilac greha palog ljudskog roda. Izražavajući unutrašnju prirodu Njegove žrtvene agonije, dok su ulazili u vrt, Isus je rekao svojim učenicima: „Moja duša (*psyche* – psiha na grčkom) je jako žalosna, žalosna do smrti.“ [*„Žalosna je duša moja do smrti.“*] (Matej 26,38).

Rezanje sada zaseca duboko u Njega. Žrtveni „delovi“ su sada odvojeni i postavljeni na zemlji jedan nasuprot drugog. Put patnje i žrtve je obeležen. To je žrtva „duše“, što predstavlja žrtvu Njegovog celokupnog bića.

Iz Getsimanskog vrta Isus je krenuo prema krstu. Petar kaže da je Isus „lično poneo naše grehe u svom sopstvenom telu na drvetu“ [*„Koji grijehe naše sam iznese na tijelu svojem u drvo...“*] (1. Petrova 2,24). Pavle ide tako daleko da kaže:

„Jer On [Otac] je učinio da On [Isus], koji nije poznavao greh, bude učinjen grehom za nas, da mi budemo učinjeni pravdom Božjom u Njemu.“ [*„Jer onoga koji ne znadijaše grijeha nas radi učini grijehom, da mi budemo pravda Božija u njemu.“*] (2. Korinćanima 5,21).

Ovo je Biblijski način da nam kaže da je Isus uzeo u svoje srce i um potpunu stvarnost našeg greha i srama. Posledica toga je bila potpuna odvojenost od Oca. Dok je visio na krstu, Isus je uzviknuo: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" (Matej 27,46).

Sada je odsecanje bilo konačno i potpuno. Isus je osećao, do dna svog bića, ogromnu provaliju razdvajanja koju greh stvara između Boga i čoveka. Osećao je punu težinu prekršenog saveza sa čovekove strane, čak i dok je Bog čuvao čast saveza sa svoje strane. Poneo je krivicu koja proizlazi iz našeg nedostatka ljubavi dok je istovremeno potvrdio vernost Božju nastavljajući da nas ljubi „do kraja“ (Jovan 13,1).

Sa poslednjim izdisajem izgovorio je: „Svršeno je“ (Jovan 19,30), i tada je istina o Bogu postala kristalno jasna.

Krstom smo osvedočeni u Božji način vrednovanja. I na naše ogromno iznenađenje, On nas vrednuje više nego Sebe. U Hristu prepoznavamo kakav odnos Bog ima prema sebi u odnosu na nas – On bi doslovno radije prestao da postoji nego da dopusti da mi propadnemo u našim bezakonjima.

A to znači da smo mi u najboljoj mogućoj situaciji!

Voljeni smo potpuno nesebičnom ljubavlju kojoj možemo potpuno verovati. U Božjoj ljubavi postoji nepokolebljiva stabilnost u kojoj se možemo zauvek smiriti, počevši baš od ovog trenutka. Njegova ljubav prema nama ima potencijal za večnoodrživo blaženstvo u uzajamnom odnosu. Na kraju krajeva, mi smo sigurni. Mi smo bezbedni. Mi smo zaštićeni, ne u potpuno zastrašujućem i

nepredvidivom svemiru, već u potpuno prijateljskom svemiru, stvorenom od strane potpuno prijateljskog Boga...

Boga koji nam pruža ruku i otvara svoje srce za zajedništvo,

Boga nesaumljive vernosti,

Boga koji je bio razdvojen i rasečen do dna svog bića zbog ljubavi koju gaji prema tebi i meni.

13. JEDNOSTRANA

Ako postoji jedna reč koja ima dublje značenje od bilo koje druge, a koja je iskaspljena skoro do neprepoznatljivosti, to je onda reč ljubav. To je reč koja se previše olako upotrebljava i često pogrešno razume.

Volim surfovanje.

Volim tortilje.

Volim svoju ženu.

Ipak, imam osećaj da postoji neka značajna razlika između moje žene i tortilje.

Bilo kog dana, bilo kog sata, možete uključiti radio i slušati o ljubavi, iznova i iznova.

Ili možda ne.

Jednom prilikom sam čuo da je jedan popularni muzički časopis pretraživao reči u njihovoj velikoj bazi podataka tekstova pesama. Želeli su da otkriju najčešće korišćene reči u pop muzici. Naravno, reč *ljubav* zauzela je prvo mesto. Druga najkorišćenija reč je reč „bebo“ („draga“, „dragi“, u smislu tepanja voljenoj osobi, prim. prev.), ne kao sinonim za novorođenče, naravno, već kao u: „Draga (baby), volim te jer si tako lepo luče (babe).“ Treća najkorišćenija reč je „da“ („yeah“), kao u: „Draga, volim te, o da!“ Postoji čak i muzička grupa koja se zove *Da, da, da* (*The Yeah, Yeah, Yeahs*).

Ljubav je tema gotovo svakog pop albuma, pa ipak mogli bismo se zapitati: „Kakve veze ima ljubav s tim?“ (Tina Turner; „What's love got to do with it?“). Reči pesama obično slede poznatu „mustru“:

Prva pesma: „Oh, draga, volim te; oh, oh, oh, da, da, da.“

Druga pesma: „Oh ne, draga, ne volim te više; da, da, da. Raskinuti je tako teško, draga; oh da, ali naišla je draža draga. A sad, adio!“

Treća pesma: „Draga (ne ista ona draga iz prve i druge pesme), toliko te volim; ti si mi jedna i jedina, da, da da, sve do četvrte pesme, naravno...“

Možda malo preterujem, ali shvatili ste. Uvek će se naći neka draža draga da je volite, oh da!

Ali evo jedne činjenice o toj ljubavi, onako kako je popularno prikazana:

To nije ljubav!

Makar ne u smislu činjenice da je Bog ljubav.

POP LJUBAV

Kada ja „volim“ vas zbog onoga što vi meni činite, ja vas u tom našem odnosu u stvari i ne volim, jer „ljubav“ koja je usredsređena prema unutra – ka sebi – u stvari je sebičnost. Ne volim ja tebe, draga, već sebe. Iz tog razloga, kada se pojavi neka za koju ću pomisliti da mi više odgovara, ti ćeš mi postati nepotrebna.

To vam je poput jedne žene koja mi je na bračnom savetovanju rekla: „Moj muž me ne voli. On me koristi da bi voleo sebe. Ja sam poput alata iz njegove šupe.“

Ljudska ljubav je ozbiljno narušena.

I tako mi opsesivno pričamo i pevamo o ljubavi, a u neprekidnom smo manjku iste. Mi znamo, u trenucima iskrenosti prema sebi, da smo prirodno skloni samoljublju, a znamo i koliko nas to čini praznim. Ali negde duboko u srcu, mi osećamo da postoji druga vrsta ljubavi, potpuno drugačijeg kvaliteta, koju bismo mogli iskusiti samo kada bismo mogli da *pronađemo* pravu osobu ili da mi

budemo ta prava osoba. I tako mi nastavljamo da se nadamo, pokušavamo i ne uspevamo, ali se i dalje nadamo i nastavljamo da pokušavamo.

Pop ljubav – jedan pop pevač je s prezirom naziva „dizajnerska ljubav“ (*The Goo Goo Dolls, Better Days*) – se rađa kada osoba primeti nešto u drugoj osobi što joj obećava zadovoljstvo. Privlačnost je spoljašnja, ali iz unutrašnje pobude. Neizgovoren osećaj je: „Vidim nešto u tebi što bi mi moglo biti korisno.“ *Drugi* se posmatra samo u odnosu na *sebe*.

To je ono što su stari Grci zvali eros.

Vama je dobro poznat eros zato što se pop kultura stare Grčke nije razlikovala od naše moderne pop kulture. Eros, pod bilo kojim drugim imenom, predstavlja dominantni vid „ljubavi“ u svakoj pop kulturi u svakom istorijskom periodu, jer je eros, makar u svom narušenom obliku, ništa više ni manje nego sveukupni izraz ljudskog pada. To je vid društvenog delovanja svakog pojedinca koji teži nadmetanju radi ličnog zadovoljenja, iskorišćavajući sve i svakoga ko ima neku korisnu vrednost. „Ja“ je u središtu stvarnosti, pa se svaka stvar ili osoba smatra onoliko vrednom koliko potencijala ima da zadovolji sebične želje.

U grčkoj mitologiji, Eros je bio bog polne ljubavi, Afroditin sin. U širem filozofskom smislu, eros se primenjuje na svaki vid estetske čežnje, što znači na svaki oblik privlačnosti zasnovan na lepoti ili vrednosti objekta. Mi volimo muziku koja prija našem uhu, pa tako doživljavamo zvučno zadovoljenje – eros. Mi volimo umetničko delo koje prija našem oku, pa time doživljavamo vizuelno zadovoljenje – eros. Mi volimo dobro pripremljen obrok jer je napravljen tako da zadovolji naše receptore za ukus – eros. Čovek voli ženu jer mu se njen izgled sviđa i zato što ima potencijal da mu pruži fizičko zadovoljstvo – eros. Žena voli muškarca zato što njegova ličnost zadovoljava njenu potrebu da se oseća samopouzđano – eros.

Nije onda uopšte čudno što se visoka stopa razvoda i bračnog neverstva može očekivati u kulturi u kojoj dominira eros. Nesumnjivo je da će estetska vrednost bilo koje osobe izbledeti ili biti nadvladana privlačnošću neke druge.

Ipak, očigledno je i da eros nije sasvim loš. Ili bismo mogli reći da eros sam po sebi nije loš. Šta bi moglo da bude pogrešno u prepoznavanju lepote objekta ili u činjenici da nam je ta lepota privlačna? Na kraju krajeva, Bog je tvorac sve lepote i arhitekta ljudskog čulnog sistema kojim smo u mogućnosti da vidimo, čujemo, mirišemo, probamo i dodirujemo dobre stvari koje je stvorio. Sam Tvorac je u čovekovu prirodu ugradio ljubav prema lepoti i dobru. U naredna dva poglavlja, istražićemo legitimnu dimenziju zadovoljstva koju Božja ljubav poseduje. Za sada je potrebno da razumemo koje su to teološke posledice erosa u njegovom izopačenom obliku, kao sebične vrste ljubavi.

BOG KROZ OČI EROSA.

Ljubav usmerena prema spolja, koja ima unutrašnji motiv – želja za drugim, imajući na umu sopstvene potrebe – nije samo bezopasna tema brojnih pesama. Zapravo, to je suštinski sistem verovanja, takvo shvatanje stvarnosti koje je zasnovano na onome što pretpostavljamo da je istina o Bogu. Pitanje glasi: Kako ovo shvatanje o erosu oblikuje našu religiju? Kako Bog izgleda kroz oči erosa?

Erosa, kakvog smo ga upravo opisali, stari Grci su smatrali za „vulgarnog“ ili „zemaljskog“ erosa, jer su verovali da u čoveku postoji i uzvišeniji oblik erosa, tzv. „duhovni“ ili „nebeski“ eros. Taj duhovni eros može se iskoristiti da bi usmerio ljudsku želju ka nebeskoj ideji krajnje lepote umesto ka nižim, senzualnim objektima privlačnosti.

Po najosnovnijoj definiciji, eros je ljubav prema lepom i dobrom. U svom niskom, vulgarnom obliku, eros teži ka svemu što zadovoljava čula: hrana, umetnost, muzika, film, mladost, seks, avantura, sport, fizička kondicija, poezija i slično – bilo šta što stimuliše i zadovoljava telo, um i emocije.

Ali, sve ove zemaljske lepote i dobrote, ističe Platon, samo su dokazi apsolutne lepote i dobrote kojoj možemo težiti ako preusmerimo svoje želje od zemaljskog ka nebeskom. Zvuči prilično dobro do sada, zar ne? Međutim, ovde eros koncept ljubavi prelazi iz svetovnog oblika u jedan naročiti duhovni oblik koji je potpuno stran otkrivanju Božjeg karaktera u Hristu. U oba slučaja, pažnja ostaje usmerena na samog sebe. Svetovna ljubav prema sebi jednostavno ustupa mesto duhovnoj ljubavi prema sebi, sa višim težnjama.

Za Platona, kao i za veći deo „hrišćanstva“ koji prati njegovu filozofiju, Bog postoji u stanju ravnodušnosti (bez strasti). Bog ne poznaje ništa poput želje, i svakako nema obzira prema čovečanstvu, jer je Bog potpuno iznad svakog usmeravanja pažnje ka spolja. Bog ništa ne želi jer Bog ima sve što želi. U Bogu nema potrebe, čežnje, nade, težnje, ljubavi prema bilo čemu ili bilo kome izvan Njega samog. Bog je Čista Sebičnost i stoga postoji u stanju čistog zadovoljstva sobom. Zato je Platon mogao da kaže: „Bog ne komunicira sa čovekom, ali pomoću ovog posrednika [gde misli na eros] odvija se sva komunikacija između bogova i ljudi.“ (Platon, *Simpozijum*, str. 203). Ovim Platon misli da Bog ne poseže za čovekom sa čežnjom. Ukoliko kontakt treba da se ostvari, njega mora otpočeti čovek, a eros je taj most ili lestve kojima se čovek može uzdignuti ka Bogu. Prema Platonovom shvatanju, Bog je potpuno egocentričan, potpuno apsorbovan u sebi i lišen bilo kakvog oblika usmerenosti prema drugima. Sva želja je samo u ljudima, pa stoga sav trud u poduhvatu uzdizanja ka Bogu (ili „spasenja“ u hrišćanskom smislu Platonove filozofije) logično mora pasti na čovekova pleća. Dakle, ne samo da se Bog posmatra kao egocentričan, već i čovek mora zauzeti egocentričan položaj u svom duhovnom traganju. Bog je ljubav usmerena ka sebi, pa je i jedina nada za čovekovo spasenje takođe u ljubavi prema sebi.

Unošenjem Platonove filozofije erosa u svoju teologiju, i hrišćanstvo je u sebe ugradilo razne doktrine i običaje usmerene ka čoveku. Ovo stapanje platonizma i hrišćanstva ozbiljnije je uzelo maha negde od 5. veka nadalje. Veliki deo „hrišćanskog sveta“ uronio je u ono što je postalo poznato kao „asketizam“, što obuhvata odricanje od materijalnih udobnosti radi strogog samodisciplinovanja kako bi se postigli sve viši i viši nivoi duhovnog napretka. Manastiri, samostani i monaški redovi su se umnožavali. Osnovani su mnogobrojni asketski redovi (monasi i monahinje). Razvijane su mnogobrojne doktrine i stvarani raznovrsni običaji kako bi se utvrdio taj „eros brend“ duhovnosti:

- Ispaštanje – dela samokažnjavanja ili kažnjavanja po nalogu sveštenika da bi se dokazala iskrenost kajanja i dobio oprostaj.
- Oproštajnice (indulgencije) – oslobađanje od kažnjavanja koje još nije izvršeno u zamenu za novac ili neki propisani čin odricanja od sebe.
- Bičevanje – bičevanje samog sebe ili dobrovoljno prepuštanje da vas neko drugi bičuje, kao kazna za počinjeni greh ili kao podsticaj na činjenje dobrih dela.
- Celibat – ostati neoženjen ili neudata, što podrazumeva i uzdržavanje od seksualnih odnosa u cilju potiskivanja telesnih želja da bi se dostiglo više duhovno stanje i sticale zasluge.
- Čistilište – mesto ili stanje u kome duše onih koji nisu osuđeni na večno mučenje, ali nisu ni spremni za raj, podnose patnje s ciljem pročišćavanja i ispaštanja greha.

Sva ova učenja i običaji, kao i mnogi drugi, bili su logična posledica te „eros“ predstave o Bogu, koja je preuzeta iz grčke filozofije. Suština te „eros“ teologije je u tome da se Bog ne pokreće prema

čovjeku, jer Bog ne može da voli ništa što je niže od Njega. Ako je eros ljubav prema lepom i dobrom, i ako je Bog čisti eros u njegovoj najuzvišenijoj formi, onda Bog može da voli samo one koji su lepi i dobri. A pošto smo mi ispod Boga i po lepoti i po dobroti, sledi da uzdizanje ka lepoti i dobroti mora kod čoveka da prethodi uspostavljanju zajednice sa Bogom. Čovek se mora izdići do Boga, bez Božje pomoći, pa čak i bez Božje zainteresovanosti. Postaje očigledno da je takva duhovnost, duhovnost zasnovana na erosu, „čovekocentrična“, tj. da ona predstavlja ono što se naziva „spasenje delima“.

Ovakvo shvatanje Boga i spasenja nisu izmislili stari Grci. Ono je samo dostiglo svoj intelektualni vrhunac sa njihovim filozofima. To je shvatanje zajedničko svim religijama i kulturama kroz istoriju (sa samo jednim izuzetkom, na koji ćemo mi obratiti pažnju). Osnovna ideja da čovek mora doseći Boga, da ga mora umilostiviti, da se Božja naklonost mora zaslužiti čovekovim dobrim delima, u kom god jeziku ili obliku to bilo iskazano, jedini je način na koji je čovek sposoban da sagleda svoj odnos sa Bogom sve dok se nalazi u tom začaranom krugu sebičnosti. Naša jedina opipljiva nada u izbavljenje bila bi da sam Bog slomi tu silu laži i obmane i da učini upravo ono što nam naša telesna logika govori da On nikada ne bi učinio – da se spusti ka nama, da nam pokaže da čezne za nama, da nam pruži ruku i posegne za nama u jednom radikalnom, potpuno drugačijem ispoljavanju samopožrtvovane ljubavi.

A to je upravo ono što je Bog učinio u Hristu!

PROMENA PARADIGME

Prema Bibliji, Božja ljubav, onakva kakva je obećana prilikom sklapanja saveza sa Avramom, a zatim utelovljena (otelotvorena) u Hristu, ima potpuno drugačiji karakter u odnosu na eros ljubav kod starih Grka i svih drugih čovekocentričnih religija antike. Ona je toliko potpuno drugačija da je apostol Pavle, prepoznajući kontrast, posebno skrenuo pažnju na problem koji bi Hristovo otkrivanje Boga predstavljalo za grčki um:

„Poruka krsta je ludost onima koji propadaju, ali nama koji bivamo spaseni, ona je Božja sila. Jer je zapisano: ‘Uništiću mudrost mudrih, i umnost umnih odbaciću.’ Gde su mudraci ovoga sveta? Gde su književnici? Gde su oni što vole rasprave? Zar Bog nije mudrost sveta pretvorio u ludost? Jer, po Božijoj mudrosti, svet nije svojom mudrošću upoznao Boga, već je Bogu bilo milo da ludošću onoga što se propoveda spasi one koji veruju. Jer Jevreji traže znak, a Grci traže mudrost; a mi propovedamo Hrista raspetog, Jevrejima spoticanje, a Grcima ludost (skandal, prema grčkom originalu – *prim. izdavača*), ali onima koji su pozvani – i Jevrejima i Grcima – Hrista, koji je Božja sila i Božja mudrost. Jer je ludost Božja mudrija od ljudi, i slabost je Božja jača od ljudi.“ [*„Jer je riječ krstova ludost onima koji ginu; a nama je koji se spasavamo sila Božija. Jer je pisano: pogubiću premudrost premudrih, i razum razumnijih odbaciću. Gdje je premudri? Gdje je književnik? Gdje je prepirač ovoga vijeka? Ne pretvori li Bog mudrost ovoga svijeta u ludost? Jer budući da u premudrosti Božijoj ne pozna svijet premudrošću Boga, bila je Božija volja da ludošću poučenja spase one koji vjeruju. Jer i Jevreji znake ištu, i Grci premudrosti traže. A mi propovijedamo Hrista razapeta, Jevrejima dakle sablazan a Grcima bezumlje; Onima pak koji su pozvani, i Jevrejima i Grcima, Hrista, Božiju silu i Božiju premudrost. Jer je ludost Božija mudrija od ljudi, i slabost je Božija jača od ljudi.“*] (1. Korinćanima 1,18-25).

U Hristu se otkrilo nešto što je za helenizovane Jevreje Pavlovog doba predstavljalo skandal, a za grčki način razmišljanja apsolutnu ludost. To nešto bila je suštinski drugačija vrsta ljubavi. To je bila ideja da je Bog sazdan od takve vrste ljubavi koja ga je podstakla da se dobrovoljno žrtvuje na krstu. Ovakav koncept o ljubavi je bio toliko drugačiji od erosa da bi bila potrebna potpuna promena paradigme kako bi se omogućilo da on postane prihvatljiv. A prema Pavlu, krst upravo i ima cilj da ljudski um povede na jedan takav drastičan zaokret – na potpunu promenu shvatanja. Od nas se traži da verujemo da je tamo na krstu krvarilo i umiralo najmoćnije i najuzvišenije biće u univerzumu – niko drugi do svemogući Bog.

Ovde je Bog prikazan u strastvenom ispoljavanju ljubavi,

Bog u jeku intenzivne čežnje za čovekom,

Bog unižen na najniže mesto koje bismo mogli zamisliti, i to iz čiste ljubavi prema drugima nauštrb sebe.

Grčki um, pa ni bilo koji drugi ljudski um, ne bi mogao ni da zamisli radikalniji preokret stvarnosti.

Od svih ljudi, Fridrih Niče, čuveni (ili ozloglašeni) ateista, koji je rekao: „Bog je mrtav“, je shvatio, makar na trenutak, zapanjujuću slavu apostolskog doživljaja Boga:

„Današnji ljudi, otvrdli na hrišćansku terminologiju, više ne cene tu ‘užasnu besmislenost’ – za ukus drevnih ljudi – koja se krila iza paradoksalne formule ‘Bog na krstu’. Nikada ranije nigde nije postojao tako smeo preokret stvarnosti, nikada ništa tako zastrašujuće, tako izazovno i provokativno, poput ove formule; ona je obećavala potpunu promenu svih drevnih sistema vrednosti.“ (Fridrih Niče, *Iznad dobra i zla*, str. 46; Friedrich Nietzsche, *Beyond Good and Evil*, p. 46; prevedeno na engleski i citirano u Anders Nigren, *Agape i Eros*, str. 202; Anders Nygren, *Agape and Eros*, p. 202).

Drugim rečima, ideja da je Bog takav da bi umro na krstu potpuno protivreči svakom ljudskom vrednosnom sistemu ikada osmišljenom. Krst je toliko suprotan svim ljudskim predstavama o tome kakav bi Bog trebalo da bude, da predstavlja potpunu promenu čovekovog doživljaja stvarnosti. Ideja da Bog zaista voli bića koja su niža od Njega više nego sopstveni život jednostavno je „strašna besmislica“, „ludost“, nama gotovo nepojmljiva.

Kada bih mogao, podsetio bih Ničea da se Pavle, propovedajući „Boga na krstu“, nije ustručavao da prizna da ta ideja, zaista, „prevazilazi znanje“ (Efescima 3,19, NIV prevod).

Zapravo, Božja ljubav otkrivena u Hristu je toliko suprotna iskvarenoj eros ljubavi koja unižava prirodnu sliku Boga u ljudskom srcu, da su apostoli smatrali neophodnim da koriste potpuno drugačiju reč za ljubav od reči „eros“ kako bi propovedali Hrista.

REČNIČKA REVOLUCIJA

Eros je bio grčki izraz za ljubav u uobičajenoj upotrebi u doba Hrista i apostola. A ipak, neverovatno, eros se nijednom ne koristi u Novom zavetu. Umesto toga, apostoli su usvojili retku reč koja se gotovo nikada nije koristila. Reč koju su odabrali bila je *agape*. Agape se ne može nazvati lingvističkim izumom apostola, ali je definitivno predstavljala namernu „rečničku revoluciju“ s njihove strane. Apostoli su bili Jevreji. Bili su dobro upoznati s *hesedom* kao ključnom hebrejskom rečju za Božju zavetnu ljubav. Takođe su bili veoma dobro upoznati s grčko-rimskom kulturom koja ih je okruživala i njenom opsednutošću erosom ili samozadovoljnom ljubavlju. Sudar između ova

dva koncepta bio je očigledan. Tako su prvi Isusovi sledbenici namerno izostavili eros iz rečnika jevanđelja. Ali bila im je potrebna neka reč koja bi efikasno oslikala Božji karakter, kao Boga saveza, reč koja bi služila kao grčki ekvivalent *hesedu*. Reč agape je odabrana zato što je, iako je bila nepoznata široj kulturi, nosila u sebi ideju altruizma, dobročinstva ili bezuslovne dobre volje. I upravo zato što nije bila neka omiljena reč u svakodnevnoj upotrebi toga vremena, ona je mogla da bude prisvojena i ugrađena u Hristovo jevanđelje.

Ako je *hesed* starozavetni pojam koji nam govori da je Bog potpuno pokrenut vernom ljubavlju, onda je *agape* reč iz Novog zaveta koju su apostoli odabrali da bi opisali istu istinu, istinu koja je došla do punog izraza u ličnosti Isusa Hrista. *Hesed* nam govori da je Bog s kojim se susreću proroci tako dobrog karaktera da će održati svoj savez ljubavi po svaku cenu, čak i po cenu sopstvenog života. Agape nam govori da je ovaj iznenađujuće prelep Bog dosledno ispunio svoju reč sve do tačke potpunog samožrtvovanja.

Agape je reč kategorično drugačija od reči eros.

Izjava „Bog je agape“ (1. Jovanova 4,8) jedina je potpuna izjava o Božjem identitetu u celoj Bibliji. To je, zapravo, jedina sveobuhvatna izjava o božanskom karakteru koja se može izreći jednom rečju u obliku imenice. Ova izjava ne glasi „Bog je pun ljubavi“, već „Bog je ljubav“.

Iako Biblija kaže da je Bog pravedan, nikada ne kaže da je Bog pravda. Takođe kaže i da je Bog milostiv, ali nikada da je Bog milost. Bog je dobar, ali nije dobrota. Bog je nežan, ali nije nežnost. Bog je i strpljiv, ali nije strpljivost. Bog je svet, ali nije svetost. Ljubav, u svom jednoznačnom i strastvenom smislu – agape, stoji sama za sebe, kao jedina reč koja izražava sveobuhvatnost Božjeg bića. Sve što je istinito o Bogu istinito je jer je Bog ljubav. Bog je pravedan u svim svojim putevima zbog toga što je Bog ljubav – jer je milost atribut ljubavi. Bog je milostiv zbog toga što je Bog ljubav – jer je milost atribut ljubavi. A isto važi i za svaku drugu odliku Božjeg karaktera. Agape nije samo još jedan atribut sa liste. Naprotiv, agape je sveobuhvatna celina onoga ko i kakav Bog jeste.

Pavle nam oslikava detaljnu sliku agape ljubavi. Pošto je Bog ljubav, svaki put kada apostol upotrebi reč ljubav, jednako lako možemo umesto nje ubaciti reč Bog:

„Bog je strpljiv, Bog je ljubazan. Bog ne zavidi, ne hvali se, nije gord. Bog nije grub; On ne traži svoje, ne gnevi se lako, nije zlopamtilo. Bog ne uživa u zlu, već se raduje istini. Bog uvek štiti, uvek veruje, uvek se nada, uvek istrajava.“ (1. Korinćanima 13,4-7, *PT* engleski prevod; reč „ljubav“ zamenjena rečju „Bog“ – *prim. prev.*).

Sva ova prelepa opisivanja karaktera agape ljubavi, što je u stvari karakter Boga, vode ka jednoj izuzetnoj istini koju je Pavle sačuvao za vrhunac svoje pesme: „Ljubav [Bog] nikada ne izneverava“ (stih 8).

U ovoj kratkoj ali moćnoj izjavi, značenje agape ljubavi se prečišćava do svoje suštine. Bez obzira na okolnosti, Bog jednostavno nastavlja da bude ono što jeste – nepromenljivo veran!

AGAPE POKREĆE

Ali Božja agape ljubav je više od reči koja se definiše drugim rečima. To je radikalno progresivno delovanje Božjeg žrtvovanja koje je pokazano u utelovljenju, životu, smrti i vaskrsenju Isusa Hrista. Jovan tvrdi:

„Po ovome poznajemo ljubav [agape], što je On položio svoj život za nas.“ [„*Po tom poznamo ljubav što on za nas dušu svoju položi.*“] (1. Jovanova 3,16).

To je delovanje Božjeg srca koje najpotpunije definiše Njegovu ljubav. Kada Biblija kaže „Bog je ljubav“ (1. Jovanova 4,8), to bez ikakve sumnje ne znači da Bog oseća privlačnost prema bilo kakvoj estetskoj ili moralnoj dobroti u nama od kojih bi tražio neko lično zadovoljstvo. Istina je i mnogo poniznija i mnogo snažnija od toga.

Prvo, i pre svega, Bog je ljubav u potpuno unilatelnom (jednosmernom) smislu. On nas ne voli zbog nas, već zbog Njega (zato što je takav – *prim. izdavača*). Ne zato što mu mi nudimo neku prijetnost ili zadovoljstvo, već uprkos činjenici da smo mu naneli ogroman bol i patnju. Ne zato što smo mi dobri, već zato što je On dobar.

Drugo, Bog je ljubav u potpuno osećajnom ili strastvenom smislu. On ne živi samozadovoljno, bez ikakve želje za onima izvan Njega, već je prepun čežnje za svima koji su predmet Njegove unilatelnarne ljubavi. U Božjoj prirodi postoji konkretna stvarnost usmerenosti ka drugima.

Božja unilatelnarna ljubav svakako stvara uzajamni odnos između ljudskog primaoca i Njega samog. To je u potpunosti rezultat snažnog uticaja Njegove ljubavi na naše srce. Ali taj odnos ne započinje na pretpostavci uzajamnosti. Mi se ne ophodimo najpre prema Bogu na pozitivan način da bi to izazvalo Njegov pozitivan odgovor. On je već pozitivan prema nama jednostavno zato što je takva ličnost. Njegova ljubav deluje u suprotnom smeru u odnosu na eros. Ona se kreće unatrag u odnosu na palu ljudsku ljubav. Niče je to nazvao „inverzijom“ – preobražajem stvarnosti; kao i „transvaloracijom“ – potpunom promenom vrednosti svih ljudskih vrednosnih sistema. Ovaj koncept nam deluje poput kretanja „u rikverc“, kao postavljanje „naglavačke“, kao „izvrtanje postave napolje“. Prirodna egocentrična svest ljudskog uma automatski pretpostavlja da se u procesu spasavanja mora veličati ličnost. Ideja da Božja ljubav mora biti zaslužena zadovoljava naš osećaj samopoštovanja. Ali agape nam govori da je Božja ljubav samoodrživa i da nije ni na koji način izazvana ili pokrenuta bilo čim što bismo mi mogli da učinimo da bismo je zaslužili. Njegova ljubav ne zavisi od toga šta mi imamo da Mu ponudimo. Bog nas voli jer je Bog ljubav, i tačka! I to ogromna tačka!

Ovo nam je veoma korisno, ali nas i čini veoma poniznim. U našem palom stanju, mi želimo da budemo voljeni na osnovu naše privlačnosti i vrlina, na osnovu onoga što imamo da ponudimo. Niko nije sklon ulasku u vezu u kojoj bi neko mogao da kaže nešto poput: „Ružna si, glupa i iritantna, ali te ipak volim. Hoćeš li da se udaš za mene?“ Naravno, odgovor je: „Neću!“ U domenu međuljudskih odnosa, ovakvi kakvi smo – usmereni na sebe usled poremećaja izazvanih padom u greh – mi volimo druge iz sebičnih pobuda i želimo da budemo voljeni takođe iz sebičnih pobuda. Ali u domenu odnosa ljudi sa Bogom, činjenica je da smo mi i ružni i glupi i iritantni; pa čak je to i blaga izjava. Mi smo otpali, buntovni, prkosni, sebični pojedinci koji su naneli neizmeran bol Božjem srcu. Da je Božja ljubav, da bi se angažovala oko nas, zavisila od bilo kakve privlačnosti u nama samima, svi mi bismo bili beznadežno izgubljeni. Da, ponizno je shvatiti da nas Bog voli uprkos činjenici da nas, očigledno, nije lako voleti i da smo nedostojni takve ljubavi, ali i veoma srećni što je Božja ljubav prema nama činjenično stanje.

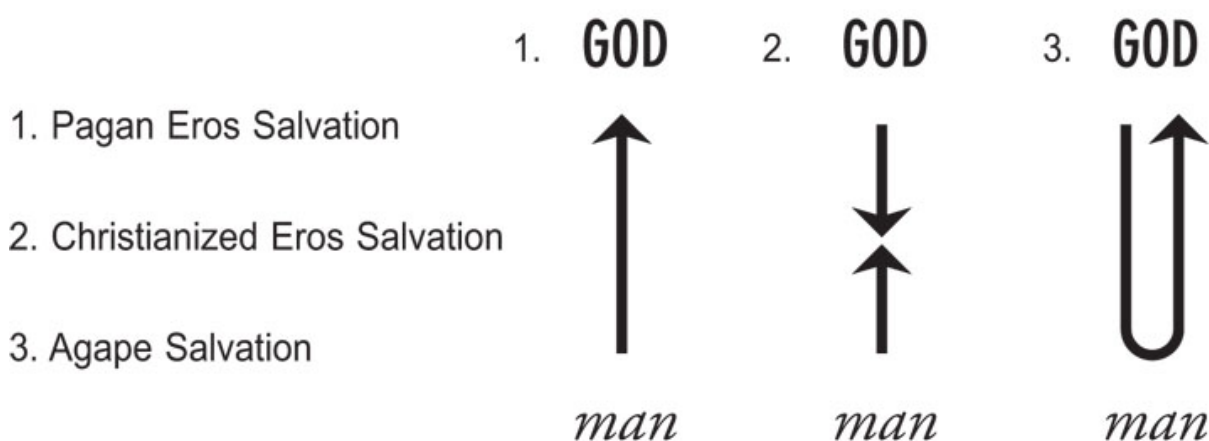
Dakle, Bog je ljubav u apsolutnom i končanom smislu. Ne postoji smisao u kome bi se rečenica mogla iskazati kao: „Bog je ljubav ako...“, ili „Bog je ljubav kada...“. Ne! Bog je ljubav – tačka – bez ikakvih uslova ili izmena. Ništa spolja ne pokreće, ne motiviše i ne ispunjava Božju ljubav. Bez obzira na loše postupke koje možda činite, Bog neće prestati da vas voli niti će vas voleti manje, pa čak i ako

bude morao da vas prati do poslednjeg koraka, do same tačke vaše večne propasti. A važi i obrnuto – bez obzira na sva dobra dela koja možda činite, Bog vas neće zbog toga voleti više nego što vas i inače voli. Onog trenutka kada počnemo da Božju ljubav posmatramo kao da je ona na bilo koji način uslovljena, izazvana, osvojena, zaslužena, izmenjena, stečena ili probuđena bilo čim izvan Njega samog, mi napuštamo *agape* i počinjemo da Boga shvatamo kao *eros*, a to u stvari znači zamišljati Boga kao egocentričnog. Tada Bog, u našem umu, počinje da zavisi od nas umesto da bude ono što jeste – nezavisan po suštini sopstvenog bića.

Bog je čežnja mog srca iz jednog jedinog razloga – zato što sam ja čežnja Njegovog srca. Ja želim Njega jer On želi mene. Da me On ne želi, ništa u meni ne bi želelo Njega niti bi bilo sposobno da se uzdigne ka Njemu. Moja čežnja za Bogom je odjek Njegove čežnje za mnom. On se nalazi u poziciji pokretača, tragača i lovca.

Cvet deluje kao da se otvara i okreće ka Suncu, ali zapravo Sunce najpre svojom svetlošću i energijom obasipa cvet, tako da cvet samo odgovara na Sunčevo delovanje. Isto tako, ljudsko srce prirodno ne traži Boga. Ono nije prirodno dobro u svojim težnjama. Mi tražimo Boga jer Njegova unilatelarna ljubav izvršava privlačan uticaj na našu dušu.

Oslikajmo sada ovaj kontrast:

1. čovek → BOG – Pagansko spasenje delima (Eros spasenje)
2. čovek → ←BOG – Pohrišćanjeno spasenje delima (Eros spasenje)
3. BOG → čovek → BOG – AGAPE spasenje

Eros ljubav je čežnja koja potiče iz pozicije ispraznjenosti. Agape ljubav je čežnja koja potiče iz pozicije ispunjenosti.

Eros je čežnja usmerena ka unutra – ka sebi. Agape je ljubav usredsređena ka spolja – ka drugima.

Eros je usmerena ka sticanju. Agape je posvećena davanju.

Eros voli ono što je lepo i dobro. Agape voli iako je predmet ljubavi ružan i loš.

Eros se kreće naviše. Agape se spušta nadole.

Eros je (ili makar misli da jeste) unilateralna s čovekove strane da bi podstakla Božji odgovor. Agape je unilateralna s Božje strane da bi podstakla čovekov odgovor.

Eros traži lepotu i zadovoljstvo u svom objektu. Agape stvara lepotu i zadovoljstvo u svom objektu.

Eros oslikava spasenje na osnovu zasluga. Agape oslikava spasenje na osnovu blagodati.

Isus se spustio među nas, preuzeo nas u Sebe, a onda nas i uzdigao do samog vrha stvarnosti, s desne strane Boga.

U Efescima 2, Pavle objašnjava ovu čudesnu istinu. On prvo opisuje naš položaj u datoj situaciji. Mi smo bili „mrtvi u prestupima i gresima“ (stih 1). Kada kaže „mrtvi“, on misli potpuno lišeni moralne dobrote i potpuno neaktivni u odnosu prema Bogu. Naši životi sastoje se od „ugađanja prohtevima tela i uma“ (stih 3). Ovdje nema osećaja urođene ljudske želje za Bogom, nema duhovnog erosa u nama koji nas pokreće prema Bogu. U našem prirodnom stanju, mi smo mrtvi za Boga i agresivni u sebičnosti. Zatim, Pavle iznosi lepu vest:

„A Bog, koji je bogat milosrđem, iskazao nam je svoju veliku ljubav [agape] time što je nas, iako smo bili mrtvi zbog prestupa, oživeo i ujedinio sa Hristom – blagodaću ste spaseni. I Bog nas je podigao s Njim i postavio nas na nebesima ujedinjene u Hristu Isusu, da bi u budućim vekovima pokazao preveliko bogatstvo svoje blagodati, ispoljeno prema nama u Hristu Isusu.“ [*„Ali Bog, koji je bogat u milosti, za premnogu ljubav svoju, koju ima k nama, I nas koji bijasmo mrtvi od grijehova oživilje s Hristom (blagodaću ste spaseni), I s njim vaskrse i posadi na nebesima u Hristu Isusu. Da pokaže u vijekovima koji idu preveliko bogatstvo blagodati svoje dobrotom na nama u Hristu Isusu.“*] (stihovi 4-7, NIV engleski prevod).

Agape je pokrenula Boga prema nama još kada mi nismo ni imali nameru da se pokrenemo prema Njemu. A pokret koji je On napravio bio je pokret iz ogromne daljine. Kada Pavle kaže: „Bog nas je podigao s Njim i postavio nas na nebesima ujedinjene u Hristu Isusu“, on ima na umu utelovljenje, smrt, vaskrsenje i vaznesenje Isusa Hrista. Prema Pavlu, zapanjujuće, i pali ljudski rod je na neki način bio uključen u čitav taj krug. Isus je postao čovek. Umro je na krstu, noseći našu ljudsku prirodu. Iz groba je izašao kao ljudsko biće, u istoj meri u kojoj je to bio i kada je položen u grob. Zatim se kao čovek uzdigao i u nebeski svet. Doslovno, ljudsko biće sada zauzima mesto na prestolu svemira, s desne strane Boga Oca. Činjenica da je On potpuno božansko biće ne poništava činjenicu da je On istovremeno i potpuno ljudsko biće. To znači da je čitav projekat spasenja bio ostvaren od strane Boga u Hristu, stopostotno iz razloga Njegove agape ljubavi. Dok smo mi bili još mrtvi u grehu, On je ostvario spasenje ljudskog roda.

Zbog unilateralne prirode Božje ljubavi, Pavle nas obaveštava da postoji samo jedan odgovarajući i delotvoran odgovor. Spasenje delima strogo je isključeno logikom agape ljubavi. Pošto je Bog sišao, nema svrhe truditi se da se uzdignemo ka Njemu. Pošto nas Bog već voli, nema razloga pokušavati da zaslužimo Njegovu ljubav. Pošto je spasenje ostvareno u Hristu, nema logike u pokušaju da zaslužimo spasenje. Jedini odgovor koji ima ikakvog smisla u ovoj agape paradigmi jeste vera. Pavle objašnjava:

„Jer ste blagodaću spaseni putem vere – i to nije vaša zasluga; to je Božji dar – ne delima, da se niko ne bi time pohvalio. Jer smo mi delo Božjih ruku, stvoreni u Hristu Isusu, za dobra dela načinjeni, koja je Bog unapred pripremio da bismo ih mi izvršavali.“ [*„Jer ste blagodaću spaseni kroz vjeru; i to nije od vas, dar je Božij. Ne od djela, da se niko ne pohvali. Jer smo njegov posao, sazđani u Hristu Isusu za djela dobra, koja Bog naprijed pripravi da u njima hodimo.“*] (stihovi 8-10, NIV engleski prevod).

Zapanjujuće, zar ne?!

Stvarnost je nešto u šta *verujete*, a ne nešto što *proizvodite*. Pošto je spasenje čoveka u Hristu istorijska činjenica – činjenična stvarnost – jevanđelje nas poziva da u to verujemo. Vera je, po definiciji, *odzivna* reakcija uma (odgovor uma na podsticaj – *prim. prev.*), a ne *stvaralačka* aktivnost. Vera *veruje* činjenicama; ona *ne stvara* činjenice. Iz tog razloga je vera jedini odgovarajući način ulaska u spasenje Hristovo. Jedino što se od nas traži je da dozvolimo sili Božje agape ljubavi da nas preobrazi. Tako čak i naš odgovor u stvari predstavlja delo koje Bog čini u nama.

Jednom kada pristupimo verom, mi shvatimo da smo „delo Božjih ruku, stvoreni u Hristu Isusu, za dobra dela načinjeni, koja je Bog unapred pripremio da bismo ih mi izvršavali.“ Agape neumitno podstiče moralne promene kod onih koji u nju veruju. Zahvaljujući iskustvu odgovora vere na Božju agape ljubav, za razliku od produhovljenosti delima kod eros ljubavi, mi postajemo nova stvorenja – dela Božjih ruku. Božja agape ljubav tada stoji iza naših dobrih dela, kao njihov pokretač, pa tada živimo životom oslobođenim od paganskog anksioznog pokušavanja da zaslužimo Božju naklonost, osnaženi saznanjem da je već imamo. S obzirom na njenu bezuslovnu prirodu, Božja ljubav nas pokreće da na nju odgovorimo zahvalnošću, strahopoštovanjem, uvažavanjem, motivisanošću i sveobuhvatnim osećajem čudesne zadivljenosti. Agape je kreativna sila – obnavljajuća, isceliteljska, životodavna snaga.

A to nas dovodi do neverovatne spoznaje – da Božja unilateralna ljubav neizostavno pokreće povratni tok čežnje i ljubavi iz našeg srca k Njegovom. Drugim rečima, ona je toliko brza, snažna i živa da je i uzvratna.

A sada brzo pređimo na sledeće poglavlje!

14. UZAJAMNO

Kažu da je Albert Ajnštajn, ilustrujući činjenicu da je svemir zakrivljen, rekao: „Kada biste imali dovoljno jak teleskop, mogli biste ugledati svoje sopstveno teme.“

Zanimljivo je opažanje da je gotovo sve u svemiru, pa i sam svemir kao celina, kružnog oblika i kretanja. Svaki funkcionalni sistem sačinjen je od delova koji uzajamno deluju jedan na drugog i kreću se u kružnim pokretima, a onda i svi ti pojedinačni sistemi međusobno deluju jedan na drugog i tako čine krupnije sisteme – jedan točak unutar drugog, većeg točka, pa sve to zajedno unutar jednog još većeg točka, u neprekidnom kretanju, istovremeno i dajući i primajući. Kako se granice nauke proširuju, ovakav oblik i ovakav obrazac kretanja pokazuju se gde god da pogledamo, na svim postojećim nivoima.

Albert-Laslo Barabaši (Albert-László Barabási), profesor fizike na *Univerzitetu Notr Dam*, u svojoj briljantnoj knjizi *Umreženi (Linked)*, uverava nas da je „sve povezano sa svime.“ Iz poglavlja u poglavlje, on nam pokazuje da „naše biološko postojanje, društvene veze, ekonomija i verske tradicije pričaju upečatljivu priču o međusobnoj isprepletenosti... Mi danas sve više prepoznajemo da se ništa ne događa izolovano. Većina događaja i fenomena su povezani i u neprestanom su uzajamnom delovanju sa ostalim delovima složene, sveopšte „slagalice“. Došli smo do spoznaje da živimo u jednom malom svetu, u kome je sve povezano jedno s drugim. Svedoci smo revolucije u nastajanju dok naučnici iz različitih naučnih disciplina otkrivaju da složenost ima jasnu i preciznu arhitekturu.“ (*Umreženi*, str. 5, 7).

Ova „jasna i precizna arhitektura“ koju Barabaši i „naučnici iz različitih naučnih disciplina“ otkrivaju slučajno se poklapa sa jasnim i preciznim arhitektonskim planom koji nam se objašnjava kroz čitavu Bibliju. Ceo svemir, na svim nivoima, struktuiran je prema obrascu srca kolektivističkog Boga koji ga je osmislio. „Jer još od stvaranja sveta“, naglašava Pavle,

„Njegove nevidljive odlike se jasno vide i prepoznaju u onome što je stvorio, pa čak i Njegova večna moć i božanstvo“ [„Jer što se na njemu ne može vidjeti, od postanja svijeta moglo se poznati i vidjeti na stvorenjima, i njegova vječna sila i božanstvo...“] (Rimljanima 1,20).

Prema rečima apostola Pavla, priroda Boga kao bića koje gradi odnose – Boga kao trojedine zajednice usmerene ka drugima – prepoznatljiva je i u samoj prirodi, kao „ogledalu“ u kome se Božja priroda odražava.

NOVI POKRETI U DUŠI

Ovo poglavlje predstavlja postepeni povratak na temu kruga i kružnog kretanja koju smo počeli da istražujemo u poglavlju u kome smo se bavili vladalačkom strukturom Božjeg carstva. Samo što ćemo sada obratiti pažnju na taj kružni obrazac onako kako se on javlja na najintimnijem nivou stvarnosti.

Između srca.

Između ljudskog srca i Božjeg srca, da budem precizniji.

Kao što smo već otkrili, Bog je epicentar svega dobrog i lepog (Jakov 1,17). „Bog je ljubav“ u najosnovnijem, najoriginalnijem i jedinom večnom smislu koji postoji. On nikada nije bio bez

ljubavi, nikada je nije sticao iz nekog fundamentalnijeg izvora, niti ju je ikada generisao iz neke niže forme ka višoj. Bog je ljubav u smislu imenice. Ljubav čini prožimajuću suštinu ukupnog božanskog identiteta. Sve ostalo što je istina o Bogu – svi pridevi i glagoli – istina je o Bogu zato što je Bog ljubav. I tako krug života i ljubavi otpočinje sa Bogom. Ljubav teče iz Boga poput masivne, moćne vatrene reke.

Dok Božja ljubav teče iz Njega u opipljivoj formi nesebičnih dela, ona traži pristup čovekovom srcu. Ona je u neprekidnoj potrazi za živim bićima koja imaju sposobnost da je prepoznaju, oseće i dragovoljno odgovore na nju.

U potrazi za, na primer, tobom.

Jednom kada joj se dozvoli pristup (setite se da On „kuća“), Božja ljubav će delovati tako da stvori jedan potpuno novi skup shvatanja i emocija. Osoba tada počinje da shvata da je ona objekat jedne savršeno nesebične ljubavi. U njenom umu rađa se svest o tome da je stvorena za nešto mnogo bolje i uzvišenije.

Spoznaja da je Bog pun milosti i praštanja prodire duboko u srce te osobe. Ona počinje da oseća zahvalnost i divljenje prema jednom takvom Bogu. Obuzima je dubok osećaj „straha Božjeg“ – svetog strahopoštovanja – kao i osećaj ponizne naklonosti. A onda – ne kao nastavak *nakon* sticanja novih shvatanja i emocija, već više istovremeno, *zajedno sa* njima – volja počinje da se kreće u jednom novom smeru.

Od greha ka poslušnosti.

Od sebičnosti ka ljubavi.

Od neprijateljstva, ozlojeđenosti, manipulacije, prestupa i svih drugih oblika „antiljubavnog“ ponašanja ka „ljubavi, radosti, miru, trpljenju, ljubaznosti, dobroti, veri, blagosti, samokontroli“ (Galatima 5,22.23).

Duša počinje da se strastveno zalaže za integritet u odnosima:

da voli onako kako Bog voli,

da bude verna onako kako je Bog veran,

da joj bude iskreno stalo do Boga i do drugih onako kako je i Bogu stalo.

Kada se Božja čežnja sretne sa ljudskom čežnjom, događa se masivno oslobađanje moralne energije.

Čitav ovaj novi pokret misli, osećanja i volje teče u potpuno suprotnom smeru od onoga što smo ikada ranije doživeli. Novi pokret je usmeren ka spolja, dok smo prethodno uglavnom bili usmereni ka unutra. Moć samoživosti počinje da kopni u našem životu. Počinjemo da doživljavamo Boga i druge kao suštinski važne za nas. Otpočeli smo putovanje na kome ćemo postati manje usredsređeni na sebe.

Drugim rečima, srce se vraća Bogu. Ljubav koja izvire iz Njega sada je probudila skrivene moći naše duše i stvorila u nama povratni tok aktivne ljubavi.

KRUG JE ZATVOREN U HRISTU

Deset zapovesti opisuju kako u praksi, u primeni na odnose, izgleda taj kružni obrazac delovanja Božje ljubavi. Prve četiri zapovesti nam pokazuju kako ljubav prema Bogu izgleda na delu. A ostalih šest zapovesti nam pokazuju kako u praksi izgleda ljubav prema bližnjima. Nemoguće je zamisliti srećniji svet od onog u kome svaki član društva ima odličan odnos sa svojim roditeljima, iskazujući im odanost svojim stavovima i ukazujući im poštovanje svojim delima; svet u kome niko nikada ne povređuje drugoga, ne oduzima život, pa čak i ne oseća mržnju prema bilo kome; svet u

kome su bračni partneri potpuno posvećeni jedno drugome sa nepokolebljivom vernošću; svet u kome niko nikada ne uzima ono što pripada drugome; svet u kome je svaka osoba potpuno iskrena i pouzdana; svet u kome su svi zadovoljni onim što imaju i ne osećaju želju za onim što pripada drugima; i svet u kome svaka osoba poznaje, voli i služi Bogu svim srcem, s odanošću i divljenjem.

Takav svet je ono što Deset Božjih zapovesti predviđaju. Drugim rečima, Deset Božjih zapovesti su zakon odanosti u odnosima. Zato ih Biblija stalno iznova naziva rečju „savez“ (2. Mojsijeva 34,28; 5. Mojsijeva 4,13; 9,10.11). „Savez“ znači odanost u odnosima, a Deset Božjih zapovesti su sažeto, ali sveobuhvatno objašnjenje stvari koje ljudi odani u odnosima čine i ne čine.

Međutim, tu postoji jedan ogroman problem.

Čovečanstvo je prekršilo taj savez. „Svi su sagrešili i izgubili Božju slavu.“ [*„Jer svi sagriješite i izgubili su slavu Božju.“*] (Rimljanima 3,23). Po Bibliji, „greh je prestup zakona“ (1. Jovanova 3,4; KJV engleski prevod), a „ljubav je izvršenje zakona“ (Rimljanima 13,10). Ako je Božji zakon savez, a greh prekršaj tog zakona, onda je greh kršenje saveza ljubavi u našem odnosu sa Bogom i jednih sa drugima. Greh je, stoga, neuspeh da volimo, to jest, neuspeh da živimo za Boga i za sve druge iznad i pre sebe. Ipak, umesto da nas odbaci zbog naše nevernosti, Bog je odlučio da nam ostane veran i da naš život obnovi na takav način da mi ponovo iskusimo puninu života u vernosti prema Bogu i prema bližnjima. A reč „savez“ opisuje smer akcije koju je Bog preduzeo da bi sproveo u delo ovaj plan.

Biblija ponekad oslikava kontrast između starog i novog saveza. S Božje tačke gledanja na odnose postoji samo jedan savez. Sveto pismo često govori u jednini o „večnom savezu“ (Jevrejima 13,20; 1. Mojsijeva 9,16; 17,17; Isaija 55,3; Jezekilj 16,60-63; Otkrivenje 14,6). Po tom shvatanju postoji zaista jedan večni savez, koji se ispoljava u sedam istorijskih faza:

Prvo, postoji savez verne ljubavi koja je postojala kroz čitavu večnost između Oca, Sina i Svetoga Duha (1. Mojsijeva 1,1; 5. Mojsijeva 6,4; Jovan 17,24; 1. Jovanova 5,7).

Drugo, savez božanske ljubavi bio je ispoljen vidljivo prilikom stvaranja. Bog je načinio druga bića da uzmu udela u slavnoj radosti Njegove ljubavi (1. Mojsijeva 1,26).

Treće, Otac, Sin i Sveti Duh uključeni su u uzajamni savez mira, s ciljem da spasu pali ljudski rod po svaku cenu (Isaija 54,10).

Četvrto, Bog je obećao Adamu i Evi da će biti poslan Onaj koji će skršiti carstvo zla i obezbediti spasenje čovečanstvu (1. Mojsijeva 3,15).

Peto, suočen sa gotovo sveopštim nasiljem koje je pretilo da istrebi ljudski rod, Bog je verno intervenisao potopom i stupio u savez sa Nojem (1. Mojsijeva 6).

Šesto, Bog je ušao u savez sa Avramom, Isakom i Jakovom, pa tako i sa izraelskim narodom (1. Mojsijeva 12-22).

Sedmo, preko Izraela, naroda saveza, Bog je konačno lično, u ljudskom telu zakoračio u ljudsku istoriju da bi ispunio obećanja koja je dao u svakoj fazi večnog saveza. U božansko-ljudskoj osobi Isusa Hrista ostvareno je verno i potpuno ispunjenje tog večnog saveza (Isaija 42,6; Luka 1,72.73.77-79).

„Jer su sva Božja obećanja u Njemu pronašla svoje ‘Da’ i svoje ‘Amin.’“ [*„Jer koliko je obećanja Božijeh, u njemu su da, i u njemu amin.“*] (2. Korinćanima 1,20).

Sin Božji bio je dat ljudskom rodu kao zalog vernosti saveza (Isaija 42,6; Danilo 9,24-27; 11,22). Isus je ispunio svaku tačku saveza time što se pokazao vernim *Bogu kao čovek* i vernim *čoveku kao*

Bog. On je taj veličanstveni „most“ između Boga i čovečanstva, s jedinstvenim identitetom. On je zaista bio potpuno Bog i potpuno čovek.

Kao Bog, On nas je voleo bez zadržke, do same smrti (Rimljanima 5,8; Filibljanima 2,5-8; 1. Petrova 2,21-24).

Kao čovek, On je živio u savršenoj poslušnosti Božjem zakonu ljubavi, do same smrti (Rimljanima 8,2-4; Filibljanima 2,5-8).

Kada je umro, očuvavši svoju dvosmernu vernost, savez je bio krvlju zapečaćen i potvrđen (Jevrejima 9,12-18; 10,14; 12,14).

Hesed ljubav ispoljena u obećanjima saveza, kao i agape ljubav u obećanjima istog tog saveza ispunjenim u Hristu, pročišćene su do srži u jednoj jedinoj Pavlovoj rečenici: „Ljubav nikada ne prestaje.“ (1. Korinćanima 13,8). U tome je poenta. Božja ljubav je trajna, nepromenljiva, nezaustavljiva. Kakve god bile spoljašnje okolnosti, Božja ljubav ostaje onakva kakva jeste – verna, odana, posvećena.

Ispunjavajući sve ono o čemu su proroci pisali, Bog Sin je došao na naš svet, utelovivši se, i tako otkrio pravu istinu o Bogu; potom je, u vrhunskom činu Božje samopožrtvovane ljubavi, postradao i umro, a onda i vaskrsao iz mrtvih trećeg dana, pobedivši svaki greh, krivicu i nevernost.

Bog je sve to učinio kako bi nam

„iskazao milosrđe kao što je i obećao našim očevima i setio se svog svetog saveza zakletve kojom se zakleo Avramu, našem ocu... Da svoj narod pouči o spasenju koje se dobija oprostjenjem greha, zahvaljujući nežnoj Božjoj milosti, koja će nam doneti svanuće sa visine; da osvetli one koji su u tami i u senci smrti, da naša stopala usmeri ka stazi mira.“
[„Učiniti milost ocima našijem, i opomenuti se svetoga zavjeta svojega, kletve kojom se kleo Avraamu ocu našem da će nam dati... Da daš razum spasenija narodu njegovu za oprostjenje grijeha njihovijeh, po dubokoj milosti Boga našega, po kojoj nas je pohodio istok s visine; da obasjaš one koji sjede u tami i u sjenu smrtnome; da uputiš noge naše na put mira.“] (Luka 1,72.73.77-79).

Način na koji deluje Božja ljubav u okviru saveza jeste da se ona najpre usmerava ka nama, s apsolutnom nesebičnošću i posvećenošću. Kao istorijska činjenica, ovo je u potpunosti ostvareno u Hristu. Zatim, Božja ljubav ima za cilj da privuče našu pažnju i da nas podstakne da pozitivno odgovorimo i pristanemo na taj savez. To je Božji predlog koji želi da čuje: „Da!“, kao odgovor.

Opšti cilj saveza je ponovno uspostavljanje odanosti u odnosima kao jedinog vida delovanja između svega stvorenog. Da bi se to postiglo, sebičan motiv ljudskog srca mora na neki način biti iskorenjen i zamenjen nesebičnim motivom – usmerenom ka drugima.

Isus je predivno iskazao ovaj cilj dok se molio za svoje sledbenike:

„Da svi budu jedno [verni u odnosima i ljubavi jedni prema drugima], kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi; da i oni budu jedno u nama... O, pravedni Oče! Svet te nije upoznao, ali ja sam te upoznao, a ovi su spoznali da si me ti poslao. I objavo sam im tvoje ime, i objavljivaću ga, da bi ljubav [agape] kojom si Ti mene voleo bila u njima, i da bih ja bio u njima.“ [„Da svi jedno budu, kao ti, oče, što si u meni i ja u tebi; da i oni u nama jedno budu... Oče pravedni! svijet tebe ne pozna, a ja te poznah, i ovi poznaše da si me ti poslao. I

pokazah im ime tvoje, i pokazaću: da ljubav kojom si mene ljubio u njima bude, i ja u njima.“] (Jovan 17:21,25-26).

Možete li zamisliti?!

Sve što Bog želi jeste da nas ponovo uključi u predivan odnos ljubavi u kome uživaju Otac, Sin i Sveti Duh.

SPOLJA NAMETNUTO ILI IZNUTRA OFORMLJENO

Dakle, vidimo da postoji smisao po kome je savez jedna jedinstvena i večna stvarnost. To je, jednostavno rečeno, istina o Božjem vernom karakteru koja se neprekidno odvija po fazama. Ali s druge strane, Biblija govori o dva saveza – starom i novom.

Pavle objašnjava stari savez nasuprot novom savezu u terminima spolja nametnutog zakona „po slovu“ nasuprot iznutra oformljenog zakona „po Duhu“. On kaže da su oni koji su učinili taj iskorak sa jednog saveza na drugi „oslobođeni od zakona“ kako bi „služili [Bogu] na novi način, po Duhu, a ne na stari način, po slovu.“ [„...izbavismo se od zakona koji nas držaše, da služimo (Bogu) u obnovljenju Duha a ne u starini slova.“] (Rimljanima 7,6, KJV engleski prevod). Jedan drugi prevod kaže: „Sada zaista možete da služite Bogu; ne na stari način, mehanički poštujući skup pravila, već na novi način, svim srcem i umom.“ (Tay engleski prevod).

Ono što Pavle ovde opisuje su dva potpuno različita načina doživljavanja Boga i odnosa prema Njemu i Njegovom zakonu. Stari savez predstavljao je doživljaj Boga kao Onoga koji nameće zakon koji isključivo reguliše ponašanje. Zakon ispunjavamo spolja iz osećaja obaveze kako bismo izbegli kaznu i stekli spasenje. Stoga je osnovni motiv strah usmeren ka sebi, jer se Bog doživljava kao neki robovlasnik koji zahteva odgovarajuće ponašanje u zamenu za Njegovu naklonost. Pri tom, srce ostaje nepromenjeno.

Nasuprot tome, novi savez podrazumeva shvatanje da Bog traži pristup srcu kako bi podstakao potpunu transformaciju pobuda i karaktera. Zakon je zapisan u našem srcu i umu kao unutrašnji zakon samopožrtvovane ljubavi. Tu nema ni trunke osećaja zasluge ili razmene. Mi ne držimo zakon kako bismo izbegli kaznu i osigurali spasenje, već zato što smo već radikalno promenjeni ljubavlju Božjom koja se za nas utelovila i pokazala u Hristu.

Ranije u Rimljanima, Pavle objašnjava koji je preduslov ovog novog saveza i kako se on aktivira u našem životu. Taj preduslov je požrtvovana ljubav Božja prikazana Isusovom smrću, kojom je umro umesto nas, ne zato što smo mi zaslužili takvu ljubav, već je umro još „dok smo mi bili grešnici“ (Rimljanima 5,6-8). Novi savez ima svoje osnove u krstu kao istorijskom događaju kojim je Bog dokazao bezuslovnu, unilateralnu prirodu svoje ljubavi. Proizlazeći iz te pretpostavke, novi savez postaje iskustveno aktivan u našem životu putem vere. Samo vera može uspostaviti novi savez u našem srcu, jer da bi Božja ljubav stekla pristup našem srcu, ona mora biti inteligentno shvaćena, u nju se mora poverovati i na nju se mora odreagovati. A to je upravo ono što vera čini. Vera ne predstavlja skok naslepo u mrak, bez ikakvih dokaza. Naprotiv, vera je utemeljena na istorijskom otkrivanju Božje ljubavi u Isusu Hristu.

Vera najpre podrazumeva primanje novih informacija koje u umu stvaraju jednu novu i istinitu sliku Božjeg karaktera. Zato Pavle ističe Hristov krst kao *očigledni prikaz* (Rimljanima 5,8). Time se na svetlost dana iznosi specifičan kvalitet Božje ljubavi kao ljubavi koja prethodi bilo kakvim dobrim delima koja bismo mogli učiniti da je zaslužimo. Kada ispravno procenimo Božju ljubav, vera će podrazumevati i verovanje da je ova nova objava istinita. Stoga, vera predstavlja racionalnu,

inteligentnu akciju uma, a ne iracionalni skok u mrak. Kada se poveruje u istinu Božje ljubavi, vera zatim odreaguje radosnim odgovorom na tu istinu. Zato Pavle govori o „poslušnosti *verom*“ (Rimljanima 16,26; KJV engleski prevod) i „poslušnosti *veri*“ (Rimljanima 1,5). Poslušnost Božjem zakonu ljubavi je praktična manifestacija vere novog saveza. Ali to nije mehanička poslušnost usmerena na spasenje. Poslušnost generisana verom ima određeni kvalitet. Prvo, ona nije samo nešto spoljašnje, već potiče iznutra. Pavle kaže o hrišćanima koji žive u novom savezu: „Iz srca ste poslušali“ (Rimljanima 6,17). Drugo, poslušnost pokrenuta verom nije motivisana strahom od kazne ili nadom u nagradu, već Hristovom ljubavlju (Rimljanima 5,1-5; 13,10; Galatima 2,20; 5,5.6; 2. Korinćanima 3,14-21).

Drugim rečima, dok Božja ljubav, u tom novom savezu između Boga i čoveka, teče iz Njega u nas, ona postaje uzajamna.

Ljubav rađa ljubav.

To je upravo ono što ljubav čini.

„Mi volimo Njega zato što je On najpre voleo nas.“ (1. Jovanova 4,19).

15. R E K A

Prema caru Davidu, „reka zadovoljstva“ [„potok sladosti“] teče od Boga. Ovaj car i pesnik kaže da će oni koji „piju“ iz ove reke biti „obilno zadovoljeni“ (Psalam 36,8).

Mogli bismo reći, maksimalno ispunjeni.

Postoji neki smisao po kome je Bog izvor večitih slapova radosti. Šta god da je ova reka, ona je toliko moćna i osvežavajuća da je David naziva „izvor života“ (stih 9). Ali mi ne moramo da se pitamo ili nagađamo o kakvoj se tu reci radi. David nam u svojoj pesmi dvaput kaže:

„Kako je dragocena tvoja dobrota [hesed], o Bože!“ (stih 7).

I opet:

„Oh, nastavi da budeš blag [hesed] prema onima koji te poznaju.“ [„*Raširi milost svoju na one koji te znadu.*“] (stih 10).

Reka zadovoljstva koja neprestano uzburkano teče od Boga nije ništa drugo do Njegova verna, samopožrtvovana ljubav.

To je ono mesto gde se agape odvaja od erosa, u njegovoj narušenoj formi, a ipak u sebe uključuje i ono što bi se moglo smatrati erosom u svojoj celini i čistoći, kao legitimnom dimenzijom agape ljubavi.

Estetska ljubav, ili sposobnost da se doživi zadovoljstvo u lepotama drugih, jedna je od ispravnih i zdravih dimenzija sveobuhvatne agape ljubavi. I dok agape nije obeshrabrena odvratnošću greha, ona svakako nije ni zadovoljena niti ispunjena grehom. Agape se ne ispoljava u Bogu na osnovu vrednosti njenog objekta, već ona stvara vrednost u svom objektu. Božja ljubav ima lepotu kao cilj, ali ne i kao pobudu. Agape u sebi obuhvata i aspekt postojanosti i emotivni aspekt. Ona je odlučno proaktivna, jasno usmerena, strastveno željna, a istovremeno i potpuno bezuslovna. Mi svakako nismo bili lepi u srcu kada nas je Bog „najpre zavoleo“, što je samo fin način da se kaže da smo mi, zapravo, bili veoma ružni u srcu kada nas je On zavoleo. Ali isto tako važi i da Bog voli s ciljem, i to s divnim i uzvišenim ciljem. Bog nas voli radi ulepšavanja našeg srca i života (Efescima 5,25-27; Isaija 61,3).

URUŠENI EROS

Sam po sebi, kao odvojen poriv, eros poprima odvratnu formu čiste sebičnosti. I upravo je to oblik koji je eros poprimio posle pada čovečanstva u greh. Sva zadovoljstva usmerena na sebe predstavljaju izopačenje svih onih dobrih zadovoljstava koje je Bog osmislio za naše uzdizanje i uživanje. Eros mora biti u potpunosti podređen agape ljubavi da bi imao opravdanje za postojanje i izražavanje. Problem koji eros naglašava u svom urušenom obliku dublji je od njegove želje za zadovoljstvom. Zadovoljstvo samo po sebi nije pogrešno, ali zadovoljstvo radi zadovoljavanja samog sebe jeste. Eros pripada Bogu u svom originalnom obliku kao jedna dimenzija Njegove potpune ljubavi. Utemeljen je u božanskom karakteru i ugrađen u ljudsku prirodu kao deo Božjeg plana. Bog je tvorac svega što je istinski lepo, i On je taj koji je ugradio u ljudski sistem sposobnost da uživa u lepom. Ali u Božjem sistemu vrednosti, eros je punovažan aspekt Njegove potpune ljubavi samo onda kada se javlja kao prirodna posledica usmerenosti ka drugima. Zadovoljstvo je legitimno samo kao sporedni efekat odnosa usmerenih ka drugima, ali ne i kao primarni cilj. Zadovoljstvo radi

zadovoljstva nije ljubav. Bog nije potpuno suprotan erosu, već je eros ono što Bog želi da eros bude kada zauzme svoje pravo mesto – mesto koje mu pripada kao plodu agape ljubavi. Zadovoljstvo proističe iz ljubavi, ali nije ljubav samo po sebi.

Agape tvrdi da je Bog trojedinna združena jedinica koja obuhvata i „Sebe“ i „Drugog“, u kojoj se svako „Ja“ uvek okreće prema drugima. Svaki član božanske zajednice odriče se Sebe. U tome je tajna i izvor njihove radosti. U svetom božanskom krugu svaki od Večne Trojice živi za druge. Oni se raduju jedno drugom, uživaju jedno u drugom, i uvećavaju lepotu jedno drugog. Biblija nas uči da je Bog emotivno biće. Bog zaista oseća. Čežnja je Bogu iskustveno poznata. Zadovoljstvo se doživljava unutar svetih odaja Božanstva, ali to je jedan specifičan izraz i kvalitet zadovoljstva koji proizilazi iz njihove ljubavi usmerene ka drugima. Preokupiranost samim sobom ne postoji u združenoj stvarnosti Boga. Bog ne živi u suzdržanom, neosetljivom, krutom, teškom raspoloženju rezervisanosti, već u beskrajnoj ekstazi slave uzajamne povezanosti. Možemo samo zaključiti da je Bog epicentar svakog istinskog i nesebičnog zadovoljstva.

Stoga, čovek je pozvan na potpuno usmeravanje ka drugima kao na svoj normalni način postojanja, jer tako živi i Bog; a Bog je, u početku, stvorio čoveka da tako živi. Biblija uči da je Bog stvorio ljude da žive u raju, u Edenu. Eden znači zadovoljstvo. Samo pogledajte ljudsko biće objektivno. Naše telo i um su očigledno dizajnirani za zadovoljstvo. Naša su čula jasno osmišljena s namerom da budu receptori zadovoljstva. Mi osećamo, emotivno reagujemo, probamo, dodirujemo, čujemo, mirišemo i vidimo sa ogromnim potencijalom za zadovoljstvo. Ali postoji duboka tajna u načinu na koji nas je naš Dizajner osmislio. To nam nije tajna zato što je Bog to od nas namerno sakrio, već nam je istina postala čudna i mračna enigma zbog našeg palog, grešnog stanja.

Tajna se krije u usmerenosti ka drugima.

U prvobitnoj nevinosti, slava bezgrešnih Adama i Eve ogledala se u činjenici da su oni videli samo jedno drugo, mislili jedno na drugo, osećali jedno za drugo i ponašali se u odnosu jedno prema drugom. Njihova ljubav bila je oslobođena sebičnih interesa (što je gotovo van naše moći shvatanja), i baš zato što su bili potpuno usmereni jedno prema drugom, njihovo postojanje bilo je toliko bogato zadovoljstvom. Zadovoljstvo koje su uživali imalo je smisao bez usmerenosti na sebe. Svako je doživljavao zadovoljstvo kao sporedni efekat toga što je bio istinski voljen od strane drugog.

To je Eden.

To zadovoljstvo je dato, a ne dobijeno; u stvari, zadovoljstvo dobijeno u davanju.

Ono je tako kružno.

Tako predivno kružno!

Ako verujemo u izveštaj iz 1. Mojsijeve 1 i 2, moramo prihvatiti činjenicu da je Bog tvorac zadovoljstva. Na neki način, ta ideja nije nešto prirodno stanju našeg uma. Mi obično ne razmišljamo o Bogu kao tvorcu zadovoljstva. Ali On to jeste. Greh je jednostavno (mada ne i pojednostavljeno) preuzeo kontrolu. On se uvukao u nas, pa podstiče naše telo i um na obrasce ponašanja usmerene ka sebi, koji pružaju iluziju ispunjenja dok istovremeno uništavaju suptilnu strukturu duše. Dok ljubav predstavlja životodavnu silu napretka ljudskog „operativnog sistema“, greh predstavlja suprotnost ljubavi. Greh je zadovoljstvo traženo radi samog zadovoljstva.

U našem grešnom stanju, mi smo postali stvorenja telesnog, sebičnog zadovoljstva. Kao takvi, jedva da možemo da shvatimo ideju o onoj vrsti zadovoljstva koje se spontano javlja unutar okvira služenja drugima, bez sebičnih stremljenja. Naše grešno stanje nam čini čudnim Božje puteve, iako su oni potpuno normalni za bezgrešni svemir izvan naše osakaćene planete. Mi ljudi smo slomljeni. Mi ne funkcionišemo onako kako smo stvoreni da funkcionišemo. Nešto je duboko i strašno pogrešno sa nama. Naš svet je svet blistave lepote ophrvan bolom srceparajuće tragedije. Beskrajna

tuga nadvila se nad našim svetom poput guste zimske magle. Pa ipak, slavni potencijal naše planete postaje nam očigledan dok proučavamo oblike i obrasce koji se kriju iza tog bola.

Pavle kaže da je naš problem u tome što smo skloni „telesnom mudrovanju“ (Rimljanima 8,6), što znači da smo suštinski usmereni prema sebi. Ranije u Rimljanima, on definiše naše grešno stanje rečju „koristoljubivi“ (Rimljanima 2,8). To prilično dobro rezimira šta nije u redu s nama. Opisujući problem greha kako se otima kontroli u poslednjem segmentu ljudske istorije, Pavle kaže: „U poslednjim danima... ljudi će biti samoljubivi, pohlepni... neljubazni... oni koji više vole uživanja nego Boga.“ (2. Timotiju 3,1-4).

Ali sila naše usmerenosti prema sebi slomljena je u Hristu:

„Jer nas Hristova ljubav [agape] pokreće... On je umro za sve, da oni koji su živi više ne bi živeli za sebe nego za Onoga koji je umro za njih, a potom i bio vaskrsnut.“ [*„Jer ljubav Božija nagoni nas... Hristos za sve umrije, da oni koji žive ne žive više sebi, nego onome koji za njih umrije i vaskrse.“*] (2. Korinćanima 5,14.15; NIV engleski prevod).

Bog nas svakako voli, čak i jednostrano, ali s podjednako izraženom željom za dvostranim efektom. Sve u Božjem stvaranju je po Božjoj zamisli usmereno ka odnosima.

Da li Bog želi da radosno uživa u našoj ljubavi?

Svakako!

Sam Isus izražava Ocu svoju želju za zajedništvom sa nama:

„Oče, želim da i oni koje si mi dao budu sa mnom, tu gde sam ja.“ (Jovan 17,24).

Prema Pavlu, Hristos je „podneo krst, prezrevši sramotu“ – *da*, za naše spasenje – ali i „zbog radosti koja je stajala pred Njim“. [*„...koji mjesto određene sebi radosti pretrplje krst, ne mareći za sramotu...“*] (Jevrejima 12,2). Iako je Božja ljubav potpuno samopožrtvovana, usmerena prema drugima i jednostrana u motivu, On takođe čezne za „radošću“ zajedništva sa objektima svoje ljubavi. On željno iščekuje povratnu reku ljubavi od svojih otkupljenih.

Kretanje prema spolja i naniže odlika je agape ljubavi:

„Po ovome poznajemo ljubav [agape], što je On položio svoj život za nas.“ [*„Po tom poznamo ljubav što on za nas dušu svoju položi.“*] (1. Jovanova 3,16).

Na Hristovom krstu svedočimo najmasivnijem oslobađanju božanske strastvene ljubavi ikada (zato se i naziva „strast Hristova“). U Hristu prepoznamo beskrajno snažnu božansku čežnju usmerenu ka svakom pojedinačnom članu ljudskog roda. Golgota je Božje nedvosmisleno, bezuslovno, svom snagom izrečeno:

„Volim te!“

Ali On tamo na krstu visi, širom otvorenih očiju čežnjivo gledajući, nadajući se da će spaziti tebe.

Njegova ljubav je pitanje koje nesebično traži odgovor. On čezne za povratnom rekom tvoje čežnje. Božje pitanje visi pred tvojim očima, čeznući za odgovorom:

„Hoćeš li mi uzvratiti ljubav?“

To bih veoma, veoma voleo!“

Ipak, On će te i dalje voleti nesmanjenom ljubavlju, pa čak i ako upadneš u zagrljaj plamene strasti samoljublja, rekavši „Ne“ Njegovoj neizmernoj ljubavi.

Ali zašto bi iko ikada rekao „Ne“ takvoj ljubavi?

16. SREDIŠTE

Jednom prilikom sam se sreo oči u oči sa stvarno velikom ljubavlju u stvarno malom pakovanju.

Imala je samo četiri godine. Svake večeri, tokom dvonedeljne serije predavanja koju sam držao, primetio bih je kako sedi sa svojom mamom. U očima joj se videlo da razume ponešto od onoga što sam govorio. Njena mama mi je rekla da je pokušala da nagovori malu Migan da ode na proučavanje za decu, ali ona je insistirala da prisustvuje proučavanju za odrasle. „Zato što mi se sviđa taj čovek“, rekla je.

Neposredno nakon što sam završio poslednje predavanje iz te serije, ona mi je prišla, sa njenom mamom par koraka iza nje kako bi joj pružila podršku u onome što je nameravala da uradi. Migan mi je prišla veoma blizu, dok joj je komad papira visio sa strane u jednoj ruci, a druga ruka joj je bila podignuta u cilju naglašavanja:

„Gospodine Taj“, uzviknula je s izraženo ozbiljnim tonom, „ja vas volim svim...“

Zastala je sa izrazom zbunjenosti na licu, kao da je zaboravila sledeću reč koju je nameravala da izgovori.

„...svim stomačićem“, nastavila je pomalo nesigurno, povlačeći svoju ručicu da bi protrljala svoj stomačić.

„Svim srcem, dušo“, mama joj je došapnula odnazad.

„Gospodine Taj, ja vas u stvari volim svim srcem“, ispravila se.

A onda mi je pružila svoje umetničko delo.

„Ovo je slika vas i mene kako se držimo za ruke“, objasnila je. „Mi se sviđamo jedno drugom.“

Da li me je mala Migan stvarno volela *svim* srcem? I ako jeste, da li joj je preostalo ljubavi za njenu mamu ili za bilo koga drugog na svetu? Ovo je ozbiljno praktično pitanje koje nudi teološki bogat odgovor. Da li je moguće predati svu svoju ljubav većem broju osoba?

Naravno da je moguće!

Sva Miganina ljubav i dalje je bila u njenom srcu za sve članove njene porodice, čak i nakon što je odlučila da i mene zavoli svim srcem.

Ljubav je takva.

Ona nije deljiva po *količini*, već je rastuća po *kvalitetu*. A ova činjenica nosi sa sobom neke izuzetno važne i uzbudljive posledice. U ovom poglavlju ćemo istražiti tvoje i moje mesto u Božjem beskrajnom srcu punom ljubavi.

JEDAN OD MILIJARDI

Zaista je čudesno shvatiti veličinu Božje ljubavi, znati da je Njegova ljubav sveopšta, da obuhvata čitav naš svet. Međutim, od životne je važnosti ne dozvoliti toj ideji o veličini Božje ljubavi prema *svima* da postane toliko uopštena u našem doživljaju da izgubimo svesnost o ličnoj, intimnoj stvarnosti Božje ljubavi prema *svakome* od nas pojedinačno.

U stvari, Božja ljubav nije neki uopšten i Božji odnos prema bezimenim masama ljudi. Umesto toga, ona predstavlja skoncentrisanu usredsređenost na zasebne ličnosti, sa imenom i prezimenom, sa određenim istorijatom iza sebe i trenutnim položajem u kome se nalaze. Bog je izuzetno svestan tebe i maksimalno osetljiv prema i najmanjem detalju tvoga života. Sve ono što dirne tebe, dirne i Njega.

Ali na svetu ima nekoliko milijardi ljudi. Kako bi Bog uopšte mogao biti usredsređen na mene?

Razumevanjem prirode ljubavi i kako ona funkcionise u našoj ograničenoj ljudskoj stvarnosti, mi možemo da shvatimo, makar u izvesnoj meri, kako ona funkcionise na toj beskonačnoj, večnoj skali unutar božanske stvarnosti.

Razmišljajmo sada zajedno.

Pretpostavimo da vi i vaš bračni drug imate više dece nego većina bračnih parova. Recimo, imate desetero dece. Naravno, prvo pitanje bi glasilo: Zašto ste to sebi uradili?! Ali kada prebrodimo prvi šok od svega toga, pitanje koje bi nam mnogo više otkrilo glasilo bi: Da li delite svoju ljubav između svoje dece, po 10% ljubavi za svako dete? Da li je to način na koji ljubav funkcionise? Ili zapravo volite svako svoje dete sa 100% svoje ljubavi?

Ono što, u stvari, pitamo jeste da li je ljubav deljiva po količini ili rastuća po kvalitetu. Možemo postaviti pitanje i na drugi način: Da li je priroda ljubavi takva da je moguće voleti više od jedne osobe istovremeno svom svojom ljubavlju?

Naravno da jeste!

Vaša ljubav se proširuje i raste kako bi obuhvatila svih desetero dece. Svako od njih je predmet vaše sveukupne ljubavi. Nijedno od njih ne može zauzeti mesto nijednog drugog. Ako bi jedno od njih umrlo, ono ne bi moglo biti samo zamenjeno drugim. Čak ni desetero, pa ni hiljadu, ne bi moglo zameniti to jedno dete. To jedno dete, kao i svako drugo vaše dete, zauzima ekskluzivno mesto u vašem srcu koje nijedno drugo ne može zauzeti, a to ekskluzivno mesto slučajno je i kompletan izraz sveopšte ljubavi koju vaše srce ima da pruži.

To je način na koji ljubav funkcionise.

E sada, pošto smo mi ljudi ograničeni, a uz to i grešni, ova ilustracija će početi da se raspada kako se brojevi budu povećavali. Kada imate oko dvadeset i petoro dece, počinjete im davati brojeve umesto imena, i gomilu špageta stavljate u posudu za hranjenje živine u dvorištu i vičete: „Napred!“, dok se vi zaključavate u kupatilu.

Naša emocionalna sposobnost je ograničena.

Ali nijedan takav „nervni slom“ se ne dešava Bogu. Zbog toga što je Bog beskrajan u svim svojim kapacitetima, On i može da voli, i zaista voli svom svojom ljubavlju svakoga pojedinačno, bez obzira koliko mnogo nas bilo. Zbog toga što je Bog svemoćan, ne postoje barijere ili ograničenja u božanskom emocionalnom kapacitetu. Nijedna od Njegovih energija ne jenjava s potrošnjom. Zbog toga što je Bog svevideći Bog, On zna sve što se dešava u svakom životu u svakom trenutku s potpunim razumevanjem. Ništa mu ne izmiče iz vida. Zbog toga što je Bog sveprisutan, On je i doslovno prisutan kraj svake osobe, On svakoga trenutka „stoji“ tik uz svakog muškarca, ženu i dete.

Božja svemoć, sveznanje i sveprisutnost sjedinjuju se unutar Njegove božanske prirode tako da On ima beskrajan kapacitet za ljubav, što samu Njegovu ljubav čini sveprisutnom stvarnošću božanskog bića. Drugim rečima, Bog nije samo svemoćan, sveznajuć i sveprisutan, On je takođe i potpuno blagonaklon – ispunjen savršenom ljubavlju, prijemčivošću i dobrom voljom prema svakoj osobi. On je epicentar svake istinske, čiste i svete ljubavi – uvek misleći, osećajući, živeći i krećući se prema spolja kako bi na sve nas zajedno i na svakog od nas pojedinačno izlio sveukupnost svoje beskrajne ljubavi. Božja ljubav je lična i prisna stvarnost za svakog pojedinca.

Ili to možemo reći ovako:

Zato što je Bog ljubav, On je izuzetno osetljiv na svako iskustvo koje dotiče svaki život. U ovom trenutku, kao i u svakom drugom trenutku, Bog te voli svom svojom ljubavlju kao da si baš ti jedna jedina osoba u čitavom svemiru za voleti.

A isto važi i za mene.

Kada se ujutru probudiš, Božje oči su već uprte u tvoje lice kao da ste sami u univerzumu. Kad ustaneš i protegneš se, On je svestan bolova u tvojim zglobovima kao da je tvoje telo Njegovo vlastito. Kada se nasmešiš ili nasmeješ, On to primeti i zajedno sa tobom oseća tvoju radost. Ako osećaš nemoć ili emotivni bol, ma koliko to bilo slabo ili snažno, On to isto oseća kao da se radi o Njegovoj nemoći i bolu, a zapravo to i jesu Njegova nemoć i bol jer ti pripadaš Njemu kao što dete pripada majci.

„Nijedan težak uzdah se nije oteo, nijedan oštar bol se nije osetio, nijedna tuga nije probola dušu a da to nije istom merom pogodilo i Očevo srce.“ (E. G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 356; E. G. White, *The Desire of Ages*, p. 356).

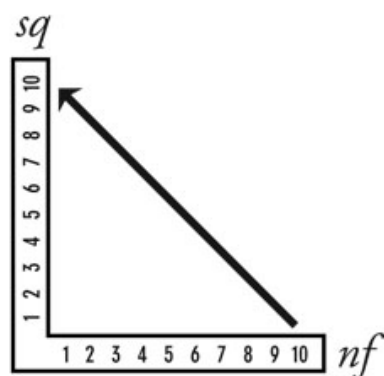
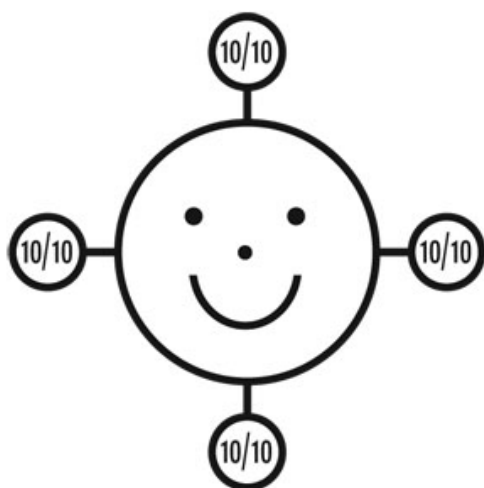
Božja ljubav je poput kruga, čiji je centar svuda, a obim nigde. Stavite prst bilo gde na mapi, na bilo koju osobu u bilo kojem domu u bilo kojem delu sveta, i stavili ste prst na centar Božje pažnje. Dok je Božja ljubav usmerena na tebe, istovremeno je usmerena i na mene, kao i na svaku drugu osobu na svetu. Iako beskrajna u svojoj sveobuhvatnosti *svih*, izuzetno je bliska i intimna u svojoj praktičnoj primeni, u svojoj potpunoj posvećenosti *svakome*.

BLIZINA DOVODI DO OSETLJIVOSTI

Jedan jednostavan prikaz poslužiće nam da „otvorimo“ naše razumevanje lične prirode Božje ljubavi.

Prvo, obratite pažnju na činjenicu da svako od nas ima različite odnose sa različitim stepenom bliskosti i, samim tim, sa različitim nivoima osetljivosti. Ove dve eksperimentalne kategorije ćemo nazvati „faktor bliskosti“ i „koeficijent osetljivosti“, a svaka od njih će se meriti u odnosu na drugu na skali od 1 do 10. Svaki odnos ima određeni faktor bliskosti koji proizvodi koeficijent osetljivosti. Odnos između ova dva broja je takav da će uvek proporcionalno odgovarati jedan drugom. Faktor bliskosti 1 (Igor, osoba iz Sibira koju nikad niste upoznali) će prirodno proizvesti koeficijent osetljivosti od najviše 1, dok će faktor bliskosti 10 (vaš bračni ili roditeljski odnos) prirodno proizvesti koeficijent osetljivosti od 10.

Svako ljudsko biće ima unutrašnji krug intimnih odnosa. Kao primer ću upotrebiti sebe. Za mene taj unutrašnji krug čine četiri osobe: moja supruga Sju i naše troje dece – Amber, Džejson i Lea. Nešto poput ovoga:

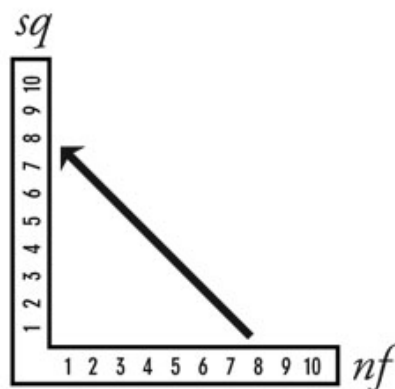
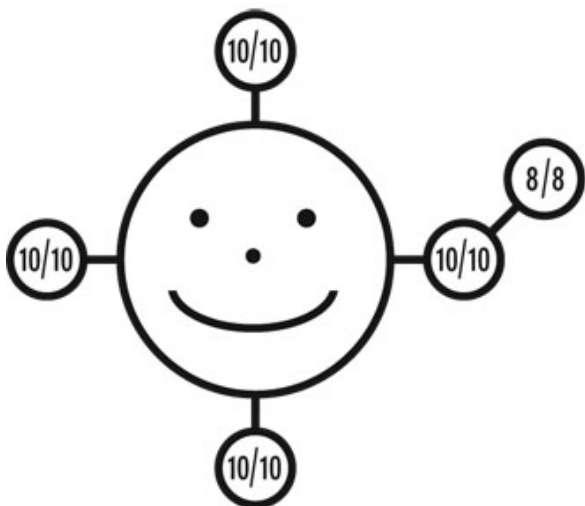

Što sam bliži osobi (a i isto važi i za vas), viši će biti moj nivo osetljivosti prema njoj. Zbog toga što imam faktor bliskosti 10 prema Sju, Amber, Džejsonu i Lei, moj koeficijent osetljivosti za svakog od njih je 10, odnosno 100%.

Ako bi moj sin Džejson doživeo strašnu nesreću, odmah bih promenio sve svoje planove i stigao do njega što je pre moguće. Ako bi patio, duboko bih bio pogođen, do te mere da bih i sam patio. Tako funkcioniše ljubav. Suprotno tome, ako bi moj sin doživeo neko posebno blagosloveno iskustvo, kao što je zaljubljanje, bio bih van svake mere srećan.

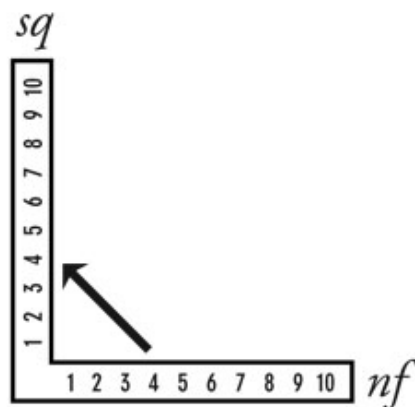
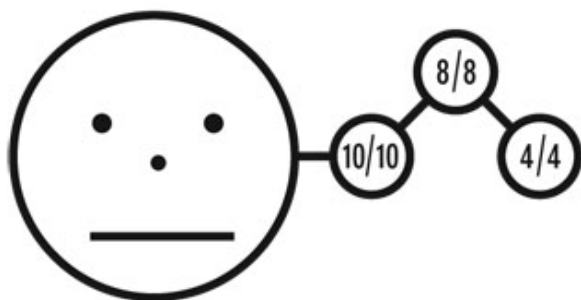
Ali kao konačno ljudsko biće, moja sposobnost bliskosti s drugim ljudima je ograničena. Drugim rečima, moja sposobnost poznavanja pojedinačnih osoba je ograničena. Ja mogu intimno poznavati samo relativno malo ljudi u poređenju sa 6,8 milijardi koji žive na ovoj planeti. Dakle, izvan mog unutrašnjeg kruga, svi ostali članovi ljudskog roda zauzimaju svoje pozicije na različitim udaljenostima od mog trenutnog emocionalnog okruženja. Takva su ograničenja moje konačnosti.

Na primer, moj sin Džejson ima prijatelja po imenu Natan. Volim Natana, ali ne poznajem ga s istom intimnošću kao Džejsona. Dakle, recimo da imam faktor bliskosti 8 prema Natanu, što proizvodi koeficijent osetljivosti od 8, odnosno 80%.

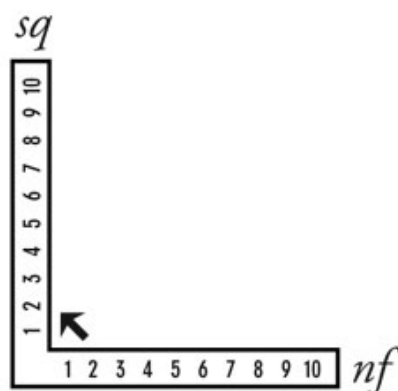
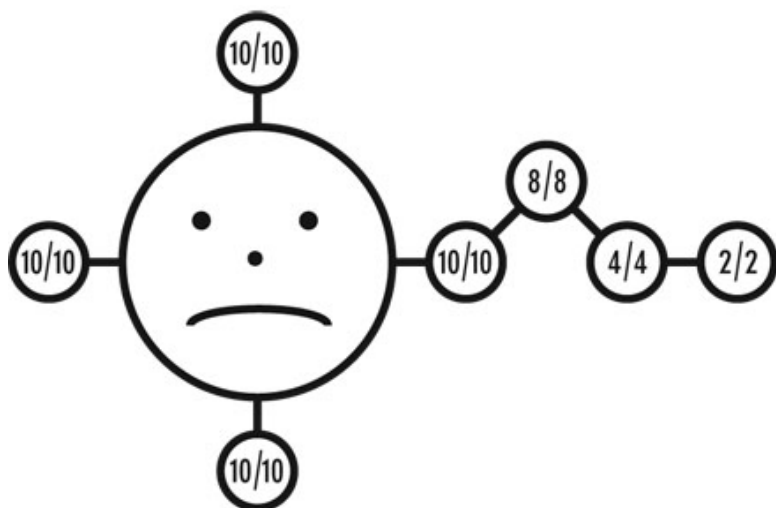

Ako bi Natan doživeo ozbiljnu nesreću, bio bih veoma zabrinut. Molio bih se za njega. Možda bih ga čak i nazvao ili pozvao njegovu porodicu ako je to moguće. Međutim, verovatno ne bih rezervisao avionsku kartu i požurio k njemu. Siguran sam da bi njegov unutrašnji krug ljudi najbližih njemu bio prisutan uz njega odmah, i to me smiruje.

Sada, recimo da Natan ima ujaka Džeda, i da sam ga jednom upoznao na nekom događaju. Sa Džedom bih možda imao faktor bliskosti 4, što bi rezultiralo koeficijentom osetljivosti od 4. Ako bi Džed doživeo nesreću, verovatno ga ne bih ni nazvao. Ne zato što mi se on ne sviđa, već zato što ga praktično i ne poznajem, a osetljivost je direktno povezana sa poznavanjem.

Zamislamo sada da Džed, Natanov ujak, ima daljeg rođaka s očeve strane po imenu Bobi Mekgilkati koji živi na severu Irske. Ako bih uopšte i čuo da je Bobi doživeo nesreću, verovatno bih rekao svojoj ženi nešto poput: „Oh, ne! Jadan Bobi!“, a par minuta kasnije bih je upitao: „Hej Sju, šta ima za večeru?“ Ja jednostavno tog čoveka uopšte ne poznajem. Mogu mi biti jednako nepoznati beli medved na Severnom polu i Bobi Mekgilkati na severu Irske. Moguće je da imam faktor bliskosti sa Bobijem od najviše 2, i to samo zato što poznajem njegovog daljeg rođaka, pa prema njemu mogu da imam koeficijent osetljivosti od 2, a i to samo zato što još uvek nisam večerao.

Mislim da ste shvatili poentu. Što ste bliži nekoj osobi, to ćete biti jače povređeni kada je ona povređena, a zadovoljniji kada je ona zadovoljna. Intimnost je faktor ljudskog društvenog iskustva koji određuje naš kapacitet za empatiju. Što više volite neku osobu, jače ćete osećati ono što ona oseća, bilo to pozitivno osećanje ili negativno.

Razmotrimo sada kako ovo funkcioniše u vezi sa Bogom. Postoji li ijedna osoba koja je makar i dva koraka udaljena od Boga? Postoji li neko koga Bog poznaje manje od potpunog poznavanja? Svakako ne! Pavle kaže:

„On nije daleko ni od jednog od nas; jer u Njemu živimo, krećemo se i jesmo.“
[„...premda nije daleko ni od jednoga nas; jer kroz njega živimo, i mičemo se, i jesmo.“] (Dela apostolska 17,27.28).

Zahvaljujući Njegovom svemoćnom kapacitetu, Bog ima faktor bliskosti 10 sa svakim pojedincem na planeti, što rezultira koeficijentom osjetljivosti od 100% prema svakome.

Zato Biblija prikazuje Boga kao učesnika u svim patnjama i radostima svih ljudi. Govoreći o izraelskom narodu tokom njihovog lutanja pustinjom, prorok Isaija izjavljuje:

„U svim nevoljama njihovim i On je osećao bol, a Njegov Anđeo ih je spasao; u svojoj ljubavi i svojoj samilosti On ih je otkupio, podigao ih je i nosio sve vreme od davnina.“ *[„U svakoj tuzi njihovoj on bješe tužan, i anđeo, koji je pred njim, spase ih. Ljubavi svoje radi i milosti svoje radi on ih izbavi, i podiže ih i nosi ih sve vrijeme.“]* (Isaija 63,9).

Posmatrajući pobunu svog naroda, Bog je preko proroka Osije rekao:

„Kako da te se odrekнем, Jefreme? Kako da te napustim, Izraele?... Ustreptalo je srce u meni i rasplamsala se moja samilost.“ *[„Kako da te dam, Jefreme? da te predam, Izrailju?... Ustreptalo je srce moje u meni, uskolebala se utroba moja od žalosti.“]* (Osija 11,8).

Shvatajući ultraosetljivost Božjeg srca, car David peva:

„Ti beležiš sve moje patnje. U svojoj posudi čuvaš sve moje suze. Svaka je od njih zapisana u knjizi Tvojjoj.“ *[„U tebe je izbrojeno moje potucanje, suze se moje čuvaju u sudu kod tebe, one su u knjizi tvojoj.“]* (Psalam 56:8, NLT engleski prevod).

U Poslanici Jevrejima nam se kaže da je Isus, kao naš Prvosveštenik na nebesima, „dirnut našim osećajem nemoći“ *[„Jer nemamo poglavara sveštениčkoga koji ne može postradati s našijem slabostima...“]* (Jevrejima 4,15; KJV engleski prevod), i da kada se ljudi koji su nekada poznavali Njegovu ljubav okrenu od Njega, „oni ponovo u sebi razapinju Sina Božjeg i izlažu Ga javnoj poruzi.“ *[„...jer sami sebi nanovo raspinju i ruže sina Božijega.“]* (Jevrejima 6,6; KJV engleski prevod). Bog zna sve. Stoga, Bog i oseća sve.

Isus nam je pružio uvid u to koliko je Njegova ljubav osetljiva prema svakom ljudskom biću kada je rekao:

„Kada ste to učinili jednom od najmanje moje braće, meni ste učinili... A kada niste učinili jednom od ovih najmanjih, niste učinili ni meni.“ *[„Kad učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste... Kad ne učiniste jednome od ove moje male braće, ni meni ne učiniste.“]* (Matej 25,40.45).

Bog je toliko blisko povezan sa svakim pojedincem da sve što činimo ili ne činimo bilo kome, činimo ili ne činimo Njemu. On oseća svako zlostavljanje i svaki čin usluge kao da je učinjen direktno Njemu. Bog Biblije je jedini Bog u čitavoj religijskoj misli prikazan na ovakav način. Osetljivost beskrajnog i intimnog srca pripada samo Bogu jevrejskog Svetog pisma, Bogu *heseda* i *agape*. Samo Biblija tvrdi: „Bog je ljubav“, i definiše tu ljubav kao potpuno nesebičnu dobrotu karaktera, svom snagom usmerenu prema svakoj osobi na svetu.

Ko je osoba koju ti najviše voliš na svetu?

Zamisli njeno lice u svom umu.

Razmisli o tome koliko si ti povređen kada ona pati.

Razmisli o tome koliko si ti srećan kada je ona srećna.

Zatim izgradi most razumevanja u svom umu od načina na koji ti voliš tu osobu do načina na koji Bog voli svaku osobu.

Postavi sebi pitanje: Koga Bog najviše voli na ovom svetu?

Nije li odgovor očigledan i potpuno neverovatan?

Osoba koju Bog najviše voli si ti!

I ja!

I Bobi Mekgilkati na severu Irske.

I mali dečko u malom gradu u Indiji čije ime nikada nećeš znati.

17. NEVINOST

Nedavno sam razmišljao o tome šta najviše volim na ovom svetu, osim Sju, naravno. Nije mi dugo trebalo da shvatim da deca zauzimaju to mesto u mom poimanju. Po mom mišljenju, deca su nešto najbolje što nam se dogodi na Zemlji.

Kada smo Sju i ja stupili u brak, dogovorili smo se da imamo desetero ili dvanaestoro dece. Ona nije bila baš potpuno oduševljena, ali sam je lako ubedio. Nakon što je Amber, teška 3,9 kg, izašla iz Sju, visoke 160 cm i teške 50 kg, supruga mi je rekla: „A šta kažeš na šestoro?“ Ta mala brojka mi nije delovala idealno, ali sam pristao jer je volim. Uskoro je došao Džejson, širok koliko i visok, a Sju je rekla: „Bilo bi mi dovoljno četvoro dece.“ Ponovo sam nevoljno pristao. Zatim je Lea izašla iz materice u nekoj vrsti izvrnutog položaja, s rukom čvrsto stisnutom uz Sjuinu slezinu (ili tako nešto), a Sju je rekla: „Dosta je!“, sa noktima zarivenim u moju ruku na način koji je sugerisao da bi mi bilo bolje da se složim. „Znači, troje je dosta“, rekao sam bez otpora. „A sada mi pusti ruku.“

Svaki put kada zatvorim oči i prisetim se najsrećnijih uspomena koje su sakrivene u mom umu, moja deca su uvek tamo. Vidim sebe na misijskom boravku u Letoniji, zajedno sa Amber; a ona je tako nevina i lepa i nedostaje joj mama. Vidim sebe sa Džejsonom na planini, kako vozimo bicikle i gubimo se u šumi tokom kiše, smejući se grohotom, potpuno natopljeni dok se sklanjamo ispod drveta. Vidim sebe kako nosim Leu na ramenima dok idemo do vodopada, a ona se smeje i lupka me po glavi vičući: „Điha-điha, tata.“

SLIKA NEVINOSTI

Nedavno sam sa nekoliko prijatelja prolazio kroz jedno malo selo u Zambiji gde sam se našao oči u oči sa predivnom nevinošću.

Zastavši da se odmorim, stajao sam u hladu blizu jedne prizemne kuće od blata dok su moji prijatelji unutra obavljali neko snimanje. Otprilike deset koraka ispred mene bila je jedna žica okačena između stubova. Iza žice, još dvadesetak koraka dalje, nalazila se još jedna prizemna kuća. Ispred kuće, dve žene su prale odeću u kotlu vode koji se zagrevao na otvorenom plamenu.

Dok sam posmatrao izvršavanje tog svakodnevnog posla, jedna devojčica, oko pet godina stara, izletela je iz kuće puna energije. Dok se smejala, skakutala i okretala, odjednom me je primetila u daljini. Njeno telo se momentalno zaustavilo da bi svu pažnju usmerila ka meni. Nekoliko sekundi je samo stajala i gledala. Stajao sam tamo i uzvraćao pogled. Iznenada, krenula je prema meni, usporavajući kako se približavala žici. Uхватила ju je obema rukama i počela se lagano ljuljati napred-nazad, dok su joj nožice poigravale po zemlji, a pogled i dalje bio prikovan za moj. Njen pogled je bio ozbiljan, kao da pokušava da me pročita. Pružio sam joj blagi osmeh. A ona je zadržala svoj intenzivan, ispitivački izraz lica. Pokušavala je da smisli šta dalje.

Neočekivano, svom snagom se zaljuljala prema meni, pustila ruke i doskočila na obe noge. Pre nego što je kročila napred, pogledala je prema ženama koje su radile oko kotla. Jedna od njih je odobravajuće klimnula glavom i osmehnula se. Devojčica je polako došla do mene. Okrenuvši se u istom smeru kao i ja, stala je pored mene i imitirala moje držanje i položaj mojih ruku. Kada sam pomerio ruke u drugi položaj, ona je uradila isti pokret smeškajući se. I tako smo stajali posmatrajući žene kako peru odeću. Povremeno bi me pogledala. Ja bih joj se svaki put osmehnuo, a ona bi samo gledala.

Onda se desilo nešto toliko nevino i lepo da mi se učinilo kao da sam u nekom drugom svetu. Iznenada je pružila svoju malenu ruku i stisnula moju, smešeći se. Žene su se smejale.

Kada su moji prijatelji izašli iz kuće, bilo je vreme da nastavimo putovanje. Kada smo krenuli, moja nova mala drugarica i dalje je držala moju ruku i hodala sa nama.

„Mislim da je vreme da se vratiš svojoj mami“, rekao sam gestikulirajući slobodnom rukom prema ženama.

Nije joj baš bilo drago, a ni ja nisam bio oduševljen, ali je njena majka uzviknula njeno ime, s naročitim tonom. Koliko sam mogao da razumem, njeno ime je zvučalo kao Irene Enes. Preplavio me je osećaj divljenja njenoj dečjoj nevinosti i poverenju, a naravno, osećao sam i strah za nju, plašeći se da bi jednog dana njeno poverenje moglo biti zloupotrebjeno i njena nevinost ukradena.

PRISTUP DOZVOLJEN SAMO DECI

Ubeđen sam da je takva dečja nevinost duh koji preovladava na nebu. U stvari, reći ću vam nešto što će vam možda, na prvi pogled, delovati čudno, ali saslušajte me do kraja:

„Bog ima dečje srce.“

Odgovarajući svojim veoma odraslim učenicima koji su pokušavali da oteraju neku decu, Spasitelj je rekao:

„Dozvolite maloj deci da dođu k meni, i ne zabranjujte im; jer od takvih je sačinjeno i carstvo Božje. Nema sumnje, kažem vam, ko god ne primi Božje carstvo poput maloga deteta, neće ni ući u njega.“ [*„Pustite djecu neka dolaze k meni, i ne branite im; jer je takovijeh carstvo Božije. I kažem vam zaista: koji ne primi carstva Božijega kao dijete, neće ući u njega.“*] (Luka 18,16.17).

Ako u Božje carstvo neće ući niko osim onih koji postanu poput male dece, sledi da je Bog koji određuje duh tog slavnog mesta i sam sličan malom detetu u nekim značajnim aspektima. Onakav kakvog ga ja poznajem, Bog je dete u osnovnom sadržaju svog karaktera. Svemogući Stvoritelj razmišlja i oseća s najčistijim nevinim namerama. Nikada nije učinio ništa pogrešno, nikada nije povredio ni jedno jedino stvorenje, nikada nije služio Sebi na štetu nekog drugog.

Njegovo srce je ispunjeno smehom i radošću zbog čuda postojanja, iako je trenutno u bolnom sukobu koji se tiče tebe i mene.

„On je bio, jeste i zauvek će biti božanski detinjast... Doba detinjstva pripada božanskoj prirodi.“ (Džordž Mekdonald, *Dete u izmaglici*; George MacDonald, *A Child in the Mist*).

Bog nije nezreo, ali je nevin.

Nije nesvestan zla, ali zlo je strano Njegovoj prirodi.

Nije luckast, ali je osmislio pingvinovo geganje.

Bog je detinjast, na sve one predivne načine na koje je i dete detinjasto, ali na najzrelijem mogućem nivou.

Bez ega.

Bez pretvaranja.

Bez manipulacije ili prikrivanja.

Samo čista autentičnost (posebnost) i neobuzdana ljubav.

Prema prorocima, koji su poznavali Božje srce putem direktnih objava, Bog je „toliko čistih očiju da ne podnosi zlo i ne može gledati bezakonje“, ali „oči Gospodnje su na svakom mestu, On bdi i nad zlima i nad dobrima“ – jer dok ne može podneti da gleda, ne može se ni suzdržati da ne brine (Avakum 1,13; Priče Solomonove 15,3).

Bog plače zbog našeg bola i u svojoj posudi čuva sve naše suze (Jovan 11,35; Psalam 56,88).

Bog nam piše ljubavne pesme, ali se i gnevi i guši od bola zbog onoga što radimo kako bismo povredili jedni druge (Sofonija 3,17; Isaija 1; 1. Mojsijeva 6,5-8).

Bog se radovao tome što je Adam dao imena životinjama u jednoj „igri“ osmišljenoj da navede čoveka da shvati da mu je potrebna žena; ali isti taj Bog obraća pažnju i na svakog vrapčića koji padne na zemlju umirući (1. Mojsijeva 2,18-23; Matej 10,29).

Možda je Bog mlađi nego što mislimo. Možda „smo mi sagrešili i ostarili, a naš Otac je mlađi od nas.“ (G. K. Česterton).

NEĆE VIŠE BITI SRAMOTE

Carstvo ovoga sveta, i preovlađujuća etika koju ono stvara, u suštini su psihološka zdanja, građevine izgrađene u našem umu na osnovu laži o Božjem karakteru. Ovakva osnova daje podsticaj podizanju zidova egocentričnosti, kao osnovnom ljudskom pokretaču, što se manifestuje u pohlepi i nezasitoj želji za još, i još, svega onoga što može da stimuliše, a potom i da otupi nas same, uz obavezno korišćenje manipulacije, obmana i taktike kontrole (poznate i kao marketing), pokušavajući da se sopstveni smrad prikrije upravo onolikom količinom humanitarnih napora koji bi bili dovoljni da „pokriju“ naša preterana uživanja, proždrljivost i požudu (Rimljanima 1,21-32; Efescima 2,1-3).

Ceo sistem funkcioniše kao mašina za generisanje srama, privlačeći pojedince u svoje čeljusti putem samog srama koji generiše. To stvara ciklus koji postaje smrtonosan ako mu se dozvoli da se nesmetano odvija. Krivica postaje pogubna sila koja ubija dušu, pri čemu nam naš sebični apetit sve više umanjuje sposobnost za ljubav usmerenu ka drugima, sve dok u nama ne ostane ništa osim žudnje usmerene ka sebi, koja nas izjeda iznutra, a koja nikada ne može biti zadovoljena (Efescima 4,17-19).

Ali Bog ima plan za naše isceljenje.

Pavle objašnjava da je Hristova žrtva bila podneta kako bi postigla ono što simbolične žrtve nisu mogle – dovela naše srce u stanje „da više nema svest o gresima“ [„...ne bi više imali nikake savjesti za grijehe.“] (Jevrejima 10,2). Zatim nas poziva da „čuvamo svoje srce čistim, a svoju savest oslobođenom od zla“ [„...očišćeni u srcima od zle savjesti...“] (Jevrejima 10,22; Bas engleski prevod). Isus je došao da prekine ciklus greha i krivice, da ukloni našu sramotu putem praštanja i da obnovi večnu nevinost naše duše. Spasitelj je pogledao našoj sramoti pravo u oči i negirao joj postojanje u smislu prepreke između Njega i nas. „Ja te ne osuđujem“, rekao je, „idi i više ne greši.“ [„Ni ja te ne osuđujem, idi, i otsele više ne griješi.“] (Jovan 8,11). Zatim je „pretrpeo krst, prezrevši sramotu.“ [„...pretrplje krst, ne mareći za sramotu...“] (Jevrejima 12,2). Ugažen svom onom mržnjom koju smo mogli skupiti, On je ipak nastavio da nas voli. „Kada su ga naruživali, [On] im nije uzvrćao istom merom.“ [„Koji ne psova kad ga psovaše.“] (1. Petrova 2,23). „Oče, oprosti im“, oteo mu se krik dok smo mu mi oduzimali život. I u toj jedinstvenoj kosmičkoj akciji ljubavi koja pročišćava, naša sramota je pobeđena. Sada je nevinost večnog detinjstva mogla biti vraćena ljudskom rodu.

Zamislite svet u kome se svi pogledi lako razmenjuju bez i najmanje nesigurnosti ili nelagodnosti.

Svet u kome nikome ne pada na pamet da se takmiči sa bilo kim.

Svet u kome svaka osoba potpuno veruje svakoj drugoj osobi i nikada joj ne padne na pamet da posumnja.

Svet u kome se svi osećaju potpuno prihvaćeni i nesputani.

Svet u kome niko nije kriv ni za šta, a svi iskreno i bezrezervno vole sve druge.

Ako možeš da zamisliš takav svet, onda imaš neku predstavu o tome kakav je Bog i kakav plan On ima za tebe i mene.

U svojoj konačnoj formi, svemir će, na svim nivoima, odražavati Božje srce kao savršeno harmoničnu društvenu strukturu nesebične ljubavi. Svaki građanin tog carstva će voleti sve druge bez ikakve rezerve, nesigurnosti ili stida. Zrela dečja nevinost će zavladatai večno u svakoj duši.

18. KONAČNOST

Nedavno sam se probudio usred noći plačući. Ne tiho jecajući, već glasno ridajući. U snu je neko koga volim poginuo u tragičnoj nesreći. Bio sam ophrvan dubokom tugom. Bilo je to tako stvarno, tako snažno. I tako sam ležao, grcajući u suzama dok sam se postepeno razbuđivao. Nakon što sam otvorio oči, obuzeo me je snažan osećaj olakšanja pošto sam shvatio da je sve to bio samo košmar.

Bilo je nekih drugih slučajeva kada sam sanjao toliko divne snove da sam bio razočaran kada sam se probudio i otkrio da sam samo sanjao. Poput sna koji mi se ponavljao i u kome sam zaronio u okean, a jedan nasmešeni delfin me je poneo na svojim leđima, pa smo zajedno zaranjali u vodu i izranjali iz nje da bismo na kraju iskočili iz vode i krenuli gradskim ulicama.

Kakvo iskustvo!

I kakvo razočaranje kada sam se probudio suv!

Zar ne bi bilo čudesno kada bi vam se svi vaši lepi snovi pokazali stvarnim, a svi vaši košmari nestvarnim?

A šta ako nam sve naše čežnje za dobrotom, za lepotom i za ljubavlju sve vreme pričaju istinu, podsećajući nas na daleku prošlost i na ono što je bilo na početku, istovremeno sežući u budućnost i ono što će biti na kraju? A šta ako će svi košmari stvarnosti koji progone ovaj naš svet, sve to zlo i sav taj bol, potonuti u večni zaborav „kao da ih nikada nije ni bilo“? (Avdija 1,6).

U stvari, upravo takvo je biblijsko obećanje i vizija budućnosti. Ova nada nije obmana ili izmišljotina, pa ni plod naše mašte. Zapravo, to je težnja koja odražava krajnju stvarnost onako kako je Bog zamislio. Možda čak možemo reći da je naša želja da dobro pobedi i da zla više nikada ne bude univerzalno proročanstvo koje se neprestano prepričava u svakom ljudskom srcu.

Postoji dovoljno razloga za verovanje da će suština svakog dobrog sna na kraju postati stvarnost i da će sve što je suprotno ljubavi konačno prestati da postoji. Tada ćemo biti poput jednog pesnika koji je rekao: „Sanjao sam da sam se probudio i otkrio da sam sve vreme sanjao, a da je taj san bio istinit.“ (Nepoznat autor).

I BOG SANJA

Sveto pismo kaže da je čak i Bogu istorija našeg sveta poput ružnog sna. Kada se sve završi, On će se probuditi i prezreti užasnu sliku zlih ljudi koji čine zla dela:

„Kao [ružan] san kada se čovek probudi, tako i ti, Gospode, kad se budeš probudio, prezrećeš njihov lik.“ [*„Kao san, kad se čovek probudi, tako probudivši ih, Gospode, u ništa obraćaš utvaru njihovu.“*] (Psalam 73,20).

Onaj koji nas je stvorio za odnos večnog blaženstva, takođe čezne da se košmari ovoga zla okončaju i da svi naši lepi snovi postanu jasna, opipljiva stvarnost. On ima dobre planove za naš svet i odlučan je da ih sprovede u delo. Nasuprot svakom zlu, On stoji opremljen neustrašivom ljubavlju koja se ne može zaustaviti. U svom odlučnom maršu pred kojim će sve sile tame uzdrhtati, On će pobediti sav taj užas i svaku dobrotu učiniti besmrtnom.

Dobro se sećam trenutka kada mi je prvi put sinulo da Bog oseća gnev i bol zbog svih nepravdi i patnji na ovom našem svetu.

Osećao sam veliko olakšanje.

Tada sam imao osamnaest godina. Sve što sam do tada znao bio je bol. Osim moje sopstvene male noćne more, vesti su neprestano izveštavale o mnogo dece koja su otimana i prodavana na ilegalnom tržištu roblja. Nisam mogao da podnesem da o tome razmišljam. U neposrednom kontekstu konkretnog zla, ideja da negde na nebu postoji svemoćan Bog činila mi se besmislenom. Moja mama i moja devojka su se zaista posvetile Isusu i proučavanju Biblije. Mislio sam: „Au, kako mogu da budu tako lakoverne i nerazumne?! Ako postoji Bog vredan bilo kakve spoznaje o Njemu, nema šanse da bi stvorio svet poput našeg. A Bog koji bi stvorio svet kao što je naš morao bi biti psihopata.“

Pretpostavljam da sam želeo Boga poput Ramba ili Terminatora. Pretpostavljao sam da bi Bog, ako stvarno postoji, jednostavno uništio naš svet. Pošto to nije uradio, mislio sam da najverovatnije ne postoji. Ali ako postoji, razmišljao sam, pa onda svet mora biti baš onakav kakav On želi da bude, a to je onda nešto zbog čega bih morao da ga mrzim.

A onda, jednog dana, u moj um je ušla jedna sasvim nova pomisao: a šta ako je ljubav, a ne kontrola, krajnji cilj Boga za ovaj naš svet?

Ta perspektiva bila je primamljiva.

Ali ta ideja bi morala da ima smisla. Nema šanse da bih mogao prihvatiti postojanje Boga na osnovu verskog autoriteta ili „slepe vere“, šta god to značilo. Pošto sam odrastao u potpuno sekularnom domu bez verskog obrazovanja, Biblija mi ništa nije značila. Ona nije imala autoritet u mom razmišljanju. Za mene je Biblija pripadala kategoriji književnosti, na istom nivou sa Šekspirom ili grčkim mitovima. Međutim, iznenada, usred mog besa i frustracije zbog svih užasnih stvari koje se dešavaju u svetu, ova provokativna nova perspektiva počela je da poprima oblik u mom razmišljanju – perspektiva u kojoj su ljubav, sloboda i rizik bili logično povezani.

Ako je ljubav, a ne kontrola, Božji konačni cilj za naš svet, sasvim bi prirodno usledio potpuno novi okvir razumevanja. Nešto poput ovoga: Da bi ljubav uopšte mogla da postoji neophodna je sloboda, a neophodnost slobode nosi sa sobom potencijal i za dobro i za zlo. Ljubav, po svojoj prirodi, mora biti dobrovoljna da bi se uopšte mogla začeti. Svet u kome bi nepravda bila nemoguća bio bi svet u kome bi i ljubav bila nemoguća. Dakle, ako bi ljubav bila krajnji cilj, sloboda bi bila jedini način da se dođe do tog cilja. Znači, svet u kojem su i dobro i zlo mogući jedini je tip sveta u kojem dobro može na kraju zavladati i iz kog zlo može biti trajno iskorenjeno.

Au, lampice su se zaista uključile!

Istog trenutka, zahvaljujući ovoj potpuno novoj perspektivi, mom umu je postala verovatna mogućnost da Bog apsolutne moći i savršene dobrote može da postoji, sa svetom poput našeg u rukama, a da nije monstrum. Ako je ljubav, a ne dominacija, konačna vrednost u toj „drami“, Bog dobrog karaktera može da postoji, a da nije sam odgovoran za postojanje zla. Zapravo, počeo sam da shvatam da bi u susretu sa zlom Bog ljubavi patio više od svih. U ovom novoformiranom logičkom nizu, postalo je očigledno da bi Bog koji ima apsolutnu moć unutar parametara apsolutne ljubavi izabrao da ograniči upotrebu te svoje moći radi očuvanja naše slobode, tako da bi, na način na koji čista moć to ne može učiniti, dobro na kraju moglo da pobedi zlo. Metode moći, kontrole i prinude jednostavno su suprotne slobodi i stoga nisu sposobne da stvore ljubav. Jednostavnost i razumljivost jedne ovakve perspektive bila je izuzetno prosvetljujuća i radikalno oslobađajuća. Po prvi put u svom životu mogao sam da razumem logiku postojanja dobrog Boga.

Na svojim seminarima često sam ilustrovaio paradigmu ljubavi-slobode-rizika tražeći od prisutnih da zamisle da imam pištolj u ruci. Usmerim imaginarni pištolj prema grupi i naredim: „Ustajte!“ Zatim pitam: „Da li biste ustali?“ Svi odgovaraju s odjekujućim: „Da!“ Zatim pitam: „Ako

bih vam uperio pištolj u glavu i naredio vam da se postavite naglavačke, da li biste to uradili?“ Ponovno je odgovor uvek isti: „Da!“

Svi se slažu da se ponašanje može kontrolisati silom.

Ali onda pitam: „A šta ako bih uperio pištolj prema vama i naredio: ‘Volite me! Budite moj najbolji prijatelj! Verujte mi! Osećajte odanost i simpatiju prema meni!’“ A onda postavljam još jedno prosvetljujuće pitanje: „Da li biste to mogli? Ne da li biste to učinili, već da li biste mogli? Da li bi bilo moguće da doživite tako pozitivne misli i osećanja prema meni dok ja sa vama održavam vezu na principu manipulacije i prinude? Drugim rečima, može li se ljubav nametnuti silom?“ Svi odgovaraju odlučnim: „Ne!“

Mi to instinktivno znamo, što znači da to znamo na najdubljem nivou našeg racionalnog bića. A to znamo zato što smo stvoreni po slici Boga čija suština karaktera je nenametljiva ljubav. Naša priroda se povlači pred pomišlju o sili. Niko nas ne mora poučavati istini o ljudskoj slobodi. Mi je jednostavno znamo. Mi smatramo ove istine očiglednim – da su svi ljudi stvoreni jednaki, da im je njihov Tvorac dao određena neotuđiva prava, među kojima su pravo na život, na slobodu i na potragu za srećom.

Međutim, ako je istinita ta jednostavna ali i duboka tvrdnja da su ljubav i sloboda nerazdvojivo povezane, zar nisu podjednako istinite i njene posledice? Kada Biblija kaže „Bog je ljubav“, zar to nije samo još jedan način da se kaže da se kod Boga radi o dobrovoljnoj razmeni poverenja, odanosti, vernosti i slično? I ako je Bog ljubav na ovaj način, onda je Bog, logičkim zaključivanjem, odlučno protiv bilo kakve prisile. A ako je Bog protiv prisile, onda sledi da nam On mora zaista pružiti slobodu i dozvoliti da postupamo s njom kako god želimo, ili na dobro ili na zlo, u svakom pojedinačnom slučaju. On mora da obezbedi uslove u kojima svako od nas može da iskoristi tu svoju slobodu prema bilo kom cilju koji izaberemo – ili prema večnoj propasti koja vreba unutar sebičnosti ili prema večnom blagostanju koje vlada u ljubavi prema drugima.

I tako je došlo vreme kada je postojanje Boga postalo razumno, pa čak i nešto što je nadom ispunilo moj um,

a Božji karakter je postao opravdan u mom srcu,

a Božja ljubav je poprimila središnji značaj u mom pogledu na stvarnost u celini,

a saradnja sa Božjim planom za iskorenjivanje zla i ovekovečenje dobra postala je strast mog života.

Postao sam sposoban da prepoznam da Božje srce pulsira čežnjom da svi ljudi budu dovedeni u konačnu stvarnost odnosa punog ljubavi sa Njim, oslobođeni svake patnje i bola. I ubrzo sam otkrio da je ovaj prikaz Boga, ova teologija ljubavi-slobode-rizika, potpuno svojstvena isključivo Bogu hebrejskih spisa i osobi Isusa Hrista. Ta vizija je bila tako prelepa i tako prirodna ljudskom srcu željnom ljubavi i slobode da mi je postala neodoljiva.

Koje drugo verovanje prikazuje Boga koji razmišlja, oseća i govori na sledeći način:

„Više neće biti zla ni zatiranja na mojoj svetoj gori, jer će Zemlja biti puna znanja o Gospodu.“ [*„Neće uđiti ni potirati na svoj svetoj gori mojoj, jer će zemlja biti puna poznanja Gospodnjega...”*] (Isaija 11,9).

Ovo je srce našeg Stvoritelja.

Ovo je Njegov san za čovečanstvo.

Ovo je Njegova najživopisnija želja i Njegova najodlučnija svrha za planetu Zemlju i njene stanovnike.

Možete li zamisliti?!

Ovo je Bog svemira. Tako daleko od toga da bude autoritaran, zlonameran diktator kakvim ga često prikazuju, Bog zapravo ima samo jedan veliki cilj za naš svet – da više ne bude bola i da više ne bude uništenja.

Ako otkrijete da vaše srce podržava ovaj krajnji cilj, onda vam pripada večnost.

Ako ne pronalazite rezonancu sa vrstom sveta o kome Bog sanja, onda nikada ne biste bili srećni u večnosti koju je On planirao.

ŽIVOT I SMRT

Postoji samo jedna stvar protiv koje je Bog, a to je sve ono što nanosi bol i donosi uništenje. Samo greh spada u tu kategoriju. Pavle kaže:

„Ljubav [agape] ne nanosi zlo...”

Zastanite ovde pre nego što pročitate preostali deo stiha.

Molim vas, zapazite da je priroda ljubavi da ne nanosi zlo. To je suštinska stvarnost ljubavi. Odlučno je protiv svakog nasilja pa stoga i protiv nanošenja bola. Ljubav je volja, motiv, strast da se čini samo ono što je dobro i ispravno prema svima.

Sada završimo Pavlovu izjavu:

„Ljubav ne nanosi zlo bližnjem, zato je ljubav ispunjenje zakona.“ [*„Ljubav ne čini zla bližnjemu; dakle je ljubav izvršenje zakona.“*] (Rimljanima 13,10).

Zakon Božji je ovde prikazan kao zakon ljubavi, onako kako je prikazan i kroz celo Sveto Pismo.

Osnovna pretpostavka ovog teksta je da je Tvorac u početku stvorio ljudska bića za ljubav usmerenu prema drugima, a ne za sebičnost. Mi nismo samo mašine napravljene za biološko preživljavanje, već duhovna bića stvorena za uzvišeno i divno blaženstvo uzajamnih odnosa. Mi napredujemo u moralnoj klimi poverenja, odanosti, ljubavi i sveopšteg integriteta. To je ono šta smo i ko smo mi po Božjoj zamisli. Mi smo bića stvorena za kvalitetnu ljubav, ljubav koja ne nanosi zlo.

Nasuprot tome, sve što je suprotno ljubavi nanosi zlo i stoga je osuđeno na zaborav.

„Onaj ko ne voli brata ostaje u smrti.“ [*„...jer ko ne ljubi brata ostaje u smrti.“*] (1. Jovanova 3,14).

Prema apostolu Jovanu, smrt je direktno povezana sa odsustvom ljubavi. Ljubav je suštinski sadržaj života onako kako ga je Bog stvorio da funkcioniše. Smrt se javlja tamo gde nema ljubavi. Savremena nauka u poslednjih dvadesetak godina, kako je navedeno u prvom poglavlju, dokazuje ovu biblijsku istinu. Sada znamo kao merljivu naučnu činjenicu da je ljudska priroda osmišljena da živi i napreduje unutar obrasca ponašanja nesebične ljubavi, a da je sve što je suprotno ljubavi suprotno i životu ili smrtonosno u svojoj suštini. Ovim otkrićem, naučnici nesvesno potvrđuju Božji zakon kao konkretnu istinu koja podržava celokupnu stvarnost.

Nakon što je izneo svoju izjavu o smrti kao antiljubavnom fenomenu, Jovan nastavlja da nam pruža možda najsazetiju i najsveobuhvatniju izjavu u Bibliji o tome ko je Bog i za kakvo funkcionisanje je On osmislio ljudski život:

„Bog je ljubav. Ko god živi u ljubavi, živi u Bogu, i Bog u njemu.“ [*„Bog je ljubav, i koji stoji u ljubavi, u Bogu stoji i Bog u njemu stoji.“*] (1. Jovanova 4,16; NIV engleski prevod).

Božja ljubav sačinjava gradivni sadržaj života. Usmerenost na druge je princip kojim se život održava u Božjem sistemu. Ljubav je život, i život je ljubav, po definiciji. Život je stvarnost koja je regulisana zakonom, a zakon po kojem se odvija život je ljubav. Božja ljubav je *pravilo* života i stoga Božja ljubav *pokreće* život.

I obrnuto, sve antiljubavne misli, osećanja i ponašanja guraju dušu prema smrti. Smrt zauzima prostor u duši onoliko koliko se predajemo sebičnim težnjama. Smrt je sačinjena od stvari poput mržnje, besa, pohlepe, zavisti, ogovaranja, požude i neiskrenosti. Zato Pavle kaže: „Plata za greh je smrt.“ (Rimljanima 6,23). Ovo nije istaknuto s namerom da prenese neku proizvoljnu pretnju, već da opiše prirodnu vezu između greha i smrti. Kako bi se apsolutno jasno izrazio, Pavle kasnije preciznijim jezikom otkriva organsku povezanost između greha i smrti, ukazujući da je greh „zakon“ – princip motiva i akcije – koji dovodi do „smrti“ (Rimljanima 8,2). Zatim otvoreno kaže: „Telesno razmišljanje je smrt...“ [*„Jer tjelesno mudrovanje smrt je...“*] Nasuprot tome, on kaže: „A razmišljanje svojstveno Duhu je život i mir.“ [*„...a duhovno mudrovanje život je i mir.“*] (Rimljanima 8,6). Zatim objašnjava zašto je smrt sastavni deo greha: „Jer razmišljanje svojstveno telu donosi neprijateljstvo prema Bogu, budući da se telo ne pokorava Božjem zakonu, a i ne može.“ [*„Jer tjelesno mudrovanje neprijateljstvo je Bogu, jer se ne pokorava zakonu Božijemu niti može.“*] (Rimljanima 8,7). Pavle ponovo usmerava našu pažnju na Božji zakon kao na kod života. Greh vodi ka smrti upravo zato što je u neprijateljstvu sa Bogom i Njegovim zakonom. Kako Pavle i cela Biblija objašnjavaju, Božji zakon je odraz Njegovog karaktera, koji je karakter nesebične ljubavi, a greh je „prekršaj zakona“ ili, drugim rečima, pobuna protiv Božje ljubavi. Greh je izopačenje ili odvrćanje duše od njenog božanski osmišljenog usmerenja prema drugima ka iskvarenom usmerenju prema sebi. Kada Pavle ukazuje da greh nanosi „zlo“ drugima, on misli na to da greh služi sebi na štetu drugih. A kada kaže, „ljubav je ispunjenje zakona“, on misli na to da oni koji žive unutar parametara Božjeg zakona žive za Boga i za sve druge pre i iznad sebe. Dakle, greh je zakon smrti, a ljubav je zakon života.

„JA“ KAO CENTAR

U trpezariji *Neverland*-a (imanja pokojnog Majkla Džeksona) visi triptih (slika sa tri panela) koji je pevač naručio od američkog umetnika Dejvida Nordala. Desni panel prikazuje Džeksona kako biva učinjen vitezom, tako što ruka bez tela polaže mač na njegovo rame. Levi panel prikazuje Džeksona kako biva krunisan kao kralj, ponovo rukama bez tela. Veći centralni panel je još upečatljiviji. Na njemu je Džekson prikazan kako, naglašeno mišićav, uspravno stoji kao ratnik odeven u srednjovekovnu odeću. Nosi blistavi zlatno-ljubičasti plašt. Ruke su mu podignute do ramena, dok su mu šake prekrštene i spuštene na dršku velikog mača sa vrhom na zemlji ispred njega. Deo mračnog genija triptiha je u tome što ostavlja utisak da su te ruke bez tela koje Džeksona krunišu i čine vitezom zapravo njegove vlastite. U sopstvenom umu, on zauzima centralno mesto i

krajnje je samodovoljan, što se naročito ističe uz pomoć šest stihova ispisanih preko tog mača kako bi se jasno prenela poenta tih slika:

Ja sam i mislilac, i mišljenje, i misao.
 Ja sam i tražitelj, i traženje, i traženo.
 Ja sam i kap rose, i sunce, i oluja.
 Ja sam i fenomen, i polje, i forma.
 Ja sam i pustinja, i okean, i nebo.
 Ja sam to Iskonsko Ja i u tebi i u meni.
 Majkl Džekson

Zastrašujuće sebične reči!

Ako je ikada postojala mračna psihološka provalija, to je to. Doživljavati sebe i kao subjekt i kao objekt, i kao uzrok i kao posledicu, kao početak i kraj svega što postoji, na kraju može postati neizdrživo ograničavajuće, izolujuće i zatvarajuće. Takav pogled na sebe potpuno menja i unižava smisao života – od predanog i nesebičnog usmerenja ka drugima do zatvaranja i usredsređivanja isključivo na sebe.

Džeksonova pesma dobro oslikava jedini smer u koji ljudski um može skrenuti kada se Bog izbriše iz slike ili kada se Bog definiše kao „sopstveno ja“. U ličnom iskustvu svake osobe postoje samo dve opcije – ili Bog ili „Ja“ zauzima prvo mesto u životu. Osnovna životna pobuda i orijentacija svakog pojedinca može biti i jeste ili ljubav ili samoljublje. A Biblija nam kaže da u jednoj od te dve opcije postoji život, a u drugoj smrt.

Časopis *Life* pitao je Stivena Džeja Gulda, sada pokojnog naučnika sa Harvarda: „Zašto smo ovde?“ A on je odgovorio:

„Mi smo ovde zato što je jedna čudna grupa riba imala posebnu anatomiju peraja koja su se mogla transformisati u noge za kopnene životinje; zato što su komete pogodile Zemlju i istrebile dinosauruse, pruživši sisarima šansu koju inače ne bi imali... Možda mi čeznemo za nekim 'višim' odgovorom – ali takav odgovor ne postoji.“ (Citirano u knjizi Timotija Kelera, *Razlog za Boga*, str. 36; Timothy Keller, *The Reason for God*, p. 36).

Guld nije postavio suštinsko pitanje koje se krije u njegovom odgovoru: Zašto ova čežnja za „višim odgovorom“ uopšte postoji? Ako nema značenja života izvan nas samih, kao što Guld predlaže, zašto onda „čeznemo“ za uzvišenijim značenjem?

Zar ne bi bilo čudno da smo mi takvi kakvi jesmo – da čeznemo da živimo za nešto veličanstveno i slavno izvan nas samih – bez ikakvog razloga?!

Da smo ispunjeni čežnjom za nekom konačnom ljubavlju koja dolazi ni iz čega i poseže ni za čim?!

Da smo neprestano prožeti tim osećajem da tamo negde postoji neko ko je potpuno posvećen nama, ali da taj neko zapravo ne postoji?!

Bertrand Rasel, jedan od najzagriženijih ateista koji su ikada zastupali taj stav, jednom je napisao reči koje su, makar na trenutak, uklonile veo pred njegovim očima koji mu je zaklanjao istinu:

„Ništa ne može probiti usamljenost ljudskog srca osim one vrste ljubavi najvišeg intenziteta koju su propovedali verski učitelji.“ (Bertrand Rasel, *Autobiografija Bertranda Rasela*, str. 146; Bertrand Russell, *The Autobiography of Bertrand Russell*, p. 146).

Čak ni Zigmund Frojd, otac psihoterapije i predstavnik tvrde struje među ateistima, pri kraju svog života nije mogao da se odupre potrebi da govori o „čudnim, tajnim čežnjama... za životom sasvim drugačijeg tipa“ (Citirano u knjizi dr Armana M. Nikolija mlađeg, *Pitanje Boga*, str. 243; Dr. Armand M. Nicholi, Jr., *The Question of God*, p. 243).

Ako zaključimo da nema tog konačnog „Drugog“ koga bismo voleli i koji bi nas voleo, onda ćemo neizbežno zaključiti da nema konačnog smisla života osim da služimo samima sebi. Ljudsko srce gubi osećaj vrednosti i značaja u onoj meri u kojoj sebe stavlja u središte vlastite pažnje i motivacije. Kako se osećaj za svoje „ja“ pojačava, osećaj za smisao života se smanjuje. Razlog za ovo je jednostavan – ljudsko srce poznaje istinski smisao isključivo unutar mentalnih i emocionalnih parametara ljubavi prema drugima. Takva ljubav je suština onoga što Bog jeste, a ljudska bića su stvorena za život u zajedništvu sa tim Bogom. Tako da život sa usredsređenošću na samoga sebe predstavlja duboko kršenje sopstvenog bića i istinskog smisla života, dok život u potpunoj svesnosti o Božjoj ljubavi kao preovlađujućoj stvarnosti života olakšava povratak našoj istinskoj ljudskosti.

Kako ćemo samo uzvišeno dostojanstveni postati kada naučimo da prihvatimo i budemo ono što zaista jesmo – prijemnici i isporučioци Božje ljubavi!

POSTATI POTPUN

U našem zajedničkom putovanju ponavljali smo da svaka čežnja koja se javlja u našem srcu u korist pravde i protiv zla otkriva da je naša ljudskost prvobitno osmišljena prema božanskoj slici. Svaka čežnja za ljubavlju koja se budi u našem biću i svaki osećaj gađenja prema užasima koji obuzimaju naš svet govore nam da smo stvoreni za nešto više. Sve naše čežnje za dobrotom su čežnje za Onim koji je izvor svake dobrote.

Sada smo na kraju našeg putovanja, i šta drugo reći osim isto to, iz još jednog ugla.

Zato ću vas pozdraviti pesmom. Zapravo, to je Pesma nad pesmama, jer joj je to ime, i to s pravom.

U genijalnom potezu mudrosti inspirisanom Svetim Duhom, car Solomon je stvorio ljubavnu priču u pesmi koja čudno prikazuje dvoje ljubavnika, njega i njegovu dragu, kao nosioce istog imena.

Solomon je muški oblik reči „šalom“.

Sulamka je ženski oblik reči „šalom“.

Svojom poetskom lepotom i uzvišenim duhovnim značenjem, ova pesma otkriva Solomona koji se udvara Sulamkinom srcu i dostiže vrhunac na mestu gde njeno ime pronalazi sjedinjenje i rešenje u njegovom:

„Tada sam postala u njegovim očima kao ona koja je pronašla ‘šalom’.“ [*Tada postah u očima njegovijem kao ona koja nađe mir.*] (Pesma nad pesmama 8,10; prevod sa doslovnog hebrejskog).

„Šalom“ žena nalazi „šalom“ iskustvo u „Šalom“ muškarcu. Sve za čim čezne se praktično ostvaruje u onome koji utelovljuje te čežnje. Ona se u njemu oseća kao kod kuće, jer je on savršen saputnik najdubljim čežnjama njenog srca.

Hebrejsku reč „šalom“ najčešće prevodimo rečju „mir“. Međutim, na hebrejskom jeziku ova reč nosi i ideju potpune ispunjenosti, celovitosti, osećaja potpunog blagostanja u kojem ništa ne nedostaje. „Šalom“ je konačno stanje postojanja, jer podrazumeva da budeš tačno ono što i treba da budeš. U pesmi, Sulamka nalazi osećaj potpune celovitosti u Solomonovoj ljubavi. Oni su savršen spoj. On je sve ono što je njoj potrebno. Unutar njegove ljubavi, ona je potpuno ispunjena.

Biblijska priča je priča o još jednom savršenom spoju.

Između ljudskog srca i božanskog srca.

Između Onoga koji je izvor svake istinske ljubavi i onih kojima je očajnički potrebna Njegova ljubav za njihovu večnu dobrobit.

To je ono ka čemu su nas naše životne priče, tvoja i moja, vodile čitavog našeg života.

Možeš li zamisliti išta bolje nego da budeš večno voljen, s apsolutnom dobrotom i vernošću, i da večno iz svog srca deliš istu takvu ljubav sa Bogom i sa drugima?

Naravno da ne možeš!

Biti svestan u dubini svoje duše da je Bog ljubav, i da On voli tebe, nesumnjivo je najvažnije i najuzbudljivije otkriće koje ćeš ikada doživeti. Ljudska mašta ne može doseći iznad toga jer, zapravo, ne postoji uzvišenija stvarnost koja bi se mogla zamisliti. Bog nam postavlja na vidiku ono najbolje od svega o čemu smo ikada sanjali, pa i još više i bolje od toga, zauvek se uzdižući u našem srcu ka još većim visinama ispunjenja i zauvek se izlivajući iz našeg srca prema svima drugima u večnom toku nesebične ljubavi.

To nije nešto nestvarno.

Mi to možemo osetiti i sada,

u svakom trenutku pravog prijateljstva,

u svakom nesebičnom činu koji obavimo ili kome svedočimo,

u svakom prasku nevinog smeha,

u svakom osećaju poverenja i bezrezervnog prihvatanja.

Ako je to ono što nam ovaj Bog zvani Čežnja nudi, ja sam za!

A nadam se da si i ti!